

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1271**

5

69

TR

Καρδίδη (Α)

Α. ΚΟΥΡΤΙΔΗ - Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

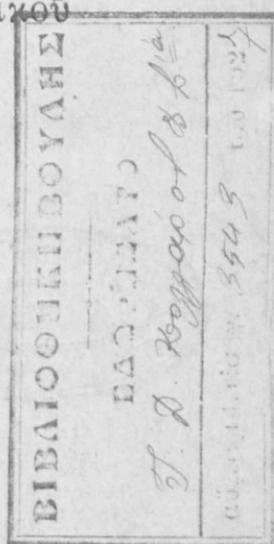

Εκδοται: Ι.Δ.Κωλλάρος & Σ^η
Βιβλιοπωλειον της Εστιας

Σκόρπια Λουλούδια

Αναγνωστικό
της Τοίτης Δημοτικοῦ

Πρώτη έκδοση

ΑΘΗΝΑΙ 1927

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ“

— ΣΤΑΔΙΟΥ 44 —

ΟΟΖ
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1271

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα ᾔχουν στὴ σελίδα αὐτὴν
τὴν ὑπογραφὴν ἐνὸς ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὴν
σφραγῖδα τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

I. A. Κολλάρου

Τυπογραφικὰ Καταστήματα "ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ", 1266

I. Μέα ήρωων καὶ μητέρων.

Ἡ Ἀγλαΐα ἦταν ὡς ὄχτὸν χρονῶν καὶ εἶχε ἔναν ἀδερφὸν μεγαλύτερό της, τὸν Ἀλκη, καὶ μία ἀδερφούλα μικρότερή της, τὴν Πόπη.

Ο πατέρας τῆς Ἀγλαΐας ἦταν πλούσιος. Κατοικοῦσαν στὴν Ἀθήνα, σ' ἔνα ωραῖο ψηλὸν σπίτι. Τὸν καλοκαίρι διώσις τὸ περνοῦσαν στὴν ἔξοχήν.

Τὸ ἔξοχικὸν σπίτι τους ἦταν σὲ μιὰ πολὺ ὅμορφη τοποθεσία. Κοντά στὸ σπίτι περνοῦσε ἔνα ποτάμι, ποὺ χυνόταν πάρα-πέρα στὴ θάλασσα.

Ο πατέρας τῶν παιδιῶν κάποτε πήγαινε στὴν Ἀθήνα. Στὴν ἐπιστροφή του μιὰ μέρα ἔφερε μαζί του ἔνα μικρὸν θηλυκὸν σκυλάκι.

Μεγάλη χαρὰ ἔκαμαν τὰ παιδιά.

«Ἐχει ὄνομα;» ρώτησαν.

— «Οχι» εἶπεν δὲ πατέρας.

— «Νὰ τὸ βγάλουμε;...» εἶπε η Ἀγλαΐα, «πῶς νὰ τὸ βγάλουμε;... νὰ τὸ βγάλουμε ... Ἀγάπη!».

— «Ναι, ναι, Ἀγάπη» εἶπαν καὶ τὰλλα παιδιά.

Ἡ Ἀγλαΐα ἀγαποῦσε πολὺ τὴν Ἀγάπη καὶ φρόντιζε γι' αὐτὴν ὅσο μποροῦσε. Τῆς ἔκαμε ἔνα μικρὸν ἔύλινο σπιτάκι στὴν αὐλή. Ἐκεῖ κοιμόταν η Ἀγάπη τὴν νύχτα. Τὴν ἥμερα ὅμως ἔπαιζε μὲ τὰ παιδιὰ στὴν αὐλὴ καὶ στὸν κῆπο.

Ἡ Ἀγάπη σιγά-σιγά μεγάλωσε καὶ ἔγινε μιὰ ωραία

σκυλίτσα. Τὸ Σεπτέμβριο δὴ οἰκογένεια γύρισε στὴν Ἀθήνα, καὶ ἡ Ἀγάπη μαζί.

Τὸ καλοκαίρι γύρισαν πάλι στὴν ἔξοχήν της. Ἡ Ἀγάπη μόλις ξυπνοῦσε τὸ πρωί, ἔτρεχε νὰ πῆ τὴν καλημέρα στὴν κυρία της. Τοῦτο γινόταν κάθε πρωΐ.

Μιὰ μέρα δμως δὲν ἦρθε. Ἡ Ἀγλαΐα ἀνησύχησε, καὶ ἔτρεξε στὸ σπιτάκι της. Καὶ μὲ ἐκπληξή της εἶδε πώς ἡ Ἀγάπη ἦταν ἐκεῖ μέσα, ἀλλὰ κοντά της ἐσάλευαν τρία σκυλάκια τοσούτσικα, μὲ τὰ μάτια αλειστά, ποὺ ἡ Ἀγάπη τὰ χάιδευε καὶ τάγλειφε μὲ στοργή.

Ἡ Ἀγλαΐα μπαίνει τρεχάτη στὴν τραπεζαρία καὶ καταγαρούμενη φώναξε:

«Ἡ Ἀγάπη μας..... ἀκοῦστε.... ἔκαμε τρία Ἀγαπόπουλα!»

Ολοι σηκώθηκαν κι ἔτρεξαν νὰ ἴδοῦν τὴ λεχώνα καὶ τὰ τρία νεογέννητα. ቝ Ἀγλαΐα εἶπε :

«Τὸ σπιτάκι της δὲν τὴ χωρεῖ πιά.»

— «Φέρε τὸν ξύλινο κάδο μὲ τὰ σιδερένια στεφάνια!» εἶπε ό πατέρας στὴν ὑπηρέτρια.

Καὶ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη μάνα καὶ παιδιὰ ἐγκαταστάθηκαν στὴ νέα τους κατοικία, ποὺ ἦταν πιὸ εὐρύχωρη καὶ πιὸ ἀναπαυτική.

*) *

Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι ἔπεσαν πολλὲς βροχὲς σὲ κεῖνο τὸ μέρος. Μέρα καὶ νύχτα ἔβρεχε. Τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ ἔεχείλισε καὶ πλημμύρισε τάμπελια καὶ τὰ χωράφια, καὶ θολὸ καὶ ἀφρισμένο ὠρμησε καὶ στὸ σπίτι.

Ἐτσι κινδύνευαν νὰ πνιγοῦν. Τοὺς ἔπιασε τότε τρόμος. Τρέχουν ἐδῶ, τρέχουν ἐκεῖ φωνάζοντας καὶ κλαίον-

τας. Τὰ εἶχαν χάσει· δὲν ἥξεραν τί νὰ κάμουν. Στὸ τέλος ἀνεβαίνουν ἀπάνω στὴ στέγη. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀκούουν τὸ νερὸν νὰ παφλάζῃ τριγύρω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἄρχισε νὰ μπαίνῃ καὶ μέσα στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν πόρτα. Σὲ λίγο ἔμπαινε κι ἀπὸ τὰ παράθυρα.

«Θὰ πνιγοῦμε!» θὰ πνιγοῦμε!» φώναζαν μὲ κλάμματα οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

—«Μὴν κάνετε ἔτσι» εἶπε ὁ πατέρας. «ἔχομε φίλους δλόγυρα, θάρυθουν νὰ μᾶς γλυτώσουν!»

Ἄλλὰ ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ κανεὶς δὲν ἔρχόταν. Πῶς νὰ ἔρθουν; Μὲ βάρκα, χωρὶς ἄλλο. Μεγάλοι καὶ μικροὶ κοίταζαν δλόγυρα μὲ ἀγωνία. Τίποτα δὲ φαινόταν!... Κοντὰ στὰ ξημερώματα, φάνηκε τέλος μιὰ βάρκα μὲ τρεῖς ἀνθρώπους.

Ήταν ὁ θεῖος τῆς Ἀγλαΐας, ὁ ἀδερφὸς τοῦ πατέρα της, ἀπὸ τὴ γειτονικὴ πόλη, ποὺ δὲν τὴν πείραξε τὸ νερό. Μόλις εἶδαν νὰ ἔρχονται ἐκεῖνοι ποὺ θὰ τοὺς ἔσωζαν, ἄρχισαν νὰ φωνάζουν σὰν τρελοὶ ἀπὸ τὴ χαρά τους.

«Κάμετε γρήγορα!» εἶπε ὁ θεῖος. «Γιατὶ τὸ νερὸ δλο καὶ ἀνεβαίνει».

Μὲ δυσκολία κατέβηκαν ἀπὸ τὴ στέγη.

«Πρόματα δὲ σηκώνει ἡ βάρκα! μὴν πάρετε τίποτε μαζί σας» εἶπε ὁ θεῖος.

Ἡ βάρκα βαρειὰ φορτωμένη ἀπομακρύνθηκε σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὸ σπίτι. Οἱ κωπηλάτες τραβοῦσαν κουπέ· ὁ κηπουρός, οἱ ὑπηρέτριες δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔσπρωχναν τὰ ξύλα, καὶ τὰ πράματα ποὺ ἔφερνε τὸ νερὸ καταπάνω στὴ βάρκα.

«Ἄξαφνα ἡ Ἀγλαΐα ποὺ ἦταν συμαζεμμένη κοντὰ στὴ μητέρα τῆς καὶ τὴν ἔσφιγγε, σήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ εἶπε :

«Μητέρα ! ή Ἀγάπη καὶ τὰ τρία παιδάκια της... τί νάγιναν ; Ἐμεῖς σκεφτόμαστε νὰ σώσωμε τὴ δική μας ἡσωή. Κανένας δὲ θυμήθηκε καὶ τὴν Ἀγάπη καὶ τὰ σκυλάκια της...»

Καὶ ἔκλαιε καὶ θρηνοῦσε ἀπαρηγόρητα ! . . .

Τέλος βγῆκαν στὴ θάλασσα. Ἡ θάλασσα ἦταν ἥσυχη, χωρὶς κύματα.

«Ἐτσι γιαλὸ-γιαλὸ σὲ μιὰ ὥρα εἴμαστε στὴν πόλη μας» εἶπε ὁ θεῖος. «Κάθε κίνδυνος πέρασε».

Καὶ ὅμως ὅχι ! Ὁ καιρὸς ἄλλαξε μονομιᾶς· ἀρχισε νὰ βρέχῃ πάλι. Ἄλλὰ κεῖ ποὺ προχωροῦσε ἡ βάρκα, τὸ ἔνα κουπὶ χτύπησε ἐπάνω σὲ κάτι ποὺ πλησίαζε πλέοντας. Ἔσκυψε ὁ κηπουρὸς καὶ τί βλέπει; Ἔνα κάδο καὶ μέσα τρία σκυλάκια σφιχτὰ στριμωγμένα, καὶ ἀπ' ἔξω τὴν Ἀγάπη, ποὺ μὲ τὸ ἔνα πόδι της ἐσπρωχνε τὴν παράξενη βαρκούλα καὶ μὲ τἄλλο κολυμποῦσε.

«Γλύτωσαν ! γλύτωσαν!» φώναξαν μὲ χαρὰ τὰ παιδιά.

Ἄλλὰ δὲν ἦταν εὔκολο ν' ἀνεβάσουν τὸν κάδο στὴ βάρκα μὲ τὴ μάνα καὶ τὰ παιδιά. Ὁ κηπουρὸς τότε πῆρε ἔνα τὰ σκυλάκια καὶ τᾶδωκε στὰ παιδιά, ἐπειτα τράβηξε καὶ τὴν Ἀγάπη ἀπὸ τὰ μπροστινὰ πόδια καὶ τὴν ἀνέβασε στὴ βάρκα.

Τὸ καημένο τὸ ζῶο ! . . . εἶχε πιὰ ἀποκάμει. Δὲ θὰ μποροῦσε νὰ πάγη κολυμπώντας πιὸ πέρα. Θὰ πνιγόταν κι αὐτὴ καὶ τὰ μικρά της ! . . .

Τὸ ταξίδι δὲ βάσταξε πολύ. Ἀνθρωποι καὶ ζῶα ἔφτασαν γεροί. Ὁ θεῖος τοὺς περιποιήθηκε μὲ μεγάλη φιλοξενία. Καὶ μετὰ μιὰ ἑβδομάδα, ἀφοῦ ἤρθαν στὰ συγκαλά τους, γύρισαν στὴν Ἀθήνα. Τὸ ἔξοχικό σπίτι

Ξπαθε μεγάλες ζημίες. Ἡ πλημμύρα συνεπῆρε ὅλα τὰ

Ἡ Ἀγάπη μὲ τὸ ἔνα πόδι της ἐσπρωχνε τὴν παράξενη
βαρούλα καὶ μὲ τὰλλο κολυμποῦσε. (σελ. 6).

Ξπιπλα. Ὁ κῆπος καὶ τάμπέλια ἦταν σκεπασμένα μὲ λά-

σπή. Μερικοὶ τοῖχοι ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ νεροῦ γκρεμίσθηκαν.

«Μεγάλη εἶναι ἡ ζημία μας» ἔλεγεν ὁ πατέρας. «ἀλλὰ δὲν τὴ λογαριάζω. Ἄς ἔχῃ δόξα ὁ Θεός. Φτάνει ποὺ γλυτώσαμε».

— «Καὶ ἡ Ἀγάπη μας μαζὶ μὲ τὸ Ἀγαπόπουλα!» εἶπε ἡ Ἀγλαΐα.

Ἄλλθειο. Τίποτα δὲν εἶχαν πάθει μάνα καὶ παιδιά. Ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ὅλοι ἔμαθαν πόσο γενναία φάνηκε ἡ Ἀγάπη γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὰ παιδιά της. Τὴν ἐπέρασαν καὶ στὶς ἐφημερίδες.

Καὶ ὅλοι, φίλοι καὶ γείτονες, γυναῖκες καὶ παιδιά ἔρχονταν στὸ σπίτι τῆς Ἀγλαΐας νὰ ἴδοῦν καὶ νὰ θαυμάσουν τὴν ἀφωσιωμένη, τὴν ἡρωικὴ μητέρα, ποὺ ἔδειξε τόση ἀγάπη καὶ τόση ἔξυπνάδα γιὰ νὰ σώσῃ τὰ παιδιά της!....

2. Η μικρὴ νεοκοκυρούλα.

Η Μαρία εἶναι δεκαπέντε χρονῶν. Ἐχει τρία μικρότερα ἀδέρφια, τὸ Γιαννάκη, τὸ Δημητράκη καὶ τὴν Τασούλα. Είναι ὁρφανά· λίγος καιρὸς ἔχει περάσει ποὺ ἔχασαν τὴ μητέρα τους.

Η Μαρία εἶναι λεπτοκαμωμένο κορίτσι, δουλεύει δμως ἀπὸ τὸ πρωὶ ώς τὸ βράδυ. Στιγμὴ δὲν κάθεται.

Πρώτη τὸ πρωὶ σηκώνεται, ντύνεται μὲ ἡσυχία γιὰ νὰ μὴν ξυπνήσῃ τὸ ἀδερφάκια της καὶ τὸν πατέρα της καὶ πηγαίνει στὴν κουζίνα. Καὶ ἀφοῦ πλυθῇ καὶ χτενιστῇ, ἀνάφτει τὴ φωτιὰ κι ἑτοιμάζει τὸν καφὲ γιὰ τὸν πατέρα της ποὺ θὰ πάγη στὴ δουλειά του, γιὰ τὸ ἀδέρφια της ποὺ θὰ σηκωθοῦν σὲ λίγο νὰ μελετήσουν

κι ἔπειτα θὰ πᾶνε στὸ σχολεῖο, καὶ γιὰ τὴν Τασούλα· ποὺ τὴν ἀφῆκε ἡ μητέρα της μόνο τριῶν μηνῶν.

‘Ως δτου νὰ βράσῃ τὸ νερὸ ἡ μικρὴ νοικοκυρούλα στρώνει τὸ τραπέζι, μὲ καθαρὸ τραπεζομάντιλο, βάζει ἐπάνω τὰ φλιτζάνια δλοκάθαρα καὶ κόβει λεπτὲς λεπτὲς φέτες ψωμί.

Στὸ μεταξὺ ξυπνᾶ ὁ πατέρας της καὶ ἡ Μαρία τοῦ πηγαίνει τὸν καφέ. Κατόπι τοῦ φέρνει καὶ τὰ ὑποδήματά του ποὺ φρόντισε ἀποβραδὺς νὰ τὰ καθαρίσῃ τὸ καλὸ κορίτσι.

Ἐξυπνᾶ ἀκολούθως καὶ τὰ δυὸ ἀδέρφια της καὶ τὰ βοηθάει νὰ ντυθοῦν, νὰ νιφτοῦν καὶ νὰ χτενιστοῦν· καὶ ἀφοῦ κάμουν τὴν προσευχή τους τὰ βάζει καὶ κάθουνται ὅλογυρα στὸ τραπέζι, ὅπως ἔβλεπε νὰ κάνη ἡ σχωρεμένη ἡ μητέρα της.

Καὶ ἐνῶ ἔκεινα τρῶνε, ἡ Μαρία βάζει στὰ γόνατά της τὴν μικρὴ Τασούλα καὶ μὲ μεγάλη ὑπομονὴ τῆς δίνει, μὲ τὸ κουταλάκι τοῦ καφέ, τὸ πρωινὸ φαγητό της.

Γελᾶ τὸ ἀθῶ παιδάκι καὶ μὲ χαρούμενο βλέμμα φανερώνει τὴν ἀγάπη του στὴν ἀδερφούλα του.

Οἱ δυὸ ἀγαπημένοι ἀδερφοὶ φιλοῦν τὴν ἀδερφή τους καὶ φεύγουν γιὰ τὸ σχολεῖο. Ἡ Μαρία ἀρχίζει ἀμέσως νὰ ταχτοποιῇ τὸ σπίτι· τινάζει τὸ τραπεζομάντιλο, καθαρίζει τὰ ἔπιπλα ἀπὸ τὴ σκόνη, σαρώνει τὰ δωμάτια, τὴ σκάλα. Ἐπειτα ἐτοιμάζει τὸ φαγητὸ γιὰ τὸ μεσημέρι. Κατόπι δταν τῆς μείνη καιρὸς καθὼς καὶ τὸ ἀπόγεμα κάθεται στὴ φατομηχανὴ καὶ φάφτει. Πολλὲς φορὲς τότε βουρκώνουν τὰ μάτια της καὶ δάκρυ λαμπερὸ σὰ διαμάντι κυλάει στὸ πρόσωπό της. Θυμᾶται τὴ μητερούλα της!“

“Οταν χτυπήσῃ μεσημέρι καὶ ἔρθῃ ὁ πατέρας της

κινυρασμένος ἀπὸ τὴν δουλειὰ καὶ τὸ ἀδέρφια της ἀπὸ τὸ σχολεῖο, βρίσκουν ἔτοιμο τὸ φαγητὸ καὶ κάθουνται ὅλογνα στὸ τραπέζι.

Ἡ Μαρία τοὺς περιποιεῖται ὅλους μὲ προθυμία. Τελευταία κάθεται καὶ αὐτὴ στὸ τραπέζι. Ὡ μὲ τί τρυφερὸ βλέμμα καὶ μὲ τί ἀφοσίωση στρέφει συχνὰ καὶ βλέπει ὁ παλὸς πατέρας τὰ ὀρφανά του καὶ ἔχωριστὰ τὴν φιλόστοργη πόρη του.

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ τὸ βράδυ στὸ δεῖπνο.

3. Πῶς μιὰ μικρὴ κόρη ἔσωσε τὴν οἰκογένειά της ἀπὸ τὴν φτώχεια.

Μιὰ φτωχὴ χήρα εἶχε τρία παιδάκια. Τὸ μεγαλύτερο ἦταν ὀχτὼ χρονῶν καὶ τὸ μικρότερο τριῶν. Κατοικοῦσε σ' ἓνα πολὺ μικρὸ φτωχικὸ χαμόσπιτο. Ὄλα της τὰ ἔπιπλα ἦταν ἕνα παλιὸ κρεβάτι, ἕνα τραπέζι καὶ δυὸ καθίσματα.

Ο ἄντρας της ἦταν πρὸν ἕνα χρόνο πεθαμένος. Στὴν ὁρρώστεια του, ποὺ βάσταξε ἔξη μῆνες, πούλησαν σιγὰ σιγὰ ὅλα τους τὰ ἔπιπλα καὶ ὅλα τους τὰ χαλκώματα γιὰ νὰ φᾶνε καὶ νὰ πληρώσουν γιατρὸ καὶ γιατρικά.

Ἡ ἀμοιρὴ χήρα δούλευε ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν της. Μὰ δταν δὲν εὑρισκε δουλειά, ἔλειπε καὶ τὸ ψωμάκι.

Ἐνα βράδυ ἡ δυστυχισμένη χήρα ἦταν πολὺ λυπημένη. Ἐβαζε τὰ δυνατά της νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυνά της. Ἡ Ἐλένη, τὸ μεγαλύτερο κορίτσι, τὸ κατάλαβε καὶ τῆς λέει :

«Μητέρα μου, γιατί ἀπόψε εἶσαι τόσο πολὺ στενοχωρημένη; Μὴν ἔχεις κανένα παράπονο ἀπὸ μᾶς;»

—«Τί λές, παιδί μου; Ἀπὸ σᾶς νῦν παράπονο; Ή λύπη μου εἶναι ποὺ ἀπόψε δὲν ἔχομε τίποτα νὰ φᾶμε. Θὰ κοιμηθῆτε νηστικά, παιδάκια μου! Ἐχω ἔνα μικρὸ κομμάτι ψωμί, μὰ θὰ σᾶς τὸ φυλάξω γιὰ τὸ πρωί. Παρακαλέστε καὶ σεῖς τὸ Θεό, μὲ τὴν ἀθώα σας ψυχὴ νὰ μᾶς βοηθήσῃ γιὰ νὰ μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὴν πεῖνα». Αὐτὰ ἔλεγε καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν τώρα ἀπὸ τὰ μάτια της.

«Μανούλα μου, μὴ λυπᾶσαι» τῆς λέγει ἡ Ἐλένη μὲ φωνὴ τρεμουλιαστή. «Τί πειράζει καὶ σὰ δὲ φᾶμε μιὰ βραδιά;»

Τὰ παιδιὰ ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἀποκοιμήθηκαν νηστικά, χωρὶς κανένα παράπονο.

Ἡ ἀμοιρὴ μητέρα ἦταν πολὺ κουρασμένη, δὲν ἔπεσε ὅμως κι αὐτὴ νὰ κοιμηθῇ· μὰ μπάλωσε καὶ σιγύρισε τὰ φορέματα τῶν παιδιῶν της.

Πρὸιν πέση νὰ κοιμηθῇ, στάθηκε μπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ προσευχήθηκε μὲ ὅλη τὴν καρδιά της.

«Θεέ μου», ἔλεγε, «βοήθησέ μας. Σὺ εἶσαι ἡ μόνη ἐλπίδα μας. Ἔγὼ ἀς βασανίζωμαι. Μὰ τὰ παιδιά μου δὲ βαστῶ νὰ τὰ βλέπω νηστικά».

* * *

Τὸ πρωί, μόλις ξημέρωσε, ἡ μητέρα μοίρασε τὸ ψωμάκι στὰ παιδιά της. Ἡ Ἐλένη τὸ δικό της κομματάκι θέλησε νὰ τὸ δώσῃ στὴ μητέρα της, μὰ αὐτὴ εἶπε:

«Φάτο, παιδάκι μου, ἔγῳ δὲν πεινῶ».

Τότε τῆς λέγει ἡ Ἐλένη.

«Ξέρεις, μανούλα, τί σκέφτηκα τὴ νύχτα; γιατὶ δὲ μὲ πῆρε ἀμέσως ὁ ὑπνος».

—«Τί σκέφτηκες, κόρη μου;»

— «Πέρα στὸ δάσος εἶναι ἀνεμῶνες ὅμορφες καὶ δροσερὲς καὶ ἄλλα ἀγριολούλουδα. Θὰ πηγαίνω κάθε πρωὶ νὰ μαζεύω καὶ νὰ τὰ πουλῶ· ἔτσι θὰ σοῦ φέρων λίγα χοήματα ν' ἀγοράζωμε τὸ ψωμάκι μας».

«Ἡ καλὴ μητέρα ἔσκυψε καὶ φίλησε τὴν Ἐλένη τῆς καὶ τῆς εἶπε:

«Πήγαινε, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, παιδί μου καὶ ἔγὼ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ θὰ δουλεύω, φτάνει νὰ βρίσκω δουλειά».

Ἡ Ἐλένη πῆρε τὸ καλάθι τῆς καὶ τράβηξε γιὰ τὸ δάσος. Εἶχε μαζέψει ἀρκετὰ λουλούδια. Τὴν ὥρα ποὺ ἦθελε νὰ φύγῃ, βλέπει νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐνας κύριος μὲ μαῦρα φορέματα καὶ μὲ πρόσωπο πολὺ λυπημένο.

Ο κύριος αὐτὸς μόλις τὴν εἶδε στάθηκε καὶ τὴν κοίταξε μὲ ἀπορία. «Θεέ μου, εἶπε, σὰ νὰ μιλοῦσε μόνος του, πόσο τῆς μοιάζει!...»

Πλησιάζει καὶ τῆς λέει: «Κόρη μου, βλέπω πώς σ' ἀρέσουν πολὺ τὰ λουλούδια».

— «Ναί, μ' ἀρέσουν πολύ, κύριε· μὰ αὐτὰ δὲν τὰ μαζεύω γιὰ μᾶς· τὰ μαζεύω γιὰ νὰ τὰ πουλήσω, νὰ πάρωμε ψωμὶ γιὰ τὸ ἀδέρφια μου καὶ λάδι γιὰ τὸ καντήλι μας».

— «Γιατί φορεῖς μαῦρα; ποιὸς πέθανε στὸ σπίτι σας;»

— «Ο πατέρας μου». Καὶ ἡ καλὴ κόρη διηγήθηκε τὴ φτώχεια τους καὶ τὰ βάσανά τους.

Ἐκεῖνος δ ἀγνωστος εἶχε πονετικὴ καρδιά: «Δεῖξέ μου, κόρη μου, τὸ σπίτι σας» τῆς εἶπε καὶ τὴν ἀκολούθησε.

Ἡ φτωχὴ χήρα ἀπόρησε δταν εἶδε τὴν κόρη τῆς νὰ ἔρχεται μ' ἐναν τόσο εὐγενικὸν καὶ καλοντυμένον κύριο.

«Ἀκουσε, κυρία μου» τῆς λέει ὁ ἔνος. «Τὴν περασμένη ἑβδομάδα μᾶς πέθανε τὸ μονάκριβό μας κορίτσι.

“Η μητέρα της κινδυνεύει νὰ πεθάνη ἀπὸ τὴ λύπη τῆς.
‘Η Ἐλένη σου μοιάζει πολὺ τῆς Μαρίας μας ποὺ χάσαμε.
”Αν τὴν φέρω στὴ γυναῖκα μου ἐλπίζω νὰ παρηγορηθῇ λίγο.
Δῶσε μου τὸ κορίτσι σου. Θὰ τὸ ἔχωμε σὸν παιδί μας. Εἶμαι πλούσιος. Τὸ σπίτι μου εἶναι πίσω
ἀπ’ αὐτὸ τὸ δάσος».

“Η μητέρα, ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ τὴν κόρη τῆς, εἶπε ὅχι.

— «Τὸ παιδί μου νὰ σοῦ δώσω;» εἶπε μὲ παράπονο.

Μὰ ὁ πλούσιος ξένος τὴν παρακαλοῦσε τόσο θερμά.
Τῆς ἔλεγε πόσο εὐτυχισμένη θὰ ζοῦσε ἡ κόρη τῆς μαζὶ
τους. Στὸ τέλος ἡ δυστυχισμένη μητέρα ἔσφιξε τὴν καρδιά της καὶ εἶπε :

«“Ἄς εἶναι· σᾶς τὴ δίνω τὴν Ἐλένη μου· μὰ νὰ τὴν
ἀγαπᾶτε».

“Η Ἐλένη ἦταν πολὺ λυπημένη· μὰ κρατοῦσε τὰ δάκρυά της. Εἶχε μάθει νὸ ἀκούη σὲ δλα τὴ μητέρα της.

Κι δταν αὐτὴ ἀποφάσισε νὰ τὴ δώσῃ, ἀκολούθησε
σιωπὴλὰ τὸν ἄγνωστο ξένο. Αὔτὸς κρατῶντας την ἀπὸ
τὸ χέρι τὴν ἔφερε στὸ ἀρχοντόσπιτό του. Μιὰ εὐγενικὰ
κυρία, στὰ μαῦρα ντυμένη, τὴν πῆρε κοντά της, τὴν κοίτα-
ξε καλὰ καλά, μὲ μάτια δακρυσμένα, κι ὕστερα τὴν
ἀγκάλιασε καὶ τὴ φίλησε. Σὲ λίγο τῆς ἔβγαλαν τὰ φτω-
χικά της φορέματα, τῆς φόρεσαν καλύτερα καὶ τῆς χάρι-
σαν ὅμορφα παιγνίδια.

* * *

Τίποτε δὲν τῆς ἔλειπε τώρα τῆς Ἐλένης εἶχε δτι,
ἡθελε. Μὰ ὕστερα ἀπὸ λίγες ήμέρες ἀρχισε νὰ στενοχωριέ-
ται. Θυμόταν τὴ μητέρα της, ἡθελε τὸ ἀδερφάκια της. Τὰ
πολλὰ φαγητὰ καὶ τὰ ὠραῖα γλυκίσματα δὲν τὴν εὐχαρι-
στοῦσαν πιά. Τὰ λογῆς λογῆς παιγνίδια δὲν τὴ διασκέδαζαν

”Αρχισε νὰ χάνη τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου της, νὰ γίνεται χλωμὴ καὶ τὰ μάτια της συχνὰ δάκρυζαν.

Τὸ πλούσιο ἀντρόγυνο ἔβλεπε μὲ αὐτὴν μεγάλη λύπη τὴν ἄλλαγὴ τῆς Ἐλένης· μὲ λόγια γεμάτα ἀγάπη τὴν ρωτοῦσαν τί ἔχει.

«”Αχ! εἶμαι ἀχάριστο κορίτσι» ἔλεγε ἡ Ἐλένη. «Τὸ βλέπω καὶ τὸ νιώθω πόσο μὲ ἀγαπᾶτε! Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο σᾶς ἀγαπῶ, μὲ δλην τὴν καρδιά μου. Μὰ ἔχω λαχτάρα νὰ ίδω τὴν μητέρα μου καὶ τὸ ἀδέρφια μου. Δὲν μπορῶ νὰ ζήσω μακριά τους».

—«Καλό μας κορίτσι», εἶπε ἡ εὐγενικὰ κυρία, «δὲ θυμόνω γι’ αὐτὰ τὰ λόγια σου. Πολὺ λυποῦμαι ποὺ θὰ μᾶς φύγης. Μὰ δὲ θέλω νὰ σὲ βλέπω λυπημένη. Πήγαινε μὲ τὴν εὐχή μας στὴ μητέρα σου. Μὴ μᾶς ξεχνᾶς δμως κι ἐμᾶς».

Η Ἐλένη μὲ δακρυσμένα μάτια φύλησε τὸ χέρι τοῦ καλοῦ κυρίου, ἀγκάλιασε καὶ φύλησε τὴν κυρία, καὶ ἔφυγε.

Μὲ τί χαρὰ τὴ δέχτηκε ἡ μητέρα της. Κι αὐτὴ τὴ λαχταροῦσε.

Η Ἐλένη ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά της φωνάζοντας:

«”Αγαπημένη μου μανούλα, δὲ βαστῶ πιὰ μακριά σου καὶ μακριὰ ἀπὸ τὸ ἀδερφάκια μου· τὸ ἀφῆκα δλα κι ἥρθα μαζί σας. Ποτέ, ποτὲ δὲ θὰ χωριστοῦμε. Καλύτερα νὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πεῖνα, παρὰ νὰ ζῶ μακριά σας».

Η Ἐλένη ἤταν τώρα εύτυχισμένη, κι ἄς τῆς ἔλειπαν δλα δσα εἶχε στὸ πλούσιο ἀρχοντόσπιτο.

Θυμόταν δμως καὶ τὴν πλούσια κυρία ποὺ τῆς ἔδειξε τόση καλωσύνη. Μιὰ μέρα ἔμαζεψε δμορφα ἀγριολούλουδα τῆς ἔξοχῆς, τὰ ἔδεσε σὲ μιὰ ώραιά ἀνθοδέσμη καὶ πῆγε στὸ ἀρχοντόσπιτο. Βρῆκε τὴν κυρία πολὺ λυπημένη.

«Πῶς ἤθελα νὰ τὴν παρηγοροῦσα τὴν καημένη τὴν

κυρία!» εἶλεγε ἡ Ἐλένη μὲ τὸ νοῦ της γυρνώντας στὸ φτωχόσπιτό τους. «”Ἄχ! ἀς μποροῦσα νῦμαι καὶ κοντά της καὶ κοντὰ στὴ μητέρα μου καὶ στ’ ἀδέρφια μου!»

•Ακριβῶς τὴν ἴδια σκέψη ἔκαμε καὶ ὁ καλὸς καὶ πλούσιος κύριος.

«”Ακουσέ με», εἶπε στὴ γυναικα του. «Βρῆκα τρόπονά φέρωμε πίσω τὴν Ἐλένη». .

—«Τί τρόπο;» εἶπε ἡ λυπημένη κυρία.

—«”Αφοῦ δὲ θέλει νὰ χωριστῇ ἀπὸ τὴ μάνα κι ἀπὸ τ’ ἀδέρφια της, νὰ φέρωμε ἐδῶ δλην τὴν οἰκογένεια. Χτὲς ἵσα μᾶς ἔφυγε ἡ οἰκονόμος τοῦ σπιτιοῦ μας. ”Ας πάρωμε στὴ θέση της τὴ μάνα τῆς Ἐλένης. Τί, καλύτερη νοικοκυρὰ θέλουμε γιὰ τὸ σπίτι μας; Καὶ μαζὲ μ° αὐτὴν θᾶρυθη κι ἡ Ἐλένη, κι ἀς ἔρθουν καὶ τοῦλα τὰ παιδιά!...»

Λυπημένο ἦταν μιὰ φορὰ τὸ φτωχόσπιτο, λυπημένο καὶ τ’ ἀρχοντόσπιτο. Τώρα μὲ τὴν Ἐλένη οἱ δυὸ λύπες ἔγιναν μιὰ μεγάλη χαρὰ κι εὔτυχία, καὶ γιὰ τὴ φτωχὴ καὶ γιὰ τὴν πλούσια οἰκογένεια. .

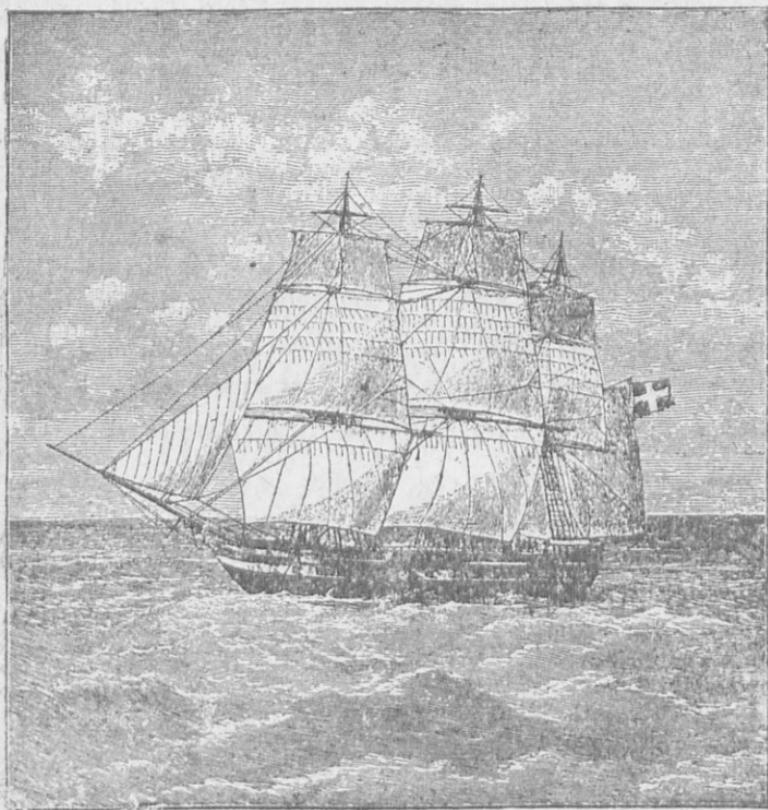
4. Τὸ ναυτόπουλο.

Πέντε μῆνες λείπει στὰ ξένα τὸ ναυτόπουλο. Πόσο-ἀποθύμησε τὴν πατρίδα του!

‘Ο «”Αγιος Νικόλαος» τὸ Γαλαξειδιώτικο καράβι, τα-ξίδεψε σὲ μακρινοὺς τόπους, ἄραξε σὲ πολλὰ λιμάνια καὶ τώρα ξαναγυρίζει στην πατρίδα.

‘Ο «”Αγιος Νικόλαος» ταξίδεύει μέρα·νύχτα· μόνο-ούρανδς καὶ θάλασσα φαίνεται· ὁ ἀνεμος σφυρίζει μέσα στὰ σκοινιά· τὰ κύματα σπάζουν μὲ ἀφροὺς πάνω στὸ κα-

φάβι· μὰ τὸ ναυτόπουλο δὲ φοβᾶται· εἶναι παιδὶ μὲ καρδιά· καὶ μόλις προστάξῃ ὁ καπετάνιος, σκαρφαλώγει στὰ ξάρτια καὶ λύνει ἥ δένει τὰ πανιά.

“Ο «‘Αγιος Νικόλαος» ταξιδεύει μέρα-νύχτα (σελ. 15).

Τὸν κίνδυνο δὲν τὸν συλλογίζεται τὸ ναυτόπουλο· ἔνα μονάχα συλλογίζεται: πότε νὰ φτάσουν. “Οταν τελειώνη τὴν δουλειά του, κάθεται σὲ μιὰ κόχη τῆς πλώρης καὶ φέρνει στὸ νοῦ του τὴν γλυκιὰ πατρίδα.

Κοιτάζει μακριά, μακριά, ὅσο φτάνει ἥ ματιά του, γιὰ νὰ ίδῃ πέρα κεῖ, ὅπου σμίγει ὁ οὐρανὸς μὲ τὴν θά-

λασσα, μήπως ξεχωρίση τὴν ἀγαπημένη ἀκρογιαλιὰ καὶ ἀγναντέψη τὸ σπιτάκι τους, ἐκεῖ ποὺ τὸ προσμένει ἡ χήρα ἡ μάνα του καὶ τὰ δρφανὰ ἀδερφάκια του.

Πότε θὰ φτάσουν; "Αχ! μὲ τί λαχτάρα θ' ἀνέβη τὴ σκαλίτσα τους καὶ θὰ χιμήσῃ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μανούλας του καὶ τῶν ἀδερφιῶν του!.. Καὶ τὸ βράδυ κοντὰ στὴ γωνιά, ποὺ θὰ καίη ἡ φωτιά, θὰ ίστορίσῃ σὲ ποιοὺς τόπους ταξίδεψε, τί εἶδε στὶς μακρινὲς πολιτεῖες. Τί δμορφοι τόποι! δμορφοι, ὅχι δμως καὶ γιὰ τοὺς ξενιτεμένους ποὺ ἔχουν τοὺς ἀγαπημένους τους καὶ τοὺς περιμένουν! ...

Τὸ ναυτόπουλο βιάζεται νὰ φτάσῃ στὴν πατρίδα, καὶ γιὰ ἔναν ἄλλο λόγο^o θέλει νὰ δώσῃ τῆς μανούλας του τὰ χρήματα ποὺ κέρδισε μὲ τὴ δούλεψή του. Ἐνῷ αὐτὴ θὰ τὸ κρατᾶ ἀγκαλιασμένο καὶ θὰ τὸ φιλῇ, τὸ ναυτόπουλο θὰ βγάλη ἔξαφνα τὸ κομπόδεμα ὃπου ἔχει φυλαγμένα τὰ λεπτὰ καὶ θὰ τὰ δώσῃ μὲ χαρὰ στὴ βασανισμένη μάνα^a κι αὐτὴ θ' ἀγοράσῃ ἀλεύρι γιὰ νὰ ξυμώσουν, λάδι γιὰ τὸ καντήλι, πανὶ γιὰ ροῦχα τῶν παιδιῶν.

Αὐτὰ συλλογιέται τὸ ναυτόπουλο, κι ἔξαφνα τί θαμποβλέπει μακρὺα στὸν δρίζοντα; Τὴν ἀγαπημένη πατρίδα!... "Α! ἔφτασαν τέλος. Ο «"Αγιος Νικόλαος» λὲς πὼς σχίζει μὲ πιὸ πολλὴ ὄρεξη τὴ γνώριμη θάλασσα. Μπῆκαν στὸ λιμάνι. Νά, τώρα φαίνονται καθαρὰ τὰ σπίτια. Οἱ ναῦτες καὶ τὸ ναυτόπουλο σκορπιοῦνται στὰ κατάρτια καὶ μαζεύουν τὰ πανιά.

"Εξαφνα ἀκούεται δυνατὸς κρότος. "Ερριξαν τὴν ἀγκυρα. Κατεβάζουν τὴ βάρκα, καὶ βάζουν μέσα τὰ κουπιά. Μπαίνει μέσα ὁ καπετάνιος, κατεβαίνουν πέντε ἔξη ναῦτες, πηδᾶ μέσα καὶ τὸ ναυτόπουλο. Κι ὅσο πλησιάζουν

στὴν ἀκρογιαλιά, τόσο δυνατώτερα χτυπᾶ ἡ καρδιά του-

Τάχα νῦναι ὅλοι γεροὶ στὸ σπιτάκι τους; Μὴν ἀρρώ-
στησε κανένας; "Ἄχ, τί ἀνησυχία ποὺ τὸ βασανίζει! Μὰ
ποιοὶ προσμένουν ἔξω στὴν ἀκρογιαλιά; Οἱ οἰκογένειες
τῶν ναυτικῶν γνώρισαν ἀπὸ μακριὰ τὸ καράβι καὶ ἔτρε-
ξαν στὴν ἀκρογιαλιά, γιὰ νὰ καλοδεχτοῦν τοὺς ἀγαπη-
τοὺς ἔνειτεμένους τους. Καὶ τὸ ναυτόπουλο τὸ προσμένουν
μὰ γυναῖκα μὲ μαῦρα καὶ τρία παιδιά· ἡ βάρκα ἔφθασε
στὴ στεριά. βγαίνει ὁ καπετάνιος, βγαίνουν καὶ οἱ ναυ-
τες, καὶ τὸ ναυτόπουλο χιμᾶ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας καὶ
τῶν ἀδερφῶν του!

5. Τὸ ναυτόπουλο.

Μαύρη νυχτιὰ καὶ ἀνάστερη· τὰ κύματα μουγκρίζουν,
βροντᾶ καὶ ἀστράφτει· οἱ κεραυνοὶ τὰ κύματα ξεσχίζουν
σὰν φείδια λαμπερά.

Βόηθα, Χριστέ! Τριζοβολᾶ, θ' ἀνοίξῃ τὸ καράβι·
βοριᾶς κακός, ἀλύπητος, μνήματα χίλια σκάβει
στὰ μαῦρα τὰ νερά.

Βουλιάζομε!... τὰ ἔάρτια μας χωρὶς πανιά, σπασμένα,
ἀχόρταγα τὰ κύματα τάρπαζων ἔνα ἔνα
κι ἐπάνω μας πηδοῦν·

τοῦ κάκου οἱ ναῦτες κίτρινοι, βουβοί, χωρὶς ἐλπίδα,
ἀκούραστοι παλαίβουνε... Τὴν ὅμορφη πατρίδα
ποτέ τους δὲ θὰ ίδοῦν!...

Νά! Τὰ νερὰ πλημμύρισαν καὶ δυναμών ἡ μπόρα,
ἡ πρύμη μας γονάτισε, βογγᾶ, κι ὥρα τὴν ὥρα
ἡ πλώρη μας βουλᾶ.

Βουλιάζομε· ἀπ' δλους μας οὕτ' ἔνας θὰ γλυώσῃ,
δλους ἡ μαύρη θάλασσα, γιὰ νὰ μᾶς σαβανώσῃ
βουνὰ μ' ἀφροὺς κυλᾶ...

Ἐγὼ μικρὸν ναυτόπουλο γεννήθηκα στὴ κῦμα·
στὴ θάλασσα μεγάλωσα κι ἀν εῦρο τάρα μνῆμα
στὸ μαῦρο της βυθό,

σὰν τὸ μωρὸν στὴν κούνια του στὰ πράσινα χορτάρια,
στὰ φύκια, στὰ κοράλλια της καὶ στὰ μαργαριτάρια
γλυκὰ θὰ κοιμηθῶ.

Δὲν μὲ τρομάζει δ θάνατος· στὸν ὕπνο τὸ βαθύ μου,
θὰ ψέλνουντε τὰ κύματα νανούρισμα σταύτι μου,
δλόγλυκο σκοπό.

Καὶ θᾶρχονται σὰν ὄνειρο μαζί μου νὰ μιλήσουν,
νὰ μὲ φιλήσουν τρυφερά, νὰ μὲ περηγορήσουν
έκεῖνοι π' ἀγαπῶ.

Ομως, Χριστέ μου, μιὰ καρδιὰ μονάχα συλλογιοῦμαι·
ἔκείνη ποὺ μὲ γέννησε, τὴ μάνα μου λυποῦμαι
καὶ κλαίω τὴ φτωχή.

Ολους τοὺς πῆρες ἡ θάλασσα!... μονάχα ἐγὼ τῆς μένω·
κι ἀν μάθη πῶς ἐχάθηκα στὸ κῦμα τ' ἀγριεμένο,
τῆς φεύγει κι ἡ ψυχή...

6. Ο χειρόνανθρωπος.

Πωπὸν γιόνι!...

Κάτασπρες οἱ σκεπὲς τῶν σπιτιῶν, κάτασπρα τὰ δέντρα,
κάτασπροι καὶ οἱ δρόμοι.

Καὶ τί κρύω! Οἱ διαβάτες περνοῦν βιαστικοί, ξαρώμενοι,
μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες.

‘Η ἀναπνοὴ βγαίνει σὰν ἀχνὸς ἀπὸ τὸ στόμα τους, τὰ μάτια τους δακρύζουν. Τὸ νερὸ παγώνει μέσα στὶς στάμνες καὶ κρυσταλλώνει στὶς βρύσες.

Στὴν Ἑλλάδα μας, ποὺ τὴν ἀγαπᾶ πολὺ δὲ λιος, ἀργὰ καὶ ποὺ νὰ πέσῃ πολὺ χιόνι.

Κι ὁ κόσμος τὸ καλοδέχεται μὲ χαρά. Μικροὶ καὶ μεγάλοι ἀφήνουν τὴ φωτιά τους καὶ βγαίνουν στοὺς δρόμους. Καὶ μὲ φωνὲς καὶ μὲ γέλια ἀρχίζουν τὶς χιονιές. ‘Αντρες, γυναῖκες, κοπέλλες, ἀγόρια, κοριτσάκια ἀρπάζουν μιὰ φούχτα χιόνι, τὸ σφίγγουν, τὸ κάνουν σβῶλο καὶ πετοῦν τὴ χιονιὰ στὸ διαβάτη ποὺ περνᾶ . . .

Σὲ τόπους δύμως ποῦναι κοντὰ σὲ βουνά, σὲ τόπους βορινοὺς—ἔχει καὶ τέτοιους ἡ Ἑλλάδα μας—πέφτει κάθε χρόνο χιόνι, πολὺ χιόνι.

‘Εκεῖ τὰ παιδιά παιζουν παιγνίδια μὲ τὸ χιόνι καὶ μὲ τὸν πάγο.

Βρίσκουν ἔνα κατήφορο, ὅπου τὸ νερὸ ἔχει κρυσταλλώσει· καὶ ἀραδιαστά, τὸ ἔνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀρχίζουν νὰ γλυστροῦν, μὲ τὸ ἔνα πόδι ἐμπρός, τὸ ἄλλο πιὸ πίσω.

‘Άλλοι τὰ παιδιά ἔχουν ἔνα χαμηλὸ σκαμνάκι, διαλέγουν ἔνα κατηφορικὸ μέρος, κρατιοῦνται σφιχτὰ ἐπάνω στὸ σκαμνάκι τους, ἀφήνονται καὶ γλυστροῦν μὲ μεγάλη γρηγοράδα. Τί φωνὲς καὶ τί κακό! . . . Τί χαρά, καὶ τί γέλια! . . .

Νά, κάμποσα παιδιά. ‘Ενα ποὺ φαίνεται σὰν ἀρχηγὸς τῆς συντροφιᾶς λέει στοὺς φίλους του:

«Παιδιά, τί λέτε, κάνουμε ἔνα χιονάνθρωπο; —Ναί, ναι! . . .

— «Μὰ ποὺ νὰ τὸν στήσωμε;» ρωτάει ἔνα παιδί. «Νὰ

τὸν στήσωμε σὲ ἀνοιχτὸ μέρος νὰ τὸν βλέπουν ἀπὸ παντοῦ».

— «Νὰ τὸν στήσωμε στὴν πλατεῖα· θὰ φαίνεται σὰν ἄγαλμα ἀπὸ μάρμαρο· καὶ θὰ τὸν βλέπουν ὅλοι οἱ διαβάτες».

Δυὸ τρία παιδιὰ παίρνουν ἐναὶ μεγάλο σβῶλο χιόνι, τὸν κυλοῦν καὶ τὸν φέρνουν στὴν πλατεῖα.

Φέρνουν κι ἄλλους, κι ὁ ἀρχηγὸς βάζει τὸν ἐνα ἐπάνω στὸν ἄλλο, ζουλᾶ τὰ χιόνια μὲ τὰ χέρια του, καὶ ἔτσι γίνεται τὸ κορμί. Παράξενο κορμί, στάληθεια, γιατὶ δὲν ξεχωρίζουν ἀκόμη πόδια. Μὰ θάρρη ἡ ωρα καὶ γιὰ τὰ πόδια.

«Φέρτε χιόνι! φέρτε πολὺ χιόνι!» φωνάζει δλοένα ὁ ἀρχηγός.

Στὸ μεταξὺ ζουλᾶ τὸ χιόνι στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ κορμιοῦ, γιὰ νὰ τὸ κάμη στενὸ σὰ λαιμό. Καὶ μόλις φέρουν οἱ φίλοι του ἐνα σβῶλο χιόνι, τὸν ἀρπάζει μὲ τὰ δυό του χέρια καὶ τὸν στήνει πάνω στὸ λαιμό.

«Νὰ καὶ τὸ κεφάλι!» λέει.

Βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του ἐνα ξυλαράκι καὶ τέσσερα καρβουνάκια· σκύβει, παίρνει ἀπὸ χάμου λίγο χιόνι, τὸ κάνει σβῶλο καὶ τὸ κολλᾶ στὸ στρογγυλὸ πρόσωπο γιὰ μύτη. Μὲ τὸ ξυλαράκι, τοῦ ἀνοίγει ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ δυὸ ρουθούνια, καὶ κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τοῦ κάνει ἐνα στόμα.

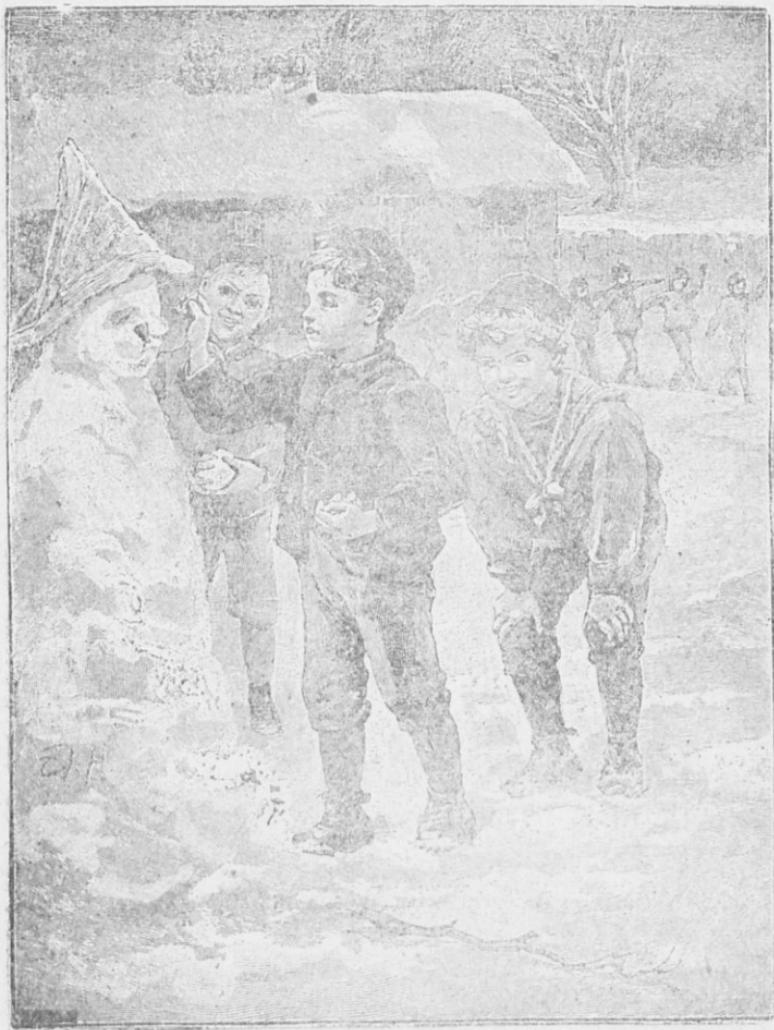
«Τώρα νά, ἀναπνέει», λέει γελῶντας.

— «Ναί, μὰ εἶναι ἀόρματος ὁ κοκομοίρης!»

— «Μὴ σᾶς νοιάζῃ· δὲ θὰ τὸν ἀφήσω τυφλό!...».

Μὲ τὸ ξυλαράκι κάνει δυὸ βαθουλώματα πάνω ἀπὸ τὴ μύτη, ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ, μπήγει ἀπὸ ἐνα στρογ-

γυλὸ καρβουνάκι στὸ κάθε μάτι κι ἀπὸ ἕνα λεπτό, στενόμακρο καρβουνάκι γιὰ φρύδια.

Μὲ τὸ ξυλαράκι κάνει δυὸ βαθουλώματα πάνω ἀπὸ τὴ μύτη (σ. 21)

«Νά, τώρα βλέπει!» λέει δ ἀρχηγός.

— «Ναί, βλέπει, μὰ εἶναι ἔεσκούφωτος, κι ἔτσι που

είναι χωρὶς μαλλιά θὰ συναχωθῇ ὁ δύστυχος».

— «'Αμέσως νὰ τοῦ φορέσωμε τὸ σκοῦφο του! Φέρτε
ἔνα σβῶλο χιόνι!»

Γεήγορα τὰ παιδιὰ φέρνουν τὸ σβῶλο. Ὁ ἀρχηγὸς
τὸν βάζει ἐπάνω στὸ γυμνὸ κεφάλι, καὶ τὸν δουλεύει
πότε μὲ τὰ χέρια του καὶ πότε μὲ τὸ ἔυλαόρακι. Λίγο
λίγο ὁ χιονόσβωλος γίνεται σκοῦφος· μυτερὸς ἐπάνω
στὴν κορυφὴν, φαρδύτερος πιὸ κάτω, καὶ σκεπάζει ὀλόγυρα
τὸ κεφάλι.

«Οταν τελείωσαν δλα, πέρασαν ἀπὸ τὴν πλατεῖα ἄν-
τρες καὶ γυναῖκες, γέροι καὶ παλληκάρια, γριὲς καὶ νο-
πέλλες, ἀγόρια καὶ κορίτσια, ώς καὶ οἱ σκύλοι ἀκόμη πέ-
ρασαν νὰ ίδοῦν καὶ νὰ θαυμάσουν τὸ χιονάνθρωπο!...»

«Ἐνας σπουδγίτης ἥρθε καὶ κάθησε πάνω στὸ κεφάλι
του· ἔνας ἄλλος πάνω στὴ μύτη του. Μὰ ὁ χιονάνθρω-
πος δὲν εἶχε χέρια νὰ τοὺς διώξῃ, οὔτε φωνὴ νὰ τοὺς
τρομάξῃ! Στεκόταν κρύος καὶ ἀκίνητος!»

* * *

«Ἐτσι ἔμενε δσο βαστοῦσε τὸ κρύο. Μιὰ μέρα δμως
βγῆκε ὁ ἥλιος. Μὲ χαρούμενες φωνὲς τὸν καλοδέχτηκαν
μικροὶ καὶ μεγάλοι. Πρώτη φορὰ ἔβλεπε ἥλιο ὁ χιονάν-
θρωπος, καὶ ἡ λάμψη του τὸν ἐθάμπωσε. Τὴν ἄλλη μέρα
ξαναῆρθε ὁ ἥλιος καὶ τοῦ ζέστανε τὴν οράχη. Σὰν ξα-
ναῆρθε καὶ τὴν τρίτη, πιὸ ζεστός, τὸν πῆρε τὸ παράπονο
τὸ χιονάνθρωπο καὶ ἀρχισε νὰ κλαίη. Χοντρὰ ἔπεφταν
τὰ δάκρυα ἀπὸ τὰ μάτια του...»

«Ἄχ! αὐτὸς ὁ ἥλιος! ποῦ νὰ τὸν ἀφήσῃ ἥσυχο!
Καὶ τὰ δάκρυα τώρα ἔτρεχαν ὅχι μονάχα ἀπὸ τὰ μά-
τια του, μὰ καὶ ἀπὸ τὸ κεφάλι του, κι ἀπὸ τὴν οράχη
του κι ἀπὸ δλο τὸ κορμί του, κι ἔνιωθε πὼς ὕρα μὲ

τὴν ὥρα λίγνευε, λίγνευε. Καὶ μιὰ μέρα ποὺ ἦταν πολὺ δυνατὸς ὁ ἥλιος, χάθηκε, ἔλυσε δῆλος, σὰν νὰ πνίγηκε μέος στὰ δάκρυα του!

«Πάει ὁ κακόμοιρος!» εἶπε ἔνα παιδάκι.

Μὰ καὶ αὐτὸς καὶ τἄλλα τὰ παιδιά γρήγορα παρηγορήθηκαν.

“Ηρθαν τὰ χελιδόνια, καὶ οἱ ἔρημες φωλιές τους γέμισαν ἀπὸ ζωηρὲς χαρούμενες φωνές. Ὁ ἥλιος ποὺ ἔδωκε τὸ θάνατό στὸ χιονάνθρωπο, ἔδωκε ζωὴ στὰ δέντρα, ποὺ ἦταν παρέκει.

“Ενιωσαν μέσα τους μιὰ ζωὴ, σὰν νὰ ζωντάνεψε διπαγωμένος χυμός τους. Ἀνοίγουν τὰ ματάκια τῶν κλωναριῶν τους καὶ προβάλλουν τὰ μπουμπουκάκια ἔτοιμα ν’ ἀνθίσουν τὰ μικρὰ ἀσπρά ή τριανταφυλλιὰ ἀνθη τους. Πρασίνισαν οἱ κάμποι καὶ τὰ βουνά· οἱ πεταλοῦδες πετοῦν· τὰ πουλιά κελαηδοῦν γλυκά. Ἡρθε ἡ Ἀνοιξη, ἥρθε τὸ καλοκαῖρι! . . .

2. Ο σπουργίτης.

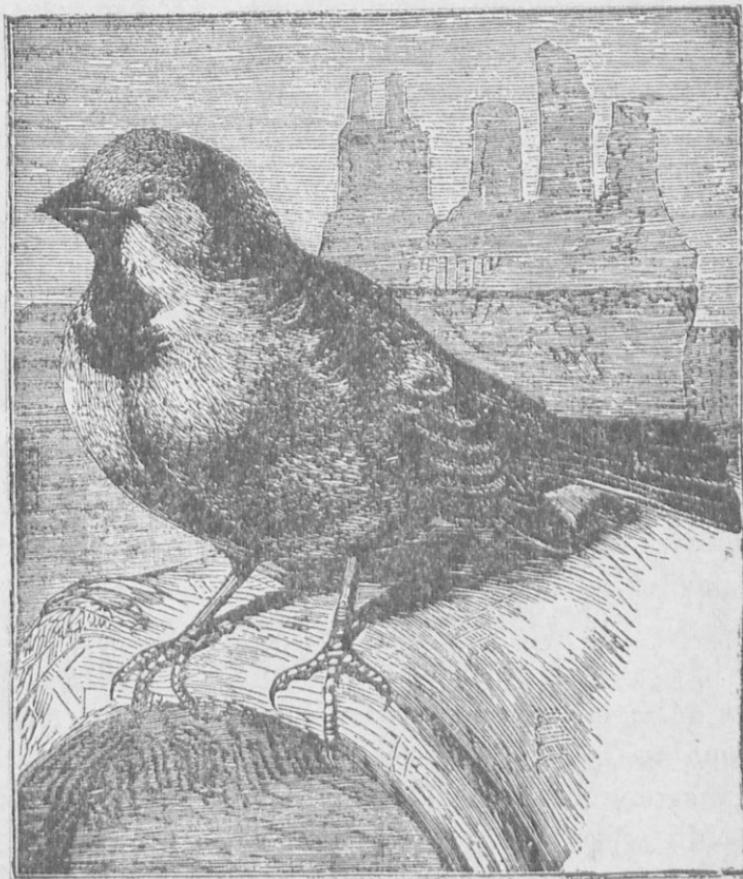
Ποιὸ παιδί δὲ μὲν ἔρει; Εἶμαι ὁ σπουργίτης.

“Άλλα πουλιά, ἄμια ἀρχίζουν οἱ ψύχρες φεύγονταν, καὶ περνοῦν σὲ ἄλλους τόπους τὸ χειμῶνα. Ἐμένα διώσ δὲν μ’ ἀρέσουν τὰ ταξίδια· ἐγὼ χειμῶνα καλοκαῖρι μένω στὸν τόπο ποὺ γεννήθηκα.

Καὶ γιατί νὰ ξενητευθῶ; Ἐγὼ βρίσκω στὸν τόπο μου διτι μοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ ζήσω. Τρώγω κάμπιες, σκουλήκια, μυῖγες, ἀκρίδες, μέλισσες, κουνούπια. Τρώγω διώσ καὶ κριθάρι καὶ βρώμη καὶ βρίζα καὶ βερίκοκα καὶ δαμάσκηνα καὶ κεράσια. Μὰ τὸ χειμῶνα, θὰ πῆτε, τότε

ποὺ χάνονται τὰ κουνούπια, οἵ μυῆγες καὶ οἱ ἀκόίδες, καὶ τὰ δέντρα εἶναι γυμνά, χωρὶς καρπούς;

Μπά! σκολίζω στοὺς δρόμους, στὶς σκεπές, στὶς αὐ-

Ποιὸ παιδὶ δὲ μὲ ξέρει; Εἶμαι δὲ σπουργίτης (σελ. 24),

λέσ καὶ κάπι βρίσκω πάντα. Κι ἔπειτα ἂς εἶναι καλὰ οἱ ἀχερῶνες, τὰ κοτέτσια, οἱ ἀποθῆκες τῶν γεννημάτων. Χώνομαι μέσα κεῖ καὶ γεμίζω τὴν κοιλιά μου.

Τὴ φωλιά μου τὴν κάνω ὅπου τύχῃ· σὲ παλάτι ἢ σὲ

καλύβι, σ' ἐκκλησιὰ ἢ σὲ στάβλο· παίρνω ἄχερα, χόρτα, πουρέλια μπαμπακερὰ ἢ μεταξωτά, χαρτί, κλωστές, διτι βρῶ ἐμπρός μου, καὶ κάνω ὅπως-ὅπως μιὰ φωλιά, καὶ τὴ στρώνω μὲ φτερά, μὲ τρίχες, μὲ μαλλί, μὲ μπαμπάκι.

Πολλοὶ μὲ ἀγαποῦν γιατὶ εἶμαι ζωηρὸς καὶ χαρούμενο πουλὶ λέν, καὶ τοὺς ἀρέσει ἡ συντροφιά μου. "Άλλοι δῆμοι δὲν θέλουν τὸ καλό μου. Γι' αὐτὸς ἔχω τὰ μάτια μου τέσσερα. Κοιτάζω μὲ πολλὴ προσοχὴ διλόγυφο μου καὶ ἅμα ἵδω καμιὰ ὑποπτη κίνηση, λαβαίνω τὰ μέτρα μου. "Αν, παραδείγματος χάρη, κανένα κακόπαιδο σκύψη νὰ πάρῃ πέτρα, μὲ μιᾶς φωνάζω στοὺς συντρόφους μου: τέρρο! καὶ φεύγομε δλοι μαζὶ σ' ἀσφαλισμένο μέρος. Μόλις δῆμοι περάσῃ δ κίνδυνος, ξαναγυρνοῦμε.

"Ἔχω φίλους ποὺ μὲ ἀγαποῦν, μὰ ἔχω κι ἔχθροὺς ποὺ μὲ κατατρέχουν.

Θέλετε νὰ μάθετε τί μοῦ ψέλνουν οἱ ἔχθροι μου; "Ακοῦστε! Θὰ τὰ πῶ δλα, χωρὶς νὰ κρύψω τίποτε. Γιὰ νὰ φανῇ ἡ κακία τους!...

* * *

«Μόλις δῆμις τὸ χοντροκέφαλό του καὶ τὸ ἀδιάντροπο βλέμμα του, ἀμέσως νιώθεις πῶς κανένα δὲ σέβεται, καὶ πῶς πεντάρα δὲ δίνει τί λὲν γι' αὐτὸν οἱ ἀνθρώποι.

»Μὰ μήπως ξέρει κὰν νὰ κελαδῆ; «Πίπ-πίπ! Τσίρπτσίρπ!» τίποτε ἄλλο.

»Καὶ ἡ φωλιά του;... Ο Θεδς νὰ τὴν κάμη φωλιά. "Αφησε ποὺ πολλὲς φορὲς βρίσκει περιττὸ νὰ χτίσῃ φωλιὰ καὶ χώνεται σὰν κλέφτης στὴ φωλιὰ τοῦ χελιδονιοῦ, καὶ γεννάει μέσα κεῖ τ' αὐγά του.

»Θέλει ν' ἀποχτήσῃ κι ἀπογόνους, βλέπετε, μὴν τύχη καὶ λιγοστέψη ἡ φυλὴ τῶν σπουργυτῶν καὶ «χάσῃ ἡ Βε-

νετιὰ βελόνι». Ἡ σπουργίταινα κλωσσᾶ τρεῖς φορὲς τὸ καλοκαῖρι, ἀπὸ πέντε-ἕξη κάθε φορά. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε πῶς τὰ σπουργιτάκια μὲ αὐτὰ ποὺ βλέπουν καὶ μὲ αὐτὰ ποὺ ἀκούουν, μὲ τὴν ἀνατροφὴν ποὺ τοὺς δίνουν, γίνονται κι αὐτὰ ἀδιάντροπα σὰν τοὺς γονεῖς των;

»"Αμ" ἡ λαιμαργία τοῦ σπουργίτη; αὐτὴ πιὸ δὲ λέγεται! "Απ" τὴν αὐγὴν ώς τὸ βράδυ τρώει, τρώει, τρώει, ὅτι τύχη, δ.τι βρῆ.

»Ποῦ τὸν θέλετε καὶ δὲν τὸν βρίσκετε; Εἶναι παντοῦ! Φέρνει δὲ ὑπηρέτης τοῦ στάβλου τροφὴ στάλογα; Νὰ καὶ ἡ εὐγενεία του ζωηρὸς-ζωηρός, ἔτοιμος νὰ πάρῃ τὸ μερίδιό του! Κατεβαίνει ἡ ὑπηρέτρια μὲν ἐνα πιάτο γεμάτο ψίχουλα ἢ κριθάρι νὰ ταγίσῃ τὶς κότες; Ο σπουργίτης, πρῶτος καὶ καλύτερος, εἶναι κεῖ καὶ περιμένει μὲ τὸ φοβερό του ράμφος. Τὸν διώχνει ἡ ὑπηρέτρια, τὸν φοβερίζει μὲ φωνές, κάνει πῶς θὰ πάρῃ πέτρα νὰ τοῦ φέξῃ, αὐτὸς τὸ σκοπό του! πηδᾶ πάρα-πέρα χωρὶς νὰ τὸν νοιάζῃ διόλου.

»Οἱ καημένες οἱ κότες κάνουν γρήγορα νὰ προφτάσουν νὰ φᾶν κι αὐτὲς κάτι. Κ' ἡ ὑπηρέτρια ποὺ γύρισε τὸ κεφάλι της καὶ εἶδε τὸ σπουργίτη κι ἄλλους συντρόφους του νὰ τρῶν ἔτσι λαίμαργα, τρέχει κατασυγχισμένη στὴν κυρία της καὶ φωνάζει :

«"Αχ! οἱ ἀδιάντροποι οἱ σπουργίτες! δσο καὶ ἀν τοὺς διώχνης, δὲ φεύγουν! δὲν ἀφησαν τίποτε νὰ φᾶν οἱ κότες μας! . . .»

Μόλις ἀρχίσουν νὰ ωριμάζουν τὰ κεράσια, πρῶτος δὲ σπουργίτης ἔρχεται καὶ τὰ δοκιμάζει. Οὔτε τὸν μέλλει ἀν ἡ κερασιὰ ἔχῃ ἀφέντη· κάνει σὰν νὰ εἶναι αὐτὸς νοικούρης. Καὶ δταν ωριμάσουν καλά, τίποτε ἀλλο δὲν κάνει παρά νὰ τρώῃ κεράσια. Σφυρίζετε δσο θέλετε· φέξετε πέτρες·

κάμετε διτι περνᾶ ἀπὸ τὸ χέρι σας· οὕτε καταδέχεται νὰ σᾶς δῆ. Αὐτὸς ἔχει στρωμένο τὸ τραπέζι του πάνω στὴν κερασιὰ καὶ τρώει, καὶ σᾶς περιγελᾶ! Τὸ ἵδιο κάνει καὶ μὲ τὰ σταφύλια!

»Μερικοὶ γιὰ νὰ τὸν φοβερίσουν στήνουν μέσα στοὺς κήπους ἢ στὸ ἀμπέλια ἔνα ἄγροφύλακα τάχα μὲ φόρεμα καὶ καπέλλο καὶ τουφέκι στὸ χέρι. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως ἔρχεται πιὸ κοντὰ καὶ μὲ τὰ πονηρά του μάτια κρυφοκοιτάζει τὸ σκιάχτρο. Βλέπει πὼς στέκει ἀκίνητο, πὼς τὸ τουφέκι του δὲν παίρνει φωτιά, καὶ προχωρεῖ περισσότερο. Σὲ λίγο τὸ θάρρος του γίνεται μεγαλύτερο. Καταλαβαίνει ὁ παμπόνηρος πὼς ὁ ἄγροφύλακας ἐκεῖνος εἶναι ψεύτικος καὶ δὲν τὸν λογαριάζει πιά. Καὶ τόσο τὸν περιφρονεῖ ποὺ δὲν τῶχει τίποτε νὰ πάγη νὰ καλοκαθήσῃ πάνω στὸ καπέλλο του».

* * *

Αὐτὰ λὲν οἱ ἔχθροί μου. Σᾶς τὰ εἴπα, ὅπως βλέπετε, δλα, μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σῆμα, χωρὶς ν' ἀφήσω τίποτε. Τώρα ἀκοῦστε τί λὲν καὶ οἱ φίλοι μου.

«Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἔχει τὰ ἐλαττωματάκια του ὁ σπουργίτης: ἀγαπᾶ τὶς φιλονικίες· ἡ δουλειὰ δὲν τοῦ πολυαρέσει· τὴν περιουσία τῶν ἄλλων (κεράσια, κριθάρι) δὲν τὴ σέβεται· εἶναι ἀχόρταγος· νιροπαλὸς πάρα-πολὺ δὲν εἶναι, οὕτε ὅσο πρέπει διακριτικός. Ἄλλα, τί λέει ὁ λόγος; «Ἄγαπας τὸ φίλο σου μὲ τὸ ἐλάττωμά του»—καὶ ὁ σπουργίτης εἶναι ἀληθινὸς φίλος τῶν ἀνθρώπων, ἀληθινὸς εὐεργέτης τους.

»Τὸν κατηγοροῦν πὼς εἰν· ἀχόρταγος! ... Ἐμπρός, μὴν ἀργοῦμε, ἂς πᾶμε νὰ τὸν εὐχαριστήσωμε γιὰ τὴ λαιμαργία του· καὶ ἂς δοξάσωμε τὸ Θεὸ ποὺ τοῦ ἔδωκε τόσο μεγάλη ὄρεξη.

«Γιὰ κάνετε ἔνα λογαριασμό. Ὁ σπουργίτης, ἡ σπουργίταινα καὶ τὰ σπουργιτάκια θέλουν κάθε βδομάδα ὡς τρεῖς χιλιάδες κάμπιες· βάλτε τώρα μὲ τὸ νοῦ σας πῶς κάθε κάμπια τρώγει δὲ τὸ καλοκαῖρι ὡς ἐνενήντα ἄνθη, μὲ ἄλλα λόγια καταστρέφει ἔως ἐνενήντα μῆλα ἢ ἀπίδια. Κάθε καλοκαῖρι γλυτώνουν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν χιλιάδες καὶ χιλιάδες μῆλα, ἀπίδια καὶ ἄλλα δύωρικά.

»Στὰ χρόνια ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἦταν ἀγράμματοι, τὸ σπουργίτη τὸν εἶχαν γιὰ ἔχθρο. Σὲ μερικὰ μέρη ὁ δήμαρχος ἔβαζε στοὺς δρόμους κήρυκες καὶ φόναζαν: «Στρατιῶτες καὶ πολῖτες! ὅποιος φέρει σκοτωμένους σπουργίτες στὸν κύρο-δήμαρχο θὰ πάρῃ βραβεῖο τόσο γιὰ τὸν καθένα!....» Σὲ ἄλλα μέρη κάθε χωρὶὸν ἦταν ὑποχρεωμένο νὰ παρουσιάζῃ στὴν ἔξουσία κάθε χρόνο ἀρκετὰ κεφάλια σπουργιτῶν. Ἡθελαν καὶ καλὰ νὰ ἔπειστρέψουν τὸ γένος τους.

»Μὰ ἔρετε τί γίνονταν στοὺς τόπους ποὺ δὲν ἔμεναν πιὰ σπουργίτες; Σὰν νὰ κατέβαινε ὁργὴ Κυρίου, τὰ περιβόλια, τὰ χωράφια, οἱ λαχονόκηποι γέμιζαν κάμπιες, καὶ τὰ δέντρα καὶ τὰ σπαρτά καταστρέφονταν.

»Σὲ μιὰ μακρινὴ μεγάλη χώρα, ποὺ λέγεται Αὔστραλια, δὲ βρίσκονταν σπουργίτες, κι οἱ ἄνθρωποι ἔκει δὲν ἤξεραν τί θὰ πῆ καρπός. Οἱ κάμπιες προλάβαιναν καὶ κατάτρωγαν τὰ ἄνθη πρὸν προφτάσουν νὰ δέσουν. Μὰ οἱ Αὔστραλοὶ ἦταν ἔξυπνοι· στέλνουν πλοιοῦ — θᾶναι ὡς τριανταπέντε χρόνια ἀπὸ τότε — καὶ φέρνουν τριακόσιους στουργίτες στὸν τόπο τους. Οἱ σπουργίτες χύθηκαν πάνω στὶς κάμπιες μὲ δλητή τὴν τρομερὴν ὁρεξή τους.

»Ἐτοι οχιν, ἔτοι γαν καὶ τελειωμὸν δὲν εἶχαν. Ἐπὶ τέλους τις ἔνειθίντιν. Αἱ καὶ νὰ βλέπατε τί ἄλλαγὴ ἔγι-

νε ἔκεινο τὸ καλοκαῖρι!... Τὰ φύλλα ἔμειναν στὴ θέση τους καὶ τὰ δέντρα δὲ γυμνώθηκαν ἀπὸ τὴν πράσινη φορεσιά τους· σὲ λίγο, τὰ στόλισαν ἄνθη ἄσπρα ἢ τριανταφυλλιά, καὶ κατόπι οἱ κλάδοι λύγιζαν ἀπὸ τοὺς καρπούς. Οἱ σπουργίτες ἔτρωγαν, φυσικά, λίγο ρῦζι, ἢ ἔχωναν τὸ ράμφος τους στὰ ὅπωρικά. Μὰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου δὲν ἔχηνοῦσαν τὴ μεγάλη χάρη παράβλεπαν λίγο, κι ἦταν πρόθυμοι καὶ τὰ διπλὰ νὰ θυσιάσουν γιὰ τοὺς καλοὺς σπουργίτες».

Αὐτὰ λέγουν οἱ φίλοι μας. Σᾶς τὰ εἶπα καὶ αὐτὰ πιστά, «ἐ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σῆμα» δπως τάλλα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κηπουροὶ μᾶς ἀγαποῦν, ἔρουν πῶς εἴμαστε φίλοι καὶ βοηθοί τους, ὅχι ἔχθροι τους, καὶ δὲ μᾶς πειράζουν. Παραβλέπουν τὴ ζωηρότητά μας καὶ τὰ λίγα ἐλαττώματά μας. Καὶ νὰ ἴδητε τί ἥμεροι ποὺ εἴμαστε στὰ μέρη ποὺ δὲ μᾶς πειράζουν οὕτε μικροὶ οὕτε μεγάλοι!..... Ἐρχόμαστε ἀφοβα καὶ τρῶμε τὰ ψίχουλα πάνω ἀπὸ τὸ τραπέζι ἢ καὶ τὰ τσιμποῦμε μέσα ἀπὸ τὸ χέρι ἀγοριῶν ἢ κοριτσιῶν, ποὺ τοὺς ἔχομε ἐμπιστοσύνη, γιατὶ ἔρομε πῶς μᾶς ἀγαποῦν.

Καὶ σύ, παιδάκι, ποὺ διαβάζεις αὐτὰ τὰ λόγια μου, —ἀγάπα μας, καὶ θὰ ἴδης πῶς κι ἔμεις θὰ σ' ἀγαποῦμε καὶ θάχωμε θέρρος μαζί σου!

8. Ο Ὁρφέας καὶ ἡ Εὑρυδίκη.

Τὸν παλιὸν καιρὸν ἔζοῦσε ἔνας περίφημος τραγουδιστὴς ποὺ τὸν ἔλεγαν Ὅρφέα.

Τόσο ὠραῖα τραγουδοῦσε πού, ὅταν περνοῦσε τὰ βουνά, πήγαιναν τὰ θηρία ἡμερωμένα γύρω τοῦ καὶ τὸν ἄκουαν σιωπηλά. Μαζί του ἐπήγαινε πάντα καὶ ἡ γυναῖκα του ἡ Εὔρυδίκη, μιὰ ὄμορφη λιγερή κοπέλλα ποὺ τὴν ἀγαποῦσε πολύ.

Ἐκείνη ἔκοβε λουλούδια κι ἔπλεκε στεφάνια γιὰ τὸν τραγουδιστή, κι ἐκεῖνος τραγουδοῦσε τραγούδια γιὰ χάρη της.

Ἐτσι ζοῦσαν πάντα μαζὶ καὶ ἀχώριστοι. Δὲν εἶχαν καμιὰ λύπη. Μὰ ἡ κακὴ μοῖρα ζήλεψε τὴν εὐτυχία τους, κι ἐκεῖ ποὺ μιὰ μέρα χόρευε ἡ Εὔρυδίκη, ἔνα φαρμακεὸ μικρὸ φίδι μούμενο στὸ χορτάρι τὴ δάγκασε στὸ πόδι, καὶ ἡ πεντάμορφη πέθανε φαρμακωμένη.

Ἄπαρηγόρητος δὲ Ὅρφέας μέρα νύχτα ἔτρεχε στὰ δάση φωνάζοντας: Εὔρυδίκη! Εὔρυδίκη!

Τέλος, μιὰ μέρα μὴ ὑποφέροντας τὸ χωρισμό της, κρέμασε τὴ λύρα στὸν ὠμό, πέρασε χῶρες καὶ χωριά, βουνά καὶ λαγκάδια καὶ τρία μεγάλα καὶ φοβερὰ ποτάμια κι ἔφτασε στὸν "Αδη.

Στὸ ἔμπασμα φύλαγε δὲ Κέρβερος, ἔνα φοβερὸ τέρας μὲ τρία κεφάλια σκύλου. Ὁ Κέρβερος δὲν ἄφηνε οὕτε ζωντανὸ νὰ μπῇ στὸν "Αδη, οὕτε πεθαμένο νὰ βγῆ ξέω-

Μὰ δὲ Ὅρφέας τόσο λυπητερὰ τραγούδησε τὸν πόνο του, ποὺ καὶ τὸ ἄγριο αὐτὸ θηρίο, τὸ ἄσπλαχνο, τόσο πολὺ συγκινήθηκε, ποὺ μαζεύτηκε, ἔγινε ἡμερο σὰν ἀρνάκι, κι ἔκαμε τόπο στὸν τραγουδιστὴ νὰ περάσῃ.

“Ο ‘Ορφέας διάβηκε ἀπὸ ἔνα μέρος κατασκότεινο καὶ ξέφτασε ἐκεῖ ὅπου ἦταν οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Δεξιὰ ἦταν ἡσυχία καὶ σιωπή. Σ’ ἔνα γλυκὸ φῶς περνοῦσαν καὶ ξαναπερνοῦσαν σκιὲς σιωπηλὲς καὶ εὔτυχισμένες, οἱ ψυχὲς ἐκεινῶν ποὺ δὲν εἶχαν κάμει κανένα κακὸ δταν ζοῦσαν.

“Αριστερὰ δμως ὁ τόπος δλος ἀντιβούτε ε ἀπὸ στεναγμοὺς καὶ βογγητά. Ἐκεῖ τιμωροῦνταν ὅσοι εἶχαν κάνει ἀδικίες ή σκοτωμοὺς στὴ ζωή τους.

* *

“Ο ‘Ορφέας βυθισμένος στὴ λύπη του ἔφτασε ἐμπρόδες στὸ θρόνο τοῦ Πλούτωνα καὶ τῆς Περσεφόνης.

Σὰν τὸν εἶδε ἐκεῖ ἔτσι ἔξαφνα στὸ βασίλειό του ὁ Θεὸς τοῦ “Αδη ἀστραφαν τὰ μάτια του ἀπὸ θυμό, μὰ ὁ ‘Ορφέας ἔπιασε τὴ λύρα του καὶ μὲ μεγάλο πόνο τραγουδησε τὴν ἴστορία του, τὴν ἀπελπισία του, τὴ μεγάλη λαχτάρα ποὺ εἶχε νὰ ξαναδῇ τὴν Εὐρυδίκη του.

Σὰν τελείωσε τὸ τραγούδι του, σήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε τὴν ὅμορφη Περσεφόνη δακρυσμένη καὶ τὸ φοβερὸ Πλούτωνα ἡμερωμένο καὶ ἥσυχο.

«Μὲ τὸ τραγούδι σου μὲ νίκησες, ξακουσμένε τραγουδιστή» εἶπε ὁ Πλούτωνας. «Πήγαινε ἡ Εὐρυδίκη θάρη μαζί σου στὴ γῆ. Πρόσεχε δμως μὴ γυρίσης νὰ τὴν ίδῃς ποὺν φτάσης στὸν ἀπάνω κόσμο, γιατὶ τὴν ἔχασες γιὰ πάντα».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Πλούτωνας, καὶ ὁ ‘Ορφέας ξεκίνησε γιὰ τὸν ἀπάνω κόσμο. Περπατοῦτε ἀνήσυχος καὶ βιαστικός. Εἶχε μιὰ λαχτάρα να ίδῃ τὴν Εὐρυδίκη, νὰ τῆς μιλήσῃ, ν’ ἀκούση τὴ φωνή της. Ἀλλὰ δὲν ἄκουε τίποτα κατόπι του· σὲ λίγο τοῦ φάνηκε πὼς κάποιος τὸν ἀκολουθοῦσε.

«Εὐρυδίκη» ἀρχισε νὰ λέγη, «έσύ εἶσαι ποὺ ἔρχεσαι κατόπι μου;»

Μιὰ φωνὴ μακρινὴ ἀποκρίθηκε.

«Ποιὸς μὲ φωνάζει;»

— «Ἐγώ, Εὔρυδίκη μου, δ 'Ορφέας σου».

·Ο 'Ορφέας καὶ ἡ Εύρυδίκη.

«—Ποιὸς εἶσαι; Ἡ φωνή σου μοῦ εἶναι γνωστὴ μὰ δὲ θυμᾶμαι τίποτε».

Μακρὰ ἐμπρός του εἶδε δ 'Ορφέας τὴν θύρα τοῦ ·Αδη καὶ ἄρχισε νὰ τρέχῃ, νὰ βγῆ γρήγορα ἔξω.

«Εύρυδίκη», ρώτησε πάλι, «τίποτε ἄλλο δὲ θυμᾶσαι, τὰ λουλούδια σου, τὰ τραγούδια μου;»

— «"Οχι," εἶπε ἡ φωνή, καὶ τώρα ἥταν πιὸ πολὺ μακρινή, κι ἔρχόταν μισοσβυσμένη.

— «"Αχ ἥπιες τὸ νερὸ τῆς λησμονιᾶς, τὸ νερὸ τῆς Λήθης, γι' αὐτὸ τὰ ἔχασες δλα! Μὰ στάσου μὴ φεύγης» φώναξε δ 'Ορφέας καὶ μονομιᾶς γύρισε γιὰ νὰ τρέξῃ νὰ τὴν πιάσῃ. Μόλις πρόφτασε νὰ δῆ μιὰ ἀσπρὴ μορφὴ καὶ

ἔξαφνα τὴν ἔχασε ἀπὸ τὰ μάτια του, ἔγινε ἄφαντη.

Οὐδέποτε οὐδεμία σὰ μαρμαρωμένος θυμήθηκε τὸ λόγια τοῦ Πλούτωνα. Τώρα πιὰ ἔχασε γιὰ πάντα, γιὰ πάντα τὴν πολυαγαπημένη του.

Σκυφτὸς καὶ κατάχλωμος πέρασε τὸ κατώφλι τοῦ Αἵδη καὶ βγῆκε ἔξω στὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Προχώρησε λίγο κι ἐπειτα ἔπιασε τὴ λύρα του· κι ἀρχισε νὰ τρα-

Μόλις πρόφτασε νὰ δῇ μιὰ ἀσπρη μορφὴ κι ἔξαφνα τὴν ἔχασε...

γουδῆ. Τὰ δέντρα ἀρχισαν νὰ βογγοῦν — τὰ πουλιὰ νὰ κλαιῖνε κι οἱ πέτρες νὰ ραγίζουν. Ολη ἡ φύση θρηνοῦσε τὸ χαμὸ τῆς Εύρυδίκης.

Απὸ τότε ζοῦσε μονάχος ὁ Ορφέας καὶ μόνη παρηγοριά του εἶχε τὴ λύρα του.

Ἐτσι πέρασαν ἀρκετὰ χρόνια· μιὰ μέρα τὸν ἀπάντησαν κάποιες ἄγριες γυναικες, ἀκόλουθες τοῦ Διονύσου, καὶ τὸν πρόσταξαν νὰ τὶς τραγουδήσῃ γιὰ νὰ χο-

ρέψουν. Μὰ ἐκεῖνος μόνο μοιρολόγια ἥξερε πιὰ νὰ λέη καὶ ὅχι χαρούμενα τραγούδια χοροῦ.

Τότε αὐτὲς ἀγριεμένες ὕδρυσαν καταπάνω του καὶ τὸν ἔσκισαν.

Ἐτσι πέθανε ὁ ἔακουστὸς τραγουδιστὴς ποὺ μὲ τὴ γλυκιὰ φωνή του συγκινοῦσε καὶ τὶς πέτρες.

9. Ο βιαστικὸς ἄμαξάς.

Τὸ ἀπόβραδο μιᾶς καλοκαιρινῆς ἡμέρας ἔνας γέρος χωρικὸς γυρνοῦσε μὲ τὰ πόδια ἀπὸ τὴν πόλη στὸ χωριό του.

Ο δρόμος ἦταν γεμάτος πέτρες καὶ λάκκους, καὶ γι' αὐτὸ δέρος περπατοῦσε ἀργὰ ἀργὰ καὶ μὲ πολλὴ προσοχή.

Στὴ μέση τοῦ δρόμου ἀπαντᾶ ἔναν ἄμαξὰ ποὺ χτυποῦσε τἄλογα γιὰ νὰ τρέχουν γρήγορα. Ο ἄμαξὰς ἦταν ἔνος, πρώτη φορὰ πήγαινε σ' ἐκείνη τὴν πόλη καὶ δὲ γνώριζε τὸ δρόμο.

Οταν εἶδε τὸ γέρο ρώτησε.

«Δὲ μοῦ λέες, παππού, πρὶν νυχτώσῃ θὰ μπορέσω νὰ φτάσω στὴν πόλη;»

Ο γέρος τοῦ ἀποκρίθηκε:

«Σὰν τρέχης τόσο γρήγορα ὅσο τρέχεις, δὲ θὰ μπορέσης. Αν πᾶς σιγὰ-σιγὰ θὰ προφτάσης δίχως ἄλλο.»

— «Τρελὸς εἶναι ὁ κακομοίόης ὁ γέρος, καὶ δὲν ξέρει τί λέει» εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ ἄμαξὰς καὶ γέλασε. Καὶ χτύπησε ἀκόμη δυνατώτερα τἄλογα γιὰ νὰ τρέξουν πιὸ γλήγορα.

Τὴν ἄλλη μέρα, πρωὶ πρωΐ, ὁ γέρος πήγαινε ἀπὸ τὸν

ζδιο δρόμο ἀπὸ τὸ χωριό του στὴν πόλη. Ἀφοῦ ἔκανε
ώς μιᾶς ὥρας δρόμο, ἀπάντησε πάλι τὸν ἀμάξι στὸ δρόμο.
Μά, ἀλίμονο, σὲ τί κατάστασῃ! Τὸ ἀμάξι ἦταν ἀναπο-
δογυρισμένο σ' ἓνα λάκκο, κι ὁ ἓνας τροχός, πεταμένος
μακριά, εἶχε γίνει θρύμματα!...

Ἀπὸ τὴν μεγάλη βία πὸν ἔτρεχαν τὰλογα, ἔφυγε καὶ
ἔσπασε ὁ τροχὸς κι ἐκατρακύλησε στὴ γούβα τ' ἀμάξι.
Οὐλη τὴν νύχτα πολεμοῦσε ὁ ἀμάξις νὰ τὸ διορθώσῃ,
μὰ τοῦ κάκου! Ἡταν ὀλομόναχος, καὶ δὲν εἶχε καὶ
ἐργαλεῖα... Στεκόταν λοιπὸν ἀκίνητος κοντὰ στ' ἀμάξι
καὶ τὸ κοίταξε καταλυπημένος. Καὶ τί μποροῦσε νὰ
κάμῃ;

Ο γέρος σὰν εἶδε σὲ τέτοια κατάσταση τ' ἀμάξι καὶ
τὸν ἀμάξι, τοῦ εἶπε:

(Δὲ σοῦ εἴπα πῶς ἔπρεπε νὰ πηγαίνης ἀργότερα σὰν
ῆθελες νὰ φτάσης γρηγορώτερα στὴν πόλη; Αὐτὰ πα-
θαίνουν οἱ πολὺ βιαστικοί).

— «Ἐχεις δίκιο, παππού, εἶπε μὲ πόνο ὁ ἀμάξις· ξέ-
κασα τὰ φρόνιμα λόγια: «Οποιος βιάζεται σκοντάφτει». καὶ : «Ἀγάλια-ἀγάλια πᾶς μακριά».

IO. Χελώνα καὶ λαγός.

Ἐνας λαγὸς ἦταν ξαπλωμένος ἀπόξῳ ἀπὸ τὴν φωλιά
του καὶ ξεκουραζόταν. Συλλογιζόταν τὰ λάχανα, τὰ γεν-
νήματα, τὰ καλαμπόκια, τοὺς κυνηγούς, τὶς ἀλεποῦδες, τοὺς
λύκους, τοὺς ἀητοὺς καὶ ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ συλλογιζε-
ται ἕνας λαγός. Ἀξαφνα βλέπει νὰ διαβαίνῃ ἀπὸ μπρός
του μιὰ χελώνα.

Ο λαγὸς δὲν εἶχε δεῖ στὴ ζωή του χελώνα καὶ πα-

ραξενεύτηκε σὰν τὴν εἶδε. Τὸ χοντρὸ καβούκι τῆς, ὁ κοντὸς λαιμός τῆς, τὰ μικρὰ καὶ στραβὰ πόδια τῆς καὶ τὸ ἀργὸ περπάτημά της τοῦ φάνηκαν τόσο ἀλλόκοτα ποὺ τοῦ ἥρθαν γέλια. Γελοῦσε δυνατὰ καὶ μὲ δῆλη τὴν καρδιά του.

‘Η χελώνα ἀκουσε τὰ γέλια τοῦ λαγοῦ, καὶ τὸ κατάλαβε πῶς γι’ αὐτὴν γελοῦσε. Τὸ πῆρε γιὰ μεγάλη προσ-

‘Ο λαγὸς ἔρεστας πῶς τρέχει πολὺ γρήγορα, νάθισε λίγο ἀπὸ νάτω ἀπὸ ἔνα θάμνο καὶ ἀποκοιμήθης (σελ. 38).

βολή, καὶ θυμωμένη πῆγε κοντὰ καὶ λέει στὸ λαγό :

“Δὲ μοῦ λές, γιατί γελᾶς;”

‘Ο λαγὸς ἀποκρίθηκε : «Ποτέ μου δὲν μποροῦσα νὰ βάλω μὲ τὸ νοῦ μου πῶς στὸν κόσμο βρίσκεται τόσο ἄσχημο ζῶο, σὰν ἐσένα. “Οσο μάλιστα κοιτάζω τὰ παράξενα πόδια σου καὶ τὸ καμαρωμένο σου περπάτημα δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὰ γέλια.

“Η χελώνα πικράθηκε πολὺ ποὺ ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια καὶ εἶπε στὸ λαγό :

«Δὲν ἔχεις δίκιο νὰ γελᾶς γιὰ τὰ πόδια μου καὶ γιὰ τὸ περπάτημά μου· ποιὸς ξέρει, ἂν τὰ πόδια μου δὲν εἶναι καλύτερα ἀπὸ τὰ δικά σου, καὶ τὸ περπάτημά μου πιὸ γρήγορο ἀπὸ τὸ δικό σου».

Ο λαγὸς σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια γελοῦσε τώρα ἀκόμη πιὸ δυνατά. Μὰ ἡ χελώνα χωρὶς νὰ θυμώσῃ πιὰ γιὰ τὸν ἄσχημο τρόπο τοῦ λαγοῦ, τοῦ λέει :

“Ο καθένας μὲ τὰ φερσίματά του δείχνει τί εἶναι. Καὶ τώρα ὅς ἀφῆσωμε τὰ λόγια, καὶ ἂν θέλης ἔλα νὰ παραβγοῦμε στὸ τρέξιμο».

Ο λαγός, γιὰ νὰ γελάσῃ ἀκόμη περισσότερο, δέχτηκε. “Εβαλαν σημάδι ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσουν τὸ τρέξιμο καὶ ποῦ νὰ τελειώσουν, καὶ ἔκανησαν.

Ο λαγὸς ξέροντας πῶς τρέχει πολὺ γρήγορα, κάθισε λίγο κάτω ἀπὸ ἔνα θάμνο καὶ ἀποκοιμήθηκε.

“Ἐγω καιρό» εἶπε μὲ τὸ νοῦ του. «Τί ἀνάγκη νὰ τρέξω ἀμέσως; Ας κοιμηθῶ λίγο καὶ σὰν ξυπνήσω βάζω τὰ δυνατά μου καὶ στὴ στιγμὴ τὴ φτάνω καὶ τὴν ξεπερνῶ τὴ χελώνα».

Η χελώνα ὅμως εἶχε ἀκούσει ἔνα γνωστικὸ λόγο : «ὅσο γρήγορος καὶ ἀν εἶναι κανείς, ὅταν κάθεται καὶ κοιμᾶται, πάντα μένει πιὸ πίσω ἀπὸ κεῖνον ποὺ τρέχει ἀργότερα, μὰ χωρὶς καθόλου νὰ σταθῇ». Γι' αὐτὸ ξακολούθησε, ως τὸ τέλος τὸ ἀργὸ περπάτημά της, χωρὶς καθόλου νὰ σταθῇ.

Στὸ μεταξὺ ξύπνησε ὁ λαγὸς καὶ ἀρχισε νὰ τρέχῃ μὲ δλη του τὴ δύναμη. Μὰ ἦταν ἀργὰ πιά. “Οταν ἔφτασε στὸ τέρμα βρῆκε ἐκεῖ τὴ χελώνα ξαπλωμένη. Ξεκουραζόταν, καὶ τὸν κοίταζε μὲ ἔνα χαμόγελο σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε :

“Ἄλεποὺ ποὺ κοιμᾶται κότες δὲν πιάνει . . .”

II. Η μικρή μηλιά.

Μιὰ μέρα ὁ μικρὸς Νῖκος ἔβλεπε μὲ προσωχὴ τὸν ατέρι του ποὺ φύτευε σεδὸν κῆπο μιὰ μικρὴ βέργα.

«Τί κάνεις αὐτοῦ, πατέρα;» φώτησε ὁ Νῖκος.

— «Κάτι φυτεύω. παιδί μου. Γιατί μ' ἐρωτᾶς;»

— «Γιατί βλέπω πὼς φυτεύεις ἵνα ξερὸ ξύλο;»

— «Μὴ βιάζεσαι, παιδί μου, νὰ μιλῆς γιὰ κάθε τη προτοῦ τὸ σκεφτῆς καλά. Ξέρεις τί ξύλο εἶναι αὐτό;»

— «Καὶ δὲν τὸ βλέπω τί εἶναι; Ἐνα μικρὸ ξερὸ ξύλο» ἀπάντησε ὁ Νῖκος χαμογελῶντας.

— «Ναί, ἀλλὰ ξέρεις τί κρύβει μέσα του; Τὸ μικρὸ αὐτὸ ξύλο, παιδί μου, ἡμιπορεῖ μιὰ μέρα νὰ γίνη δέντρο ψηλό, ὅμορφο, γεμάτο φύλλα καὶ ἄνθη, καὶ κατόπι νὰ λυγίζουν οἱ κλάδοι του ἀπὸ τοὺς γλυκοὺς καρπούς, ποὺ θὰ ἔρχεσαι νὰ τρῶς».

Ἐπειτα ἀπὸ ἀρκετὲς μέρες ὁ Νῖκος εἶδε πάλι τὸν πατέρα του νὰ μπήγῃ στὴ γῆ, κοντὰ στὸ μικρὸ ξύλο, ἵνα ἄλλο ξύλο ἴσιο, σὰ ραβδί· σ' αὐτὸ τὸ ξύλο ἔδεσε τὸ πρῶτο.

«Γιατὶ τὸ δένεις, πατέρα;» φώτησε τὸ παιδί.

— «Τὸ δένω, παιδί μου, γιὰ νὰ εἶναι στέρεο, νὰ μὴν τὸ σπάσῃ ὁ ἀέρας».

Κατόπι σκάλισε ὀλόγυρα τὸ χῶμα καὶ ἔφραξε γύρω τὸ μικρὸ ξύλο μὲ ἀγκάθια, γιὰ νὰ μὴ τὸ πειράξουν τὰ ζῶα.

Τὸν ἄλλο χρόνο, σὰν ἥρθε ἡ ἄνοιξη, ὁ πατέρας πῆρε τὸ γιό του καὶ πῆγαν μαζὶ στὸ μέρος ποὺ εἶχε φυτέψει τὸ μικρὸ ξύλο. Ὁ Νῖκος τὸ βρῆκε γεμάτο φύλλα καὶ τρυφερὰ βλαστάρια καὶ ἀπόρησε. Τὸ μικρὸ ξύλο εἶχε γίνει δεντράκι.

Σὲ λίγα χρόνια τὸ μικρὸ δέντρο μεγάλωσε, ἀπόχησε
κλάδους καὶ κλωνάρια, καὶ κάθε ἄνοιξη στολιζόταν μὲ
ἄνθη καὶ στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ μὲ κόκκινα μῆλα.

Μιὰ μέρα τοῦ φθινόπωρου ὁ πατέρας ἔφερε τὸ Νῖκο-
στὸ δέντρο, τοῦ τὸ ἔδειξε καὶ τοῦ εἶπε:

«Γνωρίζεις αὐτὸ τὸ δέντρο;»

— «Μάλιστα» ἀπάντησε ὁ Νῖκος. «Τὸ γνωρίζω. Εἶναι
τὸ μικρὸ ξύλο ποὺ φύτεψες.»

— «Τί λέσ τώρα;» τὸν ἐρώτησε ὁ πατέρας του.

‘Ο Νῖκος ἀποκρίθηκε: «Λέω πὼς τὸ μικρὸ ξυλα-
ράκι ἔγινε ἔνα πολὺ ὅμιορφο καὶ χαριτωμένο δέντρο, καὶ
πὼς μιὰ φορὰ μιλοῦσα ἀσυλλόγιστα καὶ δὲν ἥξερα τέ
ξλεγα».»

— «Καὶ τώρα σοῦ τὸ χαρίζω, παιδί μου, εἶνε δικό
σου· κι ὅσο τὸ βλέπεις νὰ μὴν ξεχνᾶς πὼς δὲν πρέπει νὰ
μιλοῦμε ἀσυλλόγιστα.»

12. Ιστορία μιᾶς μυγδαλιάς.

A'.

Γεννήθηκα μέσα σ' ἔνα κῆπο. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἡμέρα
ὅ περιβολάρης διάλεξε ἔνα γερό, μεγάλο, νωπὸ μύγδαλο
ἀπὸ διαλεχτὸ γένος καὶ τόσπειρε σὲ καρπερὸ χῶμα, σὲ
βάθμος ως τρία μέτρα. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, σὲ δυὸ
βδομάδες ἔβγαλα ρίζα καὶ σιγὰ-σιγὰ πρόβαλα ἔξω ἀπὸ τὴ
γῆ καὶ βγῆκα στὸν κόσμο. Ἔγινα ἔνα τρυφερὸ δεντράκι καὶ
δόλοένα μεγάλωνα.

‘Ο περιβολάρης εἶχε γιὰ μένα ξεχωριστὴ ἀγάπη, γιατὶ
μ’ ἔσπειρε τὴν ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε τὸ πρῶτο του παιδί·
τοῦ θύμιζα τὴ μεγάλη χαρά του, καὶ κάθε περιποίηση

ποὺ ἔκανε σὲ μένα θαρροῦσε πώς τὴν ἔκανε τοῦ παιδιοῦ του. Συχνὰ ἐρχόταν καὶ μ' ἔβλεπε καὶ φαινόταν εὐχαριστημένος ποὺ μεγάλωνα.

«Ενα πρωὶ ἦρθε μαζὶ μ' ἔναν ἀνθρωπο ποὺ τὸν ἔλεγε **δεντροκόμο**. ἦταν ἔνας νέος καλοντυμένος κι εὔγενικός· εἶχε σπουδάσει χρόνια σὲ ἔνα μέρη γιὰ τὰ δέντρα· ἤξερε καλὰ πῶς προκόβει τὸ κάθε δέντρο, τί χῶμα τοῦ ταιριάζει, πῶς μπορεῖ νὰ δώσῃ καλύτερο καὶ περισσότερο καρπὸ καὶ πῶς νὰ προφυλαχτῇ καὶ νὰ μείνη γερός γιατὶ ἔχουν καὶ τὰ δέντρα τὶς ἀρρώστιες τους.

«Ἡρθε κρυτά μου, μὲ κοίταξε μὲ μιὰ ματιὰ ποὺ ἔφτανε, θαρρεῖς, ώς τὴ ρίζα μου καὶ εἶπε χαμογελώντας:

«Κύρ Στάθη, ἔχεις ἐδῶ ἔνα χαριτωμένο δέντρο ποὺ σὲ λίγα χρόνια θὰ σοῦ δώσῃ ὠραῖα, ἀφράτα μύγδαλα...»

— «Χιώτικα», εἶπε μὲ καμάρι δ περιβολάρης· «διάλεξα τὸ καλύτερο μύγδαλο ἀπὸ τὸ καλύτερο γένος».

— «Κι ἔκαμες καλά· ἄλλοι φυτεύουν ἔτοιμες μικρὲς μυγδαλιές, ποὺ τὶς ξερριζώνουν ἀπὸ κεῖ ποὺ γεννήθηκαν καὶ τὶς ξαναφυτεύουν. Μὰ τὰ δέντρα αὐτὰ δὲν προκόβουν ὅσον ἔκεινα ποὺ γίνονται ἀπὸ μύγδαλα γερὰ καὶ ωραῖα».

»Η μυγδαλιὰ εἶναι δέντρο ντόπιο, ἑλληνικό. Ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα φύτρωσε μονάχη τῆς σὰ μικρὸς θάμνος πάνω σὲ βράχους ἢ μέσα σὲ δάση· κι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πῆγε σ' ἄλλα μέρη καὶ ξαπλώθηκε σ' ὅλους τοὺς τόπους ποὺ μοιάζουν μὲ τὴν Ἑλλάδα στὴ ζέστη. Στὴν ἀρχὴ δημοσιεύθηκε σὲ βράχους καὶ τὶς πέτρες καὶ τὸ ξερόχωμα καὶ τὴν πῆγε στὸ χῶμα ποὺ τῆς ταιριάζει· κι ἔτσι ἀπὸ τὴν ἀγρια μυγδα-

λιὰ ἔγινε ἡ ἡμερη μυγδαλιά, ὅπως ἀπὸ τὴν ἀγριελιὰ ἔγινε
ἡ ἡμερη ἐλιά».

—«Ἐνας Θεὸς ἔέρει τί περιποίησῃ θέλουν τὰ φυτὰ
καὶ τὰ δέντρα· θέλουν κι αὐτὰ ἀνατροφὴ σὰν τὴν παιδιά»
εἶπε ὁ κύριος Στάθης.

—«Σωστά. Κοίτα μὴν κάνης τὸ λάθος καὶ τὴν πο-
τίζης συχνά· τὰ πολλὰ χάδια βλάφτουν καὶ τὰ παιδιὰ
καὶ τὰ δέντρα. Σὲ χωρίφια ἡ κήπους ποὺ πολυποτίζον-
ται, οἱ μυγδαλιὲς δὲν προκόβουν· κάποτε τὸ νερὸ σαπί-
ζει τὶς ρίζες τους. Ὁταν ὅμως εἶναι ἔηρασία, ὅπως συμ-
βαίνει συχνὰ στὸν τόπο μας, καὶ τὸ χῶμα γίνεται ἔερὸ
σὰν πέτρα, τότε χρειάζεται τὸ πότισμα, μὰ λιγοστὸ καὶ με-
τρημένο καὶ ὅχι ποὺν δέση δικαστός».

B'.

Πέρασε καιρός· ἡ ρίζα μου, δυνατὴ σὰν ἔύλο, σὰ
στενώτερη συνέχεια τοῦ κορμοῦ, προχώρησε βαθειὰ μέσα
στὴ γῆ. Κι εἶναι ἀνάγκη νὰ πάγη σὲ βάθος ἡ ρίζα μου
γιὰ νάρρη ἐκεῖ νωπὴ γῆ καὶ νὰ πάρη τὴν τροφὴ
ποὺ χρειάζεται νὰ μεγαλώσῃ τὸ δέντρο. Ἐμεῖς οἱ μυ-
γδαλιὲς σὲ τοῦτο εἴμαστε προβλεπτικές. Γιὰ νὰ μὴ μᾶς
λείψῃ ἡ τροφὴ βγάζομε καὶ πλάγιες ρίζες, ποὺ δλοένα
ἀπλώνονται καὶ διακλαδίζονται, κι ἔχουν στὴν ἄκρη κάτι
σὰν ψιλὲς κλωστὲς ἢ τριχίτσες· μὲν αὐτὲς ἀπορροφοῦμε
ἀπὸ τὴ γῆ τοὺς χυμούς.

Ἐτίναξα ἀνάστημα· «Θὰ γίνη ψηλὸ δέντρο» εἶπε μιὰ
μέρα δικαστός Στάθης, «Θὰ φτάσῃ στὰ ὄχτὼ μέτρα». Ἡ
φλούδα μου στὴν ἀρχὴ ἦταν μαλακὴ καὶ σταχτιά, ἀλλὰ
λίγο-λίγο ἐπῆρε πιὸ σκοτεινὸ χρῶμα καὶ σκλήρυνε. Τὰ
κλαδιά μου μεγάλωσαν, κι ἀπὸ αὐτὰ φύτρωσαν ἄλλα μι-
κρότερα, τὰ κλωνάρια. Στὰ πλάγια τῶν κλαδιῶν μου,

ποὺ φύτρωσαν τὸν περασμένο χρόνο, ἄνοιξαν κάτι μάτια· τὰ μάτια τῶν δέντρων εἶναι δυὸς εἰδῶν· μάτια ποὺ βγάζουν φύλλα καὶ μάτια ποὺ βγάζουν ἄνθη.

Ἐνῷ ἀκόμη βαστᾶ ὁ χειμῶνας, πρὶν καλοῖςεστάνη ὁ καιρός, πρὶν μοσχοβολήσῃ ἡ ἄνοιξη, πρὶν ξανάρθουν τὰ πουλιὰ ἀπὸ τὸ ταξίδι τους, ἐγὼ εἴμαι γεμάτη φύλλα καὶ ἄνθη. Τὰ φύλλα μου ἔχουν ζωηρὸ πράσινο χρῶμα, εἶναι πλατιά, μυτερά, καὶ δλόγυρα εἶναι σὰν πριόνι. Μὰ τὰ ἄνθη μου εἶναι τόσο πολλὰ καὶ τὸ κάτασπρο χρῶμα τους τόσο πολὺ ζωηρὸ ποὺ δὲ διακρίνονται καλὰ τὰ φύλλα μου, κι ἀπὸ μακρὺ φαντάζω σὰ νυφοῦλα ντυμένη στὸ ἄσπρα.

Τώρα ποὺ μεγάλωσα καὶ τὰ κλαδιά μου πέρασαν τὸν τοῖχο, φαίνομαι ἀπὸ ὅξω, κι οἱ διαβάτες σταματοῦν καὶ μὲ κοιτάζουν. «Τί ὡραῖα ἄνθη!» λέει ἔνα κορίτσι. «Νᾶχα ἔνα κλωνάρι, θὰ τοβαζα σ' ἔνα ἄνθοδοχεῖο, πάνω στὸ τραπέζι, γιὰ στολίδι!...»

Φαίνεται πὼς σ' ἄλλες μυγδαλιὲς ποὺ εἶναι φυτεμένες σὲ χωράφια ἀπόμερα, μεγάλοι ἢ μικροὶ κόβουν στὶς ἑκδρομές τους ἀλύπητα κλαδιά μυγδαλιᾶς καὶ τὰ φέρνουν μὲ καμάρι στὰ σπίτια τους· λένε πὼς αὐτὸ τὸ κάνουν καὶ μερικοὶ περιβολάρηδες, ποὺ πουλοῦν πολὺ ἀκριβὰ τοὺς ἄνθισμένους κλάδους σὲ πλούσιους ξένους ἢ ντόπιους. Μὰ ὁ κὺρ Στάθης δὲ θέλει τέτοια κέρδη, δὲ θὰ ρημάξῃ τὴν ἀγαπημένη μυγδαλιά του, κι ἔχει τὰ μάτια του τέσσερα νὰ μὴ μὲ πειράζῃ κανένας διαβάτης.

Γιὸ αὐτὸ τὸ γρήγορο ἄνθισμά μου τί δὲν ἀκουσα! οἱ ποιητὲς μοῦ ἔκαμαν ποιήματα, οἱ μουσικοὶ μοῦ ἔβγαλαν τραγούδια· οἱ ζωγράφοι μὲ ζωγράφισαν· μὲ εἴπαν «προάγγελο τῆς ἄνοιξης» κι ἄλλα πολλά· ἄλλοι διμως μὲ κατηγόρησαν πὼς εἴμαι βιαστική, ἀνυπόμονη νὰ στο-

λιστῶ μιὰ ὥρα γρηγορώτερα μὲ τᾶσπρα μου καὶ νὰ καμαρώσω σὰ φαντασμένη. Ἐνα τραγούδι τοῦ λαοῦ μάλιστα μοῦ τὰ λέει ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια: «Μωρὴ τρελούλα μυγδαλιά, π^τ ἀνθίζεις τὸ Γενάρη!» Καί, νὰ σοῦ πῶ, δὲν ἔχει ἄδικο δ κόσμος. Μὴ βλέπετε ἐμένα, ποὺ εἴμαι μονάχοιβη καὶ μὲ προφυλάει δ κὺρο Στάθης, καὶ μὲ σκεπάζει μὲ ψάθες, ἀν γίνη ἀνάγκη, μὰ οἱ ἄλλες μυγδαλιές, ἀν πέση ὅψιμη παγωνιά, καίει τάνθη τους καὶ ξολοθρεύει τὸν καρπό τους.

Καρπὸ ἄρχισα νὰ δίνω ἀπὸ τὸν τέταρτο χρόνο τῆς σπορᾶς. Κι δλοένα ἵσα μὲ τὰ ἑφτὰ χρόνια θὰ δίνω περισσότερο. Ὁ κύρο Στάθης λογαριάζει πῶς τοῦ δίνω ὁγδόντα όκαδες μύγδαλα τὸ χρόνο.

Γ'.

Μὰ δὲν σᾶς εἶπα πῶς γίνεται δ καρπός μου. Ἀπὸ τᾶσπρα ἀνθη μου βγαίνουν τὰ μύγδαλα. Στὴν ἀρχὴ κάθε καρπὸς ἔχει ἕνα πράσινο φόρεμα, μὲ ξινὸ χυμό· πρὸν πήξῃ ἡ ψύχα τὸ μύγδαλο τὸ λὲν **τσάγαλο**, κι ἔτσι νωπὸ τρώγεται κι ἔχει τὴ νοστιμάδα του. Μὰ λίγο λίγο σὰν φριμάσῃ δ καρπὸς τὸ πράσινο σκέπασμα σκληραίνει, σκίζεται, καὶ φαίνεται ἀπὸ μέσα τὸ σκληρὸ ξώφλιο, κιτρινωπό, μὲ πολλὲς τρυπίτσες. Τὸ ξώφλιο αὐτὸ εἶναι σὰ θήκη ποὺ κλεῖ μέσα τὴν ψύχα τοῦ μύγδαλου.

Δὲν πάγει σὲ μένα νὰ ἐπαινέσω τὸν καρπό μου· κανένας δὲν πρέπει νὰ παινᾶ τὸν ἑαυτό του· μὰ ποιδς δὲν ξέρει τὸ μύγδαλο; Ἀπὸ τὰ παμπάλαια χρόνια ἔχει βγάλει φήμη. Καὶ γίνεται γλύκισμα χωρὶς τὸ μύγδαλο; καὶ θιάρχει πιὸ γλυκὸ ποτὸ ἀπὸ τὸ μυγδαλόγαλα ποὺ τὸ λὲν **σουμάδα**; λείπει ἡ σουμάδα ἀπὸ κάθε γιορτή, κάθε βάφτιση, κάθε γάμο; Στοὺς γάμους σκορποῦν

μύγδαλα ζαχαρωμένα, κουφέτα, γύρω διπό τοὺς νιόπαντρους, καὶ τέτοια μύγδαλα χαρίζουν στοὺς καλεσμένους καὶ στοὺς φίλους μέσα σὲ ὠραῖα κουτιὰ μὲ τὸνομα τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης σὲ χρυσὸ μονόγραμμα περιπλεγμένα, σὲ κάθε γάμο.

Μὰ δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὴ χαρὰ δὲ καρπός μου, εἶναι καὶ γιὰ τὴ λύπη. "Οταν οἱ ἄνθρωποι χάσουν ἔμα ἀγαπημένο καὶ τὸν κλαῖνε, καὶ τοῦ κάνουνε μνημόσυνο, στέλνουν κόλλυβα στὴν ἐκκλησιά· καὶ τοὺς δίσκους τοὺς στολίζουν πάλι μὲ μύγδαλα, τοὺς ἀπλοὺς μὲ ἄσπρα, ἀφοῦ βγάλουν τὴν καστανιὰ φλούδα τους, τοὺς πλούσιους μὲ ζαχαρωμένα μύγδαλα· μῷ αὐτὰ σχεδιάζουν στὸ δίσκο καὶ τὸνομα τ' ἀλησμόνητου πεθαμένου. Καὶ λέτε νὰ εἶναι χωρὶς νόημα ποὺ στρώνουν μὲ μύγδαλα τὸ δίσκο καὶ ὅχι μὲ ἄλλο ὁπωρικό: Τὰ μύγδαλα ζαχαρωμένα ἢ ἀζαχάρωτα μοιάζουν σὰ μεγάλα, χοντρὰ δάκρυα ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὰ μάτια στὶς μεγάλες λύπες· καὶ δὲ καρπός μου χρησιμεύει γιὰ νὰ φανερώσῃ τὸν πόνο τῶν πληγωμένων καρδιῶν, τὸν ἀπαρηγόρητο καημό τους γιὰ κείνους ποὺ ἔχασαν.

Βλέπετε πόσο πρόθυμες εἴμαστε ἐμεῖς οἱ μυγδαλιὲς νὰ βοηθοῦμε τοὺς ἀνθρώπους καὶ στὴ χαρὰ τους καὶ στὴ λύπη τους. Μὰ γεμίζομε καὶ τὴν τσέπη τους· σὲ πολλὰ μέρη ποὺ καλλιεργοῦν πολλὲς μυγδαλιὲς οἱ ἄνθρωποι κερδίζουν χρήματα καὶ χρήματα· τὰ μύγδαλα μοσχοπουλιοῦνται· γιατὶ ἔκτος ποὺ τρώγονται, ἀπὸ μέσα τους βγάζουν τὸ μυγδαλόλαδο, ποὺ χρησιμεύει σὲ τόσα πράματα. Γιὰ τὸ ἔνυλο μας ωτῆστε τοὺς ἔυλουργογούς· εἶναι σκληρό, βερνικώνεται ὅμορφα καὶ κάνει ἔκλεκτὰ ἔπιπλα. Καὶ οἱ μελισσοκόμοι μᾶς ἀγαποῦν, γιατὶ δπου εἶναι πολλὲς μυγδαλιὲς ἔκει· προκόβουν τὰ μελίσσια· δὲ χυμὸς

τῶν ἀνθιῶν μας ἀρέσει στοὺς φτερωτοὺς ἐπισκέπτες μας, καὶ τὸν προτιμοῦν γιὰ τὸ ὠραῖο μέλι τους· κι ἐμεῖς τὸ ξέρομε, καὶ γιὰ χάρη τους διατηροῦμε ὅσο μποροῦμε περισσότερο τὸ ἄνθια μας. Κανένα δέντρο, οὔτε ἡ μηλιά, οὔτε ἡ ἀπιδιά, οὔτε κανένα ἄλλο δὲ διατηροῦν τόσον καιρὸν τὸ ἄνθια τους ὅσο ἐμεῖς.

Καὶ τώρα νὰ σᾶς πῶ καὶ γιὰ τὸν κακὸ καρπὸ τῆς πικρομυγδολιᾶς, γιὰ τὸ πικρομύγδαλο· ὁ χυμός του εἶναι ἀληθινὸν καὶ φοβερὸν φαρμάκον καὶ πόσοι γελιοῦνται ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα ποὺ ἔχει τὸ πικροπύρηνο μύγδαλο μὲ τὸ γλυκό! Γιὰ τὸ Θεό, ἔχετε τὸ νοῦ σας!... εἴκοσι ὡς τριάντα πικρομύγδαλα στέλνουν στὸν "Αδη" ἕνα μεγάλο, καὶ φτάνουν πέντε ώς δέκα γιὰ νὰ φαρμακώσουν ἕνα παιδί!..

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

13. Φιλήμονας και Βαύκη.

Οι ἄρχαῖοι "Ελληνες πίστευαν πώς ὁ Δίας, ὁ πατέρας τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων" κατέβαινε κάποτε ἀπό τὸν Ὄλυμπο στὴ γῆ, γιὰ νὰ ἰδῇ μὲ τὰ ἵδια του τὰ μάτια ἂν οἱ ἀνθρωποι ἥταν δίκαιοι· καὶ τοὺς καλοὺς τοὺς ἀντάμειβε, τοὺς κακοὺς τοὺς τιμωροῦσε.

Μιὰ μέρα πῆρε μαζί του τὸν Ἐρμῆν καὶ κατέβηκε στὴ γῆ. Κατὰ τὸ ἡλιοβασίλεμα ἔφτασαν σὲ μιὰ πόλη. Χτύπησαν διάφορες θύρες, μὰ κανένας δὲν ἀνοιγε νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ... Ἐνύχτωσε.

"Ἐξω ἀπὸ τὴν πόλη, ἐπάνω σ' ἔνα μικρὸ ψήλωμα ἥταν μιὰ φτωχικὰ καλύβα· ἔνα ἀδύνατο φῶς φαινόταν στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

"Ο Δίας καὶ ὁ Ἐρμῆς ἀνέβηκαν στὸ ψήλωμα κι ἀπὸ τὶς χαραμάδες τῆς θύρας, μέσα στὴν πλιθοκτισμένη καὶ καλαμοσκεπασμένη καλύβα, εἴδαν ἔνα γέρο ἀσπρομάλλη καὶ μιὰ γριὰ κυρτὴ ἀπὸ τὰ χρόνια. Τὸ γέρο τὸν λέγαν Φιλήμονα, τὴ γριὰ Βαύκη.

"Ο Δίας καὶ ὁ Ἐρμῆς χτύπησαν τὴ θύρα τῆς καλύβας λέγοντας. «Καλοὶ ἀνθρωποι, λυπηθῆτε δυὸ ξένους ποὺ δὲν ἔχουν μέρος νὰ περάσουν τὴ νύχτα τους».

"Ἡ πόρτα ἄνοιξε ἀμέσως καὶ οἱ δυὸ ξένοι ἐμπῆκαν.

«Καλοί μου ἀνθρωποι, εἶπε μὲ γλυκὸ τρόπο ὁ γέροντας, καλῶς ἥρθατε στὸ φτωχικὸ καλύβι μας. Εἴμαστε φτωχοί, μὰ τὴ συνηθίσαμε τὴ φτώχεια. Σήμερα πρώτη φορὰ λυπόμαστε πὼς δὲν ἔχομε πλούτη γιὰ νὰ περιποιηθοῦμε κατὰ πὼς πρέπει τοὺς ξένους, ποὺ μᾶς στέλνει ὁ Δίας».

Σ' αύτὸν τὸ μεταξὺ ἡ φιλόξενη γερόντισσα ἔστρωσε ἔνα πανί ἐπάνω στὸ σκληρὸν ἔύλινο κάθισμα γιὰ νὰ καθίσουν οἱ ξένοι.

"Επειτα ἀνασκάλεψε τὴν ζεστὴν στάχτη τῆς γωνιᾶς. ἄναψε φωτιὰ μὲ ξηρὰ φύλλα καὶ φρύγανα, φυσῶντας μὲ δῆση δύναμη εἶχε τὸ γεροντικὸ στῆθος τῆς, κι ἐπάνω στὴ φωτιὰ ἔβαλε μιὰ χάλκινη χύτρα.

* * *

"Ο γέρος ποὺ εἶχε βγῆ στὸ λαχανόκηπο, γύρισε κρατῶντας στὰ χέρια λαχανικὰ καὶ ξηρὰ ξύλα. Κι ἐνῷ ἡ γριὰ καθάριζε τὰ λαχανικά, δικαλωτὸ διδερένιο δίκρανο, ξεκρέμασε ἀπὸ τὴν καπνισμένη δροφὴ ἐνα κομμάτι καπνιστὸ κρέας, ποὺ τόχε ἐκεῖ κρεμασμένο ἀπὸ πολὺν καιρό, καὶ τὸ φύλαγε γιὰ κάποια ἐπίσημη περίσταση.

"Οσο νὰ ἐτοιμαστῇ τὸ δεῖπνο, τὰ δυὸ καλὰ γεροντάκια μιλοῦσαν ἀνοιχτόκαρδα μὲ τοὺς δύο ξένους.

"Η γριὰ ἔζεστανε νερὸν καὶ τόφερε γιὰ νὰ πλύνουν οἱ ξένοι τὰ πόδια τους, ἐτοίμασε τὸ τραπέζι κι ἔστρωσε ἐπάνω πράσινα φύλλα μισχομυρισμένου δυόσμου.

"Επειτα ἔφερε τὰ φαγητά: καὶ ἦταν αὐτὰ ἐλιές, καρπὸς ἀπὸ τὸ ιερὸ δέντρο τῆς Ἀθηνᾶς, ξυνόγαλα καὶ αὐγά, μέσα σὲ πήλινα πινάκια, ἔφερε καὶ τὸ κρέας μὲ τὰ λαχανικὰ καὶ κρασὶ καὶ δυὸ ποτήρια ἀπὸ ξύλο δέξιας.

"Οι δύο ξένοι ἔτρωγαν μὲ μεγάλη ὅρεξη. Ή γριὰ λέγει τότε στὸ γέρο: «Τὰ φαγητὰ θὰ τελειώσουν κοὶ οἱ ξένοι μας θὰ μείνουν νησικοί». — «Τὴ χήνα» φωνάζει τότε ὁ γέρος.

"Είχαν μιὰ χήνα, μιὰ μονάκριβη, καὶ τὴ φύλαγαν νὰ τὴν θυσιάσουν σὲ μιὰ ἔκτακτη περίσταση.

«Πήγαινε νὰ τὴν πιάσῃς» λέει ἡ Βαύκη «καὶ φέρε μού την γρήγορα νὰ τὴν μαγειρέψω γιὰ τοὺς ξένους μας».

Ο γέρος ἔτρεξε ἀμέσως νὰ φέρῃ τὴν χήνα· μὰ δὲν ἦταν εὔκολο νὰ τὴν πιάσῃ· τὸ πουλὶ ἔτρεχε στὸν κῆπο μὲ δυνατὲς φωνές, κι ὁ γέρως, ποὺ τὰ χρόνια βάραιναν τὰ πόδια του, τοῦ κάκου πολεμοῦσε νὰ τὴν προφτάσῃ. Ή γριὰ ἄνοιξε τὴν πόρτα γιὰ νὰ ἴδῃ, καὶ ἡ χήνα ὠρμῆσε μέσα στὴν καλύβα καὶ στριμώχτηκε κοντὰ στὸν Δία, σὰν νὰ ζητοῦσε προστασία.

Τότε δὲ Δίας λέει στὸ φιλόξενο ἀντρόγυνο :

«Καλοὶ καὶ σεβαστοὶ γέροι, αὐτὴ ἡ χήνα ποὺ ἥρθε νάβρη καταφύγιο κοντά μου, δὲν πρέπει νὰ πάθη τίποτε. Ἀν καὶ πουλί, κατάλαβε πὼς εἴμαστε θεοί. Ἐγὼ εἴμαι ὁ Δίας, κι αὐτός, ὁ γιός μου ὁ Ἔρμης. Οἱ ἀφιλόξενοι γειτόνοι σας θὰ τιμωρηθοῦν γιὰ τὴν ἀπονιά τους. Μονάχα ἐσεῖς δὲν θὰ πάθετε τίποτε. Ἀφῆστε τὴν καλύβα σας, ἐλᾶτε μαζί μας στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ καὶ μὴν ἀπορήσετε γιὰ δσα θὰ ἴδητε».

* * *

Εἶχε πιὰ ξημερώσει. Ο Φιλήμονας καὶ ἡ Βαύκη, ἄφωνοι ἀπὸ τρόμο, ὑτάκουσαν εὐθύς ἀκουμπώντας στὰ ραβδιά τους ἀνέβηκαν μὲ κόπο τὸν ἀνηφοροκό δρόμο ποὺ ἔφερνε στὸ βουνό· δταν ἔφτασαν στὴν κορυφή, στρέφουν κάτω καὶ τί νὰ ἴδοῦν; δλος δ τόπος πέρα ὡς πέρα ἦταν πλημμυρισμένος ἀπὸ νερά.

Πρὸν συνέρθουν ἀπὸ τὴν ἔκπληξή τους οἱ δύο γέροι, βλέπουν δτι ἔκει ποὺ ἦταν τὸ κηπαράκι τους καὶ τὸ καλύβι τους ὑψώθηκε ἀξαφνα ἔνας πολὺ δμορφος μεγαλόπερος ναὸς μὲ μαρμαρένιες κολῶνες.

Τότε δὲ Δίας τοὺς λέει :

«Σὰν τί ἐπιύμνια ἔχετε; Πῆτε το, χωρὶς δισταγμό,
καὶ θὰ γίνη ἀμέσως».

— «Ἄφοῦ ἡ κατοικία μας ἔγινε ναός, θέλομε νὰ
γίνωμε ιερεῖς αὐτοῦ τοῦ ναοῦ καὶ σὰν ἔρθη ἡ ὄρα νὰ
πεθάνωμε, νὰ πεθάνωμε τὴν ἴδια στιγμὴ καὶ οἱ δύο καὶ
οὔτε δὲ θάνατος νὰ μᾶς χωρίσῃ».

«Αὐτὸν θὰ γίνη» εἶπε δὲ Δίας.

Ἐπερρασαν πολλὰ χρόνια. Μιὰ μέρα ποὺ ἡ Βαύκη
ήταν πάνω στὰ σκαλιά τοῦ ναοῦ, γυρνώντας τὸ βλέμμα
της εἰδε πῶς δὲ ἀντρας της λίγο λίγο σκεπαζόταν μὲ
φύλλα. Θέλει νὰ πλησιάσῃ, μὰ νοιώθει πῶς κι αὐτὴ σκε-
πάζεται μὲ πράσινη φυλλωσιά. Τὰ πόδια τους ἔγιναν
ρίζες, τὸ σῶμα τους κορμὸς δέντρων, τὰ χέρια καὶ τὰ
μαλλιά τους κλαδιά μὲ φύλλα.

Άλλὰ δο οποδοῦσαν ἀκόμη νὰ μιλήσουν, ἔλεγε δὲ
ἔνας στὸν ἄλλο λόγια ἀποχαιρετισμοῦ:

«Ἐχε γειά! ἀγαπημένη μου Βαύκη».

— «Ἐχε γειά! ἀγαπημένε μου Φιλήμονα».

Τέλος καὶ τῶν δυὸς τὸ στόμα σκεπάστηκε μὲ φλούδα.
τὴν ἴδια στιγμή.

Απὸ τότε, ἐμπρὸς στὸ ναὸ τοῦ Δία ὑψώνονται δυὸς
ψηλὰ δέντρα: μιὰ βελανιδιὰ ποὺ κλεῖ μέσα της τὸ σῶμα
τοῦ Φιλήμονα καὶ μιὰ φλαμούριὰ ποὺ σκεπάζει τὴν Βαύκη.

Κι δταν φυσᾶ ἄνεμος, τὸ μουρμουρισμα τῆς φυλλω-
σιᾶς τους μοιάζει μὲ γλυκὰ λόγια ποὺ λέει ἀκόμη δὲ
στὸν ἄλλο.

14. Ιστορία μειᾶς χήνας.

A'.

Προχτὲς βράδυ ἔκει ποὺ τσαλαβουτοῦσα σὲ κάτι βαλτόνερα, ἀκουσα νὰ μαλώνουν δυὸ παιδιὰ τοῦ δρόμου.

«Εἶσαι χήνα!» εἶπε τὸ ἔνα.

— «Ἐμένα λὲς χήνα; ἐσὺ εἶσαι χήνα!» εἶπε τὸ ἄλλο καταθυμωμένο, καὶ ὥρμησε ἐπάνω του.

Δὲν πρόσμενα νὰ ἵδω πῶς ἐτελείωσε τὸ μάλωμά τους, γιατὶ ἔφυγα ἀπὸ κεῖ κατασυγχισμένη.

«Χήνα!» ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου «μὲ τὸν τρόπο ποὺ τὸ λὲν θὰ πῆ: κοιμισμένε, κουτέ, ἅμυναλε, καὶ ποιὸς ἔρει τί ἄλλο ἀκόμη. Μὰ γιατὶ κατάντησε σὲ τέτοια σημασία τὸ ὄνομά μας; Γιατὶ;»

Ἐτρεξα καὶ βρῆκα μερικὲς γριες χῆνες.

«Γιατὶ» τὶς λέω μὲ παράπονο, «οἱ ἀνθρωποι ἔχουν τ' ὄνομά μας γιὰ βρισιά;»

— «Δὲν ἔρομε οὕτε μεῖς» μιοῦ εἶπαν· «ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι πὼς οἱ ἀνθρωποι μᾶς ἔχουν γιὰ τὰ πιὸ κουτὰ πουλιά. Μιὰ πολὺ γριὰ χήνα ὅμως, ποὺ κάνει καὶ τὴ γραμματισμένη, μᾶς εἶπε πὼς διάβασε σ' ἔνα παλιὸ βιβλίο μιὰ ἴστορία γιὰ μᾶς πὼς τάχα μιὰ χήνα θέλησε νὰ μάθη γράμματα καὶ μιὰ ἀλεπού, ποὺ ἔκανε τὴ δασκάλα, τὴν ἔγελασε μὲ τὸ ἄλφα βῆτα, τὴν ἔσυρε κοντά της καὶ τὴν ἔφαγε, κι ἀπὸ τότε, λέει, δταν θέλουν νὰ εἰποῦν κανένα κουτὸ τὸν λένε χήνα».

Δὲν εἶναι ἀληθινὴ αὐτὴ ἡ ἴστορία. Φῶς φανερὸ πὼς τὴν ἔβγαλε ἀπὸ τὸ νοῦ της καμιὰ πονηρὴ ἀλεπού γιὰ νὰ μᾶς ντροπιάσῃ. Οἱ σοφοί, ποὺ τὰ ἔρεουν δλα, λένε πὼς ἐμεῖς οἱ χῆνες δὲν εἴμαστε κουτές. Λένε ἀκόμη πὼς

ἀπὸ τὰ παλιὰ-παλιὰ χρόνια στὴν Ἑλλάδα πρωτοφανήκαμε. Ἡ Πηγελόπη, ἡ βασίλισσα τῆς Ἰθάκης, εἶδε στὸ ὄνειρό της εἴκοσι χῆνες, ποὺ χίμιξε ἔνας ἀετὸς καὶ τὶς ἔπιξε· κι αὐτὸ τὸ ὄνειρο ἥθελε νὰ πῆ πώς δ Ὁδυσσέας, δ ἔενητεμένος ἄντρας της, θᾶρυθη καὶ θὰ σκοτώσῃ τοὺς κακοὺς μνηστῆρες, ποὺ ἐρήμαζαν τὸ βιό τους.

Τὸν παλιὸ καιρὸ εἶχαν πολὺ καλύτερη ἵδεα γιὰ μᾶς παρὰ τώρα. Σὲ πολλοὺς τόπους μᾶς σέβονταν. Στὴν Ἑλλάδα ἥμαστε τὸ ίερὸ πουλὶ τῆς Περσεφόνης, τῆς θεᾶς τοῦ Ἀδη. Σὲ μιὰ ἄλλη χώρα, μόνο ποὺ δὲν ἔστησαν τὸ ἄγαλμά μας γιὰ τὸ καλὸ ποὺ τοὺς κάμαμε. Κι ἀκοῦστε γιατί: Ἐχθροὶ δυνατοὶ ἥρθαν καὶ πολιόρκησαν τὴν ἔακουσμένη τους πρωτεύουσα. Διάλεξαν μιὰ νύχτα, μιὰ κατασκότεινη νύχτα, σκαρφάλωσαν στὸ κάστρο καὶ κάμποσοι ἀνέβηκαν ἀπάνω. Ἀλίμονο! σὲ λίγα λεπτὰ ἡ μεγάλη, ἡ ἔακουσμένη πόλη, θάπεφτε στὰ χέρια τῶν ἔχθρῶν!

Ἄλλὰ κάποιες πρόγονές μας, κάποιες χῆνες ἀγρυπνοῦσαν. Εἶδαν τὸν κίνδυνο κι ἔβαλαν τὶς φωνές. Ξύπνησε τότε ἔνας γενναῖος πολεμιστής, κρήμνισε δύο τρεῖς ἔχθροὺς ἀπὸ τὸ κάστρο, σάλπισε «στὰ δπλα!» Ξύπνησε ἡ φρουρά, κι ἔτσι σώθηκε ἡ μεγάλη χώρα.

B'.

Εἴμαστε δύο εἰδῶν χῆνες: ἄγριες καὶ ἥμερες. Οἱ ἄγριες πετοῦν ψηλά, ταξιδεύουν κοπάδια-κοπάδια σὲ ἵσια γραμμή, ἡ μὰ κατόπι στὴν ἄλλη, καὶ σχηματίζουν στὸν οὐρανὸ ἔνα κεφαλαῖο Λ. Στὴν κορυφὴ πάντα δ ὁδηγός. «Οταν αὐτὸς κονραστῇ, ἔρχεται ἄλλος στὴ θέση του.

Ἐμεῖς, οἱ ἥμερες, δὲν πετοῦμε μακριά. Οἱ φτεροῦγες μας, ποὺ δὲν τὶς μεταχειρίζομαστε, μίκρυναν μὲ τὸν καιρό.

Κι ἐνῶ οἱ ἄγριες πετοῦν ψηλὰ καὶ πᾶνε ἀπὸ τόπο

σε τόπο, ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ ταξιδέψωμε μακρυά, νὰ ξενιτευτοῦμε. Περπατοῦμε βαριὰ στὴν αὐλή, ἢ πηγαίνομε βράδυ-βράδυ στὸ ποτάμι, στὴ λίμνη ἢ στὸ βάλτο νὰ κάμωμε τὸ λουτρό μας ἢ νὰ βροῦμε κανένα σκουλήκι

Πετοῦμε πρὸς τὸ νερὸ κι ἀφήνομε σύξυλο τὸ χηνοβοσκό μας, μικρὸ ἢ μεγάλο (σελ. 54).

ἢ ἄλλο τίποτε γιατὶ τρῶμε καὶ σαλιάγκους καὶ φίξες φυτῶν καὶ χορτάρια καὶ λάχανα καὶ κριθάρι καὶ καρπούς.

“Οταν μᾶς δόηγοῦν στὰ χωράφια νὰ μᾶς βοσκήσουν, πηγαίνομε πιὸ εὔτακτα ἀπὸ κάποια παιδιὰ ποὺ τὰ πάει

περίπατο στὴν ἔξοχὴ δάσκαλός τους. Κι ἔνα παιδὶ νὰ μᾶς ὀδηγάῃ, ἐμεῖς προχωροῦμε φρόνιμα. Μιὰ ἔξαιρεση,—μὰ πολὺ σπάνια—εἶναι, ἀν τύχη καὶ εἴμαστε πολὺ διψασμένες. Τότε, ἀν τὸ λιβάδι ποὺ περνᾶ τὸ κοπάδι μας, δὲν ἔχει νερὸ καὶ μυριστοῦμε, κάπου ἔκει, ἀς εἶναι καὶ μακρυά, ἔνα ποταμάκι, μιὰ λιμνούλα, πετοῦμε ὅλες μαζὶ πρὸς τὸ νερὸ κι ἀφήνομε σύξυλο τὸ χηνοβοσκό μας, μηρὸ ἡ μεγάλο μᾶς χάνει δ δύστυχος μονομιᾶς ἀπὸ τὰ μάτια του, καὶ τρέχει νὰ βρῇ μὲ φωνὲς καὶ μὲ κλάματα τὸ ἄφαντο κοπάδι...

Τὸ νερὸ τὸ ἀγαποῦμε πολύ, ἀν καὶ δὲ ζοῦμε μέσει σ’ αὐτό, δσο ἡ ἔκαδέρφη μας ἡ πάπια. Ἐκεινῆς τῆς ἀρέσουν καὶ νερὰ μὲ λάσπες ἡ μὲ βιόρκους, ἐμᾶς ὅμως ὅχι.

Εἴμαστε καθαρὰ πουλιά· συχνὰ λουζόμαστε καὶ περιποιούμαστε τὸ σῶμα μος. Δὲν ἔρω ἀν τὸ χτένι κάνει τόσες συχνὲς ἐπισκέψεις στὸ κεφάλι μερικῶν παιδιῶν, δσο τὸ ράμφος μας στὸ φτέρωμά μας.

Ἐμεῖς οἱ χῆνες διαφέρομε καὶ σὲ ἄλλα ἀπὸ τὴν ἔκαδέρφη μας τὴν πάπια. Εἴμαστε πιὸ ψηλές, δ λαμός μας εἶναι μακρύτερος, τὸ ράμφος μας κοντήτερο, στενώτερο, ἄλλα πιὸ δυνατό τὰ πόδια μας εἶναι ψηλότερα καὶ πιὸ κοντὰ στὴ μέση τοῦ κορμοῦ μας· καὶ γι’ αὐτὸ περπατοῦμε καλύτερα ἀπὸ τὴν πάπια, ποὺ περπατεῖ ἄνοστα, σὰν πουλὶ τοῦ νεροῦ ποὺ ξέμαθε νὰ περπατάῃ στὴ στεριά.

Γ'.

Μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ μου μιὰ ἵστορία ποὺ δείχνει πόσο ἀγαποῦμε δσους μᾶς ἀγαποῦν. Εἶναι ἡ ἱστορία τῆς γιαγιᾶς μου, καὶ μοῦ τὴ διηγήθηκε ἡ ἴδια.

Ἐνα κορίτσι ὡς δώδεκα ρονῶν, ποὺ τῷλεγαν Μυγδαλιά, ἐφύλαγε μερικὰ πρόβατα καὶ λίγες χῆνες. Μιὰ

μέρα ἔκανε μεγάλη κάψα καὶ τὸ κορίτσι τὸ πῆρε δὲ ὑπνος κάτω ἀπὸ ἔνα δέντρο. Οἱ χῆνες ἔβοσκαν τριγύρῳ της. Ἐξαφνα μιὰ ἀλεποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα, χιμάει καὶ πιάνει τὴ γιαγιά μου ἀπὸ τὸ λαιμό.

Ἡ καημένη ἡ γιαγιά μου, σπαρταράει στὸ στόμα τῆς ἀλεποῦς!... Οἱ ἄλλες χῆνες βάζουν τὶς φωνὲς καὶ φεύγουν, τὰ πρόβατα σκοριᾶν. Δυὸς τρεῖς χῆνες τρέχουν στὴ Μυγδαλιά, χτυποῦν τὰ φτερά τους μὲ τρόμο καὶ τὴν τραβοῦν ἀπὸ τὸ φόρεμά της γιὰ νὰ ξυπνήσῃ. Δὲ μοῦ λέτε, τί ἄλλο θᾶκανε καὶ τὸ πιὸ ἔξυπνο ζῶο; Κι ὕστερα μᾶς λένε κουτές!

Ἡ Μυγδαλιὰ ξυπνάει, καὶ βλέπει σκορπισμένες τὶς χῆνες, μακρὰ τὰ πρόβατα, καὶ τὴν ἀλεποὺ νὰ τραβᾶ μὲ κόπο τὴ γιαγιά μου. Τί καλὰ ποὺ ἦταν σωματώδης ἡ γιαγιά μου· τὸ πάχος τὴ γλύτωσε· ἀν ἦταν καμιὰ λιγνή, ἦταν χαμένη. Ἡ ἀλεποὺ δὲν μπόρεσε νὰ τὴ σηκώσῃ καὶ νὰ φύγη γρήγορα, καὶ ἡ Μυγδαλιὰ τὴν πρόφτασε. Ἡταν πιὰ στὸ νῦν καὶ ἀεί! Τὴν εἶχε μισοστραγγαλισμένη καὶ λίγο ἀκόμη θὰ τὴν ἔπινιγε!... ቩ Μυγδαλιὰ τὴν πῆρε σὴν ἀγκαλιά τῆς, τὴν περιποιήθηκε δσο μπόρεσε. Τέλος ἡ γιαγιά μου ἔγινε καλά.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν ἀφῆκε ἀπὸ κοντά της τὴ Μυγδαλιά· παντοῦ ἔτρεχε κατόπι της. Αὐτὸς βάσταξε ἔνα χρόνο. Μιὰ μέρα ὅμως ἡ Μυγδαλιὰ μὲ τὴ μητέρα της πῆγαν στὴν Ἀθήνα, νὰ ἴδοῦν τὸν ἀδερφό της ποὺ εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ ἦταν τραυματίας σ' ἔνα νοσοκομεῖο. Ἐπέρασε ἔνας μῆνας δσο νὰ γίνη καλύτερα, καὶ νὰ τὸν πάρουν μαζὶ τους στὸ χωριό.

Ἡταν βράδυ δταν γύρισε στὸ χωριὸ ἡ συντροφιὰ μὲ τὸ χλωμὸ παλληκάρι. Στὸ σπίτι εἶχαν μαζευτῇ συγγενεῖς καὶ γειτόνοι. Ἐκείνη τὴν ὠρὰ γύριζαν καὶ οἱ χῆνες ἀπὸ τὸ λιβάδι.

Μιὰ ἀπὸ αὐτὲς χωρίζεται ἀπὸ τὶς ἄλλες, ἀνοίγει τὶς φτεροῦγες της, σηκώνει τὸ βαρὺ κορμί της καὶ πηδᾶ μέσα ἀπὸ τὸ παράμυρο μὲ μιὰ δυνατὴ φωνὴ ποὺ ξαφνιάστηκαν ὅλοι. Ἡταν ἡ γιαγιά μου. Ἀμα ἀκουσε τὴ φωνὴ τῆς Μυγδαλῆς, ὕστερα ἀπὸ τόσο χωρισμό, ἔτρεξε νὰ τῆς πῆ τὸ καλῶς ὠρισες, ὅπως ἥξερε, κι ἐφανέρωσε τὴ χαρά της ὅπως μπόρεσε ἡ καημένη!

Αὐτὴ ἡ ἵστορία δείχνει, θαρρῶ, πώς ἐμεῖς οἱ χῆνες ἔχομε καρδιά. Μὰ αὐτὸ φαίνεται κι ἀπὸ τὴν ἀγάπη ποὺ ἔχομε στὰ παιδιά μας.

Δ'.

Ἡ ἀγρια χήνα γεννᾶ μόνο ἑφτὰ ἡ ὁχτὸ αὔγα τὸ χρόνο· ἐνῶ ἐμεῖς, οἱ ἡμερες, γεννοῦμε ὡς πενήντα καὶ ἔξηντα· καὶ τί αὔγα! πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τῆς κότας. Τὰ ζύγισαν καὶ βρήκαν πώς ἔχουν βάρος ὡς πενήντα δράμια τὸ ἔνα καὶ παραπάνω. Ἀρχίζομε νὰ γεννοῦμε ἂμα μποῦμε στὸ δεύτερο χρόνο.

Ἡ καλὴ νοικουχῷ τὸ καταλαβαίνει πὼς θέλομε νὰ γεννήσωμε. Τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ Μαρτιοῦ μᾶς βλέπει νὰ κρατοῦμε στὸ ράμφος μας λίγο ἄχυρο ἢ χορτάρι καὶ νὰ τὸ πηγαίνωμε ἐκεῖ ποὺ θέλομε νὰ κάμωμε τὴ φωλιά μας. Ἀμα γεννήσωμε δέκα ὡς δώδεκα αὔγα, παύομε· κι ἀν δὲν μᾶς τὰ πάρουν, καθόμαστε ἐπάνω καὶ τὰ κλωσσοῦμε. Τὸ κλώσσημα βαστάει 28—30 ἡμέρες. Αὐτὲς τὶς ἡμέρες δὲ φεύγει ἀπὸ κοντά μας οὕτε δ χῆνος παραστέκει πιστὰ δίπλα στὴ φωλιά, ὡς που νὰ βγοῦν τὰ πουλάκια.

Ἐπάνω στὶς τριάντα, τί χαρά! βγαίνουν τὰ πουλάκια, δέκα ὡς δώδεκα χηνόπουλα. Τί ὅμορφα, τί χαριτωμένα! Μὲ τὸ κίτρινο χνούδι τοις μοιάζουν σὰν καναρινάκια..

Αμέσως άρχίζουν νὰ τρέχουν πίσω ἀπὸ τὴ μητέρα τους καὶ φωνάζουν χήν! χήν! μὲ τὴν ψιλὴ φωνήσα τους.

Σοῦ ἔχουν καὶ μιὰ πεῖνα τὰ εὐλόγημένα! Ποῦ νὰ χορτάσουν! Μὰ ἐμεῖς τὰ βοηθοῦμε νὰ μὴν τοὺς λείψῃ φαῖ! Γιατὶ τὰ λατρεύομε τὰ παιδιά μας, τὰ προσέχομε καὶ τὰ παραστέκομε.

"Ας τολμήσῃ κανεὶς νὰ τὰ πειράξῃ, καὶ βλέπει! προχωροῦμε κατεπάνω του μὲ λαιμὸ τεντωμένο, μὲ μάτια γουρλωμένα καὶ φοβερά, μὲ ράμφος διάνοιχτο, σφυρίζοντας. Καὶ φοβερίζομε τὸν ἔχθρὸ μὲ τὸ ἀγριεμένο βλέμμα μας καὶ μὲ τὸ κούνημα τῆς κεφαλῆς μας ὡς που νὰ φύγῃ.

Καὶ ὅχι μόνο τὰ δικά μας παιδιὰ προστατεύομε, μὰ καὶ τῶν ἄλλων χηνῶν.

E'.

Λησμόνησα νὰ σᾶς πῶς πώς ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά μας ἔχομε ἔνα πλατὺ δέρμα, ποὺ μᾶς βοηθεῖ πολὺ ὅταν κολυμποῦμε. Μὲ αὐτὸ τὸ δέρμα μποροῦμε νὰ μεταχειριστοῦμε τὰ πόδια μας σὰν κουπί.

"Οταν πέφτουν τὰ φτερά μας κρυβόμαστε. Νοιώθομε πῶς εἶναι ντροιὴ νᾶναι κανένας γυμνός. Κι ἄμα ἔαναψυρώσουν, βγαίνομε ὅξω πάλι καὶ τρέχομε ἀπάνω κάτω μὲ φωνὲς χαρᾶς.

Μὲ τὰ λεπτά, ἀπαλὰ φτεράκια μας, τὰ πούπουλα, σεῖς οἱ ἀνθρωποι, πρὸ πάντων στὰ κρύα βιορεινὰ μέρη, γεμίζετε προσκέφαλα καὶ σκεπάσματα. Γιὰ τοὺς γραμματισμένους ὅμως πιὸ μεγάλη σημασία ἔχουν τὰ μεγάλα φτερά ἀπὸ τὶς φτεροῦγες μας.

"Ολοι τιμοῦν ἔκεινον ποὺ βρῆκε μὲ τὸ νοῦ του τὶς μετάλλινες πέννες. "Ολοι ὅμως ἔχουν πῶς πολὺ προτίτερα ἀπ' αὐτόν, ἐμεῖς ἐδώκαμε στοὺς ἀνθρώπους τὶς πρῶτες πέννες.

"Ενα ώραιο φτερό τῆς φτερούγας μας μὲ λίγο ξύσιμο
ξέμπρος καὶ λίγο σχίσιμο στὴ μέση τῆς μύτης, γίνεται μιὰ
δύμορφη πέννα. Χρόνια καὶ χρόνια, ἵσως δυὸς χιλιάδες
χρόνια καὶ παραπάνω, οἱ ἄνθρωποι ἔγραφαν μὲ τὸ φτερό^{της}
μας. Κι ἀπὸ τότε μένει ως σήμερα τὸ ὄνομα πέννα,
γιατὶ πέννα θὰ πῆ φτερό.

"Ω! πόσες μεγάλες ἴδεες πέρασαν ἀπὸ τὰ φτερά μας!
καὶ πόσοι ἐκράτησαν τὸ φτερό μας στὸ χέρι τους γιὰ νὰ
γράψουν τὸ ἀθάνατα ἔργα τους, ποὺ τὰ διαβάζει δὲ κόσμος
καὶ τὰ θαυμάζει!..."

13. Τὰ ποταμόπνιγτα ἀδέρφια.

A'.

"Ομορφο σὰ ζωγραφιὰ εἶναι τὸ μικρὸ λαγκάδι· γύρω
τριγύρω ἔχει χαμηλὰ βουνάλια πεπασμένα μὲ πεῦκα
καὶ πλατάνια, καὶ κάπου κάπου ξεγωρᾶται καὶ καμιὰ ψηλὴ
λεύκα μὲ τὸ ἀσημένια φύλλα της, ποὺ τρεμουλιάζουν στὸ
πιὸ σιγανὸ φύσημα τοῦ ἀέρα.

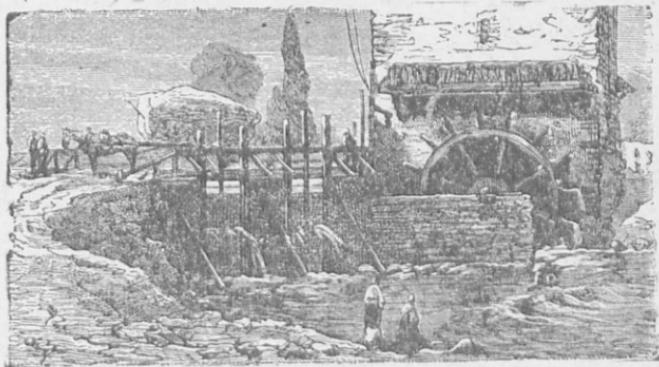
"Ἐκεῖ πέρα, κεῖ ποὺ στενεύει τὸ λαγκάδι, σ' ἔνα κα-
ταπράσινο λιβάδι, βόσκει ἔνα κοπάδι. Ἡ συχία παντοῦ·
μονάχα τὰ πουλάκια κελαηδοῦν μέσα στὶς πράσινες φυλ-
λωπίες, καὶ στὴν ἄλλη ἄκρη ἀκούεται δὲ κρότος τοῦ νε-
ρούμυλου, ποὺ τὸν τροχό του τὸν γυρνᾶ τὸ διάφανο
νερὸ τοῦ ποταμοῦ, πέφτοντας ἀφρισμένο ἀπὸ τὸ στενό-
μακρὸ λοῦκι του.

Στὶς δυὸς ἀκροποταμιές, ἵτιες σκύβουν μὲ τοὺς γυρμέ-
νους κλάδους τους στὸ τρεχούμενο νερό. Ὁ νερόμυλος
βρίσκεται σὲ μικρὸ ψήλωμα, περιτριγυρισμένος ἀπὸ δέν-
τρα. Μπρὸς στὴ μικρὴ ἀλευρωμένη ξυλόπορτά του ἔνας

σκύλος κοίτεται ξένοιαστα ξαπλωμένος. "Ορνιθες σκαλίζουν μὲ τὰ πόδια τους καὶ μὲ τὸ ράμφος τους τὸ χῶμα, καὶ πάπιες λούζουν τάσπρα τους φτερὰ σὲ μιὰ λιμνούλα. Ἐκεῖ μαζεύεται τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ πρὶν πέσῃ μὲ δύναμη μαζωμένο πάνω στὸν τροχὸ τοῦ νερόμυλου.

B'.

Μιὰ καλοκαιρινὴ βραδιά, τὴν ὥρα ποὺ δὲ ἥλιος ἀργὰ ἀργὰ καὶ μεγαλόπρεπα βασίλευε πίσω ἀπὸ τὸ βουνό, περνοῦσε ἀπὸ τὸ λαγκάδι ἐκεῖνο ἔνας ζωγράφος.

"Ο νερόμυλος βρίσκεται σὲ μικρὸ ψήλωμα, περιτριγυρισμένος ἀπὸ δέντρα (σελ. 58).

Πήγαινε σιγὰ·σιγά, κοιτάζοντας μὲ θαυμασμὸ δλόγυρα τὴν πανόμοιφη τοποθεσία, κι ἔλεγε μέσα του:

«"Α ! τί ὥραια ζωγραφιὰ θὰ γίνονταν δλα αὐτά, ἂν μποροῦσα νὰ τὰ ζωγραφίσω ἔτι δύορφα καὶ ὥραια μὲ τὸ φῶς τους, τὸν ἵσκιο τους, τὰ χρώματά τους!»

Πλησίασε στὸ μύλο, μὰ δὲν εἶδε κανένα. "Ο σκύλος μονάχα σηιώθη, γαύγισε λίγο, μὰ χωρὶς ὅρεξη, ἔτι γιὰ νὰ μὴν ξεχάσῃ τὴν τέχνη του· ἀφοῦ βεβαιώθηκε πὼς

ὅς ξένος δὲν εἶχε κανένα κακὸ σκοπὸ ξαναπλάγιασε στὴν
ἴδια θέση.

“Ο νέος τράβηξε τὸ δρόμο του. “Ολη του ἡ σκέψη
ῆταν στὸ μαγικὸ θέαμα ποὺ ἀπλωνόταν ἐμπρὸς στὰ μάτια
του καὶ στὴν εἰκόνα ποὺ σχεδίαζε.

Μὰ ἔξαφνα στάθηκε, ἀκουσε μιὰ φωνή, φωνὴ γυναι-
κας, ποὺ τραγουδοῦσε λυπητερά, κι ἦταν τὸ τραγοῦδι
της σὰ θρῆνος καὶ σὰ μοιρολόγι :

Μάνα, μουγκρίζουν τὰ βουνά, μάνα, βογγοῦν οἱ λόγγοι,
Καὶ κατεβάζει ὁ ποταμὸς τὸν κάμπο γιὰ νὰ πνίξῃ.

Φέρνει λιθάρια ἀρρίζωτα, δέντρα ἔερριζωμένα

Σέρνει καὶ μιὰ γλυκομηλιὰ στὰ μῆλα φορτωμένη
καὶ στὰ χλωρὰ κλωνάρια της δυὸ ἀδέρφια ἀγκαλιασμένα.

“Ο ζωγράφος προχώρησε πιὸ γοργά, καὶ σ’ ἔνα γύρι-
σμα τοῦ ποταμοῦ, κοντὰ στὸν ὄχτο, εἶδε νὰ κάθεται μὰ
γυναῖκα, νιὰ ἀκόμη ὡς τριανταπέντε χρόνων, βουτηγμένη
στὰ μαῦρα* αὐτὴ μοιρολογοῦσε κοιτάζοντας τὸ νερὸ τοῦ
ποταμοῦ, σὰν νὰ μιλοῦσε μαζί του, καὶ σὰν αὐτὸ νᾶνοιωθε
τὸν πόνο της.

“Ακούοντας περπατησιὰ κοντά της, γύρισε γιὰ μὰ
στιγμὴ τὸ συννεφιασμένο βλέμμα της στὸ νέο· μὰ δὲν
ἔδωσε καμιὰ προσοχὴ, καὶ ξαναγύρισε πάλι τὸ πρόσωπό
της στὸ ποτάμι, καὶ τὸ στόμα της ξανάπιασε τὸ θλιβερὸ
τραγοῦδι.

Γυρίζει τὸ μικρότερο καὶ λέει τοῦ μεγάλου :

«Κράτα, ἀδερφέ μου, κράτα με, κράτα νὰ σὲ κρατήσω
Κι ἀνίσως καὶ χωρίσουμε, θὲ νὰ μεταϊδωθοῦμε

“Οντας ἀνθίση ὁ ξέρακας καὶ βγάλη νιὰ βλαστάρια,

“Οντας στερέψη ἡ θάλασσα καὶ γίνη περιβόλι,

Κι δοντας ἀσπρίση ὁ κόρακας καὶ γίνη περιστέρι . . .»

Ποιὰ μάνα εἶχε δυὸς παιδιὰ καὶ ψαροκυνηγοῦσαν;
Πέτε της μὴν τὰ καρτεράη, καὶ μὴν τὰ παντεχαίνη!

Ἡ φωνὴ τῆς γυναικας, μέσα στὴν ἡσυχία τῆς λαγκαδιᾶς, τὴν ὥρα ἐκείνη ποὺ ἄρχισε δλόγυρα νὰ σουρουπώνῃ, ἥταν τόσο λυπητερή, ποὺ ὁ ζωγράφος ἔνοιωσε ν' ἀνεβαίνουν δάκρυα στὰ μάτια του.

Στάθμηκε καὶ κοίταξε τὴ μοιρολογίστρα. Καθόταν στὴ ρεῖα μιᾶς ἵτιᾶς· τὰ σκυφτὰ κλαδιὰ τῆς ἵτιᾶς νόμιζες πῶς θρηγνοῦσαν κι αὐτὰ μαζί της. Ἡ γυναικα κοίταξε τὸ νερὸ ποὺ κατέβαινε γοργὰ γοργά. Γιὰ λίγο ἔπαινε, ἀκουμπῶντας τὸ κεφάλι της, κι ὑστερα ἔανάρχισε παραπονετικὰ καὶ μονότονα τὸ θλιβερὸ μοιρολόγι της.

Γ'.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ παιδιοῦ νὰ λέη μὲ θυμό.

«Ντέ, ψαρῆ, μούβγαλες τὴν ψυχή μου σημερα, ἀκαμάτη».

«Ηταν τὸ παιδὶ τοῦ μύλου καὶ μιλοῦσε σ' ἕνα βαρσφορτωμένο ζῶο.

«Ο ζωγράφος πῆγε κοντά του καὶ ρώτησε.

«Τί ἔχει αὐτὴ ἡ γυναικα, παιδί μου;»

— «Δὲν τάκουσες τὸ τραγοῦδι της; ἀποκρίθηκε τὸ μυλωνόπουλο. Τὸ τραγοῦδι τὸ λέει τί ἔχει. Εἶναι ἡ κυρά μου, ἡ γυναικα τοῦ ἀφεντικοῦ μου, τοῦ μυλωνᾶ. Εἶναι ἔνας μῆνας τώρα, ποὺ τὰ δυὸς παιδιά της, δ Βαγγέλης καὶ δ Μῆτιος, τὸ ἔνα δέκα καὶ ταῦλο δώδεκα χρονῶν, πῆγαν κάτω στὴν ἀμπολὴ νὰ πιάσουν ψάρια. Ηταν ὅμιορφη καλοκαιρινὴ ἡμέρα· μὰ ἔξαφνα δ οὐρανὸς σκοτείνιασε· ἔβσπασε ἡ μπόρα. Εβρεξε πολὺ στὰ βουνά, καὶ τὸ ποτάμι

κατέβασε κατρακυλῶντας κοτρώνια καὶ ἔερρίζωσε δέντρα. Πῶς νὰ γυρίσουν τὰ παιδιὰ στὸ μῦλο; Γιὸς νὰ γλυτώσουν ἀνέβηκαν σὲ μιὰ μηλιὰ τῆς ἀκροπόταμᾶς. Μὰ τὸ νερὸς τὴν ἔερρίζωσε καὶ αὐτή, τὴν ἄρπαξε καὶ τὴν πῆγε ὡς ἐκεῖ ποὺ στρήβει τὸ ποτάμι. Βράδιασε, νύχτωσε, ἤρθαν τὰ μεσάνυχτα· καρτερᾶ μὲ λαχτάρα ἡ ἀτυχη μάνα· μὰ τὰ παιδιὰ δὲ φαίνονται. Ἐλειπε καὶ ὁ ἄντρας της, εἶχε πάει γιὰ δουλειὰ στὴ χώρα.

»Στὶς φωνές της μαζώχτηκαν οἱ γειτόνοι· τρέχομε στὸ σκοτάδι μὲ φανάρι καὶ δαδιὰ σ' ὅλο τὸ μάκρος τοῦ ποταμιοῦ· κι ἡ μάνα ὅλο νὰ φωνάξῃ καὶ νὰ τραβᾶ τὰ μαλλιά της!... Τὴν αὔγη τὰ βρήκαμε ἀγκαλιασμένα ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ τῆς μηλιᾶς· τὸ νερὸς τάρριξε πνιγμένα σὲ μιὰ κώχη τοῦ ποταμιοῦ καὶ τὸ πρόσωπό τους ἦταν σκεπασμένο μὲ λάσπη. Τότε ἡ κύρα μου ἔγινε σὰν τρελή, καὶ τὴν ἄλλη μέρα ποὺ γύρισε τ' ἀφεντικὸ ἀπὸ τὴ χώρα, τὴ βρῆκε νὰ κρατᾶ τὸ κεφάλι τοῦ ἑνὸς παιδιοῦ στὸ ἔνα της γόνατο, τὸ κεφάλι τοῦ ἄλλουνοῦ στὸ ἄλλο, καὶ νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα.

»Ἀπὸ τότε εἰν^τ ἔτσι· σὰν παλαβή! κάθε μέρα πηγαίνει στὸ μέρος ποὺ βρήκαμε τὰ παιδιὰ καὶ σκύβοντας στὸ ποτάμι ποὺ τῆς τάπνιξε, λέει καὶ ἔαναλέει τὸ ἴδιο μοιρολόγι...»

Μιὰ μεγάλη λύπη ἔσφιξε τὴν καρδιὰ τοῦ ζωγράφου. «Εβγαλε ἔνα τετράδιο ἀπὸ τὴν τσέπη του καὶ γρήγορα γρήγορα μὲ τὸ μολύβι του σχεδίασε τὴ μαυροφορεμένη ἔκεινη γυναικα, ποὺ ἔσκυψε ἀπελπισμένα καὶ μιλοῦσε μὲ τὸ ποτάμι. Ἀργότερα σὰ γυρίσῃ στὴ χώρα, ἀπ' αὐτὸ τὸ σχέδιο θὰ κάμη μιὰ ὥραία ζωγραφιά....

Ο ζωγράφος ἐπομακρύνθηκε ἀργοπατῶντας. Μὰ καὶ φεύγοντας ἀκούμη τὸ τραγοῦδι τὸ γεμάτο παράπονο
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ τὴ φωνή, τὴ γεμάτη λύπη· ἦταν κι ἡ φωνὴ βρεγμένη·
στὰ δάκρυα τῆς ἀγάπης, δπως τὰ κλωνάρια τῆς ἵτιᾶς στὸ
νερὸ τοῦ ποταμιοῦ:

Ποιὰ μάνα εἶχε δυὸ παιδιὰ καὶ ψαροκυνηγοῦσαν;
Πῆτε της μὴν τὰ καρτερά καὶ μὴν τὰ παντεχαίνη!

16. Τὸ Ψάρειμα.

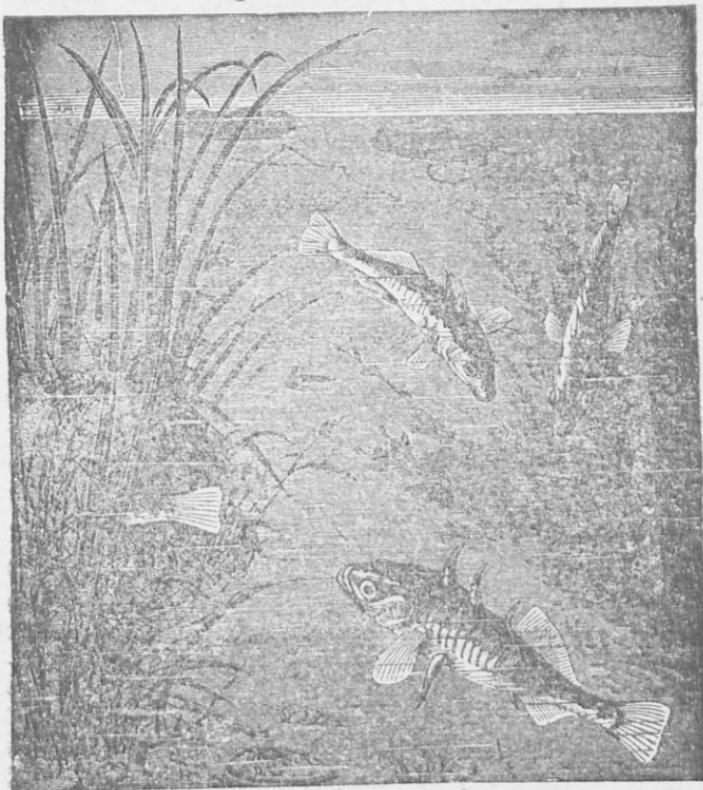
Πᾶμε, πᾶμε, πᾶμε, πᾶμε.
Νὰ δουλέψωμε νὰ φᾶμε.
Πᾶμε, πᾶμε, παλληκάρια,
Νὰ κοιτάξουμε γιὰ ψάρια.
Μέσα, μέσα, μέσα τώρα
Στὸ καΐκι μὲ τὴν ὥρα!
‘Ο φτωχὸς σὰ δὲ δουλεύει
θὰ πεινᾶ, θὰ διακονεύῃ.
Ποιὸς τὰ χέρια του κουνάει
Κυβερνιέται, δὲν πεινάει.

Ρίχτει, ρίχτει, ρίχτει, ρίχτει
‘Ο καλὸς ψαρᾶς τὸ δίχτυ.
Ψάρια πιάνει, πιάνει, πιάνει
Καὶ στὴν ἄγορὰ τὰ βγάνει.
Καὶ πουλάει, καὶ συνάζει,
Καὶ δραχμὲς στὸν κόρφο βάζει.
Μόλα, μόλα, μόλα, μόλα
Μόλα, καπετὰν Νικόλα!
“Εγια μόλα, ἔγια λέσα!
Παρ’ τὸν κάβο, Κώστα, μέσα..
“Ελα, ἔλα, ἔλ” “Αντώνη,
Κάθου, πιάσε τὸ τιμόνι.

Σία, σία, σία, Γιάννη,
Κι ἡ στεριὰ ἀέρα βγάνει.
"Ισα τὸ πανὶ μας ἵσα
φύσ' ἀέρι, φύσα, φύσα !

Γέρνει, γέρνει, γέρνει, γέρνει
Τὸ καΐκι δρόμο παίρνει.
Τρέχει, τρέχει, τρέχει, τρέχει
Καὶ κατάπρυμο τὸν ἔχει.
Γειά σας, παλληκάρια, γειά σας.
Κι ἡ χαρὰ μέσ' στὴν καρδιά σας.
Κατευόδιο, παλληκάρια,
Καὶ στὰ δίχτυα σας τὰ ψάρια!
Νάτο, νάτο, νάτο, νάτο
Τὸ καΐκι μας γεμᾶτο.
Μάινα, μάινα, παλληκάρια,
ποὺ μᾶς φέρνετε τὰ ψάρια.

Ψάρι, ψάρι, ψάρι, ψάρι !
Καὶ χαρὰ σ' ὅποιον τὰ πάρη !
Κεφαλόπουλα, λαβδάκια
Καὶ καλὰ λιθριναράκια !
Τί μαρίδα, τί μαρίδα !
Τί κολοιδὲς καὶ τί γαρίδα !
Τὰ γοφάρια σπαρταροῦνε,
Τὰ μπαρμπούνια λαχταροῦνε !
Τί σουπιές καὶ τί καβούρια !
Τί θρεμμένα μελανούρια.
Τί ζαργάνα, τί σκορπίδι,
Τί σκουμπρὶ καὶ τι γοβίδι !
Γειά σας, γειά σας, παλληκάρια,
ποὺ μᾶς πιάνετε τὰ ψάρια.

*Πᾶμε, πᾶμε, παλληνάρια
νὰ κοιτάξουμε γιὰ ψάρια (σελ. 63).*

ΙΣ. Τὸ πνεῦμα στὸ ποτάμι.

Σὰν κρουστάλλι κυλᾶ τὸ ποτάμι,
τὸ παιδί τὸ θωρεῖ καὶ γελᾶ.
Τί κακὸ ἡμπορεῖ νὰ τοῦ κάμη
Τὸ καθάριο νερό, ποὺ κυλᾶ;
Δύο κρίνοι στὸ φέμμα σαλεύουν
πότε δῶ, πότε κεῖ, σταυρωτοί.

Κουρτίδον—Κονιδάρη, *Αναγνωστικὸ Γ'. ἔκδ. Α'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ παιδάκι θαρρεῖ πώς τοῦ γνεύουν,
σὰν νὰ θὲν νὰ τοῦ ποῦν κάτι τί.

Πότε δῶ, πότε κεῖ τοὺς προσκλίνει
τὸ νερό, ποὺ περνᾶ μὲ σπουδή.
Τί νὰ γνεύουν οἱ κίτρινοι κρίνοι;
τί νὰ θέλουν νὰ ποῦν στὸ παιδί;

Στῆς ίτιᾶς τὸ κλωνάρι θαρριέται,
ἄχ! ν ἀκούση ὁ μικρὸς προσπαθεῖ...
Ξάφνου σπᾶ τὸ κλωνὶ ποὺ κρατιέται
καὶ κυλᾶ στὸ νερὸ τὸ βαθύ!

Μιὰ τὸ φῶς ἀπ' τὰ μάτια του σβήνει,
μιὰ σὰν κόκκινη ἀστράφτει βαφή,
ώς ποὺ πέσαν οἱ κίτρινοι κρίνοι
σὰν σταυρὸς στὴ νεκρή του μορφή!

Ποιὸ παιδί, ποὺ σιμώνει ποτάμι,
δὲν τὸ βλέπε ἀπὸ δῶ καὶ καλά,
τί κακὸ ἡμπορεῖ νὰ τοῦ κάμη
τὸ καθάριο νερό, ποὺ κυλᾶ;

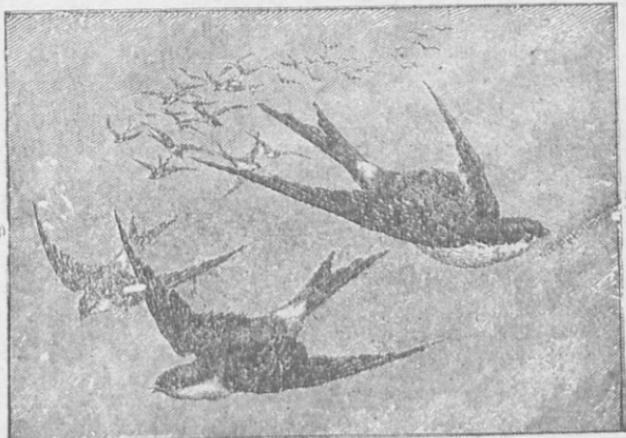
18. Η ἄνοιξη.

«Παιδί μου, εἶδες τὰ χελιδόνια; » Ήρθανε. Καὶ διαν
ἔρχονται τὰ χαριτωμένα αὐτὰ πουλάκια, ἔρχεται καὶ ἡ
ἄνοιξη.

»Ως τὴν περασμένη βδομάδα ἔχιόνιζε, ἔβρεχε καὶ τὰ
σύννεφα ἔκρυβαν τὸν ἥλιο. Μὰ σήμερα ὁ οὐρανὸς εἶναι
καθαρός, ὁ ἥλιος λαμπερός, ὁ ἀέρας πιὸ ζεστός. » Αρχισαν

οι ωραῖες ἀνοιξιάτικες μέρες. Πᾶμε, Δημητράκη μου, στὴν ἔξοχή, πᾶμε νὰ περάσωμε τὴν ἡμέρα μας μέσα στὶς ὁμορφιές της, μέσα στὰ στιλίδια της».

Πατέρας καὶ γιὸς ἔσκινησαν. "Αμα βγήκανε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, τί νὰ ἴδοῦν; "Ολα τὰ λιβάδια, δλα τὰ χωράφια, δλι τὰ δέντρα, δλοι οἱ θάμνοι πρασίνιζαν. "Ολη ἡ γῆ ἦταν σκεπασμένη μὲ πράσινο χορταράκι καὶ μὲ λογιῶν λογιῶν ἀγριολούλουδα. Στὰ χωράφια οἱ σπόροι εἶχαν φυτρώσει· στ' ἀμπέλια οἱ γυμνὲς βέργες εἶχαν γεμίσει ἀπὸ

"Οταν ἔρχωνται τὰ χελιδόνια, ἔρχεται καὶ ἡ ἀνοιξή" (66).

χρυσὰ νέα φύλλα. Στῶν δέντρων τὰ κλαδιά, μαζὶ μὲ τὰ πράσινα φυλλαράκια φάνηκαν καὶ τὰ πρῶτα λουλουδάκια ἀσπρα ἢ τριανταφφυλλιά.

Αμέτρητες μέλιστσες καὶ ἄλλα μικρὰ ἔντομα βομβοῦσαν στὸν ἀέρα· οἱ κορυδαλλοί, οἱ καρδερίνες καὶ τὰ ἄλλα πουλιά πετοῦσαν ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο, κάθονταν στὰ κλαδιά καὶ κελαηδοῦσαν γλυκόφωνα. Γέμιζαν τὴν ἔξοχὴ μὲ τὴ χαρά τους. Στὶς κορυφὲς τῶν δέντρων ἔρχισαν νὰ

χτίζουν τὶς μικρὲς φωλιές τους, ποὺ μέσα σ' αὐτὲς σκόπευαν νὰ κρύψουν καὶ ν' ἀναθρέψουν τὰ παιδάκια τους, τὴν εὔτυχία τους.

Οἱ κηπουροὶ καλλιεργοῦσαν τοὺς κήπους τους, οἱ γεωργοὶ ἔργαζονταν στὸ ἀμπέλια τους καὶ στὰ χωράφια τους. Στὰ λιβάδια ἔβοσκαν βώδια καὶ ἄλογα, στὶς πλαγιές τοῦ βουνοῦ πρόβατα καὶ ζωηρὰ ἀρνάκια, γίδες καὶ χαριτωμένα γιδόπουλα.

“Ολα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἦταν χαρούμενα. “Ολα,

Τὰ πουλιὰ στὰ δέντρα χτίζουν τὶς φωλιές τους (σελ. 68).

τὸ καθένα μὲ τὴ δική του γλῶσσα, δοξολογοῦσαν τὸν Πλάστη, ποὺ τόσο ώραῖα στόλισε τὴ γῆ καὶ τόσο ὅμορφο ἔκαμε τὸν κόσμο.

“Ο κατάψυχος βοριᾶς ἔπαιψε πιὰ νὰ φυσᾶ. “Αέρας μαλακὸς καὶ μυρωμένος ἔπνεε καὶ κουνοῦσε ἐλαφρὰ τοὺς ἀνθισμένους κλάδους τῶν δέντρων. “Η θάλασσα δὲν ἀνατραφά ὅταν πιὰ ἀπὸ ἄγρια κύματα. Τὰ πλοῖα ταξίδευαν ἥσυχα στὰ μαχρινὰ μέρη. Τὸ χιόνι ἔχει πιὰ λυώσει. Μόνο οἱ ψηλὲς κορυφὲς τῶν βουνῶν ἦταν ἀκόμα λίγο χιονισμένες καὶ τὸ κάτασπρο χιόνι ἔλαμπε στὸν ἥλιο.

Δροσούλα πρωινὴ καθόταν ἐπάνω στὴν πράσινη χλόη,
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπάνω στὰ λουλούδια, ἐπάνω στὰ μισανοιγμένα τριαντάφυλλα, καὶ ἔλαμπε σὰ διαμάντι. Τὰ ζωηρὰ χρώματα τῶν λουλουδιῶν καταμάγευαν τὰ μάτια. Ὁ κισσός σκαρφάλωνε στὰ δέντρα θαλερός. Τὰ κλήματα ἔλαμπαν μὲ τὴ νέα πράσινη φυλλωσιά τους. Οἱ ξηροὶ θάμνοι στολίζον.

Oἱ ἄγροι ἦταν στολισμένοι μὲ παπαροῦνες (σελ. 69).

ταν μὲ πράσινα φύλλα καὶ μοσχομυρισμένα λουλούδια. Οἱ ἐλιὲς ἀρχισαν νὰ προβάλλουν στὸ φῶς τοῦ ἥλιου τὰ κάτασπρα μικρὰ ἀνθη τους. Τὰ καρποφόρα δέντρα ἀρχισαν σιγὰ σιγὰ ἀνάμεσα στὰ ἀνθη τους νὰ προβάλλουν καὶ τοὺς μικροὺς καρπούς τους. Οἱ κῆποι ἦταν γεμάτοι ἀπὸ τριαντάφυλλα, ἀπὸ βιόλες, ἀπὸ πασχαλιές καὶ ἄλλα μυρωδάτα λουλούδια· οἱ ἄγροι ἦταν στολισμένοι μὲ παπαροῦνες καὶ πολλὰ ἄλλα ὁραῖα ἀγριολούλουδα· τὰ λιβά-

δια, οἱ πεδιάδες, οἱ ὅχτες τῶν ποταμῶν ἦταν σκεπασμένες μὲ κάτασπρο χαλὶ ἀπὸ χαμόμηλα καὶ ἄλλα μικρὰ λουλουδάκια.

Ψηλὰ ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁ κορυδαλλὸς σκόρπιε τὸ δλόγλυκο τραγούδι του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ δάση ἀκουόταν ἡ γλυκειὰ φωνὴ τοῦ ἀηδονιοῦ. Παντοῦ

Στοὺς κήπους καὶ στὰ δάση ἀκούεται ἡ γλυκειὰ φωνὴ τοῦ ἀηδονιοῦ.

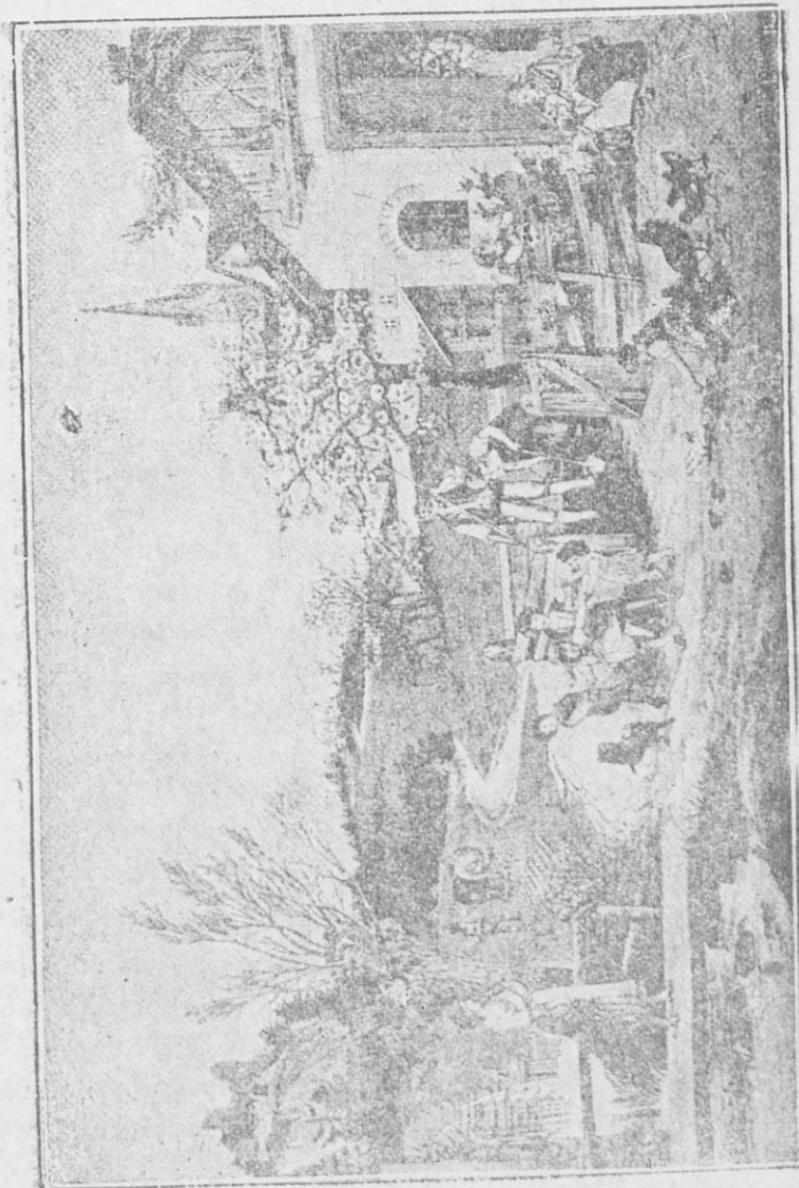
ἀντηχοῦσαν τὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν. Οἱ πεταλοῦδες ζωηρὲς ἔπαιζαν ἐπάνω στὰ ἄνθη.

“Ολα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἔλαβαν νέα ζωή, ὅλα ἀναγαλλιάζουν.

Τὸ παιδί ἔβλεπε δλόγυρά του καὶ θαύμαζε· γεμάτο ἀπὸ χαρὰ εἶπε: «”Α! πατέρα μου, πόσο ώραία εἶναι σήμερα ἡ ἔξοχή! Καὶ πόσο ἀγαθὸς εἶναι ὁ Θεὸς ποὺ ἔκαμε τόσο ώραῖος τὸν κόσμο!»

ΙΘ. · Η ἀνοιξη.

Nά, ἡ ἀνοιξη ἀρχίζει
καὶ τὸ δέντρο πρασινίζει.
Τί χαρά, τί χαρά!
“Ολα εἶναι ἀνθηρά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Α/ πατέρα μου, πάσσο φραστεία στηνα σήμερα η έξοχή!» (σελ. 70).

Ούρανδς καὶ γῆ γελοῦνε,
τὰ πουλάκια κελαδοῦνε.
Τὰ παιδιά μὲ τὰ τραγούδια
κόβουν κόκκινα λουλούδια.
Μαῦρες φτέρωγες ἀπλώνει
καὶ πετᾶ τὸ χελιδόνι.
“Ολ’ ἡ γῆ εὔωδιάζει
καὶ ἡ χλόη τὴν σκεπάζει.

20. Η κουκουβάγια νύφη.

Η κουκουβάγια φαντάστηκε πώς εἶναι τὸ ὅμορφότερο
πουλί τοῦ κόσμου.

«Ἐγὼ εἴμαι ἡ Ἀφροδίτη τῶν πουλιῶν» εἶπε· «κανένα
ἄλλο πετούμενο δὲν ἔχει τὴν ὅμορφιά μου καὶ τὴν χάρην
μου. Καιρὸς εἶναι πιὰ νὰ παντρευτῶ, ν’ ἀποχτήσω γενιὰ
σὰν καὶ μένα. Τὰ παιδιά μου θāναι τὸ στολίδι καὶ τὸ κα-
μάρι τοῦ δάσους!»

Καὶ πῆγε καὶ βρῆκε τὴν φίλη της τὴν καρακάξα καὶ
τὴν ἔστειλε προξενήτρα στὸν ἀητό, τὸ βασιλιὰ τῶν που-
λιῶν, νὰ τοῦ ζητήσῃ ἄντρα τὸ γιό του.

«Τί λές, κυρὰ συμπεθέρα;» εἶπε ἡ καρακάξα· «ἔγώ
ντρέπομαι νὰ κάμω τέτοια προξενιά. Γιὰ σκέψου το λι-
γάκι. Ο ἀητὸς βλέπει τὸν ἥλιο κατάματα καὶ δὲ θαμπώ-
νεται, πῶς λοιπὸν μπορεῖ νὰ πάρῃ γυναῖκα μιὰ ποὺ
δὲν μπορεῖ ν’ ἀνοίξῃ τὰ μάτια της στὸ φῶς τῆς ἡμέ-
ρας; Τί ζωὴ θὰ περάσετε μαζί, κουκουβάγια μου; Αύ-
τὸς θὰ βγαίνῃ τὴν ἡμέρα σὺ θὰ βγαίνης τὴν νύχτα καὶ
δὲ θᾶστε ποτέ σας μαζί».

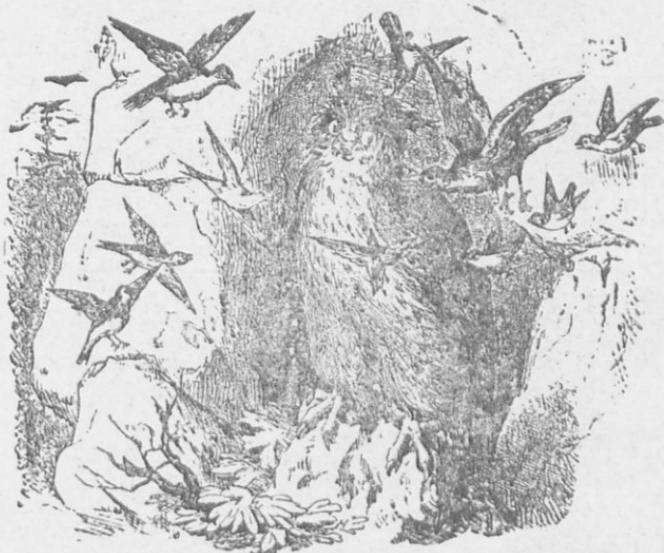
— «Αὐτὰ εἶναι λόγιο, καρακάξα μου· δὲ θέλεις τὸ

καλό μου· δὲ μὲν ἀγαπᾶς· δὲν τῷλπιζα νὰ μὲ ζηλεύης!...»

— «Καλά· ἀφοῦ τὸ παιρνεῖς ἔτσι, θὰ πάω, κι ὅτι
βρέξῃ ἄς κατεβάση».

Καὶ τραβηξε ἵσια στὴ φωλιὰ τοῦ ἀητοῦ.

«Αητέ, τοῦ εἶπε· ἡ κουκουβάγια μὲ στέλνει προξε-
νήτρα· ζητᾶ τὸ γιό σου ἄντρα της».

Γιὰ νὰ νιεροπιάσουν τὰ πουλιὰ τὴν κουκουβάγια, τὴν μαδοῦσαν
μὲ τὸ ράμφος τους (σελ. 73).

·Ο ἀητὸς δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὰ γέλια, καὶ λέει
τῆς καρακάξας:

— «Ἀν ἡ κουκουβάγια θέλη στάληθεια νὰ συμπεθε-
ρέψουμε, ἄς κοπιάση ἐδῶ αὔριο τὸ πρωΐ, ἀφοῦ βγῆ ὁ
ἡλιος, νὰ συνεννοηθοῦμε».

·Η φαντασμένη κουκουβάγια ἀποφάσισε νὰ πάη νὰ
ἀνταμώσῃ τὸν ἀητό. Μὰ τὰ μάτια της θάμπωσαν στὸ

φῶς τοῦ ἥλιου· παραζαλίστηκε, ἀποσβολώθηκε καὶ ἔπεσε
βαριὰ ἐπάνω σ' ἓνα βράχο. Ἐκεῖ κοντά βρέθηκαν κάπια
πουλιὰ πυὺ εἶχαν ἀκούσει τὰ κουτοπερήφανα σχέδιά

"Η κουκουβάγια παντρεύτηκε τὸ μποῦφο (σελ. 75).

τῆς· καὶ γιὰ νὰ τὴν ντριψάσουν, τὴ μάδησαν μὲ τὸ φάμ-
φος τοὺς.

"Η κουκουβάγια καταντροπιασμένη σύρθηκε καὶ κρύ-
φτηκε σὲ μιὰ σκοτεινὴ τρύπα τοῦ βράχου. "Ύστερα ἀπὸ
καιρὸ διὰναφύτρωσαν τὰ φτερά τῆς καὶ τῆς ἥρθε ἡ
γνώση, παντρεύτηκε τὸ μποῦφο, νυχτοπούλι σὰν καὶ αὐ-

τήν. Οι γάμοι ἔγιναν τὴν νύχτα, στὸ σκοτάδι, καὶ τὸ ταιριαστὸ ζευγάρι ἔζησε εὔτυχισμένο.

·Απ' τὸν κύκλο σου μὴ βγαίνης
Γιατ' ἀλλοιῶς κακοπαθαίνεις.

21. Ο κορυδαλλός.

«Τί χαριτωμένο πουλί, καὶ τί γλυκὰ ποὺ κελαηδεῖ!..»
ἔλεγε προχτὲς ἔνα παιδί στὴν ἀδερφή του.

·Αλήθεια, μικροί καὶ μεγάλοι, μᾶς ἀγαποῦν ἐμᾶς τοὺς κορυδαλλούς. Μπορεῖ μερικοί νὰ βρίσκουν πιὸ γλυκὸ τὸ κελάηδισμα τοῦ ἀηδονιοῦ· μὰ τὸ ἀηδόνι εἶναι πάντα κρυμμένο καὶ λίγοι ἀκοῦν τὸ τραγούδι του· καὶ τὸ φινιόπωρο φεύγει ὅπως καὶ τὰλλα πουλιὰ ποὺ κελαηδοῦν. ·Εγὼ δμως μένω ὅλον τὸν καιρὸν μαζί σας καὶ πετῶ παντοῦ, καὶ γεμίω λιβάδια καὶ κάμποις καὶ ρεματίες καὶ βουνά μὲ τὸ ζωηρὸν καὶ φαιδρὸν τραγούδι μου. Κελαηδῶ ἀπὸ τὴν αὐγὴν τὸ βράδυ, κι ὅταν ἀκόμη πετῶ.

·Η φωλιά μου εἶναι μικρή, μοιάζει σὰ στραγγυλὴ σκαφίτσα, σκαμμένη μέσα στὸ χῶμα ἢ μέσα σὲ χοντρὰ ψηλὰ ἄγκαθια, σὲ σιτηρὰ ἢ καὶ φρύγανα. ·Ειειδή εἶναι κάτω στὴ γῆ, χαμηλά, καὶ κινδυνεύομε κάθε τόσο κι ἐγώ καὶ τ' αὐγὰ ποὺ γεννῶ καὶ τὰ πουλάκια μου ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς μου, λαβάνω τὰ μέτρα μου. Ποτὲ δὲν πετῶ ἵσια στὴ φωλιά μου. ·Οταν θέλω νὰ μπώ πέφτω στὴ γῆ κάμποσο μακρυά μέσα στὸ χορτάρι, ζαρώνω καὶ σέρνομαι στὸ χῶμα καὶ βρίσκομαι στὴ φωλιά μου χωρὶς κανεὶς νὰ μὲ καιαλάβῃ. Τὴν ἵδια προφύλαξη κάνω κι ὅταν βγαίνω ἀπὸ τὴ φωλιά μου. Γιατὶ ἔχω πολλοὺς καὶ φοβεροὺς ἔχθρούς: τὰ κοράκια, τὶς καριάξες, τὶς κίσσες, τὸ μακρό-

λαιμο λελέκι, καὶ τὴν νυφίτσα. Ὡς κι δ τυφλοπόντικας βγαίνει τὴν νύχτα ἀπὸ τὰ ὑπόγειά του καὶ ορημάζει τὶς φωλιές μας.

Γεννοῦμε τέσσερα ώς ἔξη αὐγά. Κι ὕστερα ἀπὸ δυὸ βδομάδες βγαίνουν τὰ πουλάκια μας. Τὰ καημένα, τί ἀθῶα ποὺ εἶναι! κι ἀν σιμώση κανεὶς στὴ φωλιά, δὲν κρύβονται, μόνο προβάλλουν ὀλάνοιχτες τὶς μυτίτσες τους. "Υστερα ἀπὸ λίγο δῆμος πονηρεύονται, καὶ ἀν σιμώση ἀνθρωπος ἡ ζῶο σκύβουν, κρύβουν τὴν κίτρινη μυτίτσα τους καὶ τὰ ξωηρὰ μάτια τους καὶ μένουν ἀκίνητα· κι ἐπειδὴ τὸ χνοῦδι τους ἔχει τὸ χρῶμα τῶν κιτρινισμένων φύλλων, οἱ ἔχθροι μας τὰ θαρροῦν κι αὐτὰ φύλλα, καὶ δὲν τὰ πειράζουν.

Τ' ἀγαποῦμε πολὺ τὰ παιδάκια μας καὶ τοὺς δίνομε τὴν ἀνατροφὴν ποὺ χρειάζεται· τὰ μαθαίνομε νὰ πετοῦν, στὴν ἀρχὴ κοντά, ἔπειτα μακρύτερα, νὰ εἶναι σβέλτα καὶ ἔξυπνα καὶ νὰ ξεφεύγουν τὸν τυφλοπόντικα ἡ τὴν νυφίτσα. Σὰ μεγαλώσουν καὶ μάθουν νὰ πετοῦν, φεύγουν ἀπὸ τὴν φωλιὰ καὶ σὲ λίγο κάνουν δικό τους σπιτικό. Τὴν νύχτα κρύβονται ἔνα σὲ πυκνοὺς θάμνους, κι ἔτσι προφυλάγονται ἀπὸ κάθε κίνδυνο. Τὴν ήμέρα εἶναι εὔκολο νὰ βροῦν τροφή. Ἀκρίδες, σκαθάρια, μῆγες κι ἄλλα ζωῶφια εἶναι ἀφθονα στὸ πράσινο λιβάδι.

Τὸ φθινόπωρο δῆμος τὰ ἔντομα λιγοστεύουν. "Αλλα παγώνει ἡ πάχνη τῆς κρύας νύχτας, ἄλλα χώγονται μέσα στὴ γῆ γιὰ νὰ κοιμηθοῦν βαθιὰ δσο νάρθη ἡ ἀνοιξη.

* * *

Τὸ φθινόπωρο καὶ τὸ χειμῶνα τὰ πουλιὰ ποὺ τρέφονται μὲ ἔντομα ἀναγκάζονται νὰ φύγουν καὶ νὰ ταξιδέψουν σὲ τόπους πιὸ ζεστούς. Ἔγὼ δῆμος δὲ κορυδαλ-

λὸς δὲ βρίσκομαι σ' αὐτὴ τὴν ἀνάγκη. Ἡ δική μου ἡ μύτη δὲν εἶναι λεπτὴ σὰν τοῦ χελιδονιοῦ καὶ τοῦ ἀηδονιοῦ· εἶναι χοντρὴ καὶ δυνατὴ καὶ μπορεῖ νὰ σπάῃ τοὺς σπόρους. Τέτοιοι σπόροι λογῆς λογῆς βρίσκονται καὶ τὸ φθινόπωρο καὶ τὸ χειμῶνα καὶ στὰ χωράφια καὶ στὰ

"Ολοι μας ἔχομε σῶμα εὐλύγιστο καὶ περπατοῦμε πολὺ ἀπαλά (σελ. 75).

λιβάδια. "Οταν τέτοια ἐποχὴ ὁργώνῃ τὸ χωράφι του ὁ γεωργός, πετῶ χωρὶς φόβο κοντά του, κάθομαι σ' ἓνα σβῶλο γῆς, ὅλο κελαηδῶντας, καὶ προσμένω νὰ ξεσκάψη τ' ἀλέτοι του ἀπὸ τὸ χῶμα κανένα σκουλήκι γιὰ νὰ τὸ χάψω. "Ο γεωργός μ' ἔχει σύντροφο στὴ μοναξιά του, μὲ ἀγαπᾶ καὶ δὲ θυμώνει ἂν ξεσκάβω κάποτε καὶ κανένα

επόρο σιταριοῦ ἢ κριθαριοῦ, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔσπειρε ὕστερα ἀπὸ τὸ δργωμα.

Τὸ φθινόπωρο καὶ τὸ χειμῶνα πετῶ στοὺς κήπους καὶ κεῖ, ἐπάνω στὰ σινάπια καὶ στὰ λάχανα, βρίσκω κάμπιες καὶ τὶς τρώγω μὲ μεγάλη δρεξῆ. Σκαλίζοντας τὸ χῶμα καὶ τὴν κοπριὰ ἔχων ρυγῆς λογῆς σπόρους καὶ σκουλήκια. Δὲν εἰμαι δμως φαγάς καὶ λαίμαργος, εὐχαριστοῦμαι καὶ στὸ λίγο καὶ δὲν κακοκαρδίζω ἂν δὲν καλοχορταίνω πάντα. Ὡς τόσο σιγὰ σιγὰ περνοῦν οἱ δύσκολες ἡμέρες, ἔρχεται πάλι ἡ ἀνοιξη, καὶ τότε ἀκούεται ζωηρότερο τὸ τραγούδι μου.

“Οπως σεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶστε δῆλοι τὸ ἴδιο, ἔτσι καὶ ἐμεῖς οἱ κορυδαλλοί. Ἔγὼ ποὺ σᾶς μιλῶ ἔχω μιὰ τούφα φτερὸν στὸ κεφάλι μου, τὰ βιβλία μὲ λὲν λοφοφόρο καὶ οἱ χωριάτες κατσουλιέρη, γιὰ τὴν κατσούλα μου. Μὲ πέταγμα γοργὸ ἀνεβαίνω ἵσια στὸν οὐρανό, καὶ ἀνεβαίνω τόσο ψηλὰ ποὺ μὲ χάνεις ἀπὸ τὰ μάτια σου, μὰ καὶ χωρὶς νὰ μὲ βλέπης ἀκοῦς τὸν κελαηδισμό μου. Ἀνεβαίνω κελαηδῶντας, καὶ κελαηδῶντας πάλι κατεβαίνω, κάνοντας κύκλους στὸν ἀέρα μὲ τὸ πέταγμά μου, καὶ μονομιᾶς πέφτω ἔξαφνα κάτω στὴ γῆ σὰν πέτρα.

* * *

Πρῶτος ἔάδερφός μου εἶναι ὁ κορυδαλλὸς ποὺ ὁ κόσμος τὸν λέει γαλιάντρα. Αὔτὸς περνάει δῆλους τοὺς κορυδαλλοὺς στὴν ὁμορφάδα καὶ τὴ γλύκα τοῦ κελαηδισμοῦ.

“Η γαλιάντρα ἔχει τὸ χάρισμα νὰ μιμῆται τὴ φωνὴ καὶ ἄλλων πουλιῶν, μπορεῖ νὰ μάθῃ καὶ κομμάτια μουσικῆς ἂν τὸ ἀκούσῃ κάμπιοσες φορὲς νὰ τὰ τραγουδοῦν ἢ νὰ τὰ παιίζουν. Βρίσκεται, σὲ πυκνὰ κοπάδια, σὲ πολλὰ μέρη

τῆς Ἑλλάδας, στοὺς κάμπους τῆς Θήβας, τῆς Λαμίας, γύρω στὸ Μεσολόγγι καὶ στὸ Ἀργος.

“Αλλη πρώτη ξαδέρφη μου εἶναι ἡ σιταρήθρα. Ἡ σιταρήθρα δὲν κάνει ἐδῶ τὴν φωλιά της καὶ δὲν κλωσσᾶ στὸν τόπο μας τὰ πουλάκια της. Είναι πουλὶ τῶν βορεινῶν τόπων. Μὰ τὸ χειμῶνα ἔκεī κάνει δυνατὴ παγωνιά· ἡ σιταρήθρα ύποφέρει ἀπὸ πεῖνο, κι ἔρχεται σὲ μέρη ζεστότερα. Τέτοιος ζεστότερος τόπος εἶναι καὶ ἡ πατρίδα μας. Κοπάδια—κοπάδια κατεβαίνουν στὴν ἀρχὴ τοῦ χειμῶνα· ἄλλες πᾶν σὲ τόπους ἀκόμη ζεστότερους, ἄλλες σταματοῦν σ' ἐμᾶς· μένουν δσο νὰ δυναμώσῃ ἡ ζέστη, καὶ ὑστερα ξαναγυρνοῦν στὰ βορεινὰ μέρη, στὴν ἀληθινὴ πατρίδα τους.

Πιὸ ντόπιος εἶναι ὁ ἄλλος ξάδερφός μου, ὁ **δεντρονορυδαλλός**. Αὐτοῦ τοῦ ἀρέσουν οἱ φυλλωσιὲς τῶν δέντρων καὶ ἡ πρασινάδα, γι' αὐτὸ ζῆ στὰ δάση καὶ τὸ καλοκαίρι τὸν περισσότερο καιρό του τὸν περνᾶ στὸ ἀμπέλια.

“Ολοι μας ὅμως οἱ κορυδαλλοί, εἴτε μὲ λόφο εἴτε χωρὶς λόφο, ἔχουμε κεφάλι μεγαλούτσικο, φτεροῦγες μικρὲς καὶ πλατειὲς καὶ τέσσερα δάχτυλα, τὰ τρία ἐμπρὸς καὶ τὸ τέταρτο πίσω· τοῦτο τὸ δάχτυλο εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὰλλα κι ἔχει ἔνα πολὺ μακρὺ νύχι, πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸ δάχτυλο. “Ολοι μας εἴμαστε χρήσιμοι σὲ σᾶς τοὺς ἀνθρώπους, γιατὶ ἔξιλοι θρεύομε τὰ ἔντομα ποὺ θημάζουν τοὺς καρποὺς καὶ τὰ λαχανικά σας. Γι' αὐτὸ καὶ σεῖς μᾶς ἀγαπᾶτε· μᾶς ἀγαπᾶτε καὶ γιὰ τὸ γλυκὸ τραγούδι μας, καὶ πολλοὶ ποιητὲς ἔκαμπαν γιὰ μᾶς ὥραῖα ποιήματα.

22. Ο κορυδαλλός.

Μὲ τὰ φτερά
τὰ σταχτερά,
μὲ τὸ μικρὸ διάδημα
πετάει στὸν αἰθέρα.
Μὲ λιγνῷ
καὶ δροσερῷ
καὶ ζωηρῷ κελάδημα
ξυπνᾶ τὴν ἀτμοσφαῖρα.
Βαθμό, βαθμό,
μὲν ἐναὶ ρυθμό,
ἀνέβῃ καὶ δὲ φαίνεται
μὲ φῶς περιχυμένο.
Στὸν οὐρανὸ
τὸ γαλανὸ
ἀδρατὸ κυμαίνεται
τὸ τρισευτυχισμένο!
Ἄλλὰ γιατί
τὰ παραιτεῖ
τὰ φωτερὰ οὐράνια
καὶ κάτω πάλι βλέπει;

"Εχει φωλιὰ
κι ἔχει πουλιὰ
στῆς γῆς τὴν ἐπιφάνεια
καὶ ταίρι ποὺ τὰ σκέπει.
"Οσο καὶ
ποῦνε ψηλά,
χάμιν ἔχει τὰ παιδάκια του·
πῶς νὰ τὰ λησμονήσῃ!
Μὲ συλλογή,
καὶ μὲ στοργὴ
μαζεύει τὰ φτεράκια του
νὰ πᾶ νὰ τὰ φιλήσῃ.
Πῶς ἀγαπῶ
κάθιε σκοπὸ
ποὺ φάλλεις μὲ κατάνυξη,
ξανθὸ κορυδαλλάκι!
Εύλογητὸς
ἄς εἰν' Αὔτος,
ποὺ στόλισε τὴν ἄνοιξη
μὲ σὸν ἐσὲ ψαλτάκι!

23. "Ενας κορός ποὺ γιατρεύει.

"Ο Φαγούδας ἦταν ἀπὸ πλούσια οἰκογένεια. Ἄλλὰ δ
τρόπος τῆς ζωῆς του δὲν ἤταν διόλου εύγενικός. Εἶχε
πολλὰ ἐλαττώματα, καὶ τὸ μεγαλύτερό του ἦταν ἡ λαι-
μαργία.

Τὸ στομάχι του, κουρασμένο ἀπὸ τὴν πολυφαγία, δὲν

εἶχε πιὰ τὴ δύναμη νὰ χωνεύῃ· ἡ κοιλιά του ἐφούσκωσε, κι δλο τὸ κορμί του ἔγινε βαρὺ καὶ δυσκίνητο· κουραζόταν νὰ κάνῃ λίγα βήματα, κι δλη τὴν ἥμέρα ἔμενε ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα.

Μέρα μὲ τὴν ἥμέρα ἡ ὑγεία του χειροτέρευε. Εἶχε ζάλες· ἔνοιωθε ἀηδία στὸ στόμα του. Φώναξε τοὺς καλύτερους γιατρούς· μὰ δὲν ἔβλεπε γιατρειά· γιατὶ ἔτρωγε πάντα λαίμαργα κι ἔπινε λογῆς-λογῆς ποτά.

Εἶχε μάθει πῶς στὴν Ἀθήνα βρίσκεται ἔνας περίφημος γιατρὸς ποὺ κάνει θαύματα· καὶ μιὰ μέρα, ποὺ ἦταν χειρότερα, εἶπε: «Μ' αὐτοὺς τοὺς γιατροὺς ἔδω δὲν εἶναι προκοπή, ἃς πάω στὴν Ἀθήνα, μπορεῖ ἔκει νὰ βρῶ τὴν ὑγεία μου».

Ζήτησε ἀπὸ τοὺς γιατρούς του μιὰ ἔκθεση γιὰ τὴν ἀρρώστεια του, πῆρε μαζὶ του τοὺς μαγείρους του, μπῆκε στὸ βαπτόρι, ἤρθε στὸν Πειραιά, ἀνέβηκε στὴν Ἀθήνα καὶ τράβηξε ἵσια στὸν περίφημο γιατρό.

Αὐτὸς ἄμα διάβασε τὴν ἔκθεση τῶν γιατρῶν κι ἔξετασε τὸ Φαγούδα, κατάλαβε ἀμέσως τὴν ἀρρώστεια του καὶ πῶς μποροῦσε νὰ γιατρευτῇ.

«Υπόσχομαι νὰ σὲ γιάνω, τοῦ εἶπε, ἂν καὶ τοῦ λόγου σου μοῦ ὑποσχεθῆς πῶς θὰ μείνῃς ἔνα μῆνα στὴν κλινική μου, ἔδω στὸ σπίτι μου, καὶ πῶς θὰ κάνης πιστὰ δὲ τὶ σὲ διατάξω. Εἰδεμὴ θὰ πάρης διαβατήριο γιὰ τὸν ἄλλον κόσμο».

Ο Φαγούδας ἀποκρίθηκε:

— «Γιατρέ, ἀπὸ τὸ Θεὸν καὶ στὰ χέρια σου, θὰ κάνω δὲ τὶ μὲ διατάξης».

— «Καλά· ἡ πρώτη μου διαταγὴ εἶναι νὰ στείλης τοὺς μαγείρους ποὺ κουβάλησες μαζὶ σου ἀπὸ κεῖ ποὺ ἤρθαν».

— «Θὰ τοὺς στείλω, γιατρέ μου· τί νὰ κάμω!» εἶπε
μὲ ἀναστεναγμὸ δ Φαγούδας.

— «Τὸ δωμάτιό σου δὲν εἶναι ἀκόμη ἔτοιμο· καὶ σὲ
παρακαλῶ περίμενε λίγο σ' αὐτὸ τὸ καμαράκι.»

Τὸν ἀφήνει δλομόναχο μέσα σ' ἔνα καμαράκι χωρὶς
ἔπιπλα, καὶ φεύγοντας κλειδώνει ἀπ' ἔξω τὴ θύρα.

* * *

Ο Φαγούδας μὴ βλέποντας ἐκεῖ μήτε καρέκλα, μήτε
καναπέ, παρὰ μόνο τέσσαρες τοίχους, ἀρχισε νὰ στενοχω-
ριέται· ἀκούμπησε λοιπὸν σ' ἔναν τοῦχο καὶ περίμενε.

Αλλὰ σὲ λίγο αἰσθάνεται τὸν τοῦχο καὶ τὸ πάτωμα
νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ζεσταίνωνται δλοένα περισσότερο, νὰ
καίουν. Δὲν μποροῦσε πιὰ ν' ἀκουμπᾶ στὸν τοῦχο, μήτε
νὰ πατᾶ δλοένα στὸ πάτωμα· ἀναγκαζόταν ν' ἀλλάξῃ
θέση κάθε στιγμή, ν' ἀνεβάξῃ καὶ νὰ κατεβάξῃ πότε τὸ
ἔνα πόδι πότε τὸ ἄλλο. "Ετσι ἀθελα ἀρχισε νὰ χοροπηδᾶ
μέσα στὸ καμαράκι. Τοῦ κάκου πολέμησε ν' ἀνοίξῃ τὴ
θύρα, τοῦ κάκου ἔβαλε τὶς φωνές, ζητώντας βοήθεια.
"Επειτα δμως ἀπὸ λίγη ὥρα μὲ χαρά του εἶδε πώς ή
ζέστη ἀρχισε νὰ λιγοστεύῃ. "Εξαφνα ἀνοίγει ή θύρα καὶ
μπαίνει δ γιατρὸς γελαστὸς κρατώντας μιὰ καρέκλα. "Ο
Φαγούδας λαχανιασμένος, καταϊδρωμένος ἔπεσε βαριὰ
πάνω στὴν καρέκλα νὰ ξεκουραστῇ. Κι ἀρχισε πικρὰ παρά-
πονα: «Τὶ τρόπος ήταν αὐτός;...»

Ο γιατρὸς μὲ φωνὴ ησυχη τοῦ εἶπε νὰ μὴ θυμώνη-
τοῦ ἔξήγησε πώς τὸ καμαράκι ἐκεῖνο εἶναι σιδερένιο-
είναι καμωμένο γιὰ νὰ ζεσταίνεται καὶ οἱ ἀρρωστοὶ κά-
νουν ἐκεῖ ἔνα δυνατὸ θερμόλουτρο χωρὶς νερό, ίδρωνουν
πολύ, κι αὐτὸ τοὺς ὠφελεῖ.

«Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Φαγούδα, μιὰ στιγμή, τοῦ

λέει, νὰ πάω νὰ ἵδω ἀν τὸ γεῦμα σας εἶναι ἔτοιμο».

«Ο Φαγούδας ἀκούοντας γεῦμα ἡτύχασε λιγο. Ἄλλα τὸ φαγητὸ ἄργησε, ἵσως γιὰ νὰ ἔκουσαστη ὁ ἀρρωτός, ν' ἀλλάξῃ ροῦχα, ἢ καὶ νὰ τοῦ ἀνοίξῃ ἡ ὅρεξη.

Τέλος ἔνας νοσοκόμος τὸν προσκαλεῖ στὴν τραπέζα-ρία, καὶ κεῖ ἐπάνω στὸ τραπέζι βλέπει διάφορα πιάτα μυ-κρὰ καὶ μεγάλα, δλα σκεπασμένα. Τ' ἀνοίγει καὶ τὸν πιάνει ἀγανάκτηση κι ἀπελπισία!... Στὸ πρῶτο βρίσκει μισὴ πατάτα νερόβραστη, στὸ δεύτερο μισὴ πατάτα ψη-μένη, στὸ τρίτο λίγα χόρτα βραστά, στὸ τέταρτο ἔνα κομ-ματάκι ψωμί, στὸ πέμπτο μιὰ φτερούγα πουλιοῦ καὶ στὸ έκτο καὶ τελευταῖο ἔνα μῆλο ψημένο.

«Ὤ, δυστυχία μου,» φωνάζει ὁ καλοφαγάς. «Ἐδῶ μέσα θὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πεῖνα. Γεῦμα εἶναι αὐτό;»

Ἄλλα κανεὶς δὲν τὸν ἀκούει. Στὴν ἀρχὴ ἀποφάσισε οὕτε κὰν ν' ἀγγίσῃ τὰ ἀνοστα ἔκεīνα πράματα· μὰ ἡ πεῖνα τὸν ἔκαμε γ' ἀλλάξῃ γνώμη· καὶ σὲ λίγα λεπτὰ ἔκαθάρισε δλα τὰ πιάτα.

«Επειτα ἀπὸ τὸ γεῦμα δ γιατρὸς τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ κατέβουν στὸν κῆπο του. «Τὸν καλλιεργῶ μὲ τὰ ἴδια μου τὸ χέρια» τοῦ λέει.

Στὸν κῆπο δ γιατρὸς προσκαλοῦσε τὸ Φαγούδα πότε νὰ τοῦ δεῖξῃ ἔνα ώραῖο λουλούδι, πότε νὰ τὸν βοηθήσῃ σὲ μιὰ κηπουρικὴ ἔργασία, κι ἔτσι τοῦ ἔδινε ἀφορμὴ νὰ περπατήσῃ, νὰ κινηθῇ, νὰ γυμναστῇ.

«Οταν τὸ βράδυ ἥρθε ἡ ώρα νὰ κοιμηθῇ, δ Φαγού-δας ἀρχισε ἄλλα παράπονα· τὸ στρῶμα ἥταν σκληρό, τὸ προσκέφαλο ἀκόμη σκληρότερο. Αὐτὸς ἥταν τόσο καλο-μαθημένος! Μὰ τί νὰ κάμη;

Στὸ σπίτι του, στὸ μαλακὸ κρεβάτι του, τεῦ κάκου

Ζητοῦσε τὸν ὑπνον ἐκείνη τὴν βραδιὰν ὅμως ἥρθε ἀμέσως, καὶ δὲ Φαγούδας κοιμήθηκε γλυκάντως τὴν αὔγην.

Στὶς ἔξη, πρωὶ-πρωΐ, δὲ γιατρὸς τὸν ἔύπνησε.

«Ἐχω δουλειὰν ἔξω, τοῦ εἶπε, καὶ πρέπει νὰ σᾶς ἔξετάσω πρὸιν φύγω».

Ἐτσι τὸν ἀνάγκασε νὰ σηκωθῇ πρωΐ.

Αὐτὴν ἡ θεραπεία γινόταν κάθε μέρα, δῆλο τὸ μῆνα. Μὲ τὸ ζεστὸ λουτρὸν τοῦ σιδερένιου θαλάμου, μὲ τὴν κίνηση στὸν αῆπο, μὲ τὰ λιτὰ φαγητά, μὲ τὸν λίγον ὑπνον κατώρθωσε δὲ γιατρὸς νὰ τοῦ λιγοστέψῃ τὸ πάχος, νὰ τοῦ πάψουν οἱ πόνοι, νὰ δυναμώσῃ τὸ κορμί του, νὰ τοῦ ἀνοίξῃ δὲ ὁρεξη, καὶ νὰ μπορῇ νὰ περπατῇ ἐλεύτερα καὶ γρήγορα.

Ἡρθε ἡ στιγμὴν ἀποχαιρετίση δὲ Φαγούδας τὸ σωτῆρα του.

«Γιατρέ, μοῦ ἔσωσες τὴν ζωήν. Τί νὰ κάνω γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω;»

— «Νὰ ἔξακολουθήσετε μόνος σας τὴν θεραπεία ποὺ ἀρχίσαμε μαζί».

Ο Φαγούδας ἐφύλαξε τὸ λόγο του γύρισε εὐτυχῆς στὴν πατρίδα του. Κάπου κάπου μόνο τοῦ ἐρχόταν γέλοια σὰ θυμόταν τὸ ἀθελο χοροπήδημα, ποὺ ἔκανε, θυμωμένος, τὴν πρώτη μέρα στὸ πυρωμένο σιδερένιο καμαράκι τοῦ καλοῦ γιατροῦ.

24. Ιστορία μιᾶς γάτας.

Κανείς, οὕτε ἐμεῖς οἱ γάτες, οὕτε σεῖς οἱ ἄνθρωποι, δὲν ξέρει καλὰ ποῦ πρωτογεννηθήκαμε καὶ ποιὰ εἶναι ἡ πρώτη πατρίδα μας. Λέγε πώς οἱ πρόγονοί μας ἦταν ἄγριες γάτες καὶ πώς λίγο-λίγο μᾶς ἡμέρωσε δὲ ἄνθρωπος καὶ γινήκαμε σπιτικά ζῶα.

Στὸ σῶμα μας ἐμεῖς δὲν ἔχομε τὶς διαφορὲς καὶ τὶς ποικιλίες ποὺ ἔχουν οἱ σκύλοι. Τὸ κεφάλι, τὸ κορμί, τὰ πόδια μας εἶναι σ' ὅλες τὰ ἴδια· μόνο στὸ τρίχωμα διαφέρομε. Εἶναι ἔνα εἶδος ἀπὸ μᾶς ποὺ ἔχει τρίχες μακρυνὲς καὶ λεπτὲς σὰ μετάξι, μὲ χρῶμα ἄσπρο ἢ χρωματιστό. Τὴ γάτα αὐτὴ τὴ λένε τῆς Ἀγκύρας· εἶναι πολὺ ώραία, βρίσκεται μέσα σὲ πλούσια σπίτια, εἶναι σὰ νὰ ποῦμε γάτα πολυτελείας.

Ἡ κυριώτερη διαφορά μας εἶναι στὸ χρῶμα μας. Οἱ παρδαλὲς γάτες ἔχουν ἄσπρο, κίτρινο καὶ μαῦρο χρῶμα. Μὰ κι οἱ ἄσπρες ἔχουν λίγες μαῦρες τρίχες καὶ οἱ μαῦρες λίγες ἄσπρες.

“Ολες μας ἔχομε σῶμα εὐλύγιστο καὶ περπατοῦμε πολὺ ἀπαλά.

Εἴμαστε κυνηγοὶ τῆς νύχτας· τὰ μεγάλα στρογγυλὰ μάτια μας εἶναι καμωμένα γιὰ νὰ βλέπουν περισσότερο στὰ σκοτεινά· ἡ ἀόρη στρογγυλὴ στὸ σκοτάδι, στενεύει ὅλοένα πιὸ πολὺ δσο τὸ φῶς γίνεται ζωηρότερο· καὶ στὸν ἥλιο μοιάζει σὰ στενὴ λωρίδα. Λένε πὼς σὲ μερικὰ μέρη ποὺ οἱ ἀνθρωποι δὲν ἔχουν ρολόγια, νοιώθουν τί ὡρα εἶναι ἀπὸ τὰ μάτια μας· σὰν ἰδοῦν πὼς ἡ μαύρη γραμμή, στένεψε πολύ, καταλαβαίνουν πὼς εἶναι μεσημέρι.

Τ' αὐτιά μας εἶναι πολὺ εὐκίνητα καὶ καμωμένα γιὰ ν' ἀκοῦν καλά· τίποτε δὲ μᾶς ξεφεύγει· ἀκοῦμε καὶ τὸ πιὸ σιγανὸ περπάτημα τοῦ ποντικοῦ, καὶ τὸν πιὸ ἀλαφρὸ θόρυβο τοῦ πουλιοῦ ἀνάμεσα στὰ κλαδιά.

Τὰ πόδια μας ἀπὸ κάτω εἶναι μαλακά, κι ὅταν περπατοῦμε δὲν κάνομε θόρυβο· γι' αὐτὸ πλησιάζομε στὴν τρῦπα τοῦ ποντικοῦ, χωρὶς νὰ μᾶς πάρῃ εἰδησῃ· ἔκει παραμονεύομε ἥσυχα ώρες, ως που νὰ προβάλῃ ὁ ποντι-

κὸς ἀπὸ τὴν τρῦπα του, καὶ μόλις βγῆ δρυοῦμε ἐπάνω του μὲν ἔνα ξαφνικὸ πήδημα.

Μὴ θαρρεῖτε πώς εἶναι εὔκολο πρᾶμα νὰ πιάσῃ κανεὶς ἔνα ποντικό· ἀκούει κι αὐτὸς καλά, ξέρει νὰ προφυλάγεται, καὶ εἶναι τεχνίτης στὸ πήδημα καὶ στὸ τρέξιμο.

Μὰ ἐμεῖς γυμναζόμαστε ἀπὸ μικρὲς σ' αὐτὸ τὸ κυνήγι. "Οταν εἴμαστε μικρὰ χαριτωμένα γατάκια, κυνηγοῦμε νὰ πιάσωμε τὴν οὐρά μας, ἔπειτα κυνηγοῦμε δ, τι βλέπομε νὰ κουνιέται, ὕστερα μῆγες καὶ πεταλούδες καὶ τέλος προβιβαζόμαστε στὸ κυνήγι τῶν ποντικῶν καὶ τῶν πιουλιῶν. Πρὸ τὸ δρυῆσθωμε ἐπάνω τους, μετροῦμε μὲ τὸ βλέμμα μας τὴν ἀπόσταση· ἔπειτα σιγὰ--σιγὰ μὲ μεγάλη προσοχὴ σερνόμαστε μὲ τὴν κοιλιὰ κι διαν πλησιάσωμε ἀρκετά, χιμοῦμε μὲν ἔνα πήδημα κι ἀρπάζομε τὴ λεία μας μὲ τὰ δόντια καὶ μὲ τὰ νύχια μας.

"Οταν πρωτοπιάσωμε ποντικὸ τὸν φέρνομε μὲ καμάρι στὸ δωμάτιο τῶν ἀφεντικῶν, σὰ νὰ θέλωμε νὰ μᾶς ἐπαινέσουν γιὰ τὸ κατόρθωμά μας. Τὶς περισσότερες φορὲς δὲν τὸν τρῦμε ἀμέσως τὸν ποντικό· κάνομε πὼς τὸν ἀφήνει μὲ τάχα· ἐκεῖνος πολεμᾶ νὰ φύγῃ τὸν ξαναπιάνομε, τὸν πετοῦμε ψηλά, τὸν σέρνομε, παίζομε μαζί του, τὸν παραζαλίζομε καὶ στὸ τέλος δὲ μένει τίποτε ἄλλο ἀπὸ αὐτὸν παρὰ ή οὐρά του.

Τὸ κυριώτερο δπλο μας εἶναι τὰ νύχια μας· μᾶς χρησιμεύουν ὅχι μόνο νὸ ἀρπάζωμε, νὰ σφιχτορρατοῦμε καὶ νὰ ξεσκίζωμε τὴν τροφή μας, ἄλλὰ καὶ γιὰ νὰ ὑπερασπιῶμαστε τὸν ἔαυτό μας ἀπὸ τοὺς ἔχθρούς μας· μᾶς χρησιμεύουν ἀκόμη καὶ νὰ σκαρφαλώνωμε στὰ δέντρα, στοὺς τοίχους, στὶς στέγες· ἀπὸ δόσο ψηλά κι ἀν πέσωμε δὲ ζαλιζόμαστε, δὲ φοβόμαστε τὸ πέσιμο· δταν τύχη νὰ μᾶς

ρέξουν ἀπὸ μιὰ στέγη, στριφογυρίζομε στὸν ἀέρα ὅσο κατεβαίνομε κι ὅταν φτάσωμε κάτω βρισκόμαστε ὁρθὲς στὰ πόδια μας.

* *

Εἶπα γιὰ στέγες ἐμεῖς τὶς ἀγαποῦμε τὶς στέγες, τὶς σκεπές ἐκεῖ ἐπάνω μαζευόμαστε τὶς χειμωνιάτικες νύχτες κι ἀρχίζομε τὶς συναυλίες μας. Ὁ γάτος ἀρχίζει μὲ χοντρὴ φωνὴ σὰ βαρύτονος, καὶ ἡ ὑπόλοιπη συντροφιὰ ἀπαντᾶ μὲ ψιλὲς φωνές. Μ' αὐτὴ τὴν παράφωνη μουσικὴ ἀνακατεύονται καὶ χτυπήματα μὲ τὰ πόδια καὶ δαγκώματα καὶ κάποτε γυρονῦμε στὸ ἀρχοντικὸ ἢ τὸ φτωχικό μας μ^ο ἔνα αὐτί, μὲ μισὴ οὐρὰ ἢ μὲ τὴ γούνα μας καταξεσκισμένη ἀπὸ νύχια. Αὐτὸ δῆ μᾶς ἔμποδίζει καὶ τὴν ἄλλη νύχτα νὰ ἔσανατρέξωμε στὴν ἵδια σκεπὴ καὶ ν^ο ἀρχίσωμε τὰ ἵδια.

Καὶ δῆ μως ἀγαποῦμε καὶ τὴν ἀνάπαυση καὶ τὴν καλοπέραση, καὶ τὴ ζεστασιὰ μέσα σιὸ σπίτι. Ἐνας ποιητὴς ξλαμε γιὰ μᾶς αὐτὸ τὸ ὠραῖο ποίημα:

Στὴ θερμάστρα ἔμπρὸς
ἔνας γάτος χοντρὸς
πάντ^ο ἀ τλώνεται·
μὲ τὰ μάτια κλειστὰ
ἀγαπᾶ στὰ ζεστὰ
νὰ τεντώνεται.

Τεμπελιὰ κανταριά! . . .
ρουθουνίζει βιρειά,
τὸν ἀκούετε;
κάπου κάπου ἔσπνη,
καὶ μὲ πόδια στιλπνὰ
ξερολούνεται.

Πλὴν τὸ πτῶμα αὐτὸν
ποῦν ἔδωξαπλωτό,
τί νομίζετε;
ἐν καιρῷ τῆς νυκτὸς
ώσαν λέων φρικτὸς
ἀγωνίζεται.

Κάτω χτές στὴν αὐλὴν
χύθηκε αἷμα πολὺ^{άπ’ τὸ νύχι του}
στὰ ποντίκια σφαγή!
τὸν φθονοῦν στρατηγὸν
γιὰ τὴν τύχην του...

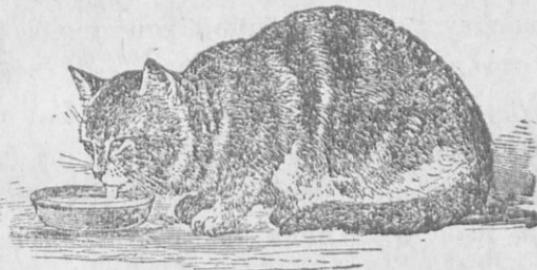
Τὴν ἄνοιξη,—κάποτε κι ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ καλοκαίρι,—γεννῶ τρία ὡς ἔξη μικρὰ καὶ φρονιμέων νὰ τὰ κρίβω σὲ ἀσφαλισμένο μέρος. Πρὸ πάντων τὰ προφυλάγω ἀπὸ τὸ γάτο, ποὺ δὲν εἶναι καλὸς πατέρας, καὶ τὰ δαγκάνει καὶ μπορεῖ καὶ νὰ τὰ πνίξῃ.

“Αν ἵδω πῶς τὸ μέρος ἐκεῖ δὲν εἶναι δπως τὸ θέλω, ζητῶ ἄλλο καταφύγιο, πιάνω τὰ μικρά μου ἕνα ἕνα ἀπὸ τὸ λαιμὸν καὶ τ’ ἀπιθώνω μὲ πολλὴ προσοχή.” Όλος δὲ κόσμος ξέρει τὴν ἔχωριστὴν ἀγάπην ποὺ ἔχω στὰ παιδιά μου· μπορεῖ νᾶχω ἄλλα ἐλαττώματα—καὶ ποιὸς δὲν ἔχει; —μὰ στὴ φιλοστοργία λίγα ζῶα μὲ παραβγαίνουν· δταν πρόκειται νὰ προστατέψω τὰ παιδιά μου ἀπὸ κάποιο κίνδυνο, γίνομαι θηρίο καὶ δὲ φοβοῦμε κανένα. Τὰ χαριτωμένα τὰ γατάκια μου! καὶ ποιὸν ἄλλον προστάτη, ἐκτὸς ἀπὸ μένα, ἔχουν στὸν κόσμο; ἔρχονται τὰ καημένα τυφλὰ στὸν κόσμο· υστερα ἀπὸ ἐννιά μέρες μόνο ἀνοίγουν τὰ ματάκια τους.

Είπα πώς είμαι καμωμένη γιὰ νὰ πιάνω ποντικούς·
κάθε κυνηγὸς δμως δὲ βρίσκει πάντα κυνήγι· τὸ ἴδιο καὶ
γώ. Εὐτυχῶς ποὺ τρώγω καὶ ἄλλα πράματα· τρελαίνομαι
γιὰ τὰ ψάρια, γιὰ τὸ γάλα, πηδῶ σὲ τράπεζια, σκαρφα-
λώνω σὲ ντουλάπια κι δ,τι βρῶ τοῦ δίνω καὶ καταλα-
βαίνει.

Μ' ἀρέσει νὰ τρίβω τὴν φάκη μου σ' ὅσους ἀγαπῶ
τὴν εὐχαρίστησή μου τὴν φανερώνω μ' ἔνα ἔχωριστὸ δρου-
θούνισμα.

Μοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ χάδια· μόλα ταῦτα περισσό-

Τρελαίνομαι γιὰ τὰ ψάρια καὶ γιὰ τὸ γάλα (σελ. 89).

τερο δένομαι μὲ τὸν τόπο παρὰ μὲ τὰ πρόσωπα· γι' αὐτὸ-
καὶ ἡ παροιμία λέει: « ἡ γάτα ξέρει σπίτι κι ὅχι νοικο-
κύρη ».

Κι ἡ ἀλήθεια εἶναι δια ὅταν τ' ἀφεντικά μας τύχη ν'
ἄλλαξον κατοικία, ἐμεῖς δὲν πᾶμε μαζὶ μὲ τ' ἀμάξι ποὺ
κουβαλᾶ τὰ ἔπιπλα· μένομε ἐκεῖ ποὺ εἴμαστε, ἡ ἄν μᾶς
πάρουν μαζί τους τ' ἀφεντικά μας ξαναγυρνοῦμε στὸ
παλιὸ σπίτι, παραιτοῦμε ἐκείνους ποὺ μᾶς ἀγαποῦσαν
τόσο γιὰ νὰ ξήσωμε μὲ ἀγνωστα ἀφεντικά. Εἶναι πολὺ¹
κακὸ αὐτό, τὸ καταλαβαίνω, ἄλλὰ ἔτσι εἶναι τὸ φυσικό μας·
αὐτὸ τὸ γνωρίζουν τ' ἀφεντικά μας, κι ὅταν κάνουν με-
τακόμιση, πίσω ἀπὸ τὸ κάρρο τῶν ἐπίπλων ἔρχεται ἡ

ϋπηρέτρια κρατώντας ἔνα σακούλι ποὺ μέσα παραδέρνει
ἔνα ζωντανό· είμαι ἐγώ, ἡ γάτα! αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ
νὰ μὴ μπορέσω νὰ βρῶ τὸ δρόμο καὶ ξαναγρίσω στὸ
παλιὸ σπίτι.

"Εχομε καὶ μεῖς οἱ γάτες τὴ γλῶσσα μας· ἡ φωνὴ
δλων μας δὲν εἶναι ἡ ἴδια, ἄλλὰ καὶ τῆς ἴδιας γάτας
τὸ νιαουρισμα ἀλλάζει κατὰ τὴν περίσταση· ἀλλοιώτικα
νιαουρίζομε δταν ζητοῦμε νὰ φᾶμε, ἀλλοιώτικα δταν
μᾶς πειράζουν, ἀλλοιώτικα δταν φωνάζωμε τὰ γατά-
κια μας.

"Οταν κουνοῦμε τὴν οὐρά μας, αὐτὸ φανερώνει πὼς
εἴμαστε ψυμωμένες· στὴν τρομάρα καμπουριάζομε τὴ ράχη
μας· τότε σηκώνονται καὶ οἱ τρίχες μας καὶ φυσοῦμε
ἄγρια· δείχνομε καὶ τὰ δόντια μας· αὐτὰ δλα τὰ βλέπετε
ἄν μᾶς πλησιάσῃ ὁ σκύλος, ὁ πατρογονικὸς ἔχθρός μας.

Τὸ κορμί μας μεγαλώνει δσο νὰ γίνουμε δεκαοχτὼ
μηνῶν· πάρα πέρα δχι· ζοῦμε δώδεκα ὥς δεκαπέντε χρό-
νια· καὶ τότο δύσκολα πεθυίνομε π. ὑ οἱ ἀνθρώποι εἶπαν
τὴ γάτα ἐφτάψυχη· οἱ πληγές μας, εἴτε ἀπὸ τὰ νύχια
ἢ τὰ δόντια κάποιου συντρόφου μας, εἴτε ἀπὸ τὸ δαυλό-
ξυλο κάποιας μαγέρισσας ποὺ τῆς κλέψαμε τὰ ψάρια,
γιατρεύονται μόνες τους. Μόνο ἔνα πολὺ βυρὸ χιύλημα
μπορεῖ νὰ φέρῃ τὸ θίνατό μας. Πολὺ κακὸ μᾶς κάνει
καὶ τὸ δάκωμα τοῦ ποντικοῦ· εἶναι κάτι ποντίκαροι ὑπο-
γείων ποὺ χιμοῦν καταπάνω μας δταν εἴμαστε μικρὲς
ἀκόμα καὶ ἀπραγες· μὰ οἱ μεγάλες ξέρομε τὸν κόσμο,
βλέπομε τὸν κίνδυνο καὶ λαβιάνομε τὰ μέτρα μας.

Ποντίκια βρίσκονται ὡς καὶ στὰ πιὸ μαχρινὰ καὶ ἀπό-
μερα νησιὰ τοῦ κίσμου· γιατὶ μπαίνουν μέσα στὰ πλοῖα
ἀπὸ τὰ σιεινιὰ τῶν παλαμιχιῶν καὶ ταξ δεύουν σὲ διά-
φορα μέρη. "Ετσι λοιπὸν πληθαίνουν καὶ γίνονται μεγάλο

βάσανο γιὰ τοὺς δυστυχισμένους κατοίκους. Τὸ μόνο μέσο νὰ γλυτώσουν ἀπὸ αὐτὸὺς εἶναι τὰ ζητήσουν τὴ βοήθειά μας· καὶ αὐτὸὲ ἔγινε πολλὲς φορὲς καὶ γίνεται ὡς τώρα.

Προχτὲς τὰ παιδιὰ τὸ ἀφεντικοῦ μου διάβαζαν μιὰν ιστορία, ποὺ λὲν πὼς ἔγινε καὶ εἶναι ἀληθινή.

Ἐνας πλούσιος ἐμπορος στὸ Λονδῖνο, ἀπὸ φιλανθρωπία πῆρε στὸ σπίτι του ἕνα φτωχὸ καὶ ὁρφανὸ παιδάκι, ποὺ τὸ ἀφηνε νὰ τρέχῃ ἐλεύτερα ἐπάνω πάτω· καὶ αὐτὸ μάζευε βελόνες, κλωστές, δπου κι ἄν τὶς εὔρισκε παραπεταμένες, καὶ τὶς ἔφερνε στὸ γραφεῖο τοῦ ἀφεντικοῦ του. Ὁ ἐμπορος γι' αὐτὴ τὴν τάξη καὶ τὴν οἰκονομία του ἀγάπησε πιὸ πολὺ τὸ ὁρφανό.

Μιὰ μέρα ὁ ἀμαξὰς τοῦ ἐμπόρου ἥθελε νὰ πνίξῃ στὸν ποταμὸ ἕνα γατάκι· τὸ παιδὶ τὸ λυπήθηκε καὶ παρακάλεσε τὸ ἀφεντικό του νὰ τοῦ τὸ χαρίσῃ. «Χάρισμά σου» τοῦ εἶπε γελώντας ὁ ἐμπορος. Καὶ τὸ παιδὶ ἀνάθρεψε τὸ γατάκι ὡς που ἔγινε μεγάλος γάτος.

«Υστερα ἀπὸ καιρὸ ὁ ἐμπορος ἔστειλε ἕνα μεγάλο καράβι μὲν ἐμπορεύματα στὶς Ἰνδίες. Πηγαίνοντας στὸ πλοῖο ν' ἀποχαιρετήσῃ τὸν καπετάνιο, ἀπάντησε στὸ δρόμο τὸ παιδὶ ποὺ κρατοῦσε τὸ γάτο του.

«Δὲν ἔχεις καὶ σὺ κανένα ἐμπόρευμα νὰ στείλῃς στὸν μακρινὸ τόπο;» ρώτησε ὁ ἐμπορος.

— «Μόνο αὐτὸ τὸ γάτο ἔχω!» εἶπε τὸ παιδί.

— «Στείλε τὸ γάτο σου, λοιπόν.»

Τὸ παιδὶ ἔτρεξε μὲ τὸ γάτο του στὸ πλοῖο καὶ τὸν παρέδωκε στὸν καπετάνιο. Σὲ λίγο οἱ ναῦτες τράβηξαν τὴν ἄγκυρα καὶ τὸ καράβι ἔκαμε πανιὰ γιὰ τὶς Ἰνδίες.

Τότε τὰ ταξίδια βαστοῦσαν πολὺν καιρό· γιατὶ τὰ πλοῖα δὲν ταξίδευαν μὲ ἀτμό, χρειάστηκαν λοιπὸν μῆνες ὡς

που νὰ φτέση τὸ καράβι στὸν μακρυνὸν ἔκεῖνον τόπον καὶ ἀραιὲ σ' ἓνα μέρος ἄγνωστο, ποὺ δὲν εἶχαν ἔρθει ως τότε Εύρωπαῖοι.

‘Ο βασιλέας τοῦ τόπου ἀμα ἔμαθε πῶς ἥρθαν ξένοι, τοὺς κάλεσε σὲ γεῦμα.

Πολλὰ καὶ ὡραῖα φαγητὰ ἔφεραν στὸ τραπέζι, ἀλλὰ οἱ ξένοι δὲν μπόρεσαν οὕτε νὰ τὰ δοκιμάσουν, γιατὶ τὸ δωμάτιο ἦταν γεμάτο ποντικούς. Οἱ ποντικοί, μεγάλοι καὶ καλοθρεμένοι, πηδοῦσαν ἀφοβα πάνω στὸ τραπέζι καὶ ἀρπαζαν μὲ αὐθάδεια τὸ φαγὶ ἀλὸ τὰ χέρια τῶν καλεσμένων. ‘Ο βασιλέας δὲν εὑρίσκει ήσυχία ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς αὐτοὺς ἔχθροὺς καὶ εἶχε ὑποσχεθῆ μεγάλη ἀμοιβὴ σ' ὅποιον τὸν γλυτώσῃ ἀπ' αὐτούς.

Τότε ὁ καπετάνιος εἶπε στὸν Ἰνδὸν βασιλέα.

«Ἐχομε ἓνα μέσο νὰ σὲ γλυτώσωμε ἀπὸ τοὺς ποντικούς».

— «Ἀν τὸ κατορθώσετε, θὰ σᾶς ἀνταμείψω βασιλικά» εἶπε ὁ βασιλέας.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ καπετάνιος ἔφερε τὸ γάτο. Τί θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς ποὺ ἔγινε τότε στὰ ποντίκια! ‘Ο καπετάνιος τὸν εἶχε ἀφήσει ἐπίτηδες νηστικὸ στὸ καράβι. Ἐχύθηκε λοιπὸν ἐπάνω στοὺς ποντικοὺς καὶ ἔτρωγε κι ἔπνιγε καὶ σὲ μισὴ ὥρα δὲν ἔμεινε ποντικὸς στὸ παλάτι. ‘Ο βασιλέας ἔβλεπε μὲ θαυμασμὸ τὸ ἄγνωστο, τὸ ἀτρόμητο ἔκεῖνο ζῶο μὲ τὸ ώραῖο κεφάλι καὶ τὰ φοβερὰ νύχια καὶ δόντια καὶ ἡ χαρά του δὲν εἶχε δρια· νόμισε πῶς τοῦ χάρισαν ὀλόκληρο βασίλειο, καί, ἀλήθεισ, ἐπλήρωσε βασιλικὰ τὸ γάτο· ἐπειδὴ εἶχε ἀμέτρητα πλούτη ἔδωκε γι' αὐτὸν ἓνα σακκὶ γεμάτο χρυσάφι. ‘Αφοῦ ὁ καπετάνιος πούλησε μὲ καλὸ κέρδος τὰ ἔμπορεύματα, τὸ πλοῖο γύρισε στὸ Λονδῖνο, ὑστερα ἀπὸ κάμποσους μῆνες.

“Ο ἔμπορος ἦταν πολὺ τίμιος ἄνθρωπος. “Οταν ὁ πλοίαρχος τοῦ εἶπε πόσο πουλήθηκε ὁ γάτος, φώναξε τὸ μικρὸ στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ εἶπε.

«Θυμᾶσαι τὸ ἔμπόρευμα ποὺ ἔστειλες στὶς Ἰνδίες;»

— «Τὸ γάτο μου!...»

— «Ναί, πουλήθηκε σ' ἕνα βασιλέα, γιὰ ἵδε πόσο τὸν πλήρωσε!»

Καὶ ἔδειξε στὸ παιδὶ τὸ σακκούλι μὲ τὸ χρυσάφι.

Τὸ παιδὶ ἔμεινε μὲ ἀνοιχτὸ στόμα.

— «“Ολα αὐτὰ εἶναι δικά σου πάρ' τα».»

Τὸ παιδὶ μεγάλωσε, ἔγινε ἔμπορος, καὶ μὲ τὰ χρήματα ποὺ πῆρε γιὰ τὸ γάτο του καὶ μὲ τὴν προκοπή του ἔγινε μεγαλέμπορος, καὶ κατόπι δῆμαρχος τοῦ Λονδίνου. Τὸ ὅρφανὸ ἐκεῖνο παιδὶ τὸ ἔλεγαν Οὐίτιγκτον.

ΖΩΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΦΥΣΗ.

23. Τ' δραγμή ναυτόπουλο.

Ήρθαν τὰ Φῶτα. Οἱ παπάδες ἀγιασαν τὰ νερά. Τὰ καράβια ποὺ ἤταν ἀραγμένα στὸ νησί, ἐτοιμάστηκαν νὰ φύγουν, νὰ ταξιδέψουν σὲ ξένα μέρη. Ὁλο τὸ νησὶ στὸ πόδι ἄλλοι στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ ἄλλοι ἐπάνω στὰ ψηλώματα κουνοῦν τ' ἀσπρα μαντίλια καὶ φωνάζουν: «στὸ καλό! στὸ καλό!»

Τελευταία ἔμεινε ἡ γολέτα τοῦ καπετᾶν Ἀντώνη, ἡ «Βαγγελίστρα». Οἱ ναῦτες εἶναι στὴ θέση τους· μόνο ἔνα ναυτόπουλο ἀργεῖ ἀκόμη. Παρηγορεῖ τὴν ἀμοιρὴ μητέρα του, τὴν μαυροφορεμένη χήρα ποὺ τῆς πνίγηκε ὁ ἀντρας της τὸν περασμένο χειμῶνα.

«Μὴ φύγης, μονάκριβό μου ἀγόρι, τοῦ ἔλεγε μὲ μάτια δακρυσμένα. Ποῦ θὰ μὲ ἀφήσης τὴ δυστυχισμένη!... Σὺ εἶσαι ἡ μόνη μου παρηγοριά, ἡ ἀδερφούλα σου εἶναι μικρὴ ἀκόμη· βλέποντας τὸ πρόσωπό σου θαρρῶ πώς βλέπω τὸ συχωρεμένο τὸν πατέρα σου. Σὲ παρακαλῶ, παιδί μου, μεῖνε κοντά μου, μὴ φύγης».

Τὸ ναυτόπουλο κλαίοντας τὴν παρηγορεῖ: «Τὸ καράβι εἶναι καινούργιο καὶ καλοτάξιδο καὶ δὲ φρβᾶται τὶς φουρτοῦνες» τῆς λέει. «Ἐπειτα ἡ εὐχὴ σου θὰ μὲ φυλάη σὰν τὸ καλύτερο φυλαχτό. Πρέπει νὰ δουλέψω γιὰ νὰ σᾶς ζήσω, νὰ φροντίσω καὶ γιὰ τὴν ἀδερφή μου». Μ' αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τρυφερὰ λόγια κατάφερε τὴ μανούλα του καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν εὐχή της.

Τὸ ναυτόπουλο τρέχει γρήγορα στ' ἀκρογιάλι καὶ μπαί-

νει στὴ γολέτα. Σὲ λίγο μπῆκε καὶ δὲ καπετάνιος καὶ ἡ γολέτα ξεκίνησε.

Τὸ ναυτόπουλο ρίχνει μιὰ ματιὰ σ' ἔνα χαμηλὸ σπιτάκι ἀπάνω στὸ βράχο. Στὸ λιακωτὸ στέκεται ἡ μανούάλα του καὶ ἡ μικρή του ἀδερφή. Κουνοῦν τὰ μαντίλια τους. Βγάζει καὶ αὐτὸς τὸ μαντίλι του, τοὺς χαιρετᾶ καὶ ρίχνει ται γρήγορα στὴ δούλειά, λύνει τὰ σκοινιά καὶ βοηθᾷ νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα.

Απλώνουν τὰ πανιά, φυσᾶ πρίμο ὅρεάκι, τὰ πανιά φουσκώνουν καὶ ἡ «Βαγγελίστρα» γλυστρᾶ στὴ θάλασσα καὶ μὲ τὴν πλώρη σκίζει τὰ κύματα. Πίσω ἀνοίγει αὐλάκι μακρὺ καὶ κάτασπρο ἀπὸ ἀφεοῖς.

Τὴν ὥρα ποὺ βασίλευε ὁ ἥλιος, χανόταν σιγὰ·σιγὰ καὶ ἡ Βαγγελίστρα στὸν ὁρίζοντα.

Τὸ ναυτόπουλο, ἀνεβασμένο στὸ ψηλὸ κατάρτι, βλέπει γιὰ τελευταία φορὰ τὸ νησάκι ποὺ χρυσώνεται ἀπὸ τὸ ἀντιφέγγισμα τοῦ ἥλιου. Ψηλὰ στὴν κορυφὴ ἀσπρίζει τὸ ἐκκλησάκι τοῦ προφήτη Ἡλία. Ἐκεῖ θὰ πηγαίνῃ ταχτικὰ ἡ μανούάλα του ν' ἀνάβῃ τὰ καντίλια καὶ ν' ἀγνατεύῃ τὴ θάλασσα. Πότε θὰ γυρίσῃ ἡ Βαγγελίστρα μὲ τὸ γιό της;

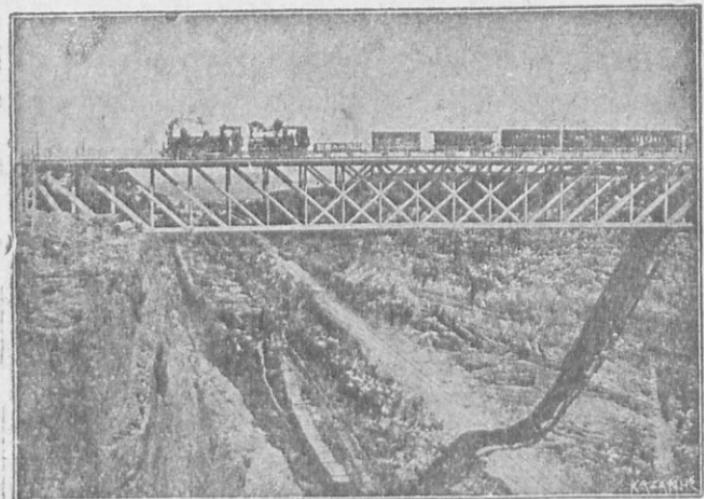
* * *

Τὴν ἀλλη μέρα ἡ γολέτα τοῦ καπετάν "Αντώνη" ἔφτασε στὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου. Ἐμπρός της εἶχε μιὰ γαλάξια λωρίδα, τὴ διώρυγα ποὺ ἐνώνει τὸ Σαρωνικὸ μὲ τὸ Κορινθιακὸ κόλπο.

«Ἐδῶ ποὺ σήμερα κυλᾶνε ἐνωμένα τὰ νερὰ τῶν δύο κόρφων, εἴπε δὲ καπετάνιος, ἦταν βουνὸ πράσινο ἀπὸ χλόη καὶ θάμνους. Πολλοὶ ἐδοκίμασαν ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια νὰ κόψουν αὐτὸν τὸν Ἰσθμὸ καὶ νὰ ἑιώσουν τὶς

δυὸς θάλασσες ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Τὸ νόμιζαν πολὺ δύσκολο καὶ ἀδύνατο. Ἐπὶ τέλους δὲν "Ελληνες μηχανικοὶ καὶ "Ελληνες ἐργάτες καταπιάστηκαν τὸ μεγάλο ἔργο πρὸ σαράντα χρόνων. Εἴκοσι δλόκληρα χρόνια ἔσκαφταν γιὰ νὰ τὸ ταλειώσουν.

"Η γολέτα εἶχε φτάσει στὸ μέσο σχεδὸν τῆς διώρυγας ποὺ τὸ ναυτόπουλο κοιτάζοντας ψηλὰ εἶδε νὰ κρέ-

Κρεμόταν σὲ ψυος δύδοντα μέτρων μιὰ σιδερένια γέφυρα (σελ. 26).

μεται σὲ ψυος ὡς ὄγδόντα μέτρων μιὰ σιδερένια γέφυρα, πολὺ μεγάλη, καὶ νὰ ἐνώνῃ τὶς δυὸς πλευρὲς τῆς διώρυγας.

"Οποιος καὶ νὰ τὴν ἔβλεπε θὰ νόμιζε πῶς στέκεται στὸν ἀέρα. Καὶ δὲν ἔκεινη τὴν στιγμὴ διαβάινε ἀρκετὰ γλήγορα ἐτάνω σ' αὐτὴ μιὰ ἀτμομηχανὴ σύροντας ἀπὸ πίσω τῆς πολλὰ σιδηροδρομικὰ ἀμάξια μὲ ἐπιβάτες.

"Η γολέτα βγῆκε ἀπὸ τὴ διώρυγα κι ἐπλεε στὸν Κο-

ρινθιακὸ κόλπο. Ἀπαλή, δροσερὴ αὔρα φυσοῦσε στὸ πέλαγος. Ή θάλασσα εἶχε τὸ χρῶμα τοῦ φωτεινοῦ οὐρανοῦ.

Τὸ καράβι δλοένα ταξιδεύοντας ξεμάκρυνε ἀπὸ τὴ στεριὰ καὶ τράβηξε ἀνοιχτὰ γιὰ τὴν Πόλη...

* * *

Ἡρθαν οἱ ἀποκρηές, ἥρθε ἡ μεγάλη Σαρακοστή, ἥρθε ἡ Λαμπρὴ καὶ ἡ Βαγγελίστρα δὲ φάνηκε. Μόνο ἔνα γράμμα ἥρθε γιὰ τὴ μητέρα τὴ χαροκαμένη. Τὸ ναυτόπουλο τῆς ἔγραφε, δτι εἶναι καλά, νὰ μὴν ἀνησυχῇ καὶ πώς σὲ λίγο θὰ γυρίσουν. Τώρα ἔβαλαν πλώρη γιὰ τὸ Ταϊγάνι νὰ φορτώσουν σιτάρι γιὰ τὴ Μασσαλία.

Ἡρθε τοῦ Ἀγίου Νικολάου, κοντεύουν καὶ τὰ Χριστούγεννα καὶ ἡ Βαγγελίστρα ποῦ νὰ φανῇ! Μεγάλη ἀνησυχία βασανίζει τὴ δυστυχισμένη μάνα. Τί νὰ γίνεται τὸ παιδί της;

Ξημερώνει ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ Βαγγελίστρα εἶναι λίγα μίλια ἔξω ἀπὸ τὸ νησί. Μὰ ἡ φουρτούνα εἶναι πολὺ μεγάλη. Τὰ κύματα σὰ βουνὰ μεγάλα κυλοῦν τὸ ἔνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο μὲ βοὴ μεγάλη. Οἱ ἀφροί τους σκεπάζουν δλη τὴ θάλασσα, ὁ ουρανὸς εἶναι κατασκότεινος. Μουγκρίζουν τὰ κύματα, σφυρίζει δ ἄνεμος, βροντᾶ δ ουρανός.

Ἡ Βαγγελίστρα παλεύει μὲ τὰ φοβερὰ κύματα, ποὺ μὲ λύσσα ὁρμοῦν καταπάνω της. Σκισμένα τὰ πανιά, σπασμένα τὰ κατάρτια κι εἶναι βαθὺ τὸ σκοτάδι κι οἱ ἔρες κοντά της...

«Γιὰ τὸ Θεό» λέει δ καπετάνιος μὲ πόνο. «Ἐξω ἀπὸ τὸ νησί μας καὶ νὰ χαθοῦμε!»

— «Μάνα μου» συλλογίζεται τὸ ναυτόπουλο, «ἀντὶ

νὰ βγάλης τὰ μαῦρα, θὰ βάλης κι ἄλλα γιὰ μένα!»

Οἱ ψαλασσινοὶ δταν νοιώσουν τὸν κίνδυνο, γίνονται ἄλλοι ἀνθρωποι. Ὁ καπετάν 'Αντώνης θύμωσε μὲ τὸ βιορριά. «Δὲ θὰ τοῦ περάσῃ» εἶπε μέσα του. Φωνάζει στοὺς ναῦτες του νὰ πιάσουν τὰ πόστα τους στὸ κατάστρωμα. Προστάζει τὸ ναυτόπουλο ν' ἀνεβῇ στὸ κατάρτι καὶ νὰ κοιτάζῃ ἄγρυπνα· καὶ κεῖνος χούφτωσε μὲ τὸ δυνατὸ χέρι του τὸ διάκι τοῦ τιμονιοῦ.

«Μάινα πανιά!» πρόσταξε.

Ίδρωσαν οἱ ναῦτες ὡς που νὰ κάμουν τὴν προσταγὴ τοῦ καπετάνιου. Ίδρωσε καὶ ὁ καπετάνιος γιὰ νὰ δροπολωρίσῃ τὴ γολέτα στὸν ἄνεμο. Τὸ ναυτόπουλο, ἐκεῖ ψηλὰ στὸ κατάρτι, στὸ σκαμπανέβασμα τῆς γολέτας κινδυνεύει νὰ τιναχτῇ μεσ' στάγρια κύματα. Κρατιέται καλά.

Τὰ μάτια του πονοῦν, ἀλλὰ μήτε σπιγμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ κλείσῃ! Κοιτάζει μέσα στὸ σκοτάδι καὶ φωνάζει κάθε τόσο δυνατά:

«Ξέρα δεξιά!... Ξέρα ἀριστερά μας». Ἅκούει ὁ καπετάνιος, γυρίζει τὸ τιμόνι καὶ ἡ γολέτα ἀλλάζει κάθε τόσο τὸ δρόμο της, πότε δεξιά, πότε ἀριστερά. Ἡ γολέτα σὰν πουλάρι ἀπολυμένο στὸν κάμπο, σκίζει στὰ σκοτεινὰ τὴν ἀγριεμένη θάλασσα.

Ἐπὶ τέλους ἀρχισε νὰ γλυκοχαράζῃ. Μαῦρος ὅγκος φάνηκε ἐμπρὸς στὸ σταχτόμαυρο δρέποντα. Ἡταν τὸ νησί. Ὁ καπετάνιος γύρισε κατὰ κεῖ τὴν πλώρη τῆς Βαγγελίστρας.

Τὴν ὥρα ποὺ ἔψελναν τὸ τροπάριο «Ἡ γέννησή σου, Χριστὲ ὁ Θεός...» ὕστερα ἀπὸ ἓνα χρόνο ἔεντια, ἔμπαινε ἡ γολέτα στὸ λιμάνι.

«Ἡρθα, μάνα μου» παραγγειλε τὸ ναυτόπουλο μόλις ἀραξε ἡ γολέτα κι ἔρριξε τὴν ἄγκυρα.

Ἡ μάνα μὲ λαχτάρᾳ ἔτρεξε στ' ἀκρογιάλι καὶ σφι-
χταγκάλιασε τὸ γιόκα της.

(Πᾶμε, παιδί μου, στὴν ἐκκλησιὰ δπως εἶσαι, ν' ἀνά-
ψης ἔνα κερί μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τοῦ Χριστοῦ μας,
ποὺ σὲ βοήθησε καὶ μοῦ γύρισες γερός).

26 Τὸ πονεμένο δάκτυλο.

Τὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ ποὺ δίδασκε ὁ δάσκαλος
Γαλανὸς εἶχε καὶ κῆπο.

Ο σχολικὸς αὐτὸς κῆπος εἶχε ἀπ' ὅλα: καὶ λουλού-
δια καὶ λαχανικὰ καὶ δέντρα. Μὲ πολλὴ ἀγάπη τὸν καλ-
λιεργοῦσε ὁ δάσκαλος καὶ τὸν βοηθοῦσαν τὰ παιδιὰ στὸ
πότισμα, στὸ σκάλισμα καὶ στὶς ἄλλες κηπουρικὲς δουλειές.

Καὶ ἦταν τόσο χρήσιμος ἐκεῖνος ὁ κῆπος! "Οταν ὁ
δάσκαλος ἔκανε μάθημα στὰ παιδιὰ γιὰ τὸ βασιλικό, τὸ
γαρούφαλο, τὸ τριαντάφυλλο, γιὰ τὸ σέλινο ἢ γιὰ τὸ
χρεμμύδι, γιὰ τὴ μυγδαλιὰ ἢ τὴ μηλιά, δὲν ἔλεγε μόνο
λόγια· ἔβγαινε μὲ τὰ παιδιὰ στὸν κῆπο, τραβοῦσε ἵσια
στὸ φυτό, στὸ λουλοῦδι ἢ στὸ δέντρο ποὺ ἦθελε, καὶ
ἄρχιζε τὸ μάθημα· ἔδειχνε τὶς φίλες, τὰ φύλλα, τὰ ἄνθη,
τὴ φλούδα τοῦ κορμοῦ, τὰ ἔφαχναν καὶ τὰ παιδιά, τὰ
πασπάτευαν μὲ τὰ κέρια τους, τὰ μυρίζονταν μὲ τὴ μύτη
τους ἀν εἶχαν μυρουδιά, δπως τὰ φύλλα τῆς λεμονιᾶς
ἢ τὸ ξύλο τῆς κερασιᾶς· κι ἔτοι χωρὶς κόπο, ἄλλὰ μὲ
πολλὴ ὕρεξη μάθαιναν μιὰ χαρὰ τὸ μάθημά τους.

Κάθε Πέμπτη ἀπόγεμα τὸ σχολεῖο ἦταν κλειστό.
Μιὰ Πέμπτη δμως, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ νὰ ἑτοιμάσουν
κάποια μικρὴ παράσταση γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ σχολείου,
ζήτησαν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸ δάσκαλο τὸ ἀπόγεμα ποὺ

δὲν είχαν μάθημα, νὰ ἔρθουν στὸ σχολεῖο ὅσοι είχαν μέρος στὴν παράσταση, νὰ κάμουν δοκιμές.

‘Ο δάσκαλος ἔδωκε τὴν ἄδεια καὶ τὰ παιδιὰ πῆγαν στὸ σχολεῖο. Τί ήσυχία! καμιὰ φωνή, κανένας θόρυβος!... Τὰ παιδιὰ ἀρχισαν τὴ δουλειά τους μέσα στὴν τάξη τους· δ δάσκαλος δὲν ἦταν ἐκεῖ· ἀλλὰ ἐνῷ ἔλεγαν τὰ ποιήματά τους, ἀκουαν ἕνα κρότο ρυθμικὸ τσάπτσάπ! σὰν νᾶσκαβε κάποιος. Σκύβουν ἀπὸ τὸ παράθυρο ποὺ ἔβλεπε στὸν κῆπο, καὶ τί βλέπουν; τὸ δάσκαλο ποὺ ἔσκαβε μὲ δῆτα τὴ δύναμή του, σὰν τὸν καλύτερο δουλευτή.

‘Οταν τελείωσαν τὶς δοκιμὲς τὰ παιδιὰ πῆγαν στὸν κῆπο. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἵσα ἵσα δ δάσκαλος ἐτέλειωσε τὸ σκάψιμό του, ἔπλυνε τὰ χέρια του καὶ φοροῦσε τὸ σακάκι του. Τὰ παιδιὰ ἔχαιρέτησαν, στάθηκαν καὶ τὸν κοίταζαν.

«Θὰ φάγω μὲ ὅρεξη τὸ βράδυ!» εἶπε χαμογελῶντας δ δάσκαλος.

— «Γιατί σκάψατε τόση ὥρα; Καὶ γιατί σκάβετε μόνος σας; Δὲ λέγατε τοῦ ἐπιστάτη νὰ σκάψῃ;»

— «Ἀκοῦστε νὰ σᾶς πῶ γιατί σκάβω καὶ γιατί κάνω γυμναστική κάθε πρωὶ πρὸν ἀρχίσουμε τὸ μάθημα.

* *

“Οταν ἥμουν ὀχτὼ χρονῶν παιδάκι ἔβγαλα ἓνα σπυρὶ στὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ μου· ἐμάζεψε ὑλη καὶ μοῦ πονοῦσε.

«Πήγαινε στὸ νουνό σου τὸ γιατρὸ νὰ σοῦ τὸ ἀνοίξῃ», μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου.

Μὰ ἐγὼ φοβόμουνα τὸ νυστέρι καὶ δὲν πήγαινα. Μὲ

τὸ σήμερα, μὲ τὸ αὔριο πέρασε μιὰ βδομάδα· κι ὅταν μὲ ἔσφιξαν οἱ πόνοι, τότε πῆγα.

“Οταν ὁ γιατρός, ὁ νουνός μου, εἶδε τὸ χέρι μου, μοῦ λέει μὲ ἀνησυχία:

«Γιατί δὲν ἥρθες πιὸ γρήγορα;»

— «Νούνε, ἡ μητέρα μ’ ἔστελνε μὰ δὲν ἥρθα· ἐγὼ φταίω.»

— «Κι ἀφῆκες τὸ δάχτυλό σου νὰ φτάσῃ σὲ τέτοια κατάσταση καὶ νὰ σαπίσῃ;

»Τὸ ξέρεις, κακοκέφαλο παιδί, πῶς μπορεῖς καὶ νὰ πεθάνης;»

— «Ἀπ’ τὸ Θεό δὲν καὶ στὰ χέρια σου, νουνέ μου. Μὴ μ’ ἀφήνης νὰ πεθάνω!» τοῦ φώναξα.

“Απὸ τὴ στιγμὴ ἔκεινη ἄρχισε ἡ θεραπεία· μοῦκοψε τὰ σάπια κρέατα, ἔσκισε τὸ δάχτυλο γιὰ νὰ βγῆ δλη ἡ ὑλη, τῶπλυνε πολλὲς φορὲς μ’ ἔνα γιατρικό, ἔβαλε ἀπάνω μιὰν ἀλοιφή, ἔκανε ἔνα ἐπίδεσμο καὶ μὲ διώρισε νὰ κρατῶ τὸ χέρι μου δεμένο καὶ ἀκίνητο. “Υστερα ἀπὸ ἔνα μῆνα καὶ μισὸ τὸ δάχτυλό μου ἔγινε καλά, καὶ δὲν κρατοῦσα πιὰ δεμένο τὸ χέρι μου. Μὰ δὲν τὸ γνώριζα πιὰ ἔκεινο τὸ χέρι. Εἶχε λιγνέψει μὲ τὸ παρὸ μικρὸ κουραζόταν· καὶ ἀν ἥθελα νὰ πιάσω κάτι, τὸ ἔπιανα μὲ τὸ ἀριστερό.

“Ενα βράδυ παραπονέθηκα γι’ αὐτὴ τὴν ἀδυναμία τοῦ χεριοῦ μου στὸν πατέρα μου κι αὐτὸς μοῦ εἶπε:

«Τὸ χέρι σου ἔγινε ἔτσι ἀδύνατο ἀπὸ τὴν ἀκινησία ποὺ τὸ κρατοῦσες τόσον καιρό. ”Αν διμως τὸ γυμνάζης λίγο, θὰ ἔχανάβροη τὴ δύναμή του καὶ θὰ γίνη σὰν πρῶτα. Ξέρεις διμως πῶς αὐτὸς ὁ πόνος τοῦ δαχτύλου σου σοῦ ἔδωκε δυὸ μεγάλα μαθήματα;»

— «Τί μαθήματα; ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ δυὸ μαθήματα;»

— «Τὸ ἔνα εἶναι ν’ ἀκοῦς τὶς συμβουλὲς τῶν γονέων

σου. "Αν ἄκουες τὴν συμβουλὴν τῆς μητέρας σου, τὸ δάχτυλό σου θὰ γιατρευόταν σὲ λίγες ήμέρες, καὶ θὰ γλύτωνες σὺ ἀπὸ τόσους πόνους καὶ μεῖς ἀπὸ τόση ἀνησυχία καὶ τόσα ἔξοδα σὲ γιατρικά.

»Τὸ ἄλλο εἶναι νὰ φοβᾶσαι καὶ ν' ἀπόφεύγης τὴν ἀργία. Τὸ δεξὶ χέρι σου, ποὺ ἔμεινε ἀκίνητο καὶ ἄεργο, ἀν καὶ δυνατώτερο ἀπὸ τὸ ἀριστερό, μαράθηκε, κατάντησε ἀνίκανο γιὰ τὸν παραμικρότερο κόπο».

Τὰ λόγια τοῦ πατέρα μου μοῦ ἔκαμαν βαθιὰ ἐντύπωση.

Σιγὰ μὲ τὴν γυμναστικὴν δυνάμωσε τὸ χέρι μου, κι ἔγινε σὰν πρῶτα καὶ πιὸ δυνατό. Ἀπὸ τότε κάνω περιπάτους, ἀνεβαίνω ψηλώματα, κάνω γυμναστική, σκάβω, κόβω ἔντα, κολυμπῶ. Θυμοῦμαι τὰ λόγια τοῦ πατέρα μου. Δὲν ἀφήνω οὕτε τὸ χέρι μου οὕτε τὸ κορμί μου νὰ μαραθῇ ἀπὸ τὴν ἀργία.

Τότε κατάλαβαν τὰ παιδιὰ γιατὶ ὁ δάσκαλος ἔσκαψε μόνος του καὶ δὲν ἔδινε τὴν τσάπα στὸν ἐπιστάτη.

27. Η ἐλεγγιμοσύνη τῆς τυφλῆς.

Σὲ μία πόλη ἔπεισε μεγάλη δυστυχία καὶ φοβερὴ φτώχια. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι στεροῦνταν καὶ τὸ ψωμό. Ἔνας παπάς μίλησε ἀπὸ τὸν ἀμβωνα τῆς ἐκκλησίας καὶ παρακίνησε τοὺς χριστιανοὺς νὰ λυπηθοῦν καὶ νὰ βοηθήσουν τοὺς δυστυχισμένους.

"Ἐπειτα πῆρε τὸ δίσκο καὶ γύρισε, καὶ ὁ καθένας ἔρριψε ὅ,τι εἶχε εὐχαρίστηση.

Στὴν ἐκκλησία ἦταν καὶ μιὰ νέα τυφλὴ μὲ φορέματα πολὺ φτωχικά. Ἔρριξε καὶ αὐτὴ στὸ δίσκο. Μὰ ὁ ιερέας γύρισε καὶ τὴν εἶδε μὲ ἀπορία καὶ τῆς εἶπε:

«Οχι, κόρη μου, είσαι φτωχή καὶ ἀόμματη. Η συδρομή σου είναι πολὺ μεγάλη. Μόνο τὰ μισὰ χρήματα θὰ δεχτῶ, καὶ πάλι πολλὰ είναι».

Η φτωχὴ κόρη ἀπάντησε:

«Ναι, είμαι ἀόμματη, μὰ φτωχὴ δὲν είμαι τώρα· ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἔμαθα νὰ πλέκω καλάθια, οὐδὲ χωρὶς καμιὰ στενοχώρια. Εργάζομαι στὸ σκοτάδι· τὴν νύχτα δὲ χρειάζομαι φῶς. Τὰ λίγα αὐτὰ χρήματα ποὺ ἔριξα στὸ δίσκο είναι ἡ οἰκονομία ἀπὸ τὸ λυχνάρι μου. Παρακαλῶ τὴν ἀγιωσύνη σου νὰ τὰ δεχτῆς. Ξέρω τί θὰ πῆ πεῖνα. Προτοῦ μάθω νὰ πλέκω καλάθια καὶ νὰ κερδίζω μὲ τὸν κόπο τὸ φωμί μου, γύριζα στοὺς δρόμους καὶ ζητοῦσα ἐλεημοσύνη. Θυμᾶμαι τί πικρὰ λόγια ἤκουα τότε. Η καρδιά μου ραγίζει, δταν ἀκούω νὰ μιλοῦν γιὰ φτώχια, κι αἰστάνομαι μεγάλη χαρὰ κι εὐχαρίστηση, δταν δίνω μικρὴ βοήθεια».

Τὰ λόγια τῆς τυφλῆς ἐσυγκίνησαν τὶς καρδιὲς δλων. Οἱ συνεισφορὲς ἔγιναν μεγαλύτερες. Οἱ φτωχοὶ ἐφωδιάστηκαν μὲ φορέματα, τροφὴ καὶ χρήματα· δλοι δόξαζαν τὸ Θεὸν καὶ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ μακροημερέψῃ τοὺς εὐεργέτες τους πρὸ πάντων τὴν τυφλὴν νέα.

28. Οἱ δυὸι φτωχοὶ.

Σὲ μιὰ γωνιὰ περαστικὴ
γέρος φτωχὸς ἔχει καθίσει
Κόσμος πολὺς περνᾶ πὸ κεῖ
καὶ ἵσως νὰ τὸν ἐλεήσῃ
καμιὰ ψυχὴ ποὺ ἔχει μάθει
νὰ συμπονῇ τὰ ξένα πάθη.
Σὲ λίγο, δλος προσοχὴ...
ἔφερε κεῖ τὰ βήματά του,

κι ἄλλος φτωχός — τὸν δυστυχῆ!
μὲ τὴν νεότητά του,
ἔχει στὸ φῶς του μαύρη σκέπη!
είναι τυφλός, τυφλός... δὲ βλέπει!
"Αχ! τί ζευγάρι θλιβερό!
τὰ νιάτα τὰ δυστυχισμένα
κι ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
τὰ γερατειὰ τὰ μαραμένα,
βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περνάει,
νὰ ζητιανεύουν πλάι. πλάι.
"Ομως καθεὶς τὰ γερατειὰ
τὰ χιονοσκέπαστα λυπᾶται,
στὸ γέρο οὔχουν μιὰ ματιὰ
καὶ τὸν λεοῦνε οἱ διαβάτες,
μὰ οὕτε ἔνας τους δὲ δίνει
καὶ στὸν τυφλὸν ἐλεημοσύνη.
Μὲ πονεμένη τὴν καρδιὰ
ἀναστηκώνεται νὰ πάγη.

"Αχ! θὰ περάσῃ τὴν βραδιὰ
καὶ σήμερα χωρὶς νὰ φάγη...
γι' αὐτὸν τὸν ἄλλους τί τὸν νοιάζει!
καὶ δὲ τυφλὸς ἀναστενάζει!...
Μὰ ἔξαφνα κάποιος ζητᾶ
μεσ' τὴν παλάμη νὰ τοῦ δώσῃ
χρήματα λίγα, μ' ἀρκετὰ
ἔνα ψωμὶ γιὰ νὰ πλερώσῃ...
«Σοῦ εὔχετ' ἡ φτωχὴ καρδιά μου
τιμές καὶ δόξες, ἀρχοντά μου!»
εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδὴ
τυφλὸς ποὺ ἦταν δὲν μποροῦσε
μὲ δάκρυα χαρᾶς νὰ ίδῃ

πῶς σπλαχνικὰ τὸν ἐλεοῦσε
ὅ γέρος, ἐλεῶντας πάλι,
καθὼς τὸν ἐλεῆσαν ἄλλοι.

29. Ο 'Ερμῆς. ὁ ξυλοκόπος καὶ ὁ ψεύτης.

Τὸν παλιὸν καιρὸν ἔνας φτωχὸς ξυλοκόπος ἦρθε στὸ δάσος νὰ κόψῃ ξύλα. Ἐκεῖ κοντὰ ἔτρεχε ἔνα ποτάμι καὶ ὁ ἀνθρωπὸς ἔσκυψε νὰ πιῇ νερό, ἀλλὰ σκύβοντας τοῦ ἔπεσε ἡ ἀξίνα του στὸν ποταμό. Τὸ νερὸν ἦταν πολὺ βαθὺ καὶ τὸ ρέμα ἔτρεχε μὲν ὅρμη· ὁ ξυλοκόπος λοιπὸν δὲν μποροῦσε νὰ βγάλῃ τὴν ἀξίνα.

Τότε φανερώθηκε σ' αὐτὸν ὁ Ἔρμῆς καὶ τὸν ἐρώτησε τί ἔχει καὶ κλαίει.

« Ἡ ἀξίνα μου ἔπεσε στὸ ποτάμι! » εἶπε μὲν δάκρυα ὁ ξυλοκόπος, « καὶ πῶς νὰ κόψω ξύλα γιὰ νὰ ζήσω ».

Ο 'Ερμῆς βυθίστηκε στὸ ποτάμι καὶ ἔφερε ἐπάνω μιὰ ἀσημένια ἀξίνα καὶ ρώτησε τὸν ξυλοκόπο.

« Μὴν εἶναι αὐτὴ ἡ ἀξίνα ποὺ ἔχασες; »

— « Ω, ὅχι » ἀποκρίθηκε ὁ φτωχὸς ξυλοκόπος.

Ο 'Ερμῆς ξαναβυθίστηκε στὸ νερὸν καὶ τώρα ἔφερε ἐπάνω μιὰ μαλαματένια ἀξίνα.

« Μὴν εἶναι αὐτή; » ρώτησε κοιτάζοντας στὰ μάτια τὸν ξυλοκόπο.

— « Οχι, δὲν εἶναι! » ἀποκρίθηκε πάλι ὁ ξυλοκόπος.

Ο 'Ερμῆς ξαναβούτηξε στὸ ποτάμι καὶ σὲ λίγο βγῆκε κρατῶντας τὴν φτωχικὴν ἀξίνα τοῦ ξυλοκόπου.

« Αὐτὴ εἶναι» φώναξε μὲν χαρὰ ὁ ξυλοκόπος.

Ο 'Ερμῆς εἶδε πῶς ὁ ἀνθρωπὸς ἔκεινος ἦταν εἰλικρινὴς καὶ τίμιος καὶ θέλησε νὰ τὸν ἀνταμείψῃ.

« Νά, είπε, πάρε τὴν ἀξίνα σου καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν καὶ τις ἄλλες δύο ».

Ο ξυλοκόπος διηγήθηκε τὸ πρᾶμα στὸ χωριό. Ἐνας ἀπὸ τοὺς γειτόνους του σὰν ἀκουσε τὴν ἴστορία, εἶπε μὲ τὸ νοῦ του:

« Δὲν πάγω κι ἐγὼ νὰ πάρω ἀσῆμι καὶ μάλαμα; »

Πῆρε λοιπὸν τὴ σιδερένια ἀξίνα του καὶ πῆγε στὸ ποτάμι τὴν ἔρωιξε στὸ νερὸ καὶ κάθισε στὴν ἀκρη κι ἔκαμε πὼς ἔκλαιγε.

Αμέσως φανερώθηκε καὶ σ' αὐτὸν ὁ Ἐρμῆς. Τὸν ἔρωτησε γιατὶ κλαίει κι ὅταν ἀκουσε τὴν αἰτία, βυθίστηκε στὸ νερὸ τοῦ ποταμιοῦ κι ἔφερε ἐπάνω μὰ μαλαματένια ἀξίνα.

— « Μήν γε εἶναι αὐτὴ ἡ ἀξίνα σου; »

— « Ναί » εἶπε μὲ χαρὰ ὁ ψεύτης.

— « Καλά, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἐρμῆς, πρόσμενε ». Καὶ μαζὶ μὲ τὴ μαλαματένια ἀξίνα βυθίστηκε πάλι στὸ νερὸ καὶ δὲν ἔναφάνηκε.

Ἐτσι ὁ ψεύτης καὶ ἀπατεῶνας ἔχασε ὅχι μονάχα τὴ χρυσὴ ἀξίνα ποὺ ἔλπιζε νὰ πάρῃ, μὰ καὶ τὴ δική του, καὶ τότε ἔκλαιε στ' ἀλήθεια.

30. Ο Ἡρακλῆς καὶ οἱ δυὸ δρόμοι.

Οταν ὁ Ἡρακλῆς μεγάλωσε κι ἔγινε ὡς δεκαπέντε χρόνων, μὰ μέρα βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη περίπατο· ἔφτασε σ' ἓνα μέρος ποὺ ὁ δρόμος χωριεῖταν σὲ δύο.

« Ποιὸ δρόμο ἀπὸ τοὺς δυὸ νὰ πάρω; » εἶπε μὲ τὸ νοῦ του, κι ἔμεινε συλλογισμένος. Ἐξαφνα βλέπει νᾶρχονται πρὸς τὸ μέρος του δυὸ γυναικες, ἡ μιὰ ἀπὸ τὸν ἓνα κι ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸν ἄλλο δρόμο.

Οι γυναικες αύτες ἦταν δλως διόλου ἀνόμοιες.

Ἡ μιὰ ἦταν παχειὰ καὶ εἶχε βαμμένο τὸ πρόσωπό της γιὰ νὰ φαίνεται πιὸ ὅμορφη φοροῦσε πολλὰ στολίδια καὶ περπατοῦσε μὲ περηφάνεια καὶ μὲ καμάρι.

Ἡ ἄλλη ἦταν ἀληθινὰ ὅμορφη· δὲ φοροῦσε στολίδια· τὸ φόρεμά της ἦταν ἀπλὸ καὶ καθαρό, τὸ φέρσιμό της εὐγενικὸ καὶ ἡ περπατησιά της ντροπαλή.

Ἡ παχειὰ γιὰ νὰ προσπεράσῃ τὴν ἄλλη ἔτρεξε καὶ ἔφτασε πρώτη κοντὰ σιὸν Ἡρακλῆ. Στάμηκε λίγο, τὸν κοίταξε ἀδιάντροπα καὶ τοῦ εἶπε:

«Σὲ βλέπω, Ἡρακλῆ, νὰ συλλογιέσαι ποιὸ δρόμο νὰ πάρῃς. Ἀκουσε μένα· ἂν θέλης νὰ ξῆς εὐτυχισμένος. Δὲ θὰ σὲ νοιάζῃ γιὰ τίποτε, παρὰ μόνο πῶς νὰ τρῶς, πῶς νὰ πίνης καὶ νὰ καλοπερνᾶς. Ο, τι θέλεις θὰ τῶχης χωρὶς κόπο καὶ στενοχώρια. Ας δουλεύουν οἱ ἄλλοι γιὰ σένα. Οταν δὲν ἔχῃς χρήματα, ἀρπαζε ἀπὸ κείνους ποὺ ἔχουν».

Ο Ἡρακλῆς τὴν κοίταξε λίγη ὕρα καὶ τὴ ράτησε· «Καὶ πῶς σὲ λέν, κυρά μου;»

Κι ἐκείνη ἀποκρίθηκε:

— «Οι φίλοι μου μὲ λὲν Εὐτυχία· οἱ ἔχθροί μου Κακία». Καὶ ἔφυγε.

Στὸ μεταξὺ ἔφτασε καὶ ἡ γυναικα μὲ τὸ ντροπαλὸ περπάτημα καὶ τοῦ λέει:

«Ἐγώ, Ἡρακλῆ, θὰ σοῦ πῶ τὰ πράματα δπως εἶναι, γιατὶ ἀγαπῶ τὴν ἀλήθεια καὶ δὲ θέλω τὸ ψέμα. Ἐγὼ δὲ θὰ σὲ γελάσω μὲ ὅμορφα λόγια. Τίποτε, παιδί μου, δὲ γίνεται στὸν κόσμο τοῦτο χωρὶς κόπο. Θέλεις νὰ σοῦ δώσῃ ἡ γῆ καρπό; Πρέπει νὰ δουλέψης μὲ κόπο τὰ χωράφια. Θέλεις ν ἀποχτήσης γερὸ καὶ δυνατὸ κορμί; Πρέπει νὰ τὸ γυμνάζης ταχτιὰ καὶ νὰ τὸ συνηθίσης

στοὺς κόπους. Θέλεις νὰ γίνης καλὸς πολεμιστής; Πρέπει ἀκούραστα νὰ γυμνάζεσαι στὰ δπλα. Θέλεις νὰ σὲ τιμοῦν οἱ συμπολίτες σου; Πρέπει νὰ ὡφελῆς τὴν πατρίδα σου. Θέλεις ν' ἀκουστῇ τ' ὄνομά σου καὶ νὰ δοξαστῆς σ' δλη τὴν Ἑλλάδα; Πρέπει νὰ κάμης μεγάλα καὶ δύσκολα κατορθώματα ποὺ νὰ τὰ θαυμάζῃ ὁ κόσμος».

«Καὶ πῶς σὲ λένε, καλή μου χυρία» οώτησε δῆλος.

— «Ἄρετή» εἶπε ἔκείνη μὲ θάρρος.

‘Ο δῆλος διάλεξε τὸ δρόμο τῆς Ἀρετῆς.

**31. Ο δῆλος παλεύει μὲ τὸ Χάρο
καὶ γλυτώνει μὲ τὸ θαυμάσσω.**

‘Ο δῆλος ἦταν ὁ πιὸ ξακουστὸς ἥρωας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἠταν ἄντρας μεγαλόσωμος, μὲ πλάτες μεγάλες, μὲ στήθια πλατειά, φοβερὸς στὴ δύναμη. Τὴ μεγάλη του δύναμη δμως τὴ μεταχειριζόταν ὅχι γιὰ κακό, ἀλλὰ γιὰ νὰ κάνῃ καλὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Η ψυχὴ του ἦταν εὐγενικιά, γεμάτη καλωσύνη γιὰ τοὺς ἀδύνατους καὶ τοὺς δυστυχισμένους. Δὲ λογάριαζε κίνδυνο μὲ τὴν τόλμη του τὴ μεγάλη καὶ μὲ τὴν ἄφταστη παλληκαριά του ἔκανε κατορθώματα ποὺ τὰ θαύμαζαν δλοι.

‘Ο δῆλος ἐπάλαιψε καὶ μὲ τὸ Χάρο καὶ τὸν ἐνίκησε.

*
* *

Στὸ Βελεστῖνο τῆς Θεσσαλίας, στὰ παλιὰ χρόνια, βασίλευε ὁ Ἀδμητος.

‘Ο Ἀδμητος εἶδε τὴν Ἀλκηστή, τὴν πεντάμορφη κόρη τοῦ Πελία, τοῦ βασιλέα τῆς Ιωλκοῦ, καὶ τὴ ζῆτησε γυναῖκα του.

‘Ο Πελίας τοῦ εἶπε :

‘Ο “Αδμητος, τὴν παιόνει καὶ μὲ τὸ ἔδιο ἀμάξι τὴ φέρνει
νύφη στὸ Βελεστῖνο (σελ. 110).

Σοῦ τὴ δίνω, σὰν ἔρθης νὰ τὴν πάρῃς γιὰ νύφη μὲ

ένα ἀμάξι ποὺ νὰ τὸ σέρνουν ένα λιοντάρι κι ̄νας ἀ-
γροιόχοιρος ».

“Ο ”Αδμητος γύρισε ἀπελπισμένος στὴν πατρίδα του.
Πῶς μποροῦσε νὰ ζέψῃ μαζὶ λιοντάρι καὶ ἀγριόχοιρο;
“Οταν ἔφτασε στὸ Βελεστīνο λυπημένος, τὸν ἐπλησίασε
ένας νέος βοσκὸς καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τὸν πάρῃ στὴ
δούλεψή του, νὰ τοῦ φυλάῃ τὰ πρόβατα καὶ τ’ ἄλογά του.

«Καλά, εἶπε δ ’Αδμητος, ζέλα».

Τὴν ἄλλη μέρα πρωὶ πρωὶ τὸ παλληκάρι χτυπᾶ τὴν
πόρτα τοῦ παλατιοῦ, καὶ λέει νὰ εἰποῦν τοῦ βασιλέα
πὼς τὸ ἀμάξι ποὺ χρειάζεται εἶναι ἔτοιμο καὶ τὸν πε-
ριμένει κάτω στὴ μεγάλη αὐλόπορτα.

‘Ο ”Αδμητος δὲν τὸ πίστεψε. ”Εσκυψε ἀπὸ τὸ πα-
ράμυρο καὶ εἶδε ζεμένα στὸ ἀμάξι ένα λιοντάρι καὶ
ένα ἀγριόχοιρο. ”Όλος χαρὰ κατεβαίνει τρέμοντας, πηδᾶ
στὸ ἀμάξι, καὶ φεύγει γρήγορα γιὰ τὴν Ιωλκό. ‘Ο Πε-
λίας βλέποντας τὸ ἀνέλπιστο θαῦμα, τοῦ δίνει γυναῖκα
τὴν ἀγαπημένη του ”Αλκηστῆ.

‘Ο ”Αδμητος τὴν παίρνει καὶ μὲ τὸ ἴδιο ἀμάξι τὴ
φέρνει νύφη στὸ Βελεστīνο. ’Εκεῖ τὸν καλοδέχτηκαν
μὲ χαρὰ μικροὶ μεγάλοι· μαζί του ἦταν καὶ δὲν νέος
βοσκός.

«Πῶς τὸ κατάφερες κι ἔζεψες τὰ δυὸ ἀταίριαχτα
θηρία;» τὸν ἔρωτᾶ δ βασιλέας.

— «Μιὰ μέρα θὰ σου τὸ πῶ· μὰ ἀκόμη δὲν ἥρθε
ἡ ὥρα» ἀποκρίθηκε δ βοσκός.

“Υστερα ἀπὸ κάμποσον καιρὸ δ βοσκὸς ζήτησε νὰ
ἰδῇ τὸ βασιλέα.

«”Ηρθε ἡ ὥρα νὰ σου φανερώσω ποιὸς εἶμαι καὶ
πῶς μπόρεσα νὰ ζέψω στ’ ἀμάξι τὰ δυὸ ἀταίριαχτα θη-

ρία. Δὲν εἶμαι βοσκός· οὔτε καὶ ἄνθρωπος. Εἶμαι δὲ
θεὸς δὲν Ἀπόλλωνας. Πέρυσι τέτοιον καιρὸν ἀντιμίλησα,
ὅπως δὲν ἔπειπε, τοῦ πατέρα μου τοῦ Δία, καὶ δὲ
πατέρας μου γιὰ τιμωρία μὲν ἔδιωξε ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο καὶ
μὲ πρόσταξε νάρθω κοντά σου νὰ σοῦ δουλέψω σὰ συλάβος
ἔνα χρόνο. 'Ο χρόνος τελείωσε καὶ τώρα γυρίζω πίσω στὸν
Ὄλυμπο. Δὲν ἥξερες ποιὸς ἥμουν καὶ μὲ θαρροῦσες ταπεινὸν
βοσκό. Μὰ μοῦ ἔδειξες πάντα ἀγάπη καὶ καλωσύνη. Γι
αὐτὸν καὶ ἐγὼ θέλω νὰ σοῦ κάμω ἔνα μεγάλο καλό. "Ακουσε
λοιπόν, "Αδμητε, τί θὰ σοῦ κάμω. "Οταν ἔρθη ἡ ὥρα
σου νὰ πεθάνης, θὰ γλυτώσης ἀπὸ τὸ θάνατο ἢν βρεθῆ ἔνας
ἄλλος δικός σου, ἀπὸ τὸ σπίτι σου, νὰ πεθάνῃ γιὰ σένα».

Αὐτὰ εἶπε δὲν Ἀπόλλωνας καὶ ἔγινε ἄφαντος.

Πέρασαν ἀρκετὰ χρόνια. "Ο "Αδμητος καὶ ἡ "Αλκη-
στη ζοῦσαν πολὺ εύτυχισμένα καὶ οἱ θεοὶ τοὺς χάρι-
σαν καλὰ καὶ φρόνιμα παιδιά. Μὰ μιὰ μέρα δὲν Ἀδμη-
τος ἔπεισε ἀρρωστος βαριὰ καὶ φάνηκε πῶς ἥρθε ἡ στερ-
νή του ὥρα. "Ολοι ἥξεραν πῶς μποοῦσε νὰ σωθῇ δὲ
Αδμητος, μὰ κανένας, οὔτε ὁ γέρος πατέρας του, οὔτε
ἡ γερόντισσα μητέρα του, ποὺ ἤταν τόσο κοντὰ στὸ θά-
νατο, δὲν ἀποφάσιζαν νὰ θυσιαστοῦν γιὰ τὸ παιδί τους.

"Η "Αλκηστη, εἶπε μέσα της: «'Εγὼ θὰ πεθάνω γιὰ
νὰ ζήση δὲν ἀγαπημένος μου δὲν Ἀδμητος».

Κι ἀμέσως πηγαίνει στὸ βωμὸ τοῦ Ἀπόλλωνα, προσ-
φέρει θυσία καὶ λέει τὸ σκοπό της. Μόλις γύρισε στὸ
παλάτι, ἔπεισε στὸ κρεβάτι ἀρρωστη βαριά.

"Ο "Αδμητος τὸ κατάλαβε καὶ τὴν παρακάλεσε κλαί-
οντας ν' ἀλλάξῃ γνώμη.

«Σὺ νὰ πεθάνης;» τῆς λέει. «Ο θάνατός σου είναι
γιὰ μένα συμφορὰ χειρότερη ἀπὸ τὸ θάνατο».

— "Αφησέ με, "Αδμητε, νὰ πεθάνω. Ἡ δική σου ἥ

Πῆρε τὰ παιδιά της στὴν ἀγκαλιά της καὶ τᾶσφιγγε καὶ
τὰ φιλονσε δόλόθερμα (σελ. 113).
Ζωὴ δέξεται περισσότερο ἀπὸ τὴ δική μου ».
"Ελουσε τὸ ώραῖο σῶμα της, φόρεσε τὰ καλύτερα

φορεματά της, καὶ γύρισε μία μία τίς κάμαρες τοῦ παλατιοῦ, ποὺ ἔζησε τόσο εὐτυχισμένη, γιὰ νὰ τὶς ἀποκαιρετῆσῃ. "Επειτα ἔπεσε στὸ κρεβάτι, πῆρε τὰ παιδιά της στὴν ἄγκαλιά της καὶ τᾶσφιγγε καὶ τὰ φιλοῦσε δλόθερμα.

«"Αδμητε, εἶπε στὸ τέλος, σὺ νὰ εἰσαι καὶ πατέρας καὶ μητέρα γιὰ τὰ παιδιά μας» καὶ ξεψύχησε!

* * *

·Απαρηγόρητος ἦταν δ "Αδμητος. Μὰ κι δλος δ λαδς
ξπαψε ἀπὸ τότε κάθε διασκέδαση.

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ δ "Ηρακλῆς πηγαίνοντας στὴ Θράκη γιὰ κάποιο κατόρθωμα πέρασε ἀπὸ τὸ Βελεστīνο. Ἡταν παλιὸς φίλος τοῦ "Αδμήτου καὶ ἤρθε ἵσια στὸ παλάτι του.

Σὰν εἶδε τὸ πένθος ρώτησε τὴν αἴτια.

«Μιὰ ξένη γυναῖκα, χρήσιμη στὸ σπιτικό μας πέθανε» τοῦ εἶπε δ φίλος του.

Ο "Αδμητος δὲν τοῦ φανέρωσε τὴν ἀλήθεια ἀπὸ φιλία· γιατὶ φοβήθηκε μήπως δ "Ηρακλῆς φύγῃ ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ δὲ δεχτῇ τὴ φιλοξενία του, ἀν μάθαινε πῶς πέθανε δ "Αλκηστή.

"Ἐνας ἀνθρωπος τοῦ παλατιοῦ ὠδήγησε τὸν "Ηρακλῆ στὴν κάμαρα ποὺ ἦταν γιὰ τοὺς ἐπίσημους ξένους καὶ κεῖ τοῦ ἔφεραν ἀφθονο φαγητὸ καὶ καλὸ κρασί.

Ο "Ηρακλῆς ξένοιαστος ἔφαγε καλά, δπως ἐσυνήθιζε, ἥπιε ἀρκετά, καὶ τοῦ ἤρθε διάθεση νὰ τραγουδήσῃ. Βλέποντας δμως τὸν ἀνθρωπο τοῦ παλατιοῦ σκυθρωπὸ τοῦ λέει:

«Τί κατεβασμένα μοῦτρα εἰναι αὐτά! "Έλα πὲ καὶ σὺ ξένη ποτήρι. Τόση λύπη γιὰ μιὰ ξένη γυναῖκα!»

— «Ποιὰ ξένη;» λέει μὲ δάκρυα δ ἀνθρωπος τοῦ

Κουρτίδου—Κονιδάρη, "Αναγνωστικό Γ', ἔκδ. Α'

παλατιοῦ· δὲν τὸ ἔρεθις πώς πέθανε ἡ λατρευτὴ κυρά μας, ἡ βασίλισσα; »

— «Τί λέσ;» φώναξε δὲ Ἡρακλῆς καὶ τινάχτηκε ἀπάνω. « 'Η "Αλκηστή πέθανε; »

— «Ναι θεληματικὰ γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὴ ζωὴ τοῦ βασιλιᾶ».

‘Ο Ἡρακλῆς παράτησε φαγητὰ καὶ ποτὰ καὶ ὅρμησε ἔξω λέγοντας μέσα του:

«Αἱ, τώρα, Ἡρακλῆ, εἶναι ωρα νὰ δείξης ποιὸ γιὸ γέννησε ἡ Ἀλκιμήνη! »

Καὶ τρέχοντας φεύγει ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ πηγαίνει στὸν τάφο τῆς βασίλισσας. Σηκώνει τὴ μαρμαρένια πλάκα, μπαίνει στὸ μνῆμα καὶ προσπαθεῖ νὰ σηκώσῃ τὴν πεθαμένη. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ παρουσιάζεται ἔξαφνα δὲ Χάρος κι ἀρπάζει τὸν Ἡρακλῆ ἀπὸ τὰ χέρια.

«Πῶς τολμᾶς νὰ μοῦ πάρης αὐτὴ τὴ γυναικα, ἀφοῦ βλέπεις πὼς εἶναι πεθαμένη; » τοῦ φωνάζει μυμόνενα.

‘Ο Ἡρακλῆς τινάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὸν τάφο καὶ χύθηκε πάνω στὸ Χάρο. Ἄγριο πάλαιμα δρχίζει ἀναμεταξύ τους. ‘Ο Ἡρακλῆς τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸ λαιμό, τὸν φίχνει κάτω καὶ βάζει τὸ γόνατο στὸ στῆθος. ‘Ο Ἡρακλῆς νίκησε τὸ Χάρο. Παίρνει ἀπαλὰ τὴν Ἀλκηστή ἀπὸ τὸν τάφο. Τῆς ἔναντιρθε ἡ ζωὴ. Κρατῶντας την ἀπὸ τὸ χέρι τὴ φέργει πίσω στὸ παλάτι. Μὰ ἥταν σκεπασμένη μὲ πυκνὸ πέπλο καὶ δὲ φαινόταν ποιὰ ἥταν.

‘Ο Ἡρακλῆς λέει τότε στὸν Ἀδμητο μὲ παράπονο:

«'Αδμητε, ἔτσι εἶνατοι οἱ ἀληθινοὶ φίλοι; Ἐπρεπε νὰ μοῦ πῆς φανερὰ τὸν πόνο σου γιὰ νὰ συμπονέσω καὶ ἐγώ. 'Οχι ἔστιν νᾶσαι βουτηγμένος στὴ λύπη κι ἐγὼ νὰ

‘Ο “Αδμητος νόμιζε πως ἔβλεπε τὸ φάντασμα τῆς
πολυαγαπημένης του (σελ. 116).

τρώγω καὶ νὰ πίνω καὶ νὰ γλεντῶ. "Ας είναι. Σὲ συγχωρῶ. Μὰ τώρα φύλαξέ μου αὐτή τη γυναῖκα, δοσο νὰ γυρίσω πίσω ἀπὸ τὴ Θράκη».

"Ο "Άδμητος μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἥθελε νὰ μπῆ ἄλλη γυναῖκα στὸ παλάτι του, ἀφοῦ τοῦ πέθανε ἡ πολυαγαπημένη του "Αλκηστῆ.

"Ο Ήρακλῆς τὸν ξαναπαρακάλεσε καὶ μὲ τὰ πολλὰ δ "Άδμητος δέχτηκε νὰ κρατήσῃ τὴν ξένη γυναῖκα καὶ τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι γιὰ νὰ τὴν δδηγήσῃ μέσα.

Τότε δ Ἡρακλῆς ξεσκέπασε τὸ πρόσωπό της καὶ τοῦ λέει :

"Γιὰ ἵδε τὴν καλά, "Άδμητε, δὲ μοιάζει μὲ τὴν "Αλκηστῆ;"

"Ο "Άδμητος ἔμεινε σὰ μάρμαρο. Δὲν πίστευε τὰ μάτια του. Νόμιζε πῶς ἔβλεπε τὸ φάντασμα τῆς πολυαγαπημένης του.

Τότε ὁ Ήρακλῆς τοῦ διηγήθηκε πῶς ἀρπάξε τὴν "Αλκηστῆ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Χάρου.

Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ τοῦ εὐευχισμένου "Άδμήτου. Αγκάλιασε καὶ φιλοῦσε τὸ φύλο του, τὸ μεγάλο ἥρωα, ποὺ ξανάφερε τὴ χαρὰ στὸ ἔρημο καὶ λυπημένο παλάτι του.

"Ἐπρόσταξε νὰ γίνουν γιορτὲς σ' δλο τὸ βασίλειό του. Παντοῦ μουσικὲς καὶ τραγούδια. Παντοῦ ψυσίες στοὺς βωμοὺς, καὶ στεφάνια μὲ λουλούδια. Καὶ μὲς στὶς γιορτὲς ἐνδὲ ὀλόκληρου λαοῦ δυὸ πράματα ξεχωρίζαν : ἡ χαρὰ ποὺ ξαναζωντάνεψε ἡ πεντάμορφη καὶ καλὴ βασίλισσα καὶ ὁ θαυμασμὸς γιὰ τὸ μεγάλο ἥρωα ποὺ νίκηκησε τὸ Χάρο !

32. Ο κόσσυφος.

Ο κόσσυφος είναι ἔνα ἀπὸ τὰ πουλιὰ ποὺ κελαδοῦν δπως ὁ σπίνος, ἡ καρδερίνα, τὸ ἀηδόνι καὶ ἄλλα.

Ο κόσσυφος ἔχει κεφαλὴ μεγάλη, μύτη ἵσια, μικρὴ καὶ κίτρινη, λαιμὸν κοντό, φτεροῦγες μέτριες, οὐρὰ μακρύν, χρῶμα μαῦρο.

Ο κόσσυφος ζῆ σιὰ δάση, στοὺς πυκνοὺς θάμνους καὶ στὶς ἄκρες τῶν ποταμῶν. Χιύζει τὴν φωλιά του μὲ πολλὴ τέχνη τὴν κάνει στρογγυλή, καὶ ἀπὸ μέσα τὴν στρώνει μὲ τρίχες καὶ μαλλί. Γεννᾶ δυὸ φορὲς τὸ χρόνο, στὸ τέλος τοῦ χειμῶνα καὶ στὴν ἀρχὴν τοῦ καλοκαιριοῦ. Τρέψει ἔντομα, σαλιάγκους, σκουλήκια, ωγες σταφυλῶν, μῆρτα καὶ ἄλλους μικροὺς καρπούς. Είναι ζωηρός, κελαδεῖ ώραιότατα καὶ μὲ πολλὴ τέχνη. Κελαδεῖ μόλις ἀρχίσῃ ἡ ἄνοιξη, ώς τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ. Τὸ χειμῶνα δὲν κελαδεῖ, ἀλλὰ σφυρίζει δυνατά. "Οταν ἔχῃ ὅρεξη, ἔρχεται σὲ πυκνοὺς θάμνους ἢ κάθεται στὴν κορυφὴν δέ τρου καὶ κελαδεῖ πολὺ πολὺ ώραῖα. Καὶ μάλιστα διὰν παραβγαίνη μὲ ἄλλα πουλιά, τότε είναι πολὺ χαριτωμένος. Αναγαλλιάζει ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου νὰ τὸν ἀκούῃ.

Τὸ χειμῶνα ὁ κόσσυφος δὲν ξέρει πῶς νὰ προφυλαχτῇ ἀπὸ τὸ δυνατὸ κρύο. Νὰ φύγῃ μαζὶ μὲ τὰ χειλιδόνια καὶ τὰ ἄλλα ἀποδημητικὰ πουλιά, δὲν τὸ θέλει. Το ξέρει πῶς ἔκει στὰ ξένα μέρη ζέστη καὶ ἀφθονα ἔντομα γιὰ τροφή, ἀλλὰ πρέπει τὴν πατρίδα. Δὲ θέλει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε. «Καλύτερα νὰ πεθάνω παρὰ νὰ ξενιτευτῶ» λέει μὲ ἀπόφαση.

Καὶ χτυπᾶ δυνατὰ τὶς φτεροῦγες του, καὶ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸν κισσὸ ποὺ σκαρφαλώνει πυκνὸς στοὺς τολ-

χους μιᾶς ἔρημης ἐκκλησιᾶς. Ἐκεῖ οὕτε ἀέρας οὕτε χιόνι μπορεῖ νὰ τὸν φτάσῃ. Τὰ πυκνὰ καὶ χοντρὰ φύλλα τοῦ κισσοῦ σχηματίζουν ἕνα καταπράσινο καὶ ζεστὸ σκέπασμα γιὰ τὸν φτωχὸ τὸν κόσσυφο. Γιὰ φαῖ οὕτε λόγος νὰ γίνεται. Ἄς εἶναι καλὰ οἱ μικρὲς ϕῶγες τοῦ κισσοῦ ποὺ εἶναι στρογγυλὲς καὶ μοιάζουν σὰ μικρὲς μπαλίτσες. Δὲν εἶναι βέβαια πολὺ γλυκὲς σὰν τοῦ σταφυλιοῦ, μὰ ώριμάζουν πολὺ γρήγορα.

«Ἐπειτα» λέει ὁ κόσσυφος ἀπὸ μέσα του, «δὲν εἶναι μικρὴ εὔκολία γιὰ μένα ποὺ ἔχω μπρὸς στὴ φωλιά μου ἔτοιμο τὸ φαῖ μου!»

* * *

Τὸ κρύο ὅσο πάει καὶ δυναμώνει. Καλὸς εἶναι ὁ κισσός, τὰ φύλλα του χοντρὰ καὶ πυκνά, ὁ καρπός του νόστιμος καὶ θρεφτικός, μὰ τὸ κρύο δὲν ὑποφέρεται πιά. Ὁ ἥλιος κρύβεται μέσα στὰ σύννεφα. Ὁ βιορριᾶς φυσάει ἄγριος. Χιονίζει ἀδιάκοπα. Ὁ κόσσυφος ὑποφέρει πολύ. Τρέμει ἀπὸ τὸ κρύο. «Ἄν μείνη ἔκει, μὰ πεθάνη.

«Πρέπει νὰ κατεβῶ στὶς ρεματιές». λέει. «Ἐκεῖ κι ἀν πέση χιόνι, σὲ λίγες μέρες θὰ λυώσῃ. Ἐπειτα τὰ χαμόκλαδα εἶναι ντυμένα μὲ φύλλα καὶ μπορῶ νὰ προφυλαχτῶ».

Τὸ εἶπε καὶ τὸ ἔκαμε. Πέταξε ἀπὸ τὸν κισσό καὶ κατέβηκε στὴ ρεματιά. Μὰ τὸ πέταμά του εἶναι πολὺ βαρύ. Τὰ φτερά του δὲν εἶναι ἀνάλογα μὲ τὸ σῶμα του καὶ γι' αὐτὸ δὲν μποροῦν νὰ τὸν κρατήσουν πολλὴ ὥρα ψηλὰ στὸν ἄέρα καὶ ὁ κόσσυφος ἀναγκάζεται νὰ καθίσῃ ἀπάνω σὲ δέντρο ἢ πέτρα ἢ χαμόκλαδο γιὰ νὰ ξεκουραστῇ. Ἐκεῖ στὸ κάτασπρο χιόνι ποὺ τὸν τριγγυρίζει, φαίνεται καλύτερα τὸ φόρεμά του. «Όλα του εἶναι μαῦρα ἔκτος ἀπὸ τὴ μύτη του ποὺ εἶναι κιτρινο-

κόκκινη σὰν τὸ παλιὸ τὸ κεχριμπάρι. Τὸ πόδια του λάμπουν σὰν πολὺ λεπτὰ κλωνιὰ κοραλλιοῦ. Καὶ ἡ σπαθωτὴ οὐρά του ἀνοίγει σὰ μαύρη μεταξωτὴ βεντάλια.

« Ἐδῶ εἶμαι πολὺ ωραῖα », λέει ὁ κόσσυφος χαρούμενος καὶ τεντώνει τὸ ἔνα του πόδι. « Ἐδῶ οὔτε ἀέρας οὔτε χιόνι. Ἀληθινὸς παράδεισος ».

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο. « Όλα ἔκει εἶναι ωραῖα.

Τὸ χιόνι ἔχει λυώσει καὶ πολλὰ ϕυάκια κελαζύζουν ἐδῶ κι ἔκει καὶ κυλοῦν τὰ κρύα καὶ δλοκάθαρα νερά τους στὴ ϕεματιά· κι ἀπὸ κεī τραβοῦν πρὸς τὰ κάτω καὶ ποτίζουν τὰ χωράφια καὶ τὴν ἔξοχήν· Ἀνάμεσα στὴ ϕεματιά φυτεύονται δάφνες καὶ μυρτίες μὲ μαύρους στρογγυλοὺς καρπούς· καὶ παρέκει ἐλιές ἄγριες καὶ ἥμερες ποὺ ἔχουν ἀκόμη ἀπάνω τους μαύρους καρπούς.

« Ο κόσσυφος πεινᾶ καὶ δὲν ξέρει ποιὸ φαγῆτο νὰ προτιμήσῃ.

« Καλὰ λένε ποὺ δποιος ἔχει πολλὰ δὲν ἔχει τίποτε. Νὰ ἔγω τώρα πεινῶ καὶ δὲν ξέρω τί νὰ πρωτοφάω. Καλὸς ὁ καρπὸς τῆς δάφνης μὰ καὶ τῆς μυρτιᾶς εἶναι ἀκόμη καλύτερος, μοσκοβιολάρι. Καὶ τῆς ἀγριελιᾶς οἱ μηρὲς ἐλιές εἶναι νόστιμες, μὰ καὶ τῆς ἥμερης νοστιμώτερες καὶ πιὸ μεγάλες. Τί νὰ προτιμήσω; »

Έκει ποὺ συλλογίζοταν βλέπει λίγο μακρύτερα ἔνα χαμόκλαδο μὲ φύλλα μακρουλά, στενά, καταπλάσινα. « Επάνω του ἥταν ἀκόμη λίγο χιόνι καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὸ φαίνονταν βαθυχόκκινα, στρογγυλὰ κουμπιά ποὺ λάμπουν σὰ μεγάλα ρουμπίνια.

« "Α! νὰ καὶ κούμαρα!" φώναξε μὲ χαρὰ ὁ κόσσυφος. « Τώρα ξέρω καὶ παραξέρω τί φαῖ νὰ προτιμήσω ». Αλλὰ δὲν πρόφτασε νὰ φάη τὸ πρῶτο κούμαρο καὶ

στάθηκε άνήσυχος. Κάποιο θόρυβο ἀκουσε. Γύρισε παντοῦ τὸ κεφάλι του καὶ μὲ μιᾶς πέταξε.

«Μπάμ!» ἀκούστηκε τὴν ἵδια στιγμὴ μιὰ τουφεκιά.

«Μπάμ! μπάμ!» δεύτερη, τρίτη τουφεκιά.

Κυνηγοί ζώσανε τὴν κοιλάδα. Σκύλοι γοργοπόδαροι τρέχουν, γαυγίζουν, ψάχνουν στοὺς θάμνους καὶ στοὺς βάτους. Μὰ δὲ κόσσυφος ἔρει νὰ προφυλαχτῇ. Στριφογυρίζει μέσα στὰ κλαριὰ μὲ τόση σβελτοσύνη κι ἐπιτηδειότητα καὶ τόσο γρήγορα ποὺ τὸ μάτι τοῦ κυνηγοῦ τὸν χάνει. Ξέρει καὶ κρύβεται τόσο καλὰ ποὺ δύσκολα μπορεῖ νὰ τὸν βρῆ καὶ τὸ καλύτερο λαγωνικό.

*
* *

Τώρα πιὰ ἔφυγε τὸ κρύο. Ἡρθε ἡ ἄνοιξη καὶ δὲ κόσσυφος βρῆκε τὸ σύντροφό του. Το Μάρτη τὸ χαριτωμένο ζευγάρι πετᾶ ἀπὸ τὴν φεματιὰ στὸ δάσος. Βιάζεται νὰ χτίσῃ τὴν φωλιά του. Βρίσκουν λέπτα καὶ καθαρὰ χαμόκλαδα στὴν οἰζα ἐνδὲ βράχου κι ἐκεὶ κάθονται. Συνάζουν μαλακὰ καὶ ξερὰ χορτάρια καὶ χτίζουν τὴν φωλιά τους ἀπὸ μέσα τὴν ἀλείφουν μὲ λάσπη κι ἔπειτα τὴν στρώνουν μὲ τρίχες καὶ μαλλιά. Ἐκεῖ μέσα γεννᾶ τὸ θηλυκό πέντε ώς ἕξη αὐγὰ γαλαζοπράσινα μὲ μερικὲς κόκκινες βιυτλες.

Τὸ θηλυκό κάθεται ἀπάνω καὶ ζεσταίνει τ' αὐγὰ μὲ μεγάλη ὑπομονὴ καὶ πολλὴ ἀφοσίωση. Τὸ ὄρσενικὸ κάθεται στὴν κορυφὴ τοῦ βράχου καὶ φυλάει μήπως φαινῆ κανένας ἔχθρός. Φυλάει, μὰ καὶ δὲν παύει νὰ κελαδῆ τὴν εύτυχία του, τὴν χαρά του. Τὸ κελάδημά του μοιάζει μὲ σφυριγμα καὶ ἀντηχεῖ σ' δλο τὸ δάσος.

Τὰ μικρὰ κοσσύφια βγαίνουν ἀπὸ τ' αὐγὰ δλότελα ἄφτερα. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ώς τὸ βράδυ οἱ γονεῖς τους φρον-

τίζουν γι' αὐτά. Βρίσκονται σ' ἀδιάκοπη κίνηση. Κυνηγούν σκουλήκια, καὶ ἄλλα ἔντομα καὶ τρέφουν μ' αὐτὰ τ' ἀγαπημένα τους.

Ο κόσσυφος ξῆ στὰ δάση, στοὺς πυκνοὺς θάμνους καὶ στὰς
ἄκρες τῶν ποταμῶν (σελ. 117).
Οἱ κόσσυφοι εἰναι πολὺ καλοὶ καὶ φιλόστοιχοι γονεῖς.

33. Ο τέμεος ἔυλουργός.

Πᾶντα ἀρκετὰ χρόνια ποὺ ζοῦσε στὴ Λευκάδα ἕνας ἔυλουργός. Ἡταν πολὺ καλὸς τεχνίτης καὶ μόνη περιουσία εἶχε τὴν τέχνη του. Μὲ αὐτὴν ζοῦσε τὴν μεγάλη του φαμίλια.

Μιὰ μέρα παρουσιάστηκε σ' ἕναν πλούσιο καὶ ζήτησε νὰ τοῦ νοικιάσῃ ἕνα μικρὸ σπίτι, ποὺ εἶχε ἄδειο.

Ο πλούσιος παραδέχτηκε, μὲ τὴ συμφωνία ὅμως νὰ τοῦ δίνηται κάθημα μῆνα ταχτικὰ τὸ νοίκι.

Ο ἔυλουργὸς φτωχὸς μὰ τίμιος ἄνθρωπος, ὑποσχέθηκε. ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ τὸ λόγο του.

Μεγάλες συφορέες καὶ δυστυχήματα τὸν ἐπλάκωσαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ κουβάλησε στὸ νέο σπίτι. Αρρώστησαν τὰ παιδιά του, κατόπι νὴ γυναῖκα του καὶ τελευταῖα καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν εὑρισκε δουλειά. Σὰ φρόνιμος ποὺ ἦταν εἶχε κατὰ μέρος κάτιον οἰκονομίες. Τώρα βρέθηκε στὴν ἀνάγκη νὰ ἔσοδέψῃ ὅτι εἶχε καὶ δὲν εἶχε.

Ἐτσι λοιπὸν ἡ φτωχὴ του οἰκογένεια ὑπόφερε πολύ. Καὶ δὲν ἔφταναν ὅλες αὐτὲς οἱ συφορέες, μὰ ἥρθε καὶ ἄλλη. Ἐτελείωσε ὁ μῆνας καὶ ὁ πλούσιος ζήτησε τὸ νοίκι του.

Ο ἔυλουργὸς τοῦ διηγήθηκε τότε ὅλα τὰ δυστυχήματα ποὺ τοῦ ἥρθαν καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ περιμένη λίγο. Πέρασαν ὅμως δύο μῆνες ἀκόμη χωρὶς νὰ πιάσῃ ταχτικὴ δουλειά, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ πληρώνεται καλὰ γιὰ τὴ λίγη ποὺ εὑρισκε.

Σ' αὐτὸν τὸ μεταξὺ παρακάλεσε καὶ πάλι τὸ σπιτονοικούρη νὰ περιμένῃ ἀκόμη λίγον καιρό.

Μὰ οἱ μῆνες περνοῦσαν καὶ νοέκι τίποτε ἐπὶ τέλους

δι πλούσιος ἄρχισε νὰ ὑποψιάζεται πῶς δὲ ἔυλουργὸς τὸν περιπαῖςει καὶ ἀποφάσισε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τιμιότητά του.

Ἐκλεξε σ' ἔνα φάκελο διακόσες δραχμές, ἵσα ὅσα χρήματα τοῦ χρεωστοῦσε δὲ τεχνίτης—ἐιοίκια τεσσάρων μηνῶν—καὶ μὰ νύχτα, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ κανείς πῆγε στὸ σπίτι τοῦ ἔυλουργοῦ κι ἔρριξε μέσα κρυφὰ τὸ φάκελο,

Τὸ πρῶτον δὲ ἔυλουργὸς βρῆκε τὸ φάκελο. Τὸν ἄνοιξε μὲ τῷεμουλιαστὰ χέρια καὶ βλέπει μέσα ὅσα χρήματα χρεωστοῦσε στὸ σπιτονοικούρον. Δὲν ἥξερε πῶς νὰ τὸ ἔξηγήσῃ αὐτὸν ποὺ τοῦ συνέβη. Πῶς βρέθηκαν ἐκεῖ τόσα χρήματα! Φωνάζει τὴν γυναῖκα του καὶ τῆς λέει:

«Δὲν ξέρω πῶς νὰ ἔξηγήσω αὐτὸν τὸ μυστήριο. Μόλις ἄνοιξα τὰ μάτια μου βρῆκα στὴν εἰσοδο τοῦ σπιτιοῦ μας διακόσες δραχμές».

— «Δοξασμένος νὰ εἶναι ὁ Θεός» εἶπε ἡ γυναῖκα. «Θὰ περάσωμε καλὸ μῆνα».

— «Οχι γυναῖκα μου. Θὰ πλερώσωμε τὰ νοίκια ποὺ χρωστοῦμε».

— «Ναί, ἔχεις δίκιο ἀλλὰ νὰ κρατήσῃς τὰ μισά. Πλέρωσε δύο μῆνες μόνο, γιὰ νὰ μᾶς μείνουν λίγα λεπτά, νὰ ἔξιοικονομήσωμε καὶ τὶς ἄλλες μας ἀνάγκες».

— «Οχι, σοῦ εἶπα, αὐτὸν δὲ γίνεται. Πρέπει νὰ τρέξω ἀμέσως νὰ πλερώσω τὸ χρέος μου. Δὲ βλέπεις πῶς τὰ χρήματα εἶναι ὅσα χρειάζονται γιὰ τὸ νοίκι; Ἐδῶ δὲ Θεὸς ἔχει βάλει τὸ χέρι του. Εγὼ ξέρω τί πίκρα καὶ τί στενοχώρια εἶχα τόσον καιρὸν ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ πλερώσω τὸ χρέος μου».

Καὶ δὲ ἔυλουργὸς ἔτρεξε στὸ σπιτονοικούρον του.

«Κύριε», τοῦ λέει, «σήμερα τὸ πρῶτον βρῆκα στὴν εἰσοδο τοῦ σπιτιοῦ μου διακόσες δραχμές, ἵσα ὅσες σοῦ χρωστῶ. Ο Θεὸς φαίνεται εἶδε τὴν λύπη τῆς καρ-

διᾶς μου καὶ μὲ βοήθησε. Πάρτε, σᾶς παρακαλῶ, τὰ τέσσερα νοίκια ποὺ σᾶς θέλω καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ πολὺ γιὰ τὴ μεγάλη καλωσύνη ποὺ κάματε νὰ μὲ υπομένετε. «Ο Θεὸς νὰ σᾶς τὸ δώσῃ στὴν ὑγείαν σας καὶ τῶν παιδῶν σας».

«Ο πλούσιος πολὺ συκγινήθηκε ἀπὸ τὴν τιμιότητα τοῦ φτωχοῦ ξυλουργοῦ. «Αὔτὰ τὰ χρήματα, εἶπε, εἴναι δικό σου εῦρημα, δὲν ἀνήκουν σ' ἐμένα. Σ' ἔσε τὰ ἔστειλε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ σοῦ δεῖξῃ τὴν ἀγάπη του ποὺ εἰσαι ἀνθρωπος καλὸς καὶ τίμιος. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο θὰ κάμω. «Οχι μόνο σοῦ χαρίζω τὸ χρέος σου, ἀλλὰ καὶ σοῦ παραχωρῶ τὸ σπίτι μου νὰ κατοικῆς ἐλεύτερα ὅσο ζῆς· γιὰ νοίκι μὴν ἀνησυχῆς, μόνο ἀν σοῦ περισσέψουν ἀπὸ τὰλλα σου ἔξοδα, τότε νᾶρθης νὰ πλερώσης· καὶ τότε πάλι ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ ἀν εἶναι καιρὸς νὰ πλερώσης ἢ ὅχι.»

34. Τὸ ρημαγμένο χωρὶς καὶ ὁ Γκιώνης.

Πᾶνε πολλὰ χρόνια ποὺ ταξίδευα σ' ἕνα μεγάλο κάμπο. Πήγαινα σ' ἕνα πολὺ μακρυνὸ χωρὶὸ γιὺ νὰ ἰδῶ τὸ θειό μου ποὺ ἦταν ἀρρωστος βαριά. «Ηταν Ιούλιος μῆνας. «Οπου ἦταν πεῦκα, ἐλιὲς καὶ ἀμπέλια, ἡ ζέστη δὲν ἦταν πολὺ δυνατή.

Μὰ τὸ ἀπομεσήμερο ποὺ βγῆκα στὸν ξερόκαμπο ὑπόφερα πολύ, πῆγα νὰ σκάσω ἀπὸ τὴ ζέστη. Δὲν εὑρισκα πουθενὰ λίγο ἵσκιο. Δυὸ δρες βασανίστηκα.

Ἐπὶ τέλους μπῆκα σὲ μιὰ λαγκαδιά. Φυσοῦσε κεῖ λίγο ἀεράκι καὶ δροσίστηκα. Τὰ μάτια μου χάρηκαν καὶ λίγη πρασινάδα ἀπὸ τὶς πικροδάφνες ποὺ ἦταν στὶς ἄκρες τοῦ ποταμοῦ. «Ηταν ἀνθισμένες καὶ φαίνονταν σὰν τριαντάφυλλα.

Σάν ξεκουνδάστηκα, σηκώθηκα και τράβηξα τὸ δρόμο μου. Είχε βασιλέψει ὁ ἥλιος και δμως μόλις βγῆκα ἀπὸ τὴ λαγκαδὶ ἡ ζέστη δὲ ο και δυνάμωνε. Τὰ γύρω βουνά, οἱ πέτρες και οἱ βράχοι σκόρπιζαν φοβερὴ ζέστη σὰν καμίνια πυρωμένα.

«Κοντεύομε νὰ φτάσωμε στὸ χωριό;» ρώτησα τὸν ἄγωγιάτη μου.

— «Τὸ χωριὸ εἶναι ἀκόμη πολὺ μακρά. Γιὰ νὰ φτάσωμε ἔκει θὰ χρειαστοῦμε ἀκόμη τρεῖς, τέσσαρες ὅρες».

— «Ναί, μὰ ἔγῳ ἔχω πολὺ κουρασιή και κοντεύει νὰ νυχτώσῃ. Δὲ βρίσκεται κανένα μέρος νὰ περάσωμε τὴ βραδυά μας;»

— «Γι' αὐτὸ μὴ σὲ νοιάζῃ. Σὲ λίγο θὰ σοῦ πῶ που θὰ μείνωμε» μοῦ ἀπάντησε ὁ ἄγωγιάτης.

* *

Σὲ λίγο ἀνεβήκαμε ἔνα λόφο κι ἔπειτα κατεβήκαμε σὲ μιὰ κοιλάδα. Ἀντίκρυ μας εἶχαμε ἔνα βουνὸ κατάξερο και στὴ ρίζα του φαίνονταν τὰ χαλάσματα παλιοῦ χωριοῦ. Στὴν κορυφὴ αὐτοῦ τοῦ χωριοῦ ἦταν λίγα μεγάλα πουράρια κι ἀνάμεσα ἔνα μικρὸ ἐκκλησάκι.

«Ἐκεῖ θὰ μείνωμε ἀπόψε» μοῦ εἶπε ὁ ἄγωγιάτης, και μοῦ ἔδειξε τὸ ἐκκλησάκι.

Εἴδαμε και πάθιμε ὡς που ν' ἀνεβοῦμε ὡς ἔκει.

Πρώτη φορὰ ἀπάντησα τέτοια κακοτοπιά.

Κοντὰ στὸ ἐκκλησάκι χύμηκε ἀπάνω μας ἔνα ἄγριο σκυλί.

«Ἐδῶ, Μοῦργο!» ἀκούστηκε μὰ φωνὴ.

Ο σκύλος μουγκρίζοντας γύρισε στὸν αὐλόγυρο τῆς ἐκκλησίας. Στὴν πόρτα πρόβαλε ἔνας καλόγερος ψηλὸς και σκυφτὸς μὲ μακριὰ κάτασπρα γένια. Ἡταν ἡ ὥρα πὸν ἀνάφτουν τὰ φῶτα.

« Καλῶς ἥρθατε » μᾶς εἶπε. « Πῶς ἀπὸ δῶ; »
— « Εὐλογεῖτε· καλησπέρα σας » καὶ μὲ λίγες λέξεις
τοῦ εἶπα τί μᾶς ἔτυχε.

— « Κοπιάστε... »

Μπήκαμε στὸν αὐλόγυρο. [“]Ενα μεγάλο παιδί ἔτρεξε
καὶ πῆρε τὰ πράματά μας καὶ μαζὶ μὲ τὸν ἀγωγιάτη βό-
λεψε τὸ μουλάρι.

Ἐγὼ πῆγα ὄλοϊσια στὴν Ἐκκλησιά, ἔκαμα τὸ σταυρό
μου, ἄναψα ἓνα μεγάλο κερί καὶ προσκύνησα τὴν εἰκόνα
τοῦ προφήτη Ἡλία. [“]Επειτα βγῆκα καὶ κάθισα στὴν
αὐλή, ποὺ φυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι.

Σὲ λίγο καθίσαμε νὰ φᾶμε κάτω ἀπὸ ἓνα πουρνάρι
ψηλόκορδο καὶ φουντωτό. Στὸ μεταξὺ πρόβαλε καὶ τὸ
φεγγάρι.

Σὰν ἀποφάγαμε, ρώτησα τὸν παπὰ ποιὰ ἦταν ἡ πα-
τρίδα του καὶ ἀν εἶχε πολὺν καιόδ σ' αὐτὸ τὸ μοναστήρι.

« Γεννήθηκα ἐδῶ, μοῦ ἀπάντησε, κι ἐδῶ θὰ πεθάνω.
Μὰ καταλαβαίνω πὼς θέλεις νὰ μάθης τὴν ίστορία τοῦ
χωριοῦ μου, πού, ὅπως εἶδες, ἔχει οημάξει — Ἀντώνη,
κάμε μας καφέ.

* * *

« Ήρθε ὁ καφές. Ὁ ἀγωγιάτης σὰν ἤπιε τὸν καφέ
του, πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Ὁ Ἀντώνης ξαπλώθηκε πιὸ πέρα.
« Ο παπᾶς πίνοντας τὸν καφὲ ἄρχισε νὰ λέη:

« Τὸ χωριό μου εἶναι λόγα χρόνια ποὺ κατάντησε σὲ
τέτοια χάλια ποὺ βλέπεις. [“]Οταν ἥμουν στὴν ἡλικία
σου δῆλος διόπος ἐδῶ ἦταν δασωμένος. Χαμηλά, ἦταν
χωράφια καταπράσινα ἀπὸ τὰ σπαρτά πιὸ ἐπάνω ἔλιες
φουντωτὲς σὰ νυφοῦλες καὶ στὶς πλαγιές ἀμπέλια. [“]Ολο
τὸ χωριό ἦταν χωμένο μέσα στὰ δέντρα. Τὴν ἀνοιξη ἀπὸ

μαχρυά· δ τόπος μοσκοβιολοῦσε ἀπὸ ἄνθη. Ἐδῶ καθόμουν.
κάθε βράδυ καὶ ἄκουα ἀπὸ τὰ καταπράσινα φυλλώματα τῶν
θάμνων καὶ τοὺς πυκνοὺς κλάδους τῶν δέντρων τ' ἀηδό-
νια. Παντοῦ κελάρυζαν νερὰ δροσερὰ καὶ κρουσταλλένια.
Διὸ νερόμυλοι δούλευαν νύχτα μέρα».

«Καὶ τί ἔγιναν οἱ μύλοι αὐτοί;» τὸν ρώτησα.

— «Ρήμαξαν, παιδί μου. Ποῦ νερὸς πιά!

» Τὸ καλοκαίρι τὰ δέντρα μας ἦταν φορτωμένα ἀπὸ
καρπούς. Τὸ φθινόπωρο ἔτρεχαν ἀπὸ παντοῦ ν' ἀγορά-
σουν τὰ προϊόντα μας. Ὁπως περνούσαμε δροσερὸ καλο-
καίρι, ἔτσι καὶ ὁ χειμῶνας ἦταν μαλακός. Τὰ δέντρα δὲν
ἄφηναν τὸ ξεροβόρι νὰ φτάσῃ στὰ σπίτια μας. Μὲ λίγα
λόγια, παιδί μου, εἴχαμε τοῦ κόσμου τὰ ἀγαθά. Τίποτε
δὲ μᾶς ἔλειπε».

* * *

Σώπασε λίγο ὁ παπάς. Μιὰ φωνὴ μονότονη ἀκού-
στηκε τότε ἀπὸ κάποιο δέντρο: γκιόν! γκιόν!

«Φώναζε, δυστυχισμένε καὶ σύ, τὸν ἀδερφό σου»
εἶπε ὁ παπάς. «Λοιπόν, παλληκάρι μου, ἔτσι εύτυχισμένοι
ζούσαμε ὃς που ἀρχισε ὁ χαλασμός. Μπῆκε τὸ τσεκούρι
κι ἔρριξε κάτω τοὺς εὐεργέτες μας, τὰ δέντρα, γιὰ νὰ
τὰ κάνουν κάρβουνα.

» Τοῦ κάκου τοὺς φώναζε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ:

— «Παιδιά, τί κάνετε; Θὰ μᾶς ψήσῃ ἡ ζέστη τὸ καλο-
καίρι! Θὰ μᾶς παγώσῃ τὸ κρύο τὸ χειμῶνα! Θὰ μᾶς πνί-
ξουν τὰ ποτάμια· θὰ μᾶς οημάξουν τὰ χωράφια μας καὶ
τ' ἀμπέλια μας!»

» Ποιὸς ἀκούει τέτοια μπρὸς στὰ χρήματα ποὺ πλή-
ρωναν οἱ καρβουνιάρηδες!

» Καὶ σὰ νὰ μὴν ἔφτανε τὸ τσεκούρι ἀρχισε καὶ ἡ

φωτιά. Φωτιά οἱ νοικοκυραῖοι γιὰ ν' ἀνοίξουν χωράφια,
φωτιά καὶ οἱ βισκοὶ γιὰ νὰ φυτρώσῃ χορτάρι γιὰ τὰ πρό-
βατά τους.

»Τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων ἀκολούθησαν τώρα καὶ
οἱ μικροί. Τὰ παιδιά, κακομαθημένα καὶ ἄκαρδα, δὲν
ἄφηναν φωλιὰ γιὰ φωλιά! Τὰ μεγαλύτερα μάλιστα πῆραν
καὶ τὰ τουφέκια καὶ ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ δὲν
ἄφηναν πουλάκι.

»Τοῦ κάκου δὲ δάσκαλος μύλησε στὴν ἐκκλησία πολλὲς
φορὲς καὶ εἶπε, πὼς μὲ τὴν καταστροφὴν τῶν πουλιῶν
θὰ τοὺς πνίξουν οἱ κάμπιες· δὲ θ' ἀφήσουν οὕτε δέντρο,
οὕτε ὅπωρικό, οὕτε λάχανα, οὕτε ἐλιές. "Ολα θὰ τὰ οη-
μάξουν. Μὰ ποιὸς νὰ τὸν ἀκούσῃ; Κι ἔτσι χρόνο μὲ
χρόνο λιγόστευαν τὰ δέντρα, λιγόστευαν τὰ νερά, λιγό-
στευαν τὰ πουλιά".

Πάλι ἀκούστηκε ἡ μονότονη φωνή: «γκιόν! γκιόν!»

«Ο Ἀντώνης ποὺ εἶχε ἀποκοιμηθῆ, ἀναταράχτηκε.

— «Πήγινε, παιδί μου, νὰ κοιμηθῆς!» τοῦ εἶπε δὲ
παπάς.

»Ἐμεῖς θὰ τελειώσωμε τὴν κουβέντα μας καὶ ἔπει-
τα θὰ πᾶμε».

«Σὲ λίγα χρόνια λοιπὸν οήμαξε τὸ χωριό μας. Τὸ
ξεροπόταμο μὲ τὶς νεφοποντὲς φούσκωνε καὶ χαλοῦσε τὰ
χράφια. Πρῶτα δσα ἥταν στὶς πλαγιὲς κι ἔπειτα δσα
ἥταν στὸν κάμπο. Οἱ κάμπιες ἔτρωγαν τὰ φύλλα κι ἄφη-
ναν κοτσάνια. Κι ἔτσι δλα τὰ δέντρα καταστράφηκαν.
οὕτε λάχανα πιὰ δὲν εἶχαμε νὰ φᾶμε. "Αρχισε ἡ πεῖ-
να. Χάλασαν καὶ τὸ ἀμπέλια, καὶ τὶς ἐλιές τὶς ἔκοψαν
γιὰ κάρβουνα.

» Τὰ νερὰ τῆς βροχῆς ποὺ κατέβαιναν τώρα ἀκρά-
τητα ἀπὸ τὸ βουνὸν ἔκαμαν βάλτο κάτω στὰ χαμηλὰ μέρη.
Ο βάλτος ἔφερε τὴν θέρμην καὶ κοντὰ στὴν θέρμην κι ἄλ-
λες πολλὲς ἀρρώστιες. Ἐπεσε θανατικό. Ρήμαξε τὸ ἔνα
σπίτι κοντὰ στὸ ἄλλο. Πέθανε ἡ παπαδιά μου, πέθαναν
καὶ τὰ παιδιά μου κι ἔμεινα μόνος κι ἔρημος.

«Τὰ βλέπετε;» τοὺς ἔλεγα. «Ἐλάτε νὰ ξαναδασώσωμε
τὸ χωριό μας». Ποῦ ν' ἀκούσουν! Ἀλλοι ἔφυγαν στὴν
ξενιτιὰ καὶ δὲν ξαναγύρισαν. Ἀλλοι ἔχτισαν νέο χωριό
πίσω ἀπὸ τὸ βουνό. Ἐτσι σιγὰ σιγὰ οημώθηκε τὸ χω-
ριό μου κι ἔμεινα μονάχος».

«Οσο ἡ ὥρα περνοῦσε τόσο πιὸ συχνὰ ἀκουόταν ἡ
μονότονη ἐκείνη φωνὴ «γκιόν! γκιόν!»

«Δὲν ξέρω γιατί ἡ φωνὴ αὐτή, παπά μου, μοῦ βα-
ραίνει τὴν καρδιά».

— «Εἶναι τοῦ Γκιόνη, ποὺ φωνάζει τὸν ἀδερφό του,
μοῦ ἀπάντησε χαμογέλωντας. ἡ φωνή του μοῦ θυμίζει
τὸ μῆθο αὐτοῦ τοῦ πουλιοῦ τῆς νύχτας μὲ τὴν λυπητερή
του φωνή».

·Έκοιταξα στὰ μάτια τὸν καλὸ γέροντα κι ἐκεῖνος
μάντεψε τὴν ἐπιθυμία μου. «Ναί, παιδί μου, νὰ σοῦ τὸν
πῶ τὸ μῆθο».

Καὶ ἄρχισε:

«Μιὰ φορὰ κι ἔναν καιρὸν ἦταν δυὸ ἀδέρφια, ὁ Δῆ-
μος καὶ ὁ Γκιόνης.

» Ο Δῆμος ἔβοσκε τὰ πρόβατα, ὁ Γκιόνης ἔσκαφε
στὰ χωράφια κι ἔφύλαγε τ' ἄλογα.

» «Ολη τὴν ἡμέρα οἱ δυὸ ἀδερφοὶ ἔμεναν μακρὺὰ ἀπὸ
τὸ σπίτι τους καὶ γύριζαν τὸ βράδυ, καλόκαρδοι πάντα.
Κουρτίδου—Κονιδάρη, Ἀναγνωστικὸ Γ', ἔκδ. Α'.

» Μιὰ βραδυὰ δὲ Δῆμος καθόταν στὴν αὐλὴ λυπημένος τοῦ εἶχε ἀρπάξει δὲ λύκος τὴν καλύτερή του προβατίνα.

» Σὲ λίγο ἤρθε καὶ δὲ Γκιόνης καβάλλα ἀπὸ τὴν ποτίστρα. Εἶχε ποτίσει ἐκεῖ τὰ δώδεκα ἄλογά του. Ἡταν νύχτα καί, δπως τώρα, φώτιζε τὸ φεγγάρι.

» Ο Δῆμος δμως ἥταν λυπημένος ἐμέτρησε μὲ μιὰ ματιὰ τὸ ἄλογα καὶ τὰ βρῆκε ἔντεκα. Δὲν εἶχε λογαριάσει καὶ τὸ ἄλογο τοῦ Γκιόνη τόσο ἥταν θολωμένο τὸ μυαλό του.

« Πόσα εἶναι τὸ ἄλογα, Γκιόνη; »

— « Δώδεκα, ἀδερφέ μου ».

» Τὰ μετράει πάλι δὲ Δῆμος καὶ τὰ βρίσκει ἔντεκα εἶχε κάμει τὸ ἴδιο λάθος.

— « Πόσα εἶναι τὸ ἄλογα, Γκιόνη; » ρώτησε πάλι τὸν ἀδερφό του μὲ ἄγρια φωνή.

— « Δώδεκα, ἀδερφέ μου » ἀποκρίθηκε ἵσυχα ἐκεῖνος.

» Ο Δῆμος νόμισε πὼς δὲ Γκιόνης ἔχασε τὸ ἄλογο καὶ τοῦ ἔλεγε ψέματα.

» Τόσο πολὺ υμώσει ἐκείνη τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν ἔξερε τί ἔκανε. Ἐβγαλε τέτοιες ἄγριες φωνὲς ποὺ τὰ ἄλογα τρόμαξαν, σήκωσαν τὸ αὐτιά τους δλόρθα καὶ κοίταζαν δλόγυρα ἀνήσυχα.

» Γρήγορα τὸ ἄλογο, Γκιόνη, ἀλλιῶς νὰ μὴ γυρίσης πίσω. Γρήγορα τὸ ἄλογο, εἰδεμὴ δὲ θέλω νὰ σὲ ξέρω γι' ἀδερφό ».

« Ο παπᾶς στάθηκε νὰ ξεκουραστῇ λίγο κι ἀρχισε πάλι.

* *

» Ο Γκιόνης τρόμαξε. Φαντάστηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ πὼς ἀληθινὰ ἔχασε τὸ ἄλογό του χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ.

» Τρέχει καβάλλα στὸ δάσος μὲ μεγάλη δρμή. Τρέχει παντοῦ γιὰ νὰ τὸ βρῆ.

»Ἐκεῖ ποὺ τὸ ἄλογο ἔτρεχε σὰν ἀστραπῆ, χτυπᾶ ὁ Γκιόνης ἀπάνω σ' ἕνα μεγάλο δέντρο καὶ τινάζεται κάτω ἀπὸ τὸ ἄλογο, ἥταν νεκρός.

»Σὲ λίγο γύρισε τὸ ἄλογο καὶ μπῆκε μονάχο στὴν αὐλὴ μὲ λυπτηρὰ χλιμιντρίσματα.

»Ο Δῆμος τὸ βλέπει, μὰ δὲ βλέπει καὶ τὸν ἀδερφό του. Μετράει τὸ ἄλογα καὶ τὰ βρίσκει δώδεκα.

»Περιμένει νὰ γυρίσῃ ὁ Γκιόνης, περιμένει, μὰ τίποτε. Ἡταν πιὰ μεσάνυχτα καὶ ὁ Γκιόνης δὲ φαίνεται. Ο Δῆμος ἀνησύχησε.

«Τί νὰ γίνηκε ὁ ἀδερφός μου;» ἔλεγε καὶ ἔσανάλεγε.

»Οἱ ὕρες περνοῦσαν ἡ μιὰ ὑστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ Γκιόνης ὅμως δὲ φαινόταν, καὶ τὸ ἄλογο ὅλοένα χλιμίντριζε.

»Ο Δῆμος δὲν κρατιέται πιὰ καὶ τρέχει νὰ βρῇ τὸν ἀδερφό του τρέχει ποντοῦ καὶ φωνάζει: «Γκιόνη! Γκιόνη!»

»Ο ἀδερφός του ὅμως δὲ δίνει ἀπόκριση. «Γκιόνη! Γκιόνη!» φωνάζει πάλι ὁ Δῆμος. Μὰ τοῦ κάκου. Οἱ πεθαμένοι δὲ μιλοῦν.

»Ἐκεῖ ποὺ ἔτρεχε καὶ φώναζε στὸ δάσος, ἄξαφνα βλέπει στὸν ἵσκιο ἐνδὲ δέντρου κάτι. Πηγαίνει κοντὰ καὶ τί βλέπει; Τὸν ἀδερφό του, τὸν Γκιόνη ἀναίσθητο, ἔσαπλωμένο στὴ γῆ. Τὸ φεγγάρι φώτιζε τὸ νεκρό του πρόσωπο.

«Γκιόνη, Γκιόνη! ἀδερφέ μου!» φώναζε δυνατὰ ὁ Δῆμος. «Μεσάνυχτα εἶναι. Σήκω! Μὰ σὺ δὲ σηκώνεσαι! εἶσαι πεθαμένος!... κι ἡ αἰτία εἴμαι ἔγω! ἔγὼ σὲ σκότωσα, ἀγαπημένε μου ἀδερφούλη! ἔγὼ μὲ τὸν ἀνόητο καὶ ἄγριο θυμό μου!»

Καὶ ὁ Δῆμος κλαίει, κλαίει ἀπαρηγόρητα καὶ οἱ θρῆ-

νοι του ἀντιβουῶν σ' ὅλο τὸ δάσος. «Σκότωσα τὸν ἀδερφό μου. Ἐγινα δεύτερος Κάιν» φώναζε μὲ σπαραγμούς.

»Καὶ νύχτα μέρα γύριζε σὲ κάμπους καὶ βουνὰ σὰν τρελός. Ὁ Θεὸς ἐπιτέλους τὸν λυπήθηκε. Τοῦ ἄλλαξε τὸ κορμὶ καὶ τὸ πρόσωπο καὶ τὸν ἔκαμε πουλί· κι ἀπὸ τότε πετᾶ τὶς νύχτες ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο καὶ μὲ φωνὴ λυπημένη φωνᾶζει: «Γκιόν ! Γκιόν !»

* * *

»Καὶ τώρα, παιδί μου, εἶπε ὁ παπάς, εἶναι καιρὸς νὰ πᾶς νὰ ἡσυχάσης, γιατὶ θὰ σηκωθῆς πολὺ πρωί. Μόνο αὐτὸ γὰ μὴ λησμονήσης ποτέ: Μὴ θυμώνης, γιατὶ ὁ θυμὸς παραπαίρνει τὸν ἀνθρωπό, καὶ κάνει πράματα ποὺ ὕστερα πικρὰ μετανοεῖ».

Τὸ πρωὶ ἀποχαιρέτησα τὸν ἀσπρομάλλη παπά.

«Ο ἄγιος αὐτὸς ἀνθρωπος δὲ ζῆ πιά. Τὰ λογια του δμως ζοῦν μέσα μου καὶ ποτὲ δὲ θὰ τὰ λησμονήσω.

33. Ο κλῶνος, τὸ δειμάτι καὶ ἡ φιλένη.

«Ο κύριος Φίλιππος ἦταν δάσκαλος σ' ἓνα χωριό. Ἀγάπουσε πολὺ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου κι ὅλο γι' αὐτὰ φρόντιζε. Τὰ ἔβγαζε συχνὰ περίπατο στὴν ἔξοχὴ καὶ περνώντας ἀπὸ κήπους, χωράφια, ἀμπέλια, τοὺς ἔκανε μάθημα γιὰ τὰ δέντρα, γιὰ τὰ λουλούδια, γιὰ τὰ πουλιά, γιὰ δτὶ ἀπαντοῦσαν στὸ δρόμο τους.

Μιὰ μέρα ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ πέρασαν ἀπὸ ἓνα λιβάδι, ποὺ τὸ δρόσιζε ἓνα ποταμάκι μὲ τὸ ὄλοκάθαρο νερό του. Στὴν ἄκρη τοῦ ποταμιοῦ ἦταν ἵτιές, καὶ τὰ κλαδιά τους, ποὺ γέρνουν πρὸς τὰ κάτω, ἀγγιζαν τὸ νερό.

Κοντά σὲ μιὰ τέτοια ίτιὰ ἔνας γέρος ἔκοβε μῷ ἐνα
μαχαίρι αλώνους.

Ο δάσκαλος τὸν ἔχαιρέτισε μῷ εὔγένεια καὶ τὸν ρώ-
τησε γιατὶ τὰ κόβει τὰ αλωνάρια τῆς ίτιᾶς.

« Γιὰ νὰ πλέξω καλάθια » ἀποκρίθηκε ὁ γέρος « φτω-
χὸς ἄνθρωπος εἶμαι πῶς νὰ ζήσω; »

— « Πολὺ φρόνιμα κάνεις » τοῦ εἶπε δ δάσκαλος.
« τὸ λέει κι ὁ λόγος, ὁ φτωχὸς ποὺ δὲ δουλεύει, ἢ πει-
νᾶ ἢ διακονεύει· κι ἔνας ποὺ μπόρει νὰ δουλέψῃ, εἶναι
ντροπὴ ν' ἀπλώνῃ τὸ χέρι του ».

Ο δάσκαλος ἔζήτησε τὴν ἄδεια τοῦ γέρου, ἐπῆρε ἔνα
αλωνάρι ίτιᾶς καὶ ρώτησε τὰ παιδιά:

« Μπορεῖτε νὰ τὸ σπάσετε; »

Τὰ παιδιὰ γέλασαν, καὶ κείνο ποὺ ἦταν κοντὰ στὸ
δάσκαλο πῆρε τὸ αλωνάρι καὶ τὸ ἔσπασε στὴ στιγμὴ μὲ
τὰ δυδ δάχτυλά του.

Τότε ὁ δάσκαλος πῆρε στὴν παλάμη του πολλὰ αλω-
νάρια, τᾶδεσε μῷ ἔνα γερὸ σπάγγο καὶ ρώτησε:

« Μπορεῖτε νὰ σπάσετε καὶ τοῦτο τὸ δεμάτι; »

« "Α, αὐτὸ δχι" » ἀποκρίθηκαν δλα τὰ παιδιὰ μαζί.

— « Αἱ, λοιπόν, παιδιά, δσοι εἶναι ἐνωμένοι, ἀγαπη-
μένοι καὶ μονιασμένοι εἶναι σὰν τὸ δεμάτι αὐτό· τὰ λε-
πτὰ αλωνάρια, ποὺ σπάζουν εύκολα ἔνα χωριστά, δὲ
σπάζουν ἀφοῦ δέθηκαν σὲ δεμάτι. Ἡ δμόνοια, παιδιά,
δίνει δύναμη ».

Κι ἄλλη φορὰ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε μιλήσει γι αὐτό,
καὶ ἀπὸ καιρὸ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ζοῦσαν ὄναμεταξύ
τους σὰν ἀδέρφια.

Απὸ δλα δμως τὰ παιδιὰ δυδ ἔσχώριζαν· δ Παῦλος
καὶ ὁ Κώστας ἦταν γείτονες· μαζὶ ἔρχονταν τὸ πρωὶ στὸ
σχολεῖο καὶ μαζὶ ἔφευγαν τὸ βράδυ· ἦταν ἀχώριστοι φίλοι.

“Ο δάσκαλος καὶ τὰ παιδιά, ἀφοῦ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ λιβάδι κι ἄφησαν τὸ ποταμάκι καὶ τὶς ἵτιές, τράβηξαν σὸν ἐναν κάμπο. Πιὸ πέρα ἦταν ἔνα ψήλωμα· τὰ δυὸ παιδιὰ κουβεντιάζοντας ἔμειναν λιγάνι πίσω. Τὰ ἄλλα εἶχαν προχωρήσει μὲ τὸ δάσκαλο στὸ ψήλωμα κι ἔβλεπαν μὲ θαυμασμὸ τὸ ὡραῖο θέαμα δλόγυρα.

“Απὸ τοὺς δύο φίλους ὁ Παῦλος ἀνέβηκε σὸν ἐντρο, κι ὁ Κώστας ἐπροχώρησε σὲ μιὰ μάντρα. Μὰ ἔξαφνα γύρισε πίσω τρέχοντας καὶ φωνάζοντας μὲ τρόμο· ἔνας μαντρόσκυλος ἔτρεχε κατόπι του γαυγίζοντας ἄγρια.

“Άλλὰ τὴν ἴδια σπιγμὴν ὁ Παῦλος πηδᾶ ἀπὸ τὸ δέντρο, τρέχει γρήγορα καὶ βρίσκεται ἀνάμεσα στὸ φίλο του καὶ στὸ σκύλο. Ἐκεῖ στέκεται μὲ θάρρος, καὶ σκύβει νὰ πάρῃ μιὰ πέτρα ἀπὸ χάμου.

“Ο μαντρόσκυλος καθὼς εἶδε ἔξαφνα καὶ δεύτερο ἐχθρό, καὶ μάλιστα ἔτοιμο νὰ τὸν χτυπήσῃ, γύρισε τὶς πλάτες καὶ μπῆκε στὴ μάντρα του μὲ τὴν οὐρὰ κατεβασμένη.

“Ο δάσκαλος ποὺ εἶδε τὸν κίνδυνο τῶν παιδιῶν κατέβηκε τρέχοντας ἀπὸ τὸ ψήλωμα γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς δύο φίλους· κατόπι του ἔτρεξαν καὶ τἄλλα παιδιά.

“Οταν ὁ δάσκαλος εἶδε τί ἔκαμε ὁ Παῦλος, πῆγε κοντά του καὶ τοῦ εἶπε:

«Εὔγε, παιδί μου· σήμερα φάνηκες καὶ φίλος ἀληθινὸς καὶ γενναῖο Ἑλληνόπουλο· πάνω στὸ δέντρο, ἐσὺ δὲν εἶχες κανένα φόβο· μὰ προτίμησες νὰ κινδυνέψῃς, γιὰ νὰ σώσης τὸ φίλο σου».

Κι ὑστερα γυρνῶντας στάλλα παιδιά:

«Νά, παιδιά μου, εἶπε, τί κάνει ἡ ἐνωση καὶ τί ὁ χωρισμός. Ὁ Κώστας καὶ ὁ Παῦλος, ἐπειδὴ χωρίστηκαν ἀπὸ μᾶς κόντεψαν νὰ κακοπάθουν· μὰ ἡ φιλία ποὺ τοὺς ἐνώ-

νει γλύτωσε τὸν Κώστα. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα ποτὲ νὰ μὴ τὴν ἔχασετε, παιδιά μου. Πάντα ἀγαπημένοι καὶ ἀδερφωμένοι νὰ είστε.

»Οἱ πρόγονοί μας, παιδιά, τὴν παλληκαριὰ καὶ τὴν καλωσύνη τὶς εἰχαν σὲ μεγάλη ὑπόληψη, κι ἔδιναν στεφάνια στοὺς γενναίους καὶ στοὺς καλούς. Γι αὐτὸ προτείνω νὰ πλέξετε δυὸ στεφάνια· ἕνα ἀπὸ κλαδιὰ βελανιδιᾶς καὶ ἕνα ἀπὸ κλαδιὰ μυρσίνης· τὸ στεφάνι τῆς βελανιδιᾶς νὰ τὸ δώσωμε τοῦ Παύλου γιὰ τὴν παλληκαριὰ του, καὶ τῆς μυρσίνης νὰ τοῦ τὸ δώσωμε τοῦ Ἰδιου γιὰ τὴ φιλία ποὺ ἔδειξε σήμερα στὸν Κώστα».

—«Ναι, ναι,» φώναξαν δλα τὰ παιδιὰ κι ἔτρεξαν νὰ κόψουν κλαδιὰ βελανιδιᾶς καὶ μυρσίνης.

»Οταν ἔκαμαν τὰ δυὸ στεφάνια, τάφρον στὸ δάσκαλο, κι αὐτὸς τὰ πρόσφερε ἀπὸ μέρους δλων τῶν παιδιῶν στὸν Παῦλο.

Ο Παῦλος ντροπαλὰ καὶ μὲ συγκίνηση, ποὺ ἀνέβαζε δάκρυα στὰ μάτια του, εὐχαρίστησε μὲ δλη τὴν καρδιὰ του τὸ δάσκαλο καὶ τὰ παιδιά. Μὰ πῆρε μόνο τὸ στεφάνι τῆς βελανιδιᾶς καὶ εἶπε στὸ δάσκαλο:

«Τὸ στεφάνι τῆς φιλίας δὲν ταιριάζει σὲ μένα, ἀλλὰ στὸ φίλο μου ἔχω μεγάλη φιλία μὲ τὸν Κώστα καὶ αὐτὸς γιατὶ ἔχει καλὴ καρδιὰ καὶ καλὸ χαρακτῆρα. Αὐτὸς εἶναι ἡ αἰτία τῆς φιλίας μας καὶ σ' αὐτὸν ταιριάζει τὸ στεφάνι τῆς μυρσίνης».

—«Αὐτὸ νὰ γίνη» εἶπε ὁ δάσκαλος μὲ χαρά· «ώς καὶ στὸ στεφάνι φαίνεσαι ἀληθινὸς φίλος, παιδί μου Παῦλο. Ο φίλος σου θὰ πάρῃ τὸ στεφάνι τῆς μυρσίνης».

Καὶ ὁ δάσκαλος ἐπόδσφερε τὸ στεφάνι τῆς φιλίας στὸν Κώστα.

‘Ο ήλιος ἔχρωμάτιζε τὴ δύση μὲ τὰ πιὸ ὅμορφα χρώματα.

«Καιρὸς νὰ γυρίσωμε» εἶπε ὁ δάσκαλος.

Καὶ τὰ παιδιὰ πρόθυμα καὶ ὑπάκουα, ὅπως κάθε φορά, μαζεύτηκαν τριγύρω του καὶ κίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ Κώστας καὶ ὁ Παῦλος, κρατῶντας τὰ στεφάνια, ἀκολουθοῦσαν μαζὶ πλάι, πλάι, πάντα ἀχώριστοι καὶ ἐνωμένοι.

36. Διομήδης καὶ Γλαῦκος.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους Ἑλληνες ἥρωες ποὺ πῆγαν τὸν παλιὸ καιρὸ νὰ πολεμήσουν στὴν Τροία ἦταν καὶ ὁ Διομήδης ἀπὸ τὸ Ἀργος.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποὺ ὁ Διομήδης πολεμοῦσε κι ἔκανε μεγάλη καταστροφὴ στοὺς Τρωαδίτες, βλέπει ἄξαφνα ἐμπρός του ἔνα ὅμορφο καὶ γενναῖο παλληκάρι. Ἡταν ὁ βασιλιὰς τῆς Λυκίας ποὺ ἥρθε νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρωαδίτες.

‘Ο Διομήδης καθὼς εἶδε τὸ νέο πολεμιστή, τὸν ρωτησε ἀτάραχα:

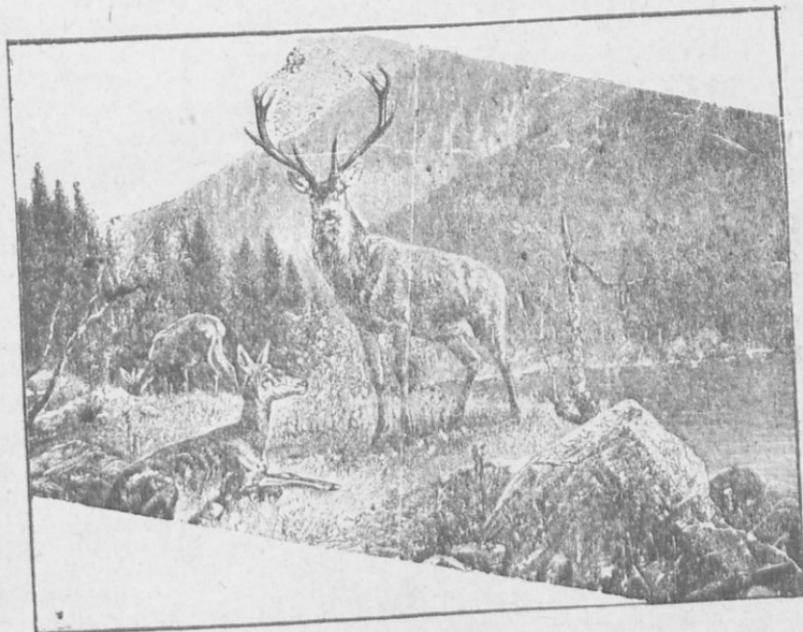
«Ποὶ δειπνεῖ παλληκάρι μου, γιατί πρώτη φορὰ σὲ βλέπω; Φαίνεσαι ἀντρεῖος καὶ θὰ ἔχης καρδιὰ γενναία, ἀφοῦ ἐτόλμησες νὰ παρουσιαστῆς ἐμπρός μου καὶ νὰ θέλης νὰ πολεμήσης μ' ἐμὲ χωρὶς νὰ φοβηθῆς τὸ φυνικὸ κοντάρι μου».

‘Ο Γλαῦκος ἀπάντησε:

«Μεγαλόψυχε Διομήδη, γιατί μ' ἐρωτᾶς ἀπὸ ποῦ καταγομαὶ; Οἱ γενιὲς τῶν ἀνθρώπων μοιάζουν μὲ τὰ φύλλα τῶν δέντρων. Ὁπως ἄλλα ἀπ' αὐτὰ τὰ πέρονει ὁ ἀέρας καὶ τὰ εὔχνει καταγῆς καὶ ἄλλα φυτρώνουν πάλι τὴν ἄνοιξη, ἔτσι καὶ

οἱ γενιὲς τῶν ἀνθρώπων, ἄλλες χάνονται καὶ ἄλλες ἔρχονται κατόπι τους. Μ· ἀφοῦ θέλεις νὰ μάθης ποιὸς εἶμαι, θὰ σοῦ τὸ πῶ. Κατάγομαι ἀπὸ τὸ "Αργος καὶ εἶμαι ἔγγονας τοῦ Βελλερεφόντη, τοῦ μεγάλου ἥρωα ποὺ σκότωσε ἔνα φοβερὸ θηρίο ποὺ ἔβγαζε φλόγες ἀπὸ τὸ στόμα του!»

‘Ο ἀντρεῖος Διομήδης χάρηκε ποὺ ἤκουσε τὰ λόγια αὐτά, ἔμπηξε τὸ μακρὺ κοντάρι του σιὴ γῆ καὶ εἶπε στὸ Γλαῦκο μὲ γλυκειὰ φωνή :

"Ἐξαφνα ἡ φιλόστοργη λαφίνα σηκώνει ἀνήσυχη
τὸ κεφάλι της (σελ. 139)."

«Γλαῦκε, εἶσαι πατρικός μου φίλος, γιατὶ δὲ παπούς μου εἴκοσι μέρες φιλοξένησε μὰ φορὰ στὸ σπίτι του τὸ λαμπρὸ Βελλερεφόντη. "Εδωκαν καὶ πῆραν ἀναμεταξύ τους καὶ πλούσια δῶρα. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ πολεμήσωμε δὲνας μὲ τὸν ἄλλο καὶ νὰ γίνωμε ἔχθροι, ἀλλὰ νὰ διατη-

φήσωμε τὴ φιλία τῶν γονέων μας καὶ νὰ τὴν ἀφήσωμε κλιρονομιὰ καὶ στοὺς ἀπογόνους μας. Ἐς ἀνταλλάξωμε λοιπὸν τὰ δπλα μας γιὰ νὰ δοῦν καὶ οἱ ἄλλοι πόσο σεβόμαστε τὴν πατρικὴ φιλία καὶ τὴν φιλοξενία τῶν προγόνων μας».

— «Μὲ μεγάλη μου χαρά» φώναξε ὁ Γλαῦκος καὶ ἔσφιξε δυνατὰ τὸ δεξὶ χέρι ποὺ τοῦ ἀπλωσε ὁ Διομήδης.

Ἐπειτα ὠρκίστηκαν νὰ διατηρήσουν γιὰ πάντα τὴ φιλία τους καὶ ἀντάλλαξαν τὰ δπλα τους.

37. Ἡ ἀλεπού καὶ τὸ κυνῆγο της.

Ο ἥλιος ἔχει βασιλέψει. Τὰ λαμπρὰ καὶ ὠραῖα χρώματα ποὺ στολίζουν τὸν οὐρανὸν ἔσβησαν. Τὰ βουνά, οἱ λόφοι, τὰ δάση δὲν ἔχωρίζουν πιά. Ἀρχίζει τὸ σκοτάδι νὰ σκεπάζῃ δλα. Τὰ πουλιὰ ἔπαψαν νὰ κελαδοῦν. Ἐχουν κρυφτῇ στὶς φωλιές τους γιὰ νὰ κοιμηθοῦν. Καὶ μόνο ἀπὸ τὶς πυκνὲς φυλλωσιὲς ἀκούγεται ἡ γλυκειὰ φωνὴ τοῦ ἀηδονιοῦ. Σιγὰ σιγὰ κάθε θόρυβος παύει, τίποτε δὲν ἀκούγεται πιά!

Μόνο τὸ ἀγρόμια ξυπνοῦν στὴν ἥσυχη αὔτὴ ὅρα καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὶς φωλιές τους πεινασμένα γιὰ νὰ βροῦν τροφή. Αὔτὴ τὴν ὅρα καὶ ἡ ἀλεπού ἔκεινα ἀπὸ τὴ φωλιά της καὶ βγαίνει ἥσυχα ἥσυχα καὶ μὲ πολλὴ προφύλαξη ἀπὸ τὸ δάσος. Ἔξαφνα ἀκούει ἐλαφρὸ θόρυβο· τρίζουν τὰ ἔρδα φύλλα ποὺ εἶναι πεσμένα καταγῆς. Ἡ ἀλεπού σηκώνει τὸ κεφάλι της, τεντώνει τὸ αὐτιά της καὶ μένει ἀκίνητη. Θέλει νὰ μάθη τί τρέχει.

Ἀκούγεται πάλι ἔνα δυνατὸ σφύριγμα. Καὶ νὰ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος προβαίνει ἔνα πολὺ ὅμορφο ζῶο, μὲ τρίχωμα καστανοκόκκινο καὶ μὲ ἀσπρες βούλες, μὲ λεπτὰ

πόδια καὶ πολὺ κοντὴ οὐρά, μὲ μάτια μεγάλα, μαῦρα καὶ
ημεραὶ καὶ ὅταν φωνάξῃ, ἡ φωνή του εἶναι δυνατή, μὰ
τρεμουσιλιαστὴ ἀπὸ φόβο. Εἶναι λάφι. Κρατεῖ τὸ κεφάλι
του ψηλά, στρέφει παντοῦ τὰ ζωηρὰ μάτια του καὶ προσ-
παθεῖ μὲ τὸ ούγχος του νὰ μυριστῇ μὴν κρύβεται ποθενά
κανένας ἔχθρος. Εἶναι ζῶο ησυχο, ἀθώο καὶ πολὺ δειλό.

Σὲ λίγο ἀκούγεται πάλι καὶ ἄλλος θόρυβος. "Ερχεται
τρέχοντας τὸ λαφάκι. Πηδάει στὴ μητέρα του, παῖζει μαζί¹
της κι ἔπειτα γονατίζει καὶ βυζαίνει, ἐνῷ ἡ καλὴ μητέρα
τὸ γλύφει καὶ τὸ καθαρίζει.

"Εξαφνα ἡ φιλόστοργη λαφίνα σηκώνει ἀνήσυχη τὸ
κεφάλι της. Τὰ μάτια της σπιθοβολοῦν, τὰ πόδια της
τρέμουν, κάνει ἔνα δύο βήματα καὶ στέκεται. "Έχει κατα-
λάβει τὸν πονηρὸν ληστὴν ποὺ παραφυλάει νὰ τῆς ἀρπάξῃ
τὸ παιδί της καὶ λαβαίνει τὰ μέτρα της. "Η κακούργα
καὶ πονηρὴ ἀλεπού, μὲ πολὺ ἐλαφρὰ βήματα ἔχει πλη-
σιάσει τὴ λαφίνα καὶ τὰ φοβερὰ μάτια της κρατᾶ καρ-
φωμένα ἀπάνω στὸ λαφόπουλο. Θὰ τὸ εἶχε ἀρπάξει
κι δλα μὰ δὲ βρῆκε κατάλληλη περίσταση. "Η καλὴ μη-
τέρα τὸ κρατᾶ κοντά της καὶ τὸ προσέχει.

"Η πονηρὴ καὶ ἀχόρταγη ἀλεποὺ δὲν ἀπελπίζεται.
Κάνει τὸν ἀδιάφορο, γυρίζει ἄλλοῦ τὸ πρόσωπό της. Κα-
νένα κίνημά της δὲ δείχγει πῶς προσέχει τὸ μικρὸν λα-
φάκι. Κάνει πῶς φεύγει, ἄλλὰ σὲ λίγο νάτην πάλι, ἡ
πονηρή, ἔρχεται πίσω ησυχα, ησυχα ἀπὸ ἄλλο δρόμο καὶ
έτοιμάζεται νὰ χιμάξῃ ἀπάνω στὸ καημένο τὸ λαφάκι.
"Η προνοητικὴ μητέρα του δύμως τὸ κρατεῖ κοντά της,
τὸ προφυλάει μὲ τὸ κορμί της γιατὶ ξέρει τί ἀρπαγτικὸ
ζῶο εἶναι ἡ ἀλεπού.

"Η λαφίνα σφυρίζει πάλι, καὶ ἡ πονηρὴ ἀλεποὺ κά-

νει πώς τάχα ξαφνιάζεται. Μὰ στὸ μεταξὺ ἔχει ἀρκετὰ πλησιάσει. Ἡ ἀλεποὺ νομίζει πὼς ἥρθε ἡ στυγμὴ ἡ κατάλληλη γιὰ τὸ σκοπό της χαμηλώνει τὸ σῶμα της, ἡ κοιλιά της ἐγγίζει στὴ γῆ, ἡ μεγάλη φουντωτὴ οὐρά της μυικό. Σὲ λίγο σηκώνει τὸ κεφάλι της, δείχνει τὸ ἀμύδω μικρό. Σὲ λίγο σηκώνει τὸ κεφάλι της, δείχνει τὸ μυτερὸ στόμα της μὲ τὰ κοφτερὰ καὶ σουβλερὰ δόντια της καὶ μ' ἕνα πήδημα χιμᾶ ἐπάνω στὸ λαφάκι. Μὰ ἡ λαφίνα εἶχε λάβει τὰ μέτρα της, ἥταν ἔτοιμη, προλαβαί-

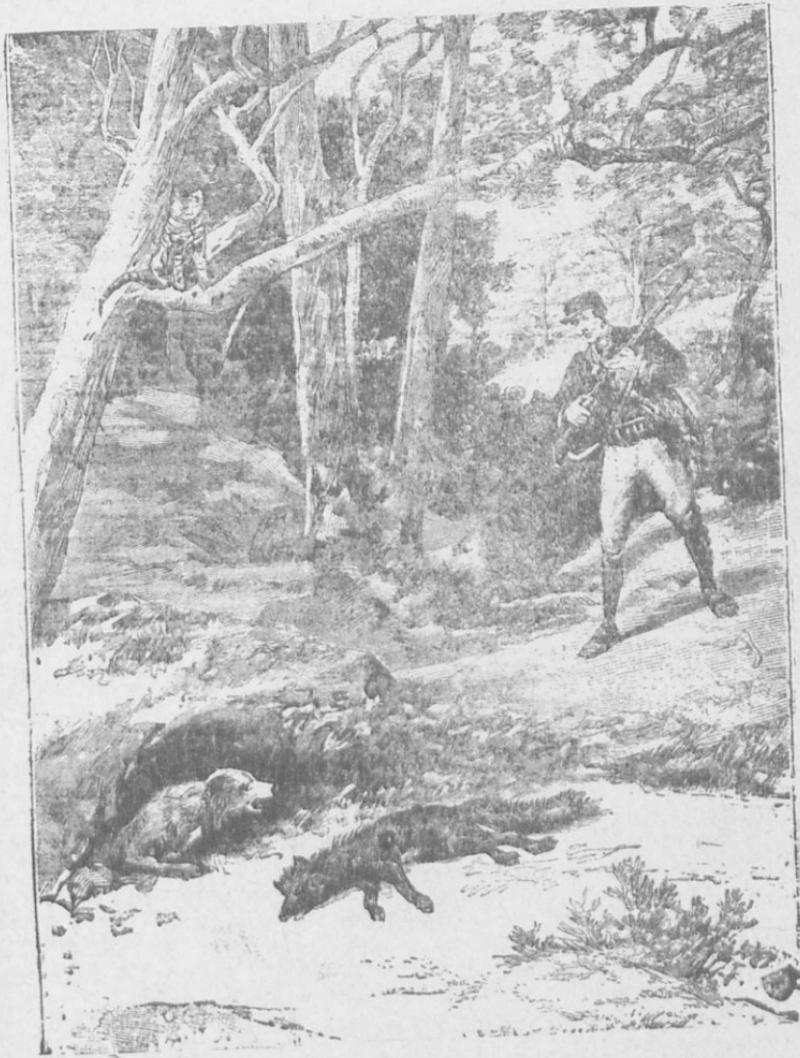
·*Ἡ πονηρὴ καὶ ἀχρεταγὴ ἀλεποὺ δὲν ἀπελπίζεται* (σελ. 139).
νει καὶ δίνει τῆς πανούργας ἀλεποῦς ἕνα δυνατὸ κτύπημα μὲ τὰ κέρατά της καὶ τὴν ἀναγκάζει νὰ φύγη κοντσαίνοντας.

* * *

Τὸ θέρος εἶναι οἱ εύτυχισμένες μέρες τῆς ἀλεποῦς. Τὰ στάχυα ἔχουν μεγαλώσει καὶ γέρνουν πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ τὸ πολὺ βάρος. Ανάμεσα στὰ καλάμια τους κρύβονται κορυδαλλοί, λαγοί καὶ ἄλλα μικρὰ ζῶα ἄκακα, ποὺ δὲν ἔχουν μέσο νὰ ὑπερασπίσουν τὸν ἑαυτό τους.

·*Ἡ ἀλεποὺ κρυμμένη ἐκεῖ κοντὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρπάξῃ, νὰ ξεσκίσῃ, νὰ φάῃ τὰ μικρὰ ζῶα· ὅχι μονάχα σὰν πεινᾶ, ἀλλὰ καὶ χορτάτη σὰν εἶναι. Νύχτα μέρα σκοτώπεινᾶ,*

νει. Μὲ δόλο, μὲ πανουργία καὶ σβελτοσύνη, ἀρπάζει τοὺς λαγοὺς ἀπὸ τὴν φωλιὰ τους, κυνηγάει τὰ κουνέλια, ἔσ-

Ἐνταῦθα μὲν ἀκούγεται ἄξαφνα καὶ ὁ φοβερὸς ληστῆς ἐκπλώνεται καταγῆς νεκρός (σελ. 142).
τρυπώνει τὴν φωλιὰ τῆς πέρδικας καὶ τοῦ δρυκιοῦ.
“Οταν χορτάσῃ καλὰ θέλει καὶ τὸ γλύκισμά της ἔλειτα

ἀπὸ τὸ φαγί. Πηγαίνει κρυφὰ στὰ μελίσσια, ἀναποδογνοῖει τὶς κυψέλες καὶ τρώει μὲ μεγάλη ὅρεξη τὸ γλυκὸ μέλι χωρὶς νὰ τὴν μέλη καθόλου γιὰ τὰ κεντήματα τῶν ἐργατικῶν μελισσῶν. Ἀλλη φορὰ πηγαίνει στοὺς κήπους καὶ κλέβει μῆλα, κεράσια, σταφύλια καὶ διὰ ἄλλο βρῆ.

Ἡ ζωὴ αὐτὴ κρατεῖ ὡς τὸ τέλος τοῦ Σεπτέμβρη. Ὄταν ἀρχίσουν οἱ ψυχρὲς μέρες τοῦ φθινόπωρου ἡ ξανθοκόκκινη κλέφτρα γυρίζει πάλι στὸ δάσος. Ξέρει πῶς οἱ κυνηγοὶ στήνουν ἔκει τὰ δίχτυα τους γιὰ νὰ πιάσουν διάφορα πουλιά. Προτοῦ ξυπνήσουν οἱ κυνηγοὶ αὐτὴ εἶναι στὸ ποδάρι. Παίρνει γύρω τὰ δίχτυα καὶ τὶς ξόβεργες καὶ ἀρπάζει τὰ πρῶτα πουλιά ποὺ ἔχουν πιαστῆ.

Ἄλλα κι οἱ εὔτυχισμένες ἡμέρες τοῦ φθινόπωρου περνοῦν. Ἐρχεται δὲ χειμῶνας. Τὰ χωράφια εἶναι γυμνά, τὰ περισσότερα δέντρα χωρὶς φύλλα καὶ τὰ τελευταῖα πουλιὰ ἔχουν φύγει. Ἡ ἀλεποὺ μένει τώρα στὴ φωλιά της, γιατὶ δὲν βρίσκει τίποτε νὰ κυνηγήσῃ, καὶ ζῇ μὲ τὶς προμήθειες ποὺ ἔχει περιμαζέψει τὸν καλὸ καιρό. Ὁ χειμῶνας προχωρεῖ, γίνεται βαρύτερος. Τὸ χιόνι σκεπάζει τὰ βουνά καὶ κάποτε τὶς πεδιάδες. Ἡ ἀλεποὺ τώρα πεινᾶ καὶ ἀναγκάζεται δὲν νὰ τριγυρνᾶ, τὴν νύχτα στὰ κοτέτσια τῶν χωρικῶν. Μὰ προτοῦ μπῇ στὴν αὐλή, σάθεται ἀπέξω ἀρκετὴ ὥρα καὶ προσέχει μὴν παραφυλάγη κανένας. Καὶ σὰ βεβαιωθῇ πῶς δὲν ἔχει τίποτε νὰ φοβηθῇ, πηδᾶ μέσα μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ προφύλαξη, καὶ ἀλίμονο τότε στὶς δυστυχισμένες ηότες καὶ τὸ ἄλλα πουλερικά! Πρῶτα τὰ πνίγει δλα, κι ἔπειτα γρήγορα γρήγορα τὰ πηγαίνει στὴ φωλιά της!

Οἱ ἀσπονδότεροι ἔχθροι τῆς ἀλεποῦς εἶναι δὲ σκύλος. Τὴν ξετρυπώνει δῆπον κι ἀν εἶναι κρυμμένη, καὶ τὴν κυνηγάει ὡς που νὰ τὴν φέρῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ κυνηγοῦ. Ἔνα μπάμ ἀκούεται τότε ἀξαφνα καὶ δὲ φοβερὸς ληστῆς ξαπλώνεται καταγῆς νεκρός.

38. Τέ συφιορὲς φέρνει ἡ φιλογικέα.

Μιὰ Κυριακὴ ἀπὸ ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ἐπειτα ἀπὸ τὴν θεία λειτουργία, φιλονικοῦσαν δυὸ χωρικοῖ. Ἡταν γειτόνοι καὶ κουμπάροι, δὲ Ἀνέστης καὶ δὲ Χάλαρης. Οἱ πρῶτοι εἶχε βαφτίσει τοῦ δεύτερου τὸ ἄγόρι. Εἶχαν καὶ οἱ δυὸ τὸν κῆπο τους. Οἱ ἑνας κῆπος ἦταν δίπλα στὸν ἄλλο. Καὶ οἱ πόρτες τῶν μικρῶν σπιτιῶν τους ἦταν πρὸς τὸ μεγάλο δρόμο.

Πρώτη φορὰ ποὺ οἱ δυὸ κουμπάροι ἥρθαν σὲ φιλονικία. Ως τότε τὴν πρώτη καλημέρα τὴν λέγανε μεταξύ τους. Μαζὶ εἶχαν καὶ τὴν χαρὰ μαζὶ καὶ τὴν λύπη.

Καὶ ἡ ἀφορμὴ τῆς φιλονικίας τους; Τιποτένια; γιὰ μιὰ ἀχλαδιὰ ποὺ ἦταν ἀναμεταξὺ στοὺς δυὸ κήπους. Ποιὸς ἔρει ποιὸς ἔχθρος τοῦ Ἀνέστη ἔβαλε λόγια στὸ Χάλαρη καὶ τὸν ἔκαμε ν' ἀγριέψῃ.

«Κουμπάρε, ἡ ἀχλαδιὰ ποὺ εἶναι στὸ σύνορο τῶν δύο κήπων εἶναι δική μου» εἶπε μὲ ἀπότομο τρόπο δὲ Χάλαρης στὸν κουμπάρο του.

— «Τι λές, κουμπάρε; Τὴν ἀχλαδιὰ τὴν φύτεψε ὁ παππούς μου. Ρώτησε δποιο γέρο θέλεις».

— «Δὲ ρωτῶ κανένα. Τὴν διαφορά μας θὰ τὴν λύση τὸ δικαστήριο. Τὸ δέντρο γέρνει περισσότερο στὸ δικό μου κῆπο, καὶ εἶναι δικό μου».

— «Νοῦ ἀφήσης τὰ δικαστήρια, κουμπάρε. Εἶναι ντροπή. Αν εἶναι νὰ πᾶ στὸ δικαστήριο, καλύτερα νὰ σου τὸ χαρίσω τὸ δέντρο».

— «Εἶναι νὰ γελᾶ κανεὶς! Νὰ μοῦ τὴν χαρίσης! Εὐχαριστῶ. Θὰ σου τὴν πάρω τὴν ἀχλαδιὰ μὲ τὸ νόμον εἰπε δὲ Χάλαρης καὶ τοῦ γύρισε τὶς πλάτες.

‘Ο ‘Ανέστης δὲν τοῦ ἔδωκε ἀπάντηση. Σκέφτηκε: «Φουρτούνα εἶναι καὶ θὰ περάσῃ. Θὰ καταλάβῃ τὸ λάθος του καὶ θὰ μετανοιώσῃ».

Μὰ ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ἥρθε ὁ δικαστικὸς κλητήρας καὶ τοῦ ἔκοινοποίησε ἔνα χαρτί· ἦταν ἀγωγὴ.

«Δὲν πρέπει νὰ τὰ σπρώξω τὰ πράματα», συλλογίστηκε ὁ ‘Ανέστης καὶ σηκώνεται καὶ πηγαίνει στὸν ἔφημέριο τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ τὰ λέει δλα. «Πῶς τὰ βρίσκεις αὐτά, παπά μου, ποὺ νὰ ἔχω τὴν εὐχή σου; Εἶναι καλὰ πράματα; Φτωχοὶ ἀνθρώποι ἔμεταις, εἴμαστε γιὰ δικαστήρια; Μίλησέ του, παπά μου, διτι θέλει νὰ γίνη μὲ τὸ καλό».

‘Ο ιερέας ἔστειλε τὴν ἄλλη μέρα κι ἔφωνάξε τὸ Χάλαρη καὶ τοῦ λέει:

«Παιδί μου, δὲν εἶναι καλὰ πράματα αὐτὰ ποὺ ἔμαθα. Ἐσεῖς κουμπάροι καὶ τόσο πολὺ ἀγαπημένοι νὰ πᾶτε χωρὶς λόγο στὰ δικαστήρια; Ἐπειτα ἔρεις καλὰ πὼς ἡ ἀχλαδιὰ εἶναι τοῦ ‘Ανέστη. Τὸ ξέρει δλο τὸ χωριό. Άλλὰ γιὰ νὰ πάψῃ μεταξύ σας κάθε φιλονικία, νὰ μοιράζετε κάθε χρόνο τὸν καρπό».

‘Ο Χάλαρης μόλις τ’ ἄκουσε υμύμωσε φοβερὰ καὶ μίλησε στὸ σεβάσμιο ἔφημέριο ἀπρεπα:

«‘Άλλη φορά, παπά μου, νὰ μὴν ἀνακατεύεσαι σὲ ξένες δουλειές. Καὶ διτι ἔχω ἐγὼ μὲ τὸν ‘Ανέστη, θὰ τὸ ξεδιαλύνη τὸ δικαστήριο».

* * *

‘Αρχισαν τὰ δικαστήρια, ἀρχισαν καὶ τὰ ἔξοδα. Σήμερα νὰ ξεταστοῦν οἱ μάρτυρες, αὔριο νὰ ἔτοιμαστοῦν τὰ χαρτιά, μεθαύριο νὰ πάη ὁ δικαστὴς ἐπὶ τόπου νὰ ίδῃ, ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυο εἰχε πραγματικὰ δίκιο. ‘Ετσι περνοῦ-

σαν οι μέρες. Στὸ τέλος, ὑστερα ἀπὸ πολλὰ δημοσιεύτηκε ἡ ἀπόφαση. Κέρδισε δὲ Ἀνέστης.

Οὐαὶ Χάλαρης ἔγινε θηρίο σὰν τὸ ἔμαθε. Ἐπῆγε σὲ ἀνώτερο δικαστήριο. Τὰ δικαστικὰ ἔξοδα δῦλο καὶ μεγάλων. Ἀπὸ εἰκοσιπεντάδραχμα φτάσανε ἑκατοντάδραχμα. Τὰ ἔξοδα τοῦ κήπου δὲν ἔφταναν γιὰ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης. Πέρασε ἀρκετὸς καιρὸς καὶ στὸ τέλος κέρδισε πάλι δὲ Ἀνέστης.

Καὶ τώρα; Νέα δίκη γιὰ τὴν πλεορωμὴ τῶν ἔξοδων καὶ γιὰ τὸ χρέος. Γιατὶ στὸ μεταξὺ δὲ Χάλαρης χρέωσε τὸν κῆπο του γιὰ νὰ πλεορώῃ τὸ δικηγόρο του καὶ τὰ ἄλλα ἔξοδα, ἐπειτα χρέωσε καὶ τὸ σπίτι του. Οἱ δανειστές του πῆραν ἀπὸ τὸ δικαστήριο τὴν ἄδεια νὰ πουλήσουν καὶ τὰ δυὸ κτήματα τοῦ Χαλάρη στὸν πλειστηριασμό. Οὐαὶ Ἀνέστης ἀγόρασε καὶ τὰ δύο.

Τὸ βράδυ δὲ Χάλαρης συναπάντησε τὸν κουμπάρο του καὶ τοῦ λέει μὲν θυμό.

«Αἴ, εὐχαριστήθηκες;»

— «Ἐγὼ νὰ εὐχαριστηθῶ; Σὲ τί;»

— «Ποῦ θὰ μᾶς κάμης ἔξωση, νὰ μᾶς πετάξης ἔξω.»

— «Δὲν ἔχεις δίκιο, κουμπάρε. Δὲν τὸ ἔκαμα γι' αὐτό.»

— «Ἄλλα γιατί;»

— «Γιὰ νὰ μὴ σᾶς πετάξουν ἔξω ἄλλοι.»

— «Καὶ ἥθελες νὰ τὸ κάμης ἐσὺ γιὰ νὰ εὐχαριστηθῆς.»

— «Πάντα πικρόλογος, κουμπάρε μου; »Οχι. Τὸν κῆπο καὶ τὸ σπίτι τὰ πῆρα γιατὶ θέλω νὰ μείνετε σεῖς μέσα. Νὰ εἴμαστε πάντα γειτόνοι. Θὰ δουλεύης καλύτερα τὸν κῆπο καὶ σιγὰ σιγὰ μὲ τὴν ἡσυχία σου θὰ πλεορώνης τὸ χρέος σου καὶ θὰ εἶναι πάλι δλα δικά σου.»

Οὐαὶ θυμὸς τοῦ Χαλάρη ἄρχισε νὰ πέφτῃ. Θυμήθηκε

τὸν καιρὸν ποὺ ἦταν ἀγαπημένοι. Θυμήθηκε τὰ λόγια τὰ φρόνιμα τοῦ κουμπάρου του καὶ τοῦ παπᾶ καὶ εἶδε πώς εἶχε πολὺ ἄδικο. Τὰ μάτια του ἐδάκρυσαν καὶ μὲ σιγαλὴ φωνὴ ἔρωτησε τὸν κουμπάρο του:

— «'Αλήθεια, κουμπάρε;»

— «'Αλήθεια, στὸ λύδι ποὺ σᾶς ἔβαλα».«

Ο Χάλαρης ἀρπάξε τὸ χέρι τοῦ κουμπάρου του καὶ τὸ ἔσφιξε δυνατά. «Σ' εὐχαριστῶ» τοῦ εἶπε. «Ο Θεὸς νὰ σοῦ τὸ πλερώσῃ».

Στὸ μεταξὺ φτάσανε στὰ σπίτια τους. «Εσφιξαν πάλι τὰ χέρια τους καὶ ὁ Χαλάρης λέει στὸν κουμπάρο του:

«Τὴν ἀχλαδιά, κουμπάρε, νὰ τὴν κόψωμε καὶ νὰ τὴν κάψωμε νὰ γίνη στάχτη».

— «Οχι, λέει ὁ Ανέστης. Νὰ μὴ τὴν κόψωμε. Νὰ τὴν ἀφήσωμε νὰ τὴ βλέπουν τὰ παιδιά μας γιὰ ν' ἀποφεύγουν τὶς φιλονικίες καὶ τὰ δικαστήρια».

39. Η γλώσσα.

Ο Αἴσωπος ζοῦσε τὸν παλιὸν καιρὸν καὶ ἦταν πολὺ φτωχὸς καὶ πολὺ ἀσχημός. Ήταν καμπούρης καὶ εἶχε κακοφτιασμένο σῶμα. Ήταν ὅμως πολὺ πολὺ ἔξυπνος· αὐτὸς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ νοῦ του ὅλους ἐκείνους τοὺς ὠραίους μύθους, ποὺ διαβάζομε στὰ βιβλία.

Ο Αἴσωπος δὲν ἦταν μόνο δυστυχισμένος καὶ φτωχός, ἀλλὰ καὶ σκλάβος σ' ἓναν πλούσιο.

Τὸν ἀφέντη του τὸν ἔλεγαν Ξάνθο.

Μιὰ μέρα ὁ Ξάνθος εἶχε καλεσμένους στὸ σπίτι του «Αἴσωπε» τοῦ λέει, «νὰ πᾶς στὴν ἀγορὰ ν' ἀγοράσῃ δ, τι καλύτερο βρῆς».

‘Ο Αἴσωπος πῆγε στὴν ἄγορὰ κι ἀγόρασε δλο γλῶσσες· τὶς μαγείρεψε λογῆς λογῆς· μὰ δλα τὰ φάγητὰ ἥταν ἀπὸ γλῶσσες.

· Ο Εάνθιος μύησε καὶ τοῦ λέει μὲ θυμό :

«Δε σοῦ παράγγειλα ν' ἀγοράσῃς δ,τι καλύτερο βρῆς στὴν ἀγορά ;»

— «Καὶ βρίσκεται τίποτε καλύτερὸν ἀπὸ τὴν γλῶσσα; Μὲ τὴν γλῶσσα δὲ ἀνθρωπὸς συνεννοεῖται μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους· συλλογίσου πόσο δυστυχισμένος εἶναι δὲ βουβὸς ποὺ δὲν ἔχει γλῶσσα νὰ μιλήσῃ μὲ τὴν γλῶσσα λέμε τὴν ἀλήθεια, μὲ τὴν γλῶσσα φανερώνομε τὴν εὐγνωμοσύνη μας σὲ δσους μᾶς κάνουν καλό, μὲ τὴν γλῶσσα προσευχόμαστε στὸν Πανάγαν Θεό».

— « Καλά, λοιπόν, αὔριο νὰ ψωνίσης ἀπὸ τὴν ἄγορὰ δ, τι χειρότερο βρῆς ». (τέλος σάλι στὸ τοπικὸν)

·Ο Αἰσωπος καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔφερε πάλι στὸ τρα-
πέζι γλῶσσες.

Ο Εύαριθμος ἔγινε ἔξι φοενῶν ἀπὸ τὸ θυμό του.

«Αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται» ἔφωναξε. «Δὲ σου εἴπα ν' ἀγοράσῃς τὸ χειρότερο ποὺ θὰ βρῆς;»

γοράσης τὸ χειρότερο που οὐ μένει,»
— «Βέβαια αὐτὸ ἔκαμα» ἀποκρίθηκε ἡ τυχα δ Αἴσω-
πος. «ἡ γλῶσσα εἶναι τὸ χειρότερο πρᾶμα στὸν κόσμο.
Μὲ τὴ γλῶσσα λὲν φέματα οἱ ἄνθρωποι, βρέζουν, βλα-
στημοῦν. Αὕτῃ εἶναι ἡ αἰτία κάθε φιλονικίας. "Αν δὲν
ηταν ἡ γλῶσσα, θᾶλειπε ἀπὸ τὸν κόσμο ἡ κακογλωσσιά,
ἡ συκοφαντία καὶ κάθε κακό ».

Κράτα τὴ γλῶσσα σου.

κρατεῖ τὴν γλῶσσαν
· Η γλῶσσα εἰναι δίκοπο καὶ φοβερὸς μαχαλοῦ.
καὶ σὰν δὲν τὴν προσέχομε πολλὲς πληγὲς μᾶς φέρει.

40. Ο ἀητός.

Φάγε, ἀητέ, τὰ νιάτα μου,
φάγε καὶ τὴν ἀντρειά μου,
νὰ κάμης πῆχυ τὸ φτερό
καὶ σπιθαμὴ τὸ νύχι!...

Αὕτδ τὸ τραγούδι τραγουδοῦσαν μιὰ φορὰ τὰ παλ-
ληκάρια ποὺ λημέριαζαν στὰ βουνὰ καὶ πολεμοῦσαν γιὰ
νὰ ζοῦν ἐλεύτεροι καὶ ὅχι σκλάβοι.

‘Αλήθεια, τοῦ ἀξίζει τοῦ ἀητοῦ νὰ τὸν τραγουδοῦν τὸ
ἀτρόμητα παλληκάρια τοῦ βουνοῦ.

Ἐλναι μεγαλόσωμος ἵσα μῷ ἔνα πρόβατο· οἱ μεγάλες,
δυνατὲς φτεροῦγες του κλεισμένες φτάνουν ώς τὴν οὐρά,
ἀνοιγμένες ἀπλώνονται δεξιὰ κι ἀριστερὰ ώς τρία μέτρα.
Τὸ χρῶμα τῶν φτερῶν του εἶναι καστανόμαυρο. Ἡ φοβε-
ρὴ μύτη του εἶναι κοντή, ἵσια στὴν φέρνει, ἀγκυλωτὴ στὴ
μέση, σὰν ἀγκίστροι στὴν ἄκρη.

‘Ἡ οὐρά του εἶναι μακρὺ καὶ πλατειά. Τὰ πόδια του
πολὺ δυνατά, καὶ μὲ φτερὰ σκεπασμένα ώς κάτω στὰ
δάχτυλα. Τὰ νύχια του εἶναι μεγάλα δσο ἔνα ἀντρόκιο
δάχτυλο, γυριστά, σουβλερά, κοφτερά.

Τὰ μάτια του βλέπουν πολὺ μακρύ. Ἐνῶ πετᾶ Ψη-
λά, ἔεχωρέζει καθαρὰ κάτω στὴ γῆ τὸ λάγο, τὸ φεῖδι ἢ
τὸ βάτραχο.

Τὴ φωλιά του τὴ χτίζει ὁ ἀητὸς κοντὰ σὲ ψηλὴ κο-
ρυφὴ βουνοῦ ἢ μέσα σὲ ἀπότομα βράχια. Ἀπὸ κάτω βα-
θὺς γκρεμός. ‘Αν ὁ τόπος δὲν ἔχῃ ἀπότομους βράχους
καὶ ἀπάτητες κορυφές, ὁ ἀητὸς πάει καὶ βρίσκει στὸ δά-
σος τὴν πιδ δυνατή, τὴν πιδ ψηλὴ βελανιδιὰ καὶ φτιάνει
ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴ φωλιά του στὰ ψηλότερα κλαδιά. Δὲν εἶναι ὅμορφη ή ἀητοφωλιά, μὰ εἶναι γερή καὶ δὲν τὴν τραντάζουν οἱ μπόρες.

Πάνω σὲ ξερόκλαδα σωριάζει ἀγκαθωτὰ φρύγανα γύρω—γύρω καὶ μέσα στρώνει τὴ φωλιὰ μὲ γρασίδι. Πρὸς τὸ μέρος τοῦ γκρεμοῦ ἡ φωλιὰ εἶναι ψηλότερη. Ἐκεῖ εἶτο

Τὴ φωλιά του τὴ χιλίει ὁ ἀητὸς κοντὰ σὲ ψηλὴ κορυφὴ βουνοῦ ή μέσα σὲ ἀπότομα βράχια (σελ. 148).

ναι πιὸ πυκνὰ τὰ ξερόκλαδα καὶ πιὸ πολλὰ τὰ ἀγκαθωτὰ φρύγανα γιὰ νὰ μὴ γλιστρήσουν καὶ κατρακυλίσουν κάτω στὴν ἄβυσσο τὸ ἀητόπουλα.

Τὰ καημένα! Στὴν ἀρχὴ εἶναι τόσο ἀδύνατα^{ποὺ} δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν στὰ πόδια τους καὶ δὲν ξέρουν νὰ πετάξουν. Καὶ πῶς νὰ πετάξουν; Δὲν ἔχουν φτεροῦγες, ἔχουν μόνο ἄσπρα πούπουλα. Λίγο λίγο φυτρώνουν τὰ μπροστινὰ φτερά τους κι ὑστερα τὰ ἄλλα. Πρέπει δμῶς

νὰ δυναμώσουν πολὺ οἱ φτεροῦγες τους, γιὰ νὰ φύγουν ἀπὸ τὴ φωλιά τους. Τὰ μικρὰ ἄλλων πουλιῶν δοκιμάζουν σὲ κοντινὸ πέταγμα τὰ φτερά τους ἃν κουραστοῦν θὰ βροῦν ἔνα φράχτη, ἔνα δέντρο νὰ ἔκουραστοῦν. Τ' ἀητόπουλα πρέπει νὰ πετάξουν πολὺ διάστημα πρὶν ἀπαντήσουν μέρος γιὰ ν' ἀκουμπήσουν. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἔρθουν οὔτε νὰ φᾶνε, οὔτε νὰ κόψουν τὸ ὅμοδο κρέας. Οἱ γονεῖς τους τὴν τροφὴ τῶν παιδιῶν τους τὴν καταπίνουν δὲν τὴν κατεβάζουν ὅμως στὸ στομάχι, ἀλλὰ στὸν πρόβολο, τὴ σγάρα. Ἐκεῖ μαλακώνει, καὶ τότε τὴν ἀνεβάσουν, τὴν κομματιάζουν καὶ τὴ βάζουν μέσα στὸ στόμα τῶν παιδιῶν τους.

Σὲ λίγο τ' ἀητόπουλα μποροῦν καὶ τρῶν ὅμοδο κρέας, μὰ δὲν ἔρθουν ἀκόμη νὰ τὸ κόψουν καὶ οἱ γονεῖς τους τὸ κομματιάζουν καὶ τὸ βάζουν στὸ στόμα τους.

Τοστερα ἀπὸ κάμποσον καιρὸ δ ἀητὸς μαθαίνει στὰ ἀητόπουλα πῶς νὰ κόβουν τὴν τροφὴ τους. Κουβαλᾶ στὴ φωλιὰ λογῆς λογῆς κυνῆγι, λαγούς, ἀρνάκια, κατσικάκια, πέρδικες, κότες, χῆνες. Τὰ κομματιάζει, καὶ τ' ἀητόπουλα γύρω κοιτάζουν μὲ τὰ ἔξυπνα μάτια τους, τί κάνουν οἱ γονεῖς τους. Γρήγορα τὸ μαθαίνουν τὸ μάθημά τους καὶ τὸ κυνῆγι τὸ τρῶν χωρὶς βοήθεια.

Τώρα πιὰ μεγάλωσαν καὶ οἱ φτεροῦγες. Καιρὸς νὰ πετάξουν. Κι ἔρχεται ἡ ἐπίσημη ἥμέρα...

Οἱ γονεῖς πετοῦν κοντά τους καὶ τοὺς δίνουν θάρρος, τοὺς δίνουν καὶ μερικὰ μαθήματα ποῦ καὶ πῶς νὰ κυνηγοῦν. Σὲ λίγους μῆνες πρέπει τ' ἀητόπουλα νὰ μποροῦν νὰ βρίσκον μόνα τους τὴν τροφὴ τους.

Δὲν εἶναι καὶ τόσο ἔγκολο τὸ κυνῆγι τοῦ ἀητοῦ. Τὴνύχτα κοιμᾶται. Βαθὺ σκοτάδι εἰν' ἀπλωμένο στοὺς κάμπους καὶ στὶς κλεισοῦρες κι ὁ ἀητὸς δὲ βλέπει στὰ σκο-

τεινά. Μόλις δμως χαράξη, μὲ τὸ σύθαμπο κατεβαίνει γοργὰ ἀπὸ τοὺς ψηλοὺς βράχους. Κοντὰ στὸν ἀρσενικὸν ἀητό, καὶ λίγο πιὸ πίσω, πετᾶ ἡ ἀητίνα. Μὲ τὸ δυνατὸ βλέμμα τους κοιτάζουν κάτω στὴ γῆ, κι διὰ δὲν βλέπει δὲν ἔνας τὸ ξανοίγει ὁ ἄλλος.

Στὸν κάμπο, στὶς πλαγιὲς ἢ στὰ λιβάδια βόσκουν γέδια ἢ πρόβατα. Ὁ ἀητὸς προσέχει νὰ ἰδῃ κανένα κατσικάκι, ποὺ ἔχοιψε μακρὺ ἀπὸ τὴ μάνα του. Ἀπὸ ψηλὰ καρφώνει ἐπάνω του τὴ φοβερὴ ματιά του ἔξαφνα συμμαζεύει πίσω τὶς φτεροῦγες του, τεντώνει μπρὸς τ' ἀνοιγμένα νύχια του καὶ πέφτει μονομιᾶς σὰν πέτρα ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ μπήγει τὰ νύχια του στὸ κακόμοιρο γιδάκι.

Κάποτε πιτυχαίνει καὶ καλύτερο κυνήγι.

Γίδες ἢ ἀγριόγιδες ἀπὸ λαιμαργία προχωροῦν ὡς τὴν ἄκρη κάποιου βράχου. Ὁ ἀητὸς προσμένει τὴν κατάλληλη στιγμή. Πετᾶ γοήλορα σὰ σαΐτα, πιάνει μὲ τὰ νύχια του τὸ ἀσυλλόγιστο ζῶο καὶ τὸ σπρώχνει στὴν ἄβυσσο. Κομμάτια γίνεται τὸ κακόμοιρο, κι ὁ ἀητὸς πηγαίνει μὲ τὴν ἥσυχία του, τὸ βρέσκει καὶ τὸ τρώει λαίμαργα ὡς που νὰ καλοχορτάσῃ.

Τὸν ἀητὸν οἱ βοσκοὶ καὶ οἱ χωρικοὶ ποὺ ἔχουν γιδοπρόβατα καὶ ὅρνιθες καὶ χῆνες, τὸν μισοῦν δσο καὶ τὸ λόγκο. Κι δὲν αἰσθάνεται τὸ κακόμοιρο ἀλύπητα τὰ κοπάδια. Γι' αὐτὸν οἱ κυνηγοὶ δπου ἀπαντήσουν ἀητὸν σκοτώνουν.

Εἶναι λίγα χρόνια, ποὺ στὸν γκρεμὸν ἐνὸς χωριοῦ πηγαν κι ἔχτισαν τὴ φωλιά τους κάμποσα ζευγάρια ἀητῶν. Κάθε μέρα ἀτὸν τὶς γύρω μάντρες ἐλειπαν δέκα πέντε ἥσεῖκοσι ἀρνιά. Οἱ χωρικοὶ ἀπελπισμένοι ἀποφάσισαν νὰ γλυτώσουν μὲ κάθε θυσία ἀπὸ τὸ ἀρπαχτικὰ ἐκεῖνα ὅρνια,

καὶ ὑποσχέθηκαν βροβεῖο πέντε ἀρνιὰ σ^ο δποιον φέρη
ἔνα ἀητὸ δοκοτωμένο.

Πέντε ἔξη παλῆ τηκάρια συμφώνησαν νὰ ἔξολοθρέψουν
τοὺς ἀητοὺς καὶ νὰ πάρουν τὸ βροβεῖο. Ἀνέβηκαν στὸ
γκρεμὸ κι ἔβιαλαν κλῆρο ἔνας ἀπ^ο αὐτοὺς νὰ πάη μὲ δαυλὸ
νὰ βάλῃ φωιὰ στὶς ἀητοφωλιές. Τὸν ἐκρέμασαν μὲ σκοινὶ^ς
γιὰ νὰ φτάσῃ στὰ βράχια δπου ἦταν οἱ φωλιές. Μὰ δὲν
μπόρεσε νὰ κάμη τίποτε.

Οἱ ἀητοὶ ἔιυχε νὰ γιρίζουν ἐκείνη τὴν ὥρα, καὶ χύ-
θηκαν ἄγριοι μὲ φοβερὴ μανία ἐπάνω στὸ νέο ποὺ κρα-
τοῦσε τὸ δαιλὸ καὶ λίγο ἔλειψε νὰ τοῦ βγάλοντα
μάτια καὶ νὰ τὸν κατσπαράξουν. Οἱ σύντροφοι του
τρόδμαξαν νὰ τὸν τραβίξουν ἐπάνω καὶ νὰ τὸν γλυ-
τώσουν.

Τὴν ἄλλη βδομάδα δμως τὸ παλληκάρι κρεμάστηκε
πάλι στὸν γκρεμὸ καὶ τώρα κατάφερε νὰ φέρῃ φωτιὰ
μέσα σὺς φωλιές.

Οἱ ἀετοὶ ἔφτασαν δταν οἱ φωλιὲς ἐπῆραν φωτιά.
Μέσα ἦταν καὶ τὰ μικρὰ ἀητόπουλα. Τότε ἔγινε κάτι ποὺ
δσοι τὸ εἶδαν ποτὲ δὲ θὰ τὸ ἔεχάσουν.

Ἡ συντροφιὰ τῶν παλληκαριῶν ἐπάνω ἀπὸ τὸν γκρε-
μὸ τουφέκιζε ἀλύπητα τοὺς ἀητοὺς ποὺ σίμωναν μὰ
αύτοὶ ἀψηφῶντας τὸ θάνατο ὠρμοῦσαν στὴ φωτιὰ γιὰ
νὰ γλυτώσουν τὰ παιδιά τους κι ἄλλοι καίγονταν μαζὲ
τους, ἀλλοὶ καψαλίζονταν ἀπὸ τὶς φλόγες κι ἔπεφταν
χωρὶς φτερὰ κάτω στοὺς βράχους.

“Οσοι γλύτωσαν ἔφυγαν γιὰ πάντα καὶ δὲν ἔαναγύρι-
σαν στὸ μέρος ἔκεινο.

“Ἐνα ἄλλο πιὸ φοβερὸ συνέβηκε σ^ο ἔνα χωριὸ τῆς Ἀ-
καρνανίας.

Tὰ παιδιὰ τραβοῦσσαν τώρα τὸ σκοῖντε μὲ δλη
τὴ δύναμή τους (σελ. 154).

“Ενας χωρικός πήρε μιὰ μέρα τὸ τουφέκι του καὶ πήγε νὰ κυνηγήσῃ.

“Ο χωρικός αὐτὸς εἶχε ἔνα ἄγροι πολὺ ζωηρὸ καὶ ἄταχτο, τὸ Νίκο. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ποὺ ἔλειπε ὁ πατέρας του τὸ κακόπαιδο βρῆκε καιρό, καὶ συμφώνησε μὲ ἄλλα τρία παιδιά νὰ κατεβοῦν κάτω σ’ ἔνα φοβερὸ γκρεμὸ καὶ ν’ ἀρπάξουν ἀπὸ μιὰ ἀητοφωλιὰ δυὸ ἀητόπουλα ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

“Ο πατέρας τοῦ Νίκου ἐκεῖ ποὺ κυνηγοῦσε ἀκούσει ἔξαφνα στὴ σιωπὴ τῆς ἐρημιᾶς ἄγριο κρωγμὸ ἀητοῦ. Τρέχει πύσω ἀπὸ ἔνα ψηλὸ καὶ ἀπότομο βράχο γιὰ νὰ ἰδῃ ἀπὸ κεῖ τί τρέχει· κι ἔξαφνα μένει ἀκίνητος καὶ μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Στὴν ἄκρη ἐνὸς σκοινιοῦ κρεμόταν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν τρομερὸ γκρεμὸ ὁ γιός του ὁ Νίκος· καὶ ὀλόγυρά του πετοῦσε ἔνας φοβερὸς ἀητὸς καὶ μὲ τὴ γυριστὴ μύτη του καὶ τ’ ἄγρια κόκκινα μάτια του ὀρμοῦσε μὲ μανία κατὰ πάνω του γιὰ νὰ τὸν ἔσκισῃ. Λίγο ἀκόμη καὶ θὰ τοῦ ἔβγαζε τὰ μάτια.

“Ο δυστυχισμένος πατέρας στὴν ἀρχὴ δὲν εἶχε ἰδεῖ τοὺς τρεῖς ἄλλους μικροὺς συντρόφους ποὺ ἀγωνίζονταν ἀπὸ πάνω, οἱ δυὸ νὰ τραβήξουν τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ, ποὺ ἦταν τυλιγμένη στὸν κορμὸ χοντροῦ δέντρου, καὶ ὁ τρίτος, ὁ πιὸ γενναῖος, ποὺ φοβέριζε τὸν ἀητὸ μὲνα μεγάλο ἔνυλο.

“Ο Νίκος κρατοῦσε στὰ χέρια του δυὸ ἀητόπουλα· μὰ βλέποντας τὸν τρομερὸ κίνδυνο παράτησε τὸ ἔνα· καὶ ὁ ἀητὸς χύμηξε νὰ βοηθήσῃ τὸ μικρό του, ποὺ ἔπεφτε κάτω πρὸς τὴ φωλιὰ φτερουγίζοντας.

Τὰ δυὸ παιδιά τραβοῦσαν τώρα τὸ σκοινὶ μ’ ὅλη τὴ δύναμή τους καὶ τὸ δυστυχισμένο παιδί κόντευε νὰ φτάσῃ στὴν κορυφή, ἀλλὰ τὸ ἄγριο πουλὶ ὀρμησε πάλι γρήγορα καὶ τὸ ἔφτασε.

‘Ο Νίκος παράτησε τότε και τὸ ἄλλο ἀητόπουλο μὰ και μ' αὐτὸ δὲ θὰ γλύτωνε ἂν ὁ πατέρας του δὲν πυροβολοῦσε ἐκείνη τὴ στιγμὴ στὸν ἀέρα. ‘Ο ἀετὸς φοβήθηκε κι ἔφυγε.

“Ετσι σώμηκε τὸ κακόπαιδο. Ο πατέρας ἔτρεξε, τὸν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του και τοῦ εἶπε:

«Παιδί μου, δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῆς τὴ λαχτάρα μου ποὺ σὲ εἶδα σὲ τέτοιο κίνδυνο. Συλλογίζομαι πὼς και ὁ ἀητὸς τὸν ἴδιο πόνο αἰστάνθηκε ὅταν ἀντέκουσε τὰ ἀητόπουλά του στὰ χέρια σου. Παιδί μου, αὐτὸ νὰ σκέφτεσαι πάντοτε και νὰ μὴ πειράζης ποτὲ φωλιά...»

‘Ο Νίκος τρέμοντας ἀκόμη ἀπὸ τὸ φόβο ὑποσχέθηκε στὸν πατέρα του πὼς ποτὲ πιὰ δὲ θὰ κάμη τέτοια πράματα.

41. Οἱ σταυραετοὶ

Τρεῖς σταυραετοὶ ἐκάθονταν ψηλὰ σ' ἕνα λιθάρι κι ἐκλαίγανε τὰ πάθια τους και τὰ παραπονά τους.

‘Ο ἔνας γιατὶ ἔχασε τὸ ὅμορφό του ταίρι, ὁ ἄλλος γιατὶ τ' ἀρπαξαν τὰ τρυφερὰ πουλιά του κι ὁ τρίτος τοὺς παρηγορεῖ κλαίγοντας τὰ δικά του.

— «“Αν ἔχασες τὸ ταίρι σου ταίρια βρίσκεις κι ἄλλα. ἂν τὰ πουλιά σου σ' ἀρπαξαν κλωσσᾶς και κάνεις ἄλλα. ἄλλ. ἄχ ἐμὲ ποὺ γέρασα κι ἐπέσαν τὰ φτερά μου, δὲν ἡμπορῶ νὰ σηκωθῶ, δὲν μπορῶ νὰ πετάξω, νὰ πάγ' ἀπάνω στὰ βουνά, πάνω στὰ κορφοβούνια, γιατὶ θὰ βγῆ ὁ βασιλιάς, θὰ βγῆ νὰ κυνηγήσῃ μὲ τετρακόσιους ἀρχοντες, δλοι καβαλαραῖοι, σέρονουν και τὰ λαγωνικὰ μὲ ἄλυσους δεμένα.

Και πῶς νὰ κάνω νὰ σκωθῶ νὰ πήγαινα τοῦ ψήλου γιὰ νᾶπεφτα στὴν ἔρημο στὰ ὅρη και στὰ δάση, νὰ μὴ μὲ βρῆ ἥ παγανιὰ και νὰ μὴ μὲ σκοτώσῃ;»

42. Πώς μια οίκογένεια γλυτώνει ἀπὸ τὴν πλημμύραν ἐνὸς ποταμοῦ

Μέσα ἀπὸ μιὰ πόλη περνᾶ ἔνας μεγάλος ποταμὸς καὶ τὴ χωρίζει σὲ δύο μέρη.

Οἱ δυὸς ἄκρες ἐνώνονται μὲν ἕνα μεγάλο γεφύρι.

Στὴ μεσιανὴ καμάρα τοῦ γεφυριοῦ βρισκόταν μιὰ καλυβούλα· ἐκεῖ κατοικοῦσε ὁ φτωχὸς φύλακας τοῦ γεφυριοῦ μὲ τὴν οἰκογένειά του.

Μιὰ μέρα ἀπὸ τὶς πολλὲς βροχὲς ὁ ποταμὸς πλινμύρισε· τὸ ἀφρισμένα κύματά του γκρέμισαν μὲ τὰ χτυπήματά τους τὶς δυὸς ἄκρες τοῦ γεφυριοῦ.

Ἐμεινε μόνο ὁ μεσιανὸς θόλος μαζὶ μὲ τὴν καλύβα, τὸ φύλακα, τὴ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά του.

Τὸ ρέμα τοῦ νεροῦ γινόταν δλοένα πιὸ δυνατὸ καὶ ἦταν δλοφάνερο πῶς σὲ λίγο θὰ γκρεμίσταν καὶ ὁ θόλος καὶ θὰ πνιγόταν ἡ δυστυχισμένη οἰκογένεια.

Οἱ κάτοικοι μαζεύτηκαν στὶς δυὸς ἄκρες καὶ κοίταζαν μὲ ἀγωνία τὴν καλύβα, μὰ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ μπῇ σὲ μιὰ βάρκα νὰ φτάσῃ ὡς ἐκεῖ. Τὰ κύματα κατέβαιναν φοβερὰ καὶ θολὰ καὶ στριφογύριζαν κοντὰ στὸ γεφύρι. "Οποιος δοκίμαζε νὰ προχωρήσῃ ὡς τὴν καμάρα, θᾶβρισκε βέβαιο θάνατο.

"Ἐνας πλούσιος τότε φώναξε:

— «Δίνω χίλιες δραχμὲς σ' ὅποιον γλυτώσει αὐτοὺς τοὺς δυστυχισμένους!»

Τοῦ κάκου! Κανεὶς δὲν τολμοῦσε.

Κατὰ τύχη περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ἔνας ὑπαξιωματικός. Σὲ μιὰ στιγμὴ κατάλαβε τί γινόταν καὶ τί ἔπειτε νὰ γίνη. Πηδᾶ μέσα σὲ μιὰ βάρκα, καὶ ἀρχίζει νὰ τραβᾶ μὲ

δύναμη κουπί· μὰ τὰ κύματα ἀνεβοκατέβαζαν τὴ βάρκα.

Πολλοὶ βλέποντας τὸν κύδυνο ἔλεγαν:

«Γιὰ ἵδε τὸ φυλάργυρο ποὺ πάει νὰ πνιγῇ γιὰ χίλιες δραχμές!...»

Οὐ παξιωματικὸς ὅμως δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του· μὲ μεγάλο ἀγῶνα κατέφερε νὰ φέρῃ τὴ βίρκα ὡς τὴ μέση τοῦ γεφυριοῦ, φώναξε στὸ φύλακα νὰ πηδήσῃ πρῶτος στὴ βάρκα γιὰ νὰ τὴν κρατᾶ κοντὰ στὸ γιοφύρι, κατέβασε μέσα τὰ παιδιὰ καὶ τὴ γυναῖκα του κι ὑστερα ἀρπάξε τὰ κουπιά· τώρα ἡ δυσκολία ἦταν μεγαλύτερη, διότι κίνδυνος ἀκόμη μεγαλύτερος, γιατὶ ἡ βάρκα ἦταν φορτωμένη· μολαταῦτα διὰ γενναῖος ὑπαξιωματικὸς κατάφερε νὰ φτάσῃ στὴν ἀκροποταμὰ χωρὶς νὰ πάθη τίποτε.

Οὐ θαυμασμὸς τοῦ κόσμου γιὰ τὸν ἥρωα δὲν περιγράφεται μὲ λόγια. Οὐ πλούσιος πλησιάζει, τὸν συγχαίρει, καὶ θέλει νὰ τοῦ δῶσῃ τὶς χίλιες δραχμές.

«Οχι, κύριε, δὲν πουλῷ τὴν ζωὴν μου μὲ χρήματα. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ γλύτωσα αὐτὴ τὴν οἰκογένεια, ὅχι γιὰ νὰ πάρω λεπτά, μὰ γιατὶ ἦταν χρέος μου νὰ τὸ κάμω.

Καλύτερα δῶσε τὰ χρήματα σ' αὐτὴ τὴν φτωχὴν οἰκογένεια ποὺ ἔμεινε γυμνή».

Ο κόσμος ἐθαύμασε ἀκόμη περισσότερο. Εἶδε πὼς διένοις ἐκεῖνος δὲν ἦταν μόνο ἀτρόμητο παλληκάρι, μὰ εἶχε μεγάλη εὐγενικὴ ψυχή.

ΑΞ. Τὸ πρῶτο τρέξιμο μὲ τὸ ἀτρόμητο.

Ο κύριος Φλωρᾶς ἐτοιμαζόταν νὰ ταξιδέψῃ. Εἶχε σπουδαία ὑπόθεση στὸ Βόλο κι ἔπειτε νὰ είναι ἐκεῖ σὲ τρεῖς μέρες. Ήταν Ιούλιος μῆνας καὶ τὰ σχολεῖα

είχαν διακοπές. Γι' αύτὸν ἀποφάσισε νὰ πάρῃ μαζί του στὸ ταξίδι καὶ τὸ παιδί του τὸ Νίκο, ποὺ ἦταν δώδεκα χρονῶν. Τὸ παιδί εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα τέτοιο θαλασσινὸ ταξίδι, γιατὶ κάπου τὸ πείραζε πυρετός.

Ἐημέρωσε ἡ μέρα ποὺ ἦταν γιὰ νὰ φύγουν. Ὁ Νίκος ἦταν ὅλος χαρά. Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ κατεβοῦν στὸν Πειραιά.

Εἶχε χτυπήσει μεσημέρι ὅταν μπήκανε στὸ σιδερόδρομο γιὰ τὸν Πειραιά. Μόλις ἔφτασαν στὴν παραλία, ἔνα πολὺ μεγάλο ἀτμόπλοιο ἄρχισε νὰ σφυρίζῃ πολὺ δυνατά.

«Γιατὶ σφυρίζει, πατέρα;» τὸν ρώτησε ὁ γιός του.

— «Εἶναι ἔτοιμο νὰ φύγῃ καὶ φωνάζει: Φεύγω! Ὁ ποιος θέλει, ἀς ἔρθη μαζί μου. Μὰ νὰ μὴ ἀργήσῃ, γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ περιμένω πολὺ ὥρα» ἀπάντησε ὁ πατέρας.

Μπῆκαν ἀμέσως μὲ τὶς δυὸ βαλίτσες τους σὲ μιὰ βάρκα καὶ τραβηγάν δύο ὥρες γιὰ τὸ ἀτμόπλοιο. Ὁσο πλησίαζαν, τόσο μεγαλύτερο φαινόταν. Δυὸ δύοστρογγυλες τρῦπες ἡ μία ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς πλώρης ἐμοιαζαν σὰ δυὸ μεγάλα μάτια.

Απὸ τὶς τρῦπες αὐτὲς ἦταν περασμένες δυὸ χοντρὲς ἀλυσίδες ποὺ βυθίζονταν στὴ θάλασσα καὶ κρατοῦσαν στὸ βυθὸ δυὸ βαρειὲς ἄγκυρες κι ἔτσι κρατοῦσαν ἀκίνητο τὸ πελώριο ἔκεīνο ἀτμόπλοιο.

Ἡ βάρκα ἔφτασε κοντά. Ἡ θάλασσα ἐκεῖ ἦταν σκοτεινὴ ἀπὸ τὴ μεγάλη σκιὰ ποὺ ἔρριχνε τὸ ἀτμόπλοιο.

Ανέβηκαν μὲ προσοχὴ μεγάλη τὴν ξύλινη σκάλα ποὺ κρεμόταν στὸ πλευρὸ τοῦ πλοίου καὶ πάτησαν στὸ κατάστρωμα.

Ο καμαρότος πῆρε τὶς βαλίτσες τους καὶ τοὺς ὠδῆγηη σ' ἕνα μικρὸ δωμάτιο τῆς πρώτης θέσης. Ἡταν

έκει δυὸς κρεβάτια, τὸ ἔνα ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἀντίκρου στὰ κρεβάτια, στὴν πλευρὰ τοῦ πλοίου, ἦταν ἔνας στρογγυλὸς φεγγίτης μὲν κρύσταλλο κλεισμένος σφικτά. Ἀπὸ τὸ παραθυράκι αὐτὸς ἔπαιρνε φῶς τὸ δωμάτιο.

Τέτοια δωμάτια ἦταν πολλὰ στὴ σειρά, δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

Ἀνάμεσα στὶς δυὸς σειρὲς τῶν δωματίων ἦταν ἡ αἴθουσα τοῦ φαγητοῦ μὲ τὸ μεγάλο τραπέζι τῆς καὶ τὰ ὅμορφα καθίσματά της. Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς σάλας ἦταν ἔνας μεγάλος καὶ πολὺ φαρδὺς μπουφές. Ἐκεῖ μέσα ἦταν τὰ πιάτα, τὰ ποτήρια, τὰ φλυτζάνια καὶ ὅλα τὰ χρειαζούμενα γυαλικά, τοποθετημένα μὲ τέτοιον τρόπο ποὺ καὶ στὴ μεγαλύτερη φουρτούνα νὰ μὴ μπορῇ νὰ γίνη καμιὰ ζημιά.

Τὸ πρῶτο πράμα ποὺ χτύπησε στὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ ὅταν πρωτοπάτησαν στὸ ποτό ἦταν ἔνας μεγάλος καπνοδόχος ποὺ ἔβγαζε ἀδιάκοπα μαῦρο καπνό. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀριστερά ὁ Νίκος νὰ ρωτᾶ τί εἶναι τοῦτο καὶ τί εἶναι ἐκεῖνο. Ἀπὸ τὴ δύσκολη αὐτὴ θέση ἔβγαλε τὸν κύριο Φλωρὰ ἔνας ναύτη τοῦ πλοίου πολὺ γνώριμός του. Μόλις ὁ κύριος Φλωρὰς τοῦ εἶπε πόση μεγάλη περιέργεια εἶχε ὁ γιός του νὰ ίδῃ τὸ ἀτμόπλοιο, ἀμέσως μὲ μεγάλη προθυμία πῆρε μαζί του τὸ Νίκο νὰ τοῦ δεξῆ ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἀτμοπλοίου.

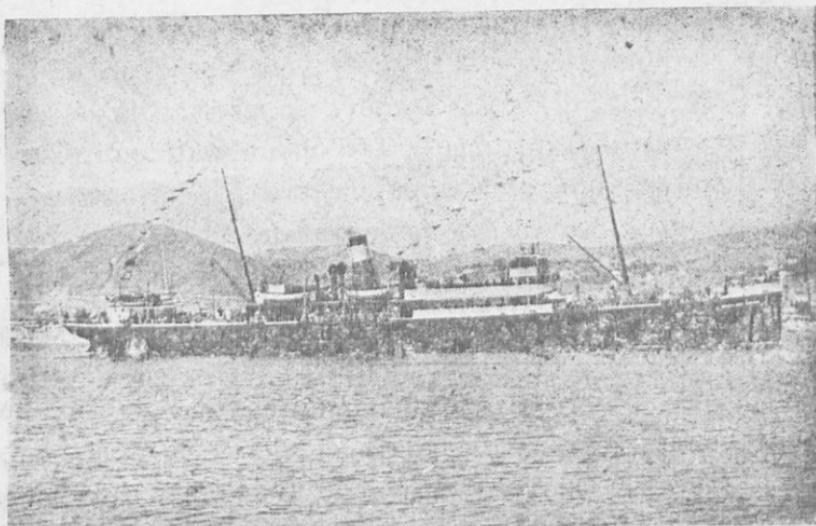
Ο καλὸς ναύτης ὠδήγησε τὸ Νίκο στὴν πρύμη. Ἐκεῖ τοῦ ἔθειξε τὴ ρόδα, ποὺ μὲ αὐτὴν γυρίζουν τὸ τιμόνι καὶ δίνουν τὴν κατάλληλη διεύθυνση στὸ πλοϊο. Λίγο πιὸ πίσω ἀπὸ τὴ ρόδα, ἐπάνω σ' ἔνα μεγάλο κοντάρι καλὰ στηριγμένο, κυμάτιζε ἀσπρογάλαζη ἡ Ἑλληνικὴ σημαία.

Ἐκεῖ στὴν πρύμη ἦταν τὸ δωμάτιο τοῦ καπετάνιου. «Καὶ οἱ μικρὲς ἐκείνες βάρκες ποὺ κρέμονται ἀπὸ πάνω

ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρὲς μὲ μεγάλα ἀγκίστρια τί χρειάζονται;» ρώτησε ὁ Νίκος τὸ ναύτη.

— «Μὲ τὶς βάρκες αὐτὲς γλυτώνουν οἱ ἐπιβάτες καὶ ἔμεις οἱ ναῦτες, ἂν τύχη νὰ γίνη στὸ ταξίδι κανένα μεγάλο δυστύχημα».

«Σὰν τί δυστύχημα;» ρώτησε ὁ Νίκος.

Φεύγω! Ὁποιος θέλει θες ἔρθη μαζὶ μου (σελ. 158).

— «Αν πιάσῃ φωτιὰ στὸ πλοῖο ἡ κοντεύη νὰ βουλιάξῃ».

Ἐπειτα δ ναύτης ἔφερε τὸ παιδὶ στὸ μέσο τοῦ πλοίου. Ἀπ' ἑκεῖ φαίνονταν οἱ γιαλιστερὲς μηχανές του.

Λίγα βῆματα πιὸ πέρα ἦταν μιὰ μεγάλη ἀποθήκη. Τὴ στιγμὴ ἑκείνη ἦταν ἀνοιχτὴ. Οἱ ναῦτες κατέβαζαν μέσα διάφορα ἐμπορεύματα καὶ τὸ πλοῖο θὰ τὰ πήγαινε στὸ Βόλο.

Ἀνέβηκαν ἔπειτα μιὰ σιδερένια σκάλα κι ἔφτασαν στὴ γέφυρα.

« Ἀπὸ δῶ, παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ ναύτης, κοιτάζει ὁ καπετάνιος μὲ τὸ τηλεσκόπιο μακρυὰ στὸ πέλαγος καὶ δένει διαταγὲς στὸ μηχανικὸ καὶ στὸν τιμονιέρη ».

Κατόπι πῆγαν στὴ πλώρη καὶ κατέβηκαν στὸ διαμέρισμα ποὺ ἦταν γιὰ τοὺς ναῦτες.

« Μὰ δὲ βλέπω κρεβάτια » φώτησε ὁ Νίκος. « Οἱ ναῦτες ποῦ κοιμοῦνται;

— « Βλέπεις ἐκεῖνα τὰ δέματα ποὺ εἶναι κεῖ ψηλὰ κρεμασμένα ἀπὸ μεγάλα ἀγκίστρια; Αὐτὰ εἶναι τὰ κρεβάτια μας» εἶπε ὁ ναύτης.

Ο Νίκος ἀπόρησε καὶ φώτησε: « Μὰ κρεμασμένοι κοιμᾶστε; Πρώτη φορὰ βλέπω τέτοια κρεβάτια».

Ο ναύτης γελῶντας τοῦ εἶπε: « Ἐχε λίγη ὑπομονὴ καὶ θὰ ἴδης».

Ο ναύτης ἔετύλιξε ἔνα ἀπ’ αὐτὰ τὰ δέματα καὶ κρέμασε τὴν ἄλλη ἄκρη του ἀπὸ ἔνα δυνατὸ ἀγκίστρι τῆς ὁροφῆς.

« Νὰ τὸ κρεβάτι μου» εἶπε στὸ Νίκο.

— « Ναί, μὰ πῶς ἀνεβαίνεις; » φώτησε ὁ Νίκος.

Ο ναύτης χωρὶς νὰ δώσῃ ἄλλη ἀπάντηση ἀρπαξε μὲ τὰ δυό του χέρια τὸ ἀγκίστρι καὶ μὲ ἔνα ἔαφνικὸ τίναγμα βρέθηκε μέσα στὸ κρεμαστὸ κρεβάτι.

« Εδῶ κοιμούμαστε, παιδί μου. Ή θάλασσα μᾶς νανούρει δταν κινήται τὸ πλοῖο, καὶ μᾶς ἀποκοιμίζουν τὰ κύματα».

Ανέβηκαν ἔπειτα στὸ κατάστρωμα δπου τοὺς περίμενε ὁ κύριος Φλωράς. Εύχαριστησε τὸ καλὸ τὸ παλληκάρι γιὰ τὸν κόπο καὶ τὴν προθυμία του. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ ὁ Νίκος.

« Αἱ, πῶς σου φάνηκε τὸ ἀτμόπλοιο, Νίκο; » φώτησε ὁ πατέρας τὸ γιό.

Κουρτίδου—Κονιδάρη, Ἀναγνωστικό, Γ', ἔκδ. Α'

— ‘Ωραῖο ! κάτι ποὺ δὲ φαντάζεται ὅποιος δὲν τὸ ἔχει
ἰδεῖ. Ἀπορῶ πῶς βρέθηκαν ἀνθρωποι νὰ κάμουν ἐνα
τέτοιο πρᾶμα...»

— «Θαρρεῖς, παιδί μου πῶς μονομιᾶς οἱ ἀνθρωποι βρῆ-
καν μὲ τὸ νοῦ τους τὰ ἀτμόπλοια ; Ὁ ! πέρασαν χιλιάδες
χρόνια. Τὸ πρῶτο πλοῖο τοῦ ἀνθρώπου ἦταν ἐνας βαθυ-
λωμένος κορμὸς δέντρου. Κατόπι ἔγιναν οἱ σχεδίες, σὰν
ἐκείνη ποὺ ἔκαμε ὁ Ὄδυσσεας στὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς.
“Επειτα ἔγιναν τὰ ίστιοφόρα καὶ πρὸ ἑκατὸ περίπου χρό-
νια, τὰ ἀτμόπλοια».»

Τὰ λόγια τοῦ πατέρα τὰ διέκοψε δυνατὸ σφύριγμα
τοῦ πλοίου.

«Ἄκους, Νίκο ;» εἶπε ὁ κύριος Φλωράς. «Αὐτὴ εἶνατ
ἡ δεύτερη εἰδοποίηση πῶς πρέπει νὰ εἴμαστε ἔτοιμοι. Σὲ
λίγο θὰ σφυρίξῃ καὶ τρίτη φορά, θὰ σηκώσῃ τὴν ἄγκυ-
ρά του ἀμέσως καὶ θὰ ἔκεινήσῃ».

Αὐτὸ καὶ ἔγινε. Τὸ πελώριο αὐτὸ πλοῖο ἔκαμε μπρός.
Πυκνὸς μαῦρος καπνὸς ὑψώθηκε ἀπὸ τὸν καπνοδόχο
καὶ ἡ μηχανὴ ἀρχισε νὰ κινῆται μὲρον ! Τὸ πλοῖο
δὲν ἀργησε νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι. Η θάλασσα ἦταν
ἡσυχη καὶ τὸ ἀτμόπλοιο τότε ἔπλεε πολὺ γρήγορα καὶ
ἔσκιζε μὲ τὴν πλώρη του τὰ κύματα τοῦ Σαρωνικοῦ.

Τὴν ἄλλη μέρα, μὲ τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου, ἔφτασε
στὸ Βόλο.

44. Τραγούδι τῆς Ἑενετειάς.

Θὰ πάρω ἔναν ἀνήφορο νὰ βγῶ σὲ κορφοβούνι,
νὰ βρῶ κλαράκι φουντωτὸ καὶ ριζιμιὸ λιθάρι,
νὰ βρῶ καὶ μιὰ κρυόβρυση, νὰ ἔκαπλωθῶ στὸν ἵσκιο,
νὰ πιῶ νερὸ νὰ δροσιστῶ, νὰ πάρω λίγη ἀνάσα

ν' ἀρχίσω νὰ συλλογιστῶ τῆς ξενιτειᾶς τὰ πάθη,
νὰ εἰπῶ τὰ μαῦρα ντέρτια μου καὶ τὰ παράπονά μου:
«Τὰ ξένα ἔχουν καημοὺς πολλοὺς καὶ καταφρόνια πλῆθος.
Στὰ ξένα δὲν ἀνθίζουνε τὴν ἄνοιξη τὰ δέντρα,
καὶ δὲ δροσίζει τὸ νερό, καὶ τὸ ψωμὶ πικραίγει!...
Στὰ ξένα ποιὸς θὰ σὲ χαρῇ καὶ ποιὸς θὰ σοῦ γελάσῃ;
Ποῦναι τὰ γέλια τοῦ ἀδερφοῦ κι ἡ συντροφιὰ τοῦ φίλου,
τῆς ἀδερφούλας οἱ ματιὲς καὶ τὰ γλυκὰ τὰ λόγια;
"Αν ἀρρωστήσῃς ποιὸς θὰ ρθῇ στὴν ξενιτειὰ σιμά σου,
νὰ σ' ἐρωτᾶ τὸν πόνο σου, τὸ γιατρικὸ ιὰ δίνη,
στὸ ἔρμο σου προσκέφαλο νὰ ξενυχτάῃ μαζί σου;
Κι ἂν ἐρθῃ μέρα θλιβερὴ στὰ ξένα νὰ πεθάνῃς,
ποιὸς θὰ βρεθῇ στὸ πλάι σου, τὰ μάτια νὰ σοῦ κλείσῃ;
Ποιὸς θὰ σοῦ λούσῃ τὸ κορμί, ποιὸς θὰ σὲ σαβανώσῃ;
Στὸ λείψανό σου ποιὸς θαρρή λουλούδια νὰ σὲ φάνη,
καὶ ποιὸς μὲ πόνο θὰ φιχτῇ στὸ νεκροκρέβατό σου
γιὰ νὰ σὲ κλάψῃ; Ποιὸς θὰ εἰπῇ γιὰ σένα μοιρολόγι
"Αχ! πῶς τοὺς θάφτουν νάξερες καὶ πῶς τοὺς πᾶν τοὺς ξένους
χωρὶς λιβάνι καὶ καιρί, χωρὶς παπὰ καὶ ψάλτη!
"Ανάθεμά σε, ξενιτειά, μὲ τὰ φαρμάκια πῶχεις!...»

43. Χοῖρος καὶ ἀγριόχοιρος

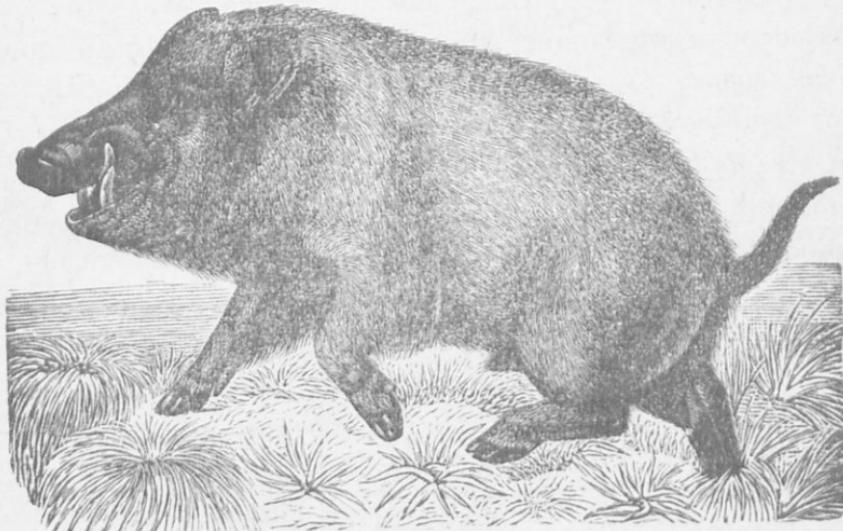
Σ' ἔνα ἔξοχικὸ κτῆμα τῆς Μακεδονίας ζοῦσε μιὰ οἰ-
κογένεια χοίρων· τὸ ἀντρόγυνο καὶ ὅχτω χαριτωμένα
γουρουνόπουλα, τριανταφυλλιά.

Ἡ μάνα εἶχε ξαπλωθῆ στὴ λιακάδα καὶ τὰ μικρὰ
ἔπεσαν ἐπάνω της καὶ βύζαιναν λαίμαργα.

Στὴν πλαγινὴ ἀποθήκη ποὺ χωριζόταν μὲ σιδερένια

κάγκελα ἀπὸ τὸ χοιροστάσιο, στεκόταν βυθισμένος σὲ συλλογὴ ἔνας ἀγριόχοιρος.

‘Ο ἀφέντης τοῦ κτήματος, ποὺ ἦταν κυνηγὸς μὲ τὸ ὄνομα, ἐπιασε τὸν ἀγριόχοιρο ἐκεῖνο μὲ πονηριά, ψηλὰ στὸ δασωμένο βουνό. Εἶχε σκάψει ἔνα βαθὺ λάκκο κοντὰ στὴ φωλιά του, καὶ τὸν σκέπασε μὲ κλαδιὰ καὶ μὲ φύλλα.

Δὲν μπορῶ νὰ συνηθίσω στὴ σκλαβιὰ (σελ. 165).

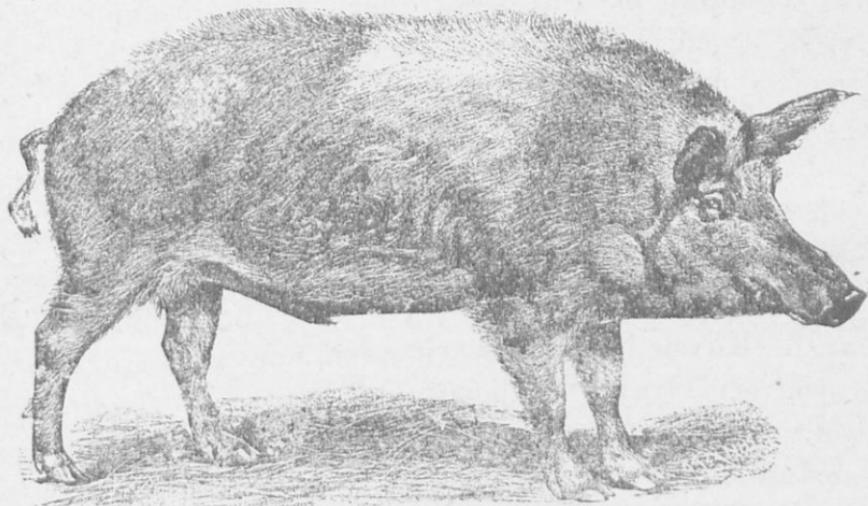
Τὴν ἄλλη μέρα ἐπεσε πολὺ χιόνι καὶ σκέπασε καὶ τὰ ἀλαδιὰ καὶ τὰ φύλλα. ‘Ο ἀγριόχοιρος περνῶντας ἔνοιαστος γιὰ νὰ πάη νὰ βρῆ τροφή, ἐπεσε μέσα στὸ λάκκο ἀγωνίστηκε νὰ βγῆ, μὰ τοῦ κάκου. ‘Ο κυνηγὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους του παραμόνευαν ἐκεῖ κοντά, πίσω στὰ δέντρα. ‘Ετρεξαν, τὸν ἔδεσαν μὲ γερὰ σκοινιά, τὸν τράβηξαν ἐπάνω, τὸν ἔβγαλαν ἔξω, τὸν ἔφόρτωσαν σ’ ἔνα ἀμάξι καὶ τὸν ἔφεραν στὸ κτῆμα. ‘Εκεῖ τὸν ἔκλεισαν προσωρινὰ σὲ ἀσφαλισμένο μέρος, ὅσο νὰ φτιάσῃ δὲ γύφτος τὸ σιδερένιο

κλουνβὶ ποὺ θὰ τὸν κλείσουν γιὰ νὰ τὸν στείλουν μὲ τὸ σιδερόδρομο στὴν Ἀθῆνα.

Ἐκεῖ ποὺ στεκόταν μονάχος καὶ συλλογισμένος ὁ ἀγριόχοιρος, σύμωσε ὁ ἀρσενικὸς χοῖρος καὶ τοῦ λέει ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κάγκελα:

«Γιατί εἶσαι τόσο λυπημένος, ξάδερφε;»

— «Δὲν μπορῶ, δὲν μπορῶ νὰ συνηθίσω στὴ σκλαβιά, εἶπε ἀναστενάζοντας ὁ ἀγριόχοιρος. Μιὰ βδομάδα πέ-

«Ναί, θυμᾶμαι—εἶπε ὁ χοῖρος—διαν σ' ἔφεραν δεμένο καὶ σ' ἀπόλυσαν αὐτοῦ μέσα, ἔκανες σὰν τρελλὸς (σελ. 165).

ρασε ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ μ' ἔκλεισαν ἐδῶ μέσα καὶ...»

— «Ναί, θυμᾶμαι—εἶπε ὁ χοῖρος—διαν σ' ἔφεραν δεμένο καὶ σ' ἀπόλυσαν αὐτοῦ μέσα, ἔκανες σὰν τρελλός...»

— «Μιὰ βδομάδα πέρασε καὶ μοῦ φαίνεται σὰν νὰ πέρασαν ἑκατὸ χρόνια. Σήμερα ξαναθυμήθηκα πάλι τὴν εὔτυχισμένη ζωή μου.... τὸ δάσος μὲ τὰ ψηλὰ ἔλατα, καὶ τάλλα περήφανα δέντρα καὶ λαχτάρησα τὴ λευτεριά μου!... Τὴν ἡμέρα στὴ φωλιά μου, μέσα στὴν πρασινάδα, καὶ τὴ

νύχτα στὸ κυνήγι ! Γιατὶ ἐγὼ εἶμαι νυχτοπερατητής. "Αμα σκοτειδιάσῃ, βγαίνω παγάνα κι ὅ,τι βρῶ. Οἱ βελανιδιές, οἱ καστανιές, γιὰ μένα φίχνουν στὸ δάσος τὸν καρπό τους. Πολλὲς χοντρὲς φίξες φυτῶν εἶναι παραχωμένες μέσα στὴ γῆ. Ἔγώ, ποὺ ἔχω πολὺ δυνατὴ ὁσφρηση, τὶς μυρίζομαι ἐπάνω ἀπὸ τὸ χῶμα, τὶς ξεχώνω καὶ τὶς τρώγω. "Άν μου πέσῃ δῶμας στὸ δρόμο μου καὶ κανένα λαγουδάκι ἢ κουνελάκι δὲν κάνω τὸν ἀκατάδεχτο. "Ολη τὴ νύχνα τρέχω καὶ τὸ κορμί μου, βλέπεις, εἶναι καμωμένο γιὰ δρόμους πόδια γερά, ψηλά, λεπτά· εἶμαι καὶ σβέλτος, καὶ τὸ λέει κι ἡ καρδιά μου . . . »

— «Καὶ δὲ βρίσκεις κανένα ἔχθρο στὸ δρόμο σου ;»

— «Κάπου, κάπου· μὰ ἔχω κι αὐτιὰ καλὰ ποὺ ἀκούουν καὶ τὸ παραμικό. "Ετσι νοιώθω ἀπὸ μακριὰ τὸν κίνδυνο καὶ λαμβάνω τὰ μέτρα μου. Δὲ γρυλλίζω μὲ τὸ παραμικό σὰν ἐσένα καὶ τὴ γενιά σου. Ἔγὼ προχωρῶ σιωπηλά. Κανεὶς δὲν ἀκούει τὴ φωνή μου νὰ καταλάβῃ ποῦ πηγαίνω. "Οταν διμως βρεθῶ στὰ στενὰ καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ πολεμήσω, δὲ φεύγω δειλά, μόνο στέκομαι καὶ πολεμῶ παλληκαρίσια . . . »

— «Τὸ πιστεύω. Τὸ κορμί σου εἶναι δυνατὸ καὶ σφιγκτοδεμένο. "Έχεις φοβερὰ δόντια, πιὸ μακριά, πιὸ γυριστά, πιὸ σουβλερὰ ἀπὸ τὰ δικά μου . . . »

— «Καὶ τὸ ξέρουν οἱ κυνηγοὶ ποὺ ἔρχονται νὰ μὲ σκοτώσουν . . . »

— «"Η νὰ σὲ πιάσουν ζωντανὸ μὲ ἀπιστία καὶ μὲ ἀπάτη . . . »

* * *

«Ο ἀγοιόχοιρος ἀναστέναξε πάλι καὶ ἔμεινε λίγο συλλογισμένος, κι ὕστερα ξακολούθησε :

«Τὸν παλιὸν καιρὸν δὲ Ὁδυσσέας, παλληκαράκι ἀκόμα, πῆγε νὰ ίδῃ τὸν παππού του τὸν Αὐτόλυκο στὴ Φωκίδα καὶ βγῆκε κυνήγι μὲ τοὺς θειούς του, τοὺς γιοὺς τοῦ Αὐτόλυκου.

»Τὸ γλυκοχάραμα ἔκεινησαν μὲ τὰ λαγωνικά τους, ἀνέβηκαν στὸ δασωμένο Παρνασσὸ καὶ μπῆκαν στὶς ἀνεμοδαρμένες κλεισοῦρες του.

»Εἶχαν φτάσει σὲ μιὰ λαγκαδιά. Οἱ σκύλοι πήγαιναν μπρὸς γιὰ νὰ ξετρυπώσουν κανένα ἄγριόμι, κι ἀπὸ πίσω τους οἱ γιοὶ τοῦ Αὐκόλυκου κι Ὁδυσσέας μὲ ἓνα μακρὺ κοντάρι στὸ χέρι.

»Ἐκεῖ στὸ πυκνὸ δάσος, τόσο πυκνὸ ποὺ δὲν τὸ περνοῦσε δὲ ἥλιος, ἥταν πλαγιασμένος ἔνας ἄγριόχοιρος—ἔνας πρόγονός μου—πάνω σ’ ἓνα σωρὸ ἀπὸ φύλλα. Ἀκουσε τὶς φωνὲς τῶν κυνηγῶν καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων. Τινάχτηκε ἀμέσως ἐπάνω καὶ χύμησε. Τὰ μάτια του πετοῦσαν φλόγες...

»Ο Ὁδυσσέας δὲ δείλιασε σήκωσε τὸ μακρὺ κοντάρι του καὶ ὠρμησε ἐπάνω στὸ φοβερὸ θηρίο γιὰ νὰ τὸ σκοτώσῃ. Μὰ δὲ ἄγριόχοιρος τὸν πρόλαβε καὶ τὸν δάγκωσε δυνατὰ πάνω ἀπὸ τὸ γόνατο καὶ τοῦ ἔκοψε κι ἓνα κομμάτι κρέας.

»Ο Ὁδυσσέας τότε ἔχνωντας τὸν πόνο, ἀτρόμητος καὶ φοβερός, τὸν χτύπησε μὲ τὸ κοντάρι στὸ δεξὶ ὅμο, τὸν πέρασε πέρα πέρα καὶ τὸν σώριασε κάτω νεκρό. Ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἔφτασαν κι οἱ γιοὶ τοῦ Αὐτόλυκου· ἔδεσαν τὴν πληγὴν τοῦ Ὁδυσσέα καὶ σταμάτησαν τὸ αἷμα. Ἐπειτα γύρισαν ὅλοι μαζὶ στὸ πατρικό τους σπίτι.

»Καὶ νὰ ίδῃς πὼς τὸ φέρνει ἡ τύχη! Ἀπὸ τὸ σημάδι ἔκεινο τοῦ δοντιοῦ τοῦ ἄγριόχοιρου, ἡ γριὰ παραμάνα ποὺ τοῦ ἔπλυνε τὰ πόδια, γνώρισε πὼς δὲ ἔνος ζητιάνος ἥταν δὲ πολυαγαπημένος Ὁδυσσέας.

— «Κ. ή δική μου γενιά στὰ παλιὰ χρόνια τὸν γνώ-

ρισε τὸν Ὀδυσσέα εἶπε ὁ χοῖρος.

— «Ναί, τότε ποὺ ἡ Κίρκη μεταμόρφωσε τοὺς συν-

Η γητὰ Εὐρύκλεια ἀπὸ τὸ σημάδι ἐκένο γνώρισε τὸν Ὀδυσσέα (σελ. 167).

τρόφους του σὲ χοίρους κι αὐτοὶ γρύλλιζαν. οἱ κακόμοιροι, καὶ ἔθρηνοῦσαν.¹ Τὸ μαρροῦσαν γιὰ μεγάλη ντροπὴ

Η Δίδημη ποὺ μεταμορφώσε τοὺς συντρόφους του σὲ χοίρους (σελ. 168).

ποὺ ἔγιναν χοῖροι... Κι' ὅμως μιὰ φορά, τότε ποὺ πρωτογίνηκε ὁ κόσμος, καὶ σεῖς ἥσαστε σὰν κι ἐμᾶς, εἶχατε τὰ δάση γιὰ φωλιά σας».

— «Ού, είναι χιλιάδες χρόνια ποὺ γωριστήκαμε. Κανένας δὲν τὸ θυμάται».

— «Σᾶς πηραν οἱ ἄνθρωποι καὶ σᾶς ἔκαμαν ὅπως ἥθελαν γιὰ νὰ τοὺς δουλεύετε...»

— «Γιὰ τὸ καλό μας. Ἐσὺ πόσες φορὲς ἐπλάγιασες νηστικὸς τὸ χειμῶνα, ποὺ δὲν εὔρισκες οὔτε κάστανα, οὔτε βελανίδια, οὔτε λαγουδάκια. Καὶ πόσες φορὲς τὶς νύχτες τῆς παγωνιᾶς ἔτρεχες σὰν τρελὸς ἀπὸ δίψα γιατὶ τὰ ποταμάκια ὅπου πίνεις ἦταν παγωμένα; Ἐμεῖς ἔχομε κάποιο ἀφεντικὸ ποὺ φροντίζει νὰ μὴν πεινάσωμε, νὰ μὴ διψάσωμε, νὰ μὴν κακοπάθωμε».

— «Αὐτὸς δὲ κὺν προστάτης σας γιὰ τὸ συφέρο του, γιὰ δικό του ὅφελος τὰ κάνει ὅλα. Δὲν κοιτᾶς, καημένε, πῶς σὲ κατάντησε τόσων χιλιάδων χρόνων σκλαβιά; Οἱ τρύχες σου ἔειθριασαν, ἀπὸ μαῦρες, σὰν τὶς δικές μου, ἔγιναν σταχτερές· τὰ μάτια σου ἀδυνάτισαν, τὰ δόντια σου μίκριναν καὶ δὲν κόβουν σὰ μαχαίρι· τὰ πόδια σου κόντηναν. Παραπάχυννες, κακομοίρη, καὶ δὲν μπορεῖς νὰ κουνηθῆς, καὶ ἡ κοιλιά σου σέρνεται στὸ χῶμα. Ἐχασες κάθε σβελτοσύνη καὶ λεβεντιά. Κυλιέσαι στὸ βοῦρκο, κι ἔγινες τόσο βρωμερός, ποὺ οἱ ἄνθρωποι τῶνομά σου τῶχουν γιὰ βρισιά.

— «Ἐσένα δὲ σ' ἀρέσει τὸ νερό;» ρώτησε ὁ χοῖρος.

— «Ποιὸς λούζεται σὰν καὶ μένα μὲ τόση χαρὰ στὸ ὄλοκάθαρο νερὸ τῶν ποταμῶν!» εἶπε μὲ καμάρι ὁ ἀγριόχοιρος.

— «Αἱ, λοιπὸν σ' αὐτὸ μοιάζομε, σὰν ἔαδέοφια ποὺ εἴμαστε. Κι ἐγὼ ὅπου βρῶ νερὸ μπαίνω μέσα καὶ δροσίζομαι. Τὸ καλοκαίρι οἱ τρύχες μου καὶ τὸ πάχος μου μὲ κάνουν φοβερὰ νὰ καψώνω! γι' αὐτὸ μὲ ἀρέσει τόσο τὸ λουτρό· μὰ δταν δὲ βρῶ καθαρό, κυλιοῦμαι καὶ στὸ βοῦρκο.

Τὸ κάνω ὅχι ἀπὸ ἀγάπη τῆς βρόμας, μὰ γιὰ νὰ δροσιστῶ. Καὶ μάθε πώς ἡ λάσπη δὲν κρατιέται ἀπάνω στὶς σκληρὸς τρίχες μου, ἀλλὰ μόλις ἔραθη, τρίβεται καὶ φεύγει. Μόνο οἱ κουτοὶ μὲ θαρροῦ ἀκάθαρτο ζῶ. Ἐγὼ τὴ φωλιά μου ποτὲ δὲν τὴ λερώνω· καὶ στὰ χωριὰ καθαρίζω τὴν αὐλὴν ἀπὸ τὰ σάπια χορτάρια καὶ τάλλα σκουπίδια πὸν θὰ βρώμιξαν τὸν ἀέρα καὶ θὰ ἔφεραν ἀρρώστια».

— «Τὴ μύτη σου ὅμως τὴ χώνεις παντοῦ» εἶπε πειρατικὰ ὁ ἀγριόχοιρος.

— «Οπως καὶ σὺ γιὰ νὰ βρῆς τροφή. Αὐτὸ τὸ χάρισμα νὰ σκαλίζω καὶ νὰ βρίσκω ὅ,τι καλὸ μυριστῶ τὸ ἔχω ἀπὸ τὰ παμπάλαια χρόνια ποὺ ζούσαμε μαζὶ στὰ δάση. Σ' ἔνα μέρος τῆς Ἑλλάδας, ποὺ τὸ λένε Μάνη, νὰ ίδης τί κάνουν.

»Ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὸ χῶμα, φυτρώνουν κάτι μανιταράκια ποὺ εἶναι πολὺ πολὺ νόστιμα καὶ οἱ καλοφαγάδες τ' ἀκριβοπληρώνουν. »Οσοι λοιπὸν θέλουν νὰ μαζέψουν ἀπ' αὐτά, παίρνουν πέντε ἔξι ἀπὸ μᾶς καὶ μᾶς πηγαίνουν στὸ δάσος, δεμένους ἀπὸ τὸ λαιμό. Ἐμεῖς μυρίζοντας βρίσκομε τὰ ὄρεχτικὰ μανιταράκια· ἀλλὰ μόλις ἀρχίσουμε νὰ σκάβωμε γιὰ νὰ τὰ φᾶμε, οἱ ἄνθρωποι μᾶς τραβοῦν μὲ δύναμι πάρα πέρα, μᾶς πετοῦν μὰ φούχτα κριθάρι γιὰ τὸν κόπο μας, σκάβουν καὶ τὰ βγάζουν, τὰ πλύνουν καὶ τὰ μοσκοπουλοῦν στοὺς πλουσίους.

* *

— «Τί σοῦ ἔλεγα; »Ολο γιὰ τὸν ἄνθρωπο δουλεύεις, »Εμεῖς οἱ ἀγριόχοιροι γεννοῦμε στὴ φωλιά μας τρία τέσσερα παιδιά· σεῖς γεννοβολᾶτε δέκα καὶ δώδεκα. »Ολα γιὰ τὸν ἀφέντη· νὰ τὰ πάρῃ μικρὰ τοῦ γάλακτος ἥ μεγάλα νὰ τὰ βάλῃ στὸ ταψὶ στὸ φοῦρον ἥ νὰ τὰ περάσῃ στὴ σούβλα.

— »Ε, τί νὰ γίνη; »Ετσι τὸ βρήκαμε ἀπὸ πάππο πρὸς

πάππο. Τάχα ἔσεῖς ποὺ πεθαίνετε ἀπὸ γηρατεῖα στὴ φωλιά σας, ἢν δὲν προφτάσουν νὰ σᾶς σκοτώσουν οἱ κυνηγοί, πεθαίνατε λιγότερο ἀπὸ μᾶς; Μὰ καὶ ἡ δική μας ἡ ζωὴ δὲν πάει ἄχρηστη. Θυμᾶσαι στὰ χρόνια τοῦ Ὀδυσσέα, τὸν Εὔμαιο, τὸ χοιροβοσκὸ μὲ τὴν εὐγενικὰ καρδιά, πῶς περιποιήθηκε τὸν ἄγνωστο ζητιάνο; Ἐθυμίασε δυὸ γουρούνόπουλα. Αὕτα τὰ γουρουνόπουλα ἔδωκαν τὴν ζωὴ τους γιὰ τὴν συμπόνεση, γιὰ τὴν ἀγάπη στὸ δυστυχεόν ! . . . »

— «Συμπόνεση γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ σᾶς σφάζουν ! . . . »

— «Νᾶξερες, καῦμένε, τί χαρὰ σκορπίζομε μὲ τὸ θάνατό μας. Σ' δλη τὴν Ἑλλάδα τὸ κρέας μας τὸ κομματιάτουν μὲ τέχνη· ἄλλα μέρη του ἀλατίζουν, ἄλλα τὰ κάνουν καπνιστά, ἄλλα πηχτή· τὸ πάχος τὸ λυώνουν καὶ γίνεται χοιρινὸ βούτυρο· ἄλλα μέρη τὰ κάνουν χοιρομέρια γιὰ τοὺς πλουσίους, ἄλλο κρέας, ψαχνὸ καὶ πάχος, τὸ ψυλοιλιανίζουν καὶ κάνουν λουκάνικα λογῆς λογῆς καὶ τὰ φυλάγουν δλο τὸ χρόνο ἥ τὰ στέλνουν δῶρο στοὺς ἀγαπητοὺς ἔνειτεμένους τους. Ως καὶ οἱ τρίχες μας γίνονται βοῦρτσες καὶ τὸ σκληρό μας δέρμα τὸ κάνουν τσαρούχια, ποὺ βασιοῦν στὶς κακοτοπιές».

— «Γιὰ ἵδε πῶς τὸν κατάντησε τὸν κακομοίρη τὸν χοῖρο ὁ ἀνθρωπος, νὰ εἶναι ἐνθουσιασμένος γιατὶ τὸν τρῶνε!» εἶπε πειραχτικὰ ὁ ἀγριόχοιρος.

— «Γιὰ τὸν ἀνθρωπο, κὺρο-ξάδερφε, νὰ μιλᾶς μὲ σέβας γιατὶ αὐτὸς ἔχει πιὸ πολὺ μυαλὸ κι ἀπὸ σένα κι ἀπὸ μένα. Αὕτος μὲ τὴν ἔξυπνάδα του σὲ πῆρε καὶ σένα ἀπὸ τὸ δάσος σου, καὶ δὲν ξέρομε τί τύχη σὲ περιμένει. Ἄλλη φορὰ θὰ σ' ἔστελναν στὸ Ζωολογικὸ κῆπο. Μὰ τώρα ἀφοῦ σὲ σκοτώσουν καὶ σένα, μπορεῖ νὰ σὲ στήσουν στὸ Ζω-

λογικὸ Μουσεῖο· ἔκεī θᾶρχωνται τὰ μαθητούδια τῶν σχολείων νὰ μαθαίνουν ζωολογία ἀπάνω στὸ βαλσαμω-
μένο κορμί σου!»

46. Ιστορέα μεᾶς βελανιδιᾶς.

«Γεννήθηκα ἀπὸ ἔνα βελανίδι, ποὺ δ ἄνεμος τἄρπαξε
ἀπὸ μιὰ μεγάλη βελανιδιὰ καὶ τώρᾳ ξε στὴν ἄκρη τοῦ δάσους.

» "Αργησα νὰ μεγαλώσω. Ἐμεῖς οἱ βελανιδιὲς θέλομε
χρόνια καὶ χρόνια νὰ τρανέψωμε.

» Χωρὶς καμιὰ περιποίηση, χωρὶς κανένας νὰ φροντίζῃ
γιὰ μένα, σὰν ὁρφανὸ παιδί, χωρὶς χάδια γονιῶν, μεγά-
λωσα μονάχη σιγά, σιγά Κι ὑστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια—ἐ-
πάνω ἀπὸ διακόσια—ἔγινα κι ἐγὼ μιὰ μεγάλη βελάνιδιά.

» Οἱ φίλες μου προχώρησαν βαθιὰ καὶ ξαπλώθηκαν μέσα
στὴ γῆ, δσο ἀπλώνονται ἀπάνω στὸν κορμό μου τὰ κλα-
διά μου δλόγυρα. Ἐνα μεγάλο δέντρο πρέπει νάχη μεγά-
λες καὶ δυνατὲς φίλες γιὰ νὰ τὸ στηρίζουν.

» Τὰ κλαδιά μου μεγάλωσαν, κι ἀπλώθηκαν πρὸς ὅλα
τὰ μέρη σὰν πελώρια χέρια.

» "Ερρίξα πολὺ μεγάλο ἀνάστημα, πέρασα δλα τὰ ἄλλα
δέντρα ποὺ εἶναι ἐδῶ. Ο κορμός μου στὰ παιδικά μου
χρόνια ἦταν λεπτὸς καὶ τρυφερός· μὲ τὸν καιρὸ διως ἔ-
γινε χοντρός· καὶ ἡ φλούδα μου, ποὺ σὺν ἡμιουν μικρὴ
ἦταν πρασινωπὴ καὶ μαλακή, λίγο λίγο πήρε χρῶμα μαυ-
ριδερό, ἔγινε σκληρὴ καὶ γέμισε σχισμάδες.

» Λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ μένα εἶναι κι ἄλλες βελανιδιές,
πολὺ γέρικες. Μὲ περνοῦν πολλὰ χρόνια. Εἶναι σὰν νὰ
ποῦμε γιαγιάδες μου καὶ παραγιάδες μου. Ο κορμός
τους εἶναι γεμάτος ἀπὸ κουφάλες καὶ ρόζους καὶ τὰ
κλαδιά τους εἶναι δλο ρόζοι.

» Τὰ φύλλα μου εἶναι πολλὰ καὶ πυκνά, ἀλλὰ μονάχα στὸ ἀκροκλάδια. Στὴ μέση δὲν ἔχω πολλὰ φύλλα. Καὶ ὅποιος στέκεται κοντὰ στὸν κορμό μου μπορεῖ νὰ ἴδῃ ώς ὅπανω στὴ κορφή μου. Γι' αὐτὸ κάτω ἀπὸ τὴ φυλλωσιά μου φυτρώνουν λογῆς λογῆς ἀνοιξάτικα φυτὰ καὶ θαμνολούλουδα. Ό ήλιος περνᾶ μέσα ἀπὸ τὴ φυλλωσιά μου καὶ φθάνει ώς τὸ χῶμα καὶ τοὺς δίνει ζωή.

» 'Ο ήλιος! "Αχ! πῶς τὸν ἀγαπῶ! Δὲν ξέρω ἂν εἶναι ἄλλο δέντρο στὸν κόσμο, ποὺ ν' ἀγαπᾶ τὸ φῶς του καὶ τὴ ζεστασιά του σὰν ἐμένα.

» Δὲν πολυβιάζομαι νὰ βγάλω τὴν ἀνοιξη τὰ φύλλα μου, τὰ πριονωτά φοβοῦμαι τὴν ψύχρα καὶ περιμένω νὰ ζεστάνη δ καιρός καὶ τὰ φύλλα μου φυτρώνουν ὅχι χωριστὰ τὸ καθένα, ἀλλὰ φοῦντες φοῦντες, κι ἔχουν ἔνα κοτσανάκι γιὰ νὰ μποροῦν νὰ γυρνοῦν στὸν ἀγαπημένο ήλιο.

» 'Ο καιρός μου εἶναι ἡ πιὸ θρεπτικὴ τροφὴ γιὰ τοὺς χοίρους. Βελανίδια ἔδινε καὶ ἡ Κίρκη στοὺς συντρόφους τοῦ 'Οδυσσέα, ἀφοῦ τοὺς μεταμόρφωσε σὲ χοίρους.

» Μὰ καὶ τὰ φυλλωτὰ σκεπάσματα τῶν βελανιδιῶν μου καὶ ἡ φλούδα μου δὲν εἶναι πράματα ἄχρηστα· μ' αὐτὰ οἱ βυρσοδέψες δουλεύουν τὰ δέρματα.

» 'Ελησμόνηπα νὰ σᾶς πῶ πῶς τὰ φύλλα μου καὶ τὰ κλαδιά μου τὸ καλοκαίρι τὰ δαγκώνουν κάποια μικρὰ ζωῦφια.

» Στὸ κάθε δάγκωμα γίνεται ἔνα ἐξόγκωμα σὰν καρυδάκι. Μέσα ἔκει τὰ μικρὰ ζωῦφια φυλᾶνε τὸ αὐγά τους.

» Τὰ καρυδάκια αὐτὰ τὰ λένε κηκίδια καὶ τὰ μεταχειρίζονται γιὰ γιατρικὸ καὶ γιὰ νὰ κάνουν μελάνη.

» Τώρα νὰ σᾶς μιλήσω καὶ γιὰ τὸν κορμό μου.

» Στὸν κορμό μου, τὸ μέσα ξύλο, ἡ καρδιά, εἶναι στα-

χτερή καὶ τόσο σκληρή ποὺ δὲν μπορεῖ εύκολα νὰ τὴν χαράξῃ τὸ μαχαίρι. Τὸ ἄλλο ξύλο, ποὺ εἶναι δλόγυνδα στὴν καρδιὰ καὶ γειτονεύει μὲ τὴν φλούδα μου, εἶναι κιτρινωπό, καὶ πολὺ μαλακώτερο. Αὐτὸ μὲ κάνει καὶ ζῶ. 'Απ' αὐτὸ περνοῦν οἱ χυμοὶ ποὺ ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὶς οἰζες καὶ φτάνουν ώς τὸ ἀκροκλάδια. Ἡ καρδιά μου, πάλι, μὲ συγκρατεῖ στερεὰ καὶ μὲ κάνει νὰ μὴ φοβοῦμαι τὸν ἄνεμο δσο ἄγρια κι ἀν φυσᾶ. Γιὰ τὴν τροφή μου δμως καὶ τὸ μεγάλωμά μου δὲ μοῦ χρησιμεύει τίποτε.

»Γιὰ ωτησε δμως καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτοὶ δταν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ξύλο ποὺ νὰ μὴ σαπίζῃ στὸ νερό, ποὺ νὰ εἶναι αἰώνιο, τρέχουν νὰ βροῦν καρδιὰ βελανιδιᾶς καὶ κάνουν γεφύρια, πλοῖα, σπίτια. Μὲ τὸ ἄλλο μου τὸ ξύλο, τὸ κιτρινωπό, κάνουν μόνο ἐπιπλα, ποὺ εἶναι προφυλαγμένα ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ δὲν ἔχουν φόβο νὰ σαπίσουν.

»Αὐτὸ τὸ ξύλο τὸ μεταχειρίζονται καὶ γιὰ κάψιμο σὲ φούρνους, σὲ τζάκια, σὲ θερμάστρες· καὶ μὲ τὰ κλαδιά μου κάνουν τὸ πιὸ καλὸ ξυλοκάρβουνο, τὸ ἄγριο, δπως τὸ λὲν οἱ νοικοκυρές.

»Τὸ κιτρινωπὸ ξύλο μου εἶναι κάποτε καταιρυπημένο. Ἐνα πλῆθος ἔντομα ἔρχονται, τρυποῦν τὴν φλούδα μου, κάνουν ἐκεῖ μέσα τὴν φωλιά τους καὶ φυλᾶνε τὸ αὔγα τους. Σὲ λίγο, τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ κορμοῦ μου κάτω ἀπὸ τὴν φλούδα μου γίνεται κούφιο.

»Καὶ τώρα πῶς νὰ γλυτώσω! "Ας εἶναι καλὰ δ φίλος μου δ δρυοκολάπτης, τὸ καλὸ πουλί, μὲ τὸ βαθὺ κόκκινο, τὸ κρεμεζί μέτωπο, τὶς πράσινες ἥ ἀσπρόμαυρες φτερούγες καὶ τὴν κοκκινωπὴ ούρα. Αὐτὸ ἔρχεται ταχτιὰ καὶ μὲ τὴ δυνατὴ μύτη του ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ τὸν κορμό μου: τάκ-τάκ-τάκ! "Απὸ τὰ δυνατὰ τρυπήματα ἀνταβούζει τὸ δάσος, καὶ τὸ ἔξυπνο πουλί καταλαβαίνει, δταν δ-

κρότος είναι ξηρός, πώς τὸ ξύλο εἶναι γερδ. «Ἐδῶ δὲν εἶναι τίποτε» λέει μὲ τὸ νοῦ του καὶ πάει παρὰ πέρα. Ξαναρχίζει τὸ τάκ-τάκ! κι δταν ἀκούσῃ τὸ ξύλο νὰ κου-
δουνίζῃ, δπως κουδουνίζουν τὰ κούφια πράματα, «ἔδω
εἴμαστε!» λέει, καὶ μὲ τὴ φοβερὴ μύτη του σκάβει δυ-
νατά, βρίσκει τὴ φωλιὰ καὶ σὲ λίγο τὰ ἔντομα πᾶν κα-
λιά τους.

»Νὰ ίδητε καὶ τὸ ἄλλο καλὸ μοῦ κάνει ὁ δρυοκο-
λάπτης. Σ' αὐτὰ τὰ βαθουλώματα ποὺ σκάβει, ἔρχονται
ἄλλα πουλιὰ καὶ κάνουν τὴ φωλιά τους, πουλιὰ ποὺ κε-
λαδοῦν· κι ἔτσι τὴν ἄνοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι ἡ φυλλω-
σιά μου γεμίζει ἀπὸ γλυκοὺς κελαηδισμούς.

»Στὰ παλιὰ χρόνια δταν οἱ ἀνθρωποι ἥθελαν νὰ
παινέσουν κανένα γιὰ τὴν παλληκαριά του καὶ τὴ δύ-
ναμή του θυμοῦνταν ἐμένα, καὶ τὸν παρώμοιαζαν μὲ τὸ
ξύλο μου ποὺ είναι σκληρὸ σὰν πέτρα. Στὰ χρόνια τοῦ
Οδυσσέα, καὶ πιὸ ὕστερα, τοὺς ἥρωες τοὺς στεφάνωναν
μὲ στεφάνια καμωμένα ἀπὸ τὰ τρυφερὰ κλαδάκια μου!»

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

47. Τὰ γυνάκια.

Ρόδινα γλῶσσα, μύτη ἀφτάκια,
ρόδινα νύχια κοφτερά,
ξυπνὰ τὰ μάτια, λαμπερὰ
στὸ στρῶμα παιζούν τὰ γυνάκια.

Ωραῖα, λουσμένα, παστρικά,
πηδοῦν, κυλιοῦνται, γρατσουνίζουν,
καὶ πότε πότε ρουθουνίζουν
μὲς στ' ἄσπρα τους γουναρικά.

Κι ἡ μάνα τους ἐκεῖ μπροστὰ
γυρτή, τὰ μάτια σφαλιστὰ
σὰν ἥμερο, ἀγαθὸ λιοντάρι,
σὰν τίγρη ποὺ δὲν ἔχει ὅργη,
δλη καμάρι καὶ στοργὴ
πανέμορφο ὕπνον ἔχει πάρει

48. Οἱ δυὸ φέλοι.

‘Ο σκύλος λέει τῆς γάτας :
«Τὰ νύχια σου ἑτοιμάζεις,
φυσᾶς καὶ καμπουριάζεις.
Μὰ τί ἔχεις καὶ θυμώνεις;
‘Ως πότε οἱ τσακωμοί μας ; »
Κι ἔκεινη : «Μὴ ζυγώνεις,
σὲ σκίζω στὴ στιγμὴ !»

— «Γιὰ στάσου, λέει ὁ σκύλος,
δὲ θέλεις νὰ εἶμαι φίλος;
Μιλῶ στὰ σοβαρὰ»
καὶ κούναγε τὴν οὐρά.

«Τρωγόμαστε βδομάδες
παίρνεις καὶ δίνεις ξύλο,
ἄς πάψουν οἱ καβγάδες
καὶ δέξου με γιὰ φίλο
Δὲ σκέφτηκες κομμάτι
πὼς ἀπὸ τὴν γκρίνια αὔτῃ
θὰ μείνω μὲν ἔνα μάτι
θὰ μείνης μὲν ἔνα ἀφτί;»

‘Η γάτα μὲ ήσυχία
τὸ πόδι κατεβάζει.
τοῦ σκύλου ἡ ὅμιλία
σὲ συλλογὴ τὴ βάζει.
Λόγο τιμῆς ἐδῶσαν,
ἡταν ἔχθροί, φιλιῶσαν
ἔχασαν τί ἔχει γίνει.
Συντρόφεψαν. Εἰρήνη.

«Βλέπω καλά; εἶχε χάζε!»
τὸ ἀφεντικὸ φωνάζει.
«Ποιοὶ νᾶν’ οἱ δυὸ ἐκεῖ κάτω,
ποὺ τρῶνε στὸ ἴδιο πιάτο;»

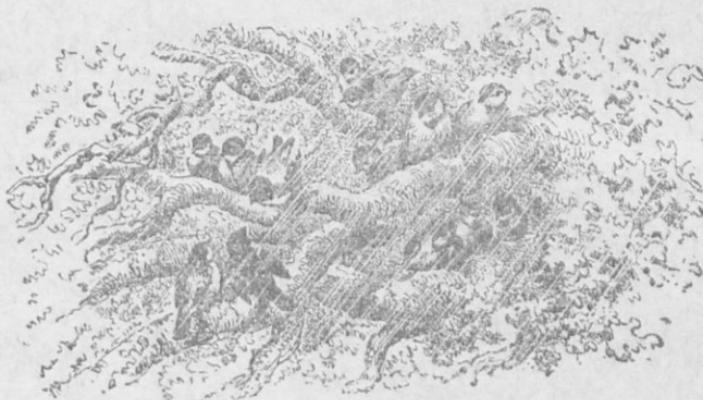
Jolipipo

Τοινον Ζ. Παναρίων
Μουσούνη Γ. Λαζαρίδη

A handwritten musical score consisting of five staves of music. The top staff uses a treble clef, the second staff a bass clef, and the remaining three staves use a treble clef. The music is in common time. The lyrics are written below each staff in both Spanish and English. The first staff has lyrics: "Si mia pô jaô no era quô - Al", "Si mia pô jaô no - ll", "Si mia pô jaô no - ll", and "Si mia pô jaô no - ll". The second staff has lyrics: "ji tu kî ipw. jô al - var ôi qô . . . jôl zel - pl", "vñ. Pa - jo. nô el el mia pô - ja tur û - .", and "ii - pl zel - pl ipo". The third staff has lyrics: "qu - uar a - sua ri". The fourth staff has lyrics: "K'lu cu nou oar vi cu mu - cu ui udu uou. uav tis oo", "K'li - he. ðû oar uio ln mi pa sia - re ðû di na - vi", and "pls. K'lu ja ri ja - pi uai i - . . . jô uam uam". The fifth staff has lyrics: "si - pa esp you dur cas óov à . . . pa zel - pi".

ΣΟ. Η βροχούλα.

Τὰ χωράφια ἔηραμμένα
περιμένουν τὰ καημένα
τῆς βροχούλας τὸ νερό,
γιὰ πιοῦν καὶ νὰ χορτάσουν
καὶ οἱ γεωργοὶ νὰ πιάσουν
τὴ δουλειὰ μὲ τὸν καιρό.

Πέφτει, πέφτει ἡ βροχούλα
τί χαρὰ καὶ τί δροσούλα!
έμαλάκωσεν ἡ γῆ!
Τὸ ἀλέτρι, τὸ ζευγάρι
δι καθένας σας ἀς πάρη!
σιδὸ ποδάρι, γεωργοί!

Τί βαθειὰ τὸ χῶμα σκίζει
τὸ ἀλέτρι ποὺ γυαλίζει,
τί αὐλάκια στὴ σειρά!
Πάνω, κάτω τὸ ζευγάρι
ποιὸς κριθάρι, ποιὸς σιτάρι
σπέρνει μὲ κρυφὴ χαρά.

* Ήρθε ή ανοιξη. Τί χάρη
φουντωμένο τὸ κριθάρι,
τὸ σιτάρι σας χλωρό.

* Ήρθε καὶ τὸ καλοκαίρι,
τὸ δρεπάνι σας στὸ χέρι,
γεωργούι, τὸ κοφτερό.

* Όλα τὰ σπαρτὰ φτασμένα,
πέφτουν, πέφτουν θερισμένα,
τί δεμάτια, τί πολλά!

Τί χαρά, τί πανηγύρι,
θὰ θερίσῃ ὅποιος σπείρη,
θὰ χαρῇ καὶ θὰ γελᾶ.

* Άλωνίζουν, άλωνίζουν,
φύσ' ἀέρι, καὶ λιχνίζουν,
ἡ δουλειὰ νὰ μὴ σταθῇ!

* Ο καθένας γιὰ νὰ πάρη
στὰ σακκιά του τὸ σιτάρι
καὶ στὸ σπίτι του νάρθῃ.

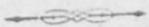
Τὰ σακκιὰ στὸν ὕμιο παίρνουν,
καὶ σιγὰ σιγὰ τὰ φέρνουν
στὸν καλὸ τὸ μυλωνᾶ.
Καὶ ἀλεύρι τὸ σιτάρι
ὅταν γίνη, νὰ τὸ πάρη
ὅ καθένας δὲν ξεχνᾶ!

ΒΙ. Ο χορὸς τῆς χελώνης.

Μιὰ φορὰ καὶ ἔναν καιρὸν
ἔστηστο δὲ λαγὸς χορός,
καὶ τὸ ἀηδόνι τραγουδοῦσε
μὲν φωνὴ μελωδικὴ
καὶ δὲ λαγὸς χοροπηδοῦσε
καὶ ὅλοι ἐθαύμαζαν ἐκεῖ.

Μιὰ χελώνα τὸν θωρεῖ
καὶ ζηλεύει καὶ θαρρεῖ,
πῶς χορὸν καὶ ἐκείνη ἔρει
καὶ φωνάζει στὸ λαγό.
«Ἐλα πιάσε μὲν ἀπὸ τὸ χέρι
νὰ σὺ ἀκολουθῶ καὶ ἐγώ.»

Ο λαγὸς καιρὸν δὲ χάνει,
ἀπὸ τὸ χέρι της τὴν πιάνει,
καὶ χορεύοντας πηγαίνει
καὶ τὴ σέρνει καὶ γελᾶ,
μὰ δὲ χελώνα φορτωμένη
πέφτει καὶ κατρακυλᾶ.

•Ο χορός της κυώνας

Γιρμανιά μεγάλα
Ποίειν πολύτιμα

Μετριών

Mia φο ρά νι καντας την ουράνη. φέ. ουράνη. δο. νι την γούρινη στον ουρανό. Δουλεύει με φωνήν μεγάλην. Αποδέχεται την απόβαση της γης.

53. Βράδυ στή γειτονιά.

Μὲς στή γειτονιά
πέφτει ή σκοτεινιά,
σβήνει καὶ θαμπώνει πιὰ τὸ δεῖλι,
καὶ τὴν ὥραν αὐτὴν
ή γιαγιά πιστή,
στήν εἰκόνα ἀνάβει τὸ καντήλι.

”Εφτασ’ ἡ βραδιά.
Τώρα τὰ παιδιὰ
ἀπὸ τὰ παιγνίδια χορτασμένα
ἔχουν χωριστῆ,
κι ἔχει μαζευτῆ
μέσα στὸ σπιτάκι του καθένα.

Μὲς στὸ σιγαλὸ
βράδυ, ἔνα δειλὸ
φῶς φωτάει σὲ κάθε παραθύρι,
κι δλα τὰ μικρὰ
σπίτια, μὲ χαρὰ
τὸν καλὸ προσμένουν νοικοκύρη.

54. Γλυκὰ φυσᾶ ὁ μπάτης.

Γλυκὰ φυσᾶ ὁ μπάτης
ἡ θάλασσα δροσίζεται,
στὰ γαλανὰ νερά της
ὁ ἥλιος καθρεφτίζεται.

Καὶ λὲς πὼς παίζουν χαροπά,
πετώντας δίχως ἔννοια
ψαράκια χρυσοφτέρωτα
σὲ κύματα ἀσημένια.

Στῆς βάρκας μας τὸ πλάνι
ἔνα τρελλὸ δελφίνι
γοργόφτερο πετάει
καὶ πίσω μᾶς ἀφήνει.

Καὶ σὰν νὰ καμαρώνεται
τῆς θάλασσας τὸ ἄτι,
μὲ τοὺς ἀφρούς του ζώνεται
καὶ μᾶς γυρνᾶ τὴν πλάτη.

Χιονοπλασμένοι γλάροι
πόχουν φτερὰ τὰ κύματα,
καὶ γιὰ κανένα ψάρι
τὰ μάτια τους ἀκοίμητα,

στὰ ξάρτια τριγυρίζοντας
ἀκούραστα πετοῦνε
ἢ μὲ χαρὰ σφυρίζοντας
στὸ πέλαγος βουτοῦνε.

Καὶ γύρω καραβάκια
στὴ θάλασσα ἀρμενίζουν
σὰν ἀσπρα προβατάκια
πὸν βόσκοντας γυρίζουν,

μὲ χαροπὰ πηδήματα
στοὺς κάμπους ὅλη μέρα
κι ἔχουν βοσκὸ τὰ κύματα
βοσκό τους τὸν ἀέρα.

— 181 —
Βαρνουλά

μουσική σε M Weber
ποίηση σε Πατζιάν

The musical score consists of five staves of handwritten music. The first staff starts with a bass clef, the second with an alto clef, and the third with a soprano clef. The key signature is G major (one sharp). The time signature is common time (indicated by 'C'). The lyrics are written below each staff, corresponding to the notes. The first staff has two lines of lyrics: '1 Βαρ. νούλ αρ-με. νι - fu, με' and '2 Βαρ. νού - λα, νούμ-μερος ουν ουν'. The second staff has two lines: '1 χα . φι νυ. λα la νυ μα. τα' and '2 ηο . θους εγρ. πας. θοις ζιν ουν'. The third staff has two lines: '1 οχι - fu γοφ. γα μι α. ωα. λα λα' and '2 ηος γοφ. βαρ νού - λα νού πας; ληφος'. The fourth staff has two lines: '1 ψρούς α. ρα. διώ διώ u μι ηο. λα λα' and '2 ειδιά πρω. εω. τρι λα ωαι οχι - fu νε'. The fifth staff has two lines: '1 ηο. χαι διώ ει ο ρωια : εις ηα' and '2 πα ουσ. ηο. i ναν ι. λα λα'. The lyrics are in Greek and Latin.

36. "Εγια μόλα.

"Εγια μόλα, ἔγια λέσα
δῆλοι πιάστε μὲ καρδιά.
"Εχει δὲ γρίπος φάρια μέσα
νὰ γεμίσῃ ή ἀμμουδιά.

Καίει δὲ ἥλιος τὸ κεφάλι,
τρώει ή ἄριη τὸ κορμί,
σὰν κι ἐμᾶς στὸν κόσμον ἄλλοι
δὲν κερδίζουν τὸ ψωμί.

Μὲ βροχόχιονο, μ' ἀγέραι
δίχως ὕπνο καὶ φαῖ,
στὰ σκοινιά μας νύχτα μέρα
τὴν περνοῦμε τὴν ζωήν.

"Εγια μόλα πάρτε δύχτυ,
πιάστε σάκκο στὸ γιαλό !
"Αχ, βορριὰ θαλασσοπνίχτη,
δὲ μᾶς βγῆκες σὲ καλό !

Πᾶν' οἵ κάποι μας τοῦ κάκου!
Μὲ τὴν λύσσα τοῦ βορριὰ
σκίστηκε ή κορφὴ τοῦ σάκκου
καὶ μᾶς ἔφυγε ή ψαριά.

"Εγια μόλα, ἔγια λέσα !
Μὲ καινούρια προκοπή,
τὰ σκοινιά στὴ βάρκα μέσα
καὶ τὰ χέρια στὸ κουπί.

Μὴ δειλιᾶτε παλληκάρια,
νᾶναι ὁ γρίπος μας καλά,
κι ἄν χαθῆκαν λίγα ψάρια
θάρυσσον ἄλλα πιὸ πολλά !

57. Τὸ ἀηδόνι.

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.
Κάθε κλωνὶ^ν
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δέντρο μουσικὴ
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ κεῖ ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἵσο,
ἔνα πουλὶ^ν
μικρὸ λαλεῖ
σὰ νὰ τοὺς λέῃ : «σωπᾶτε σεῖς !
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω !»

Σωπόσαν δλα... Τὸ μικρὸ
πουλὶ τ' ἀποστομώνει.
Είχαν λαλιὰ
τ' ἄλλα πουλιά,
μὰ ἔνα ἥταν μοναχὸ^ν
ἀπ' δλα τοὺς τ' ἀηδόνι.

Αθ. Ο ἐσπερινός,

Στὸ ρημαγμένο παρεκκλῆσι
τῆς Ἀνοιξης τὸ θεῖο καντήλι
εἰκόνες ἔχει ζωγραφίσει
μὲ τ' ἀγριολούλουδα τ' Ἀπρίλη.

Ο ἥλιος γέρνοντας στὴ δύση.
μπροστὰ στοῦ ἱεροῦ τὴν πύλη
μπαίνει δειλὰ νὰ προσκυνήσῃ
κι ἀνάφτει τὸ καντήλι.

Σκορπάει γλυκὲς μοσκοβιόλες
δάφνη στὸν τοῦχο ωιζωμένη,
—θυμίαμα ποὺ καίει ἡ Πίστις—

Καὶ μιὰ χελιδονοφωλιὰ
ψηλὰ στὸ νάρθηκα χτισμένη
ψάλλει τὸ «Δόξα ἐν Υψίστοις».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

	Σελ.
1 Μιά ήρωική μητέρα	3
✓ 2 "Η μικρή νοικοκυρούλα	» 8
3 Πώς μιά μικρή κόρη έσωσε τήν οίκογένειά της άπό τη φτώχεια » 10	
4 Τὸ ναυτόπουλο	» 15
5 Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Ν. Δαμιανοῦ)	» 18
6 'Ο χιονάνθρωπος	» 19
7 'Ο σπουργίτης (φυσιογνωσία)	» 24
8 'Ορφέας και Εύρυδίκη	» 31
9 'Ο βιαστικὸς ἀμαξᾶς	» 35
10 Χελώνα και λαγός	» 36
11 'Η μικρή μηλιά	» 39
12 'Ιστορία μιᾶς μυγδαλιᾶς	» 40

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

13 Φιλήμονας και Βαύη	47
14 'Ιστορία μιᾶς χήνας (φυσιογνωσία)	» 51
15 Τὰ ποταμόπνιχτα ἀδέρφια	» 58
16 Τὸ ψάρεμα (ποίημα Χρ. Σαμαρτσίδου)	» 63
17 Τὸ παιδὶ στὸ ποτάμι (ποίημα Βιζηνοῦ)	» 65
✓ 18 'Η ἄνοιξη (φυιογνωσία)	» 66
✓ 19 'Η ἄνοιξη (ποίημα Α. Κατακουζηνοῦ)	» 70
20 'Η κουκουβάγια νύφη	» 72
21 'Ο κορύδαλλὸς (φυσιογνωσία)	» 75
22 'Ο κορύδαλλὸς (ποίημα Γ. Βιζηνοῦ)	» 80
'Ἐνας κορδός ποὺ γιατρεύει	» 80
'Ιστορία μιᾶς γάτας (φυσιογνωσία)	» 84

ΖΩΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΦΥΣΗ

25 Τὸ ὄφανὸν ναυτόπουλο	» 94
26 Τὸ πονεμένο δάχτυλο	» 99
✓ 27 'Η ἐλεημοσύνη τῆς τυφλῆς	» 102
28 Οἱ δύο φτωχοὶ (ποίημα Γ. Δρασίνη)	» 103

		Σελ.	105
29	Ο Ἐρμῆς, ὁ ξυλοκόπος, καὶ ὁ φεύγης	»	106
30	Ο Ἡρακλῆς καὶ οἱ δύο δρόμοι	»	108
31	Ο Ἡρακλῆς παλεύει μὲ τὸ χάρο καὶ γλιτώνει μιὰ βασιλισσα	»	117
32	Ο κόσσουφος (φυσιογνωσία)	»	122
33	Ο τίμιος ξυλουργὸς	»	124
34	Τὸ ρημαγμένο χωρὶς καὶ ὁ Γκιώνης	»	132
35	Ο κλῶνος, τὸ δεμάτι καὶ ἡ φιλία	»	136
36	Διομήδης καὶ Γλαῦκος	»	138
37	Η ἀλεποὺς καὶ τὸ κυνήγι της (φυσιογνωσία)	»	143
38	Τί συφορδὲς φέρνει ἡ φιλονικία	»	146
39	Η γλῶσσα	»	148
40	Ο ἄητὸς (φυσιογνωσία)	»	155
41	Οἱ σταυραετοὶ (ποίημα δημοτικὸ)	»	156
42	Πῶς μιὰ οἰκογένεια σώζεται ἀπὸ τὴν πλημμύρα ἐνδεικτικοῦ	»	157
43	Τὸ πρῶτο ταξίδι μὲ ἀτρόπλοιο	»	162
44	Τραγούδι τῆς ξενιτᾶς (ποίημα Κ. Κρυστάλλη)	»	163
45	Χοῖρος καὶ ἀγριόχοιρος	»	173
46	Η ιστορία μιᾶς βελανιδιᾶς (φυσιογνωσία)	»	177
47	Τὰ γατάκια (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	»	177
48	Οἱ δυὸς φίλοι (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	»	179
49	Τσιριτζό (μουσικὴ Γ. Λαμπελέτ)	»	181
50	Η βροχούλα (ποίημα Χ. Σιμαρτζίδου)	»	183
51	Ο χορὸς τῆς χελώνας (ποίημα)	»	184
52	* * * (μουσικὴ Γερμανικὴ μελωδία)	»	184
53	Βράδυ στὴ γειτονιά (ποίημα Ν. Στασινοπούλου)	»	185
54	Γλυκά φυσᾶ ὁ μπάτης (ποίημα Γ. Δροσίνη)	»	187
55	Βαρκούλα (μουσικὴ Weber)	»	188
56	"Εγια μόλα (ποίημα Γ. Δροσίνη)	»	189
57	Τὸ ἀηδόνι (ποίημα Α. Βλάχου)	»	190
58	Ο ἔσπερινὸς (ποίημα Γ. Δροσίνη)	»	191—192
59	Περιεχόμενα		

Αριθ. Πωωτ. 21009
Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Ἰουνίου 1927.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πηρός
τοὺς κ. κ. Κουρτέζην καὶ Κανιδάρον

"Ανακοινοῦμεν ὅμιν, δτὶ δι" ἡμετέρας πρᾶξεως τῇ 9ῃ τοῦ ἵσταμένου μηνὸς ἑκδοθείσης καὶ τῇ 18ῃ τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπὸ ἀριθ. 38 φύλλῳ τῆς "Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη, τὸ βιβλίον ὃντος «Σκόρπια Λευλούδια» Ἀναγνωστικὸ τῆς Τοίτης τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων διὰ μίαν δεκαετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1927—28, ὑπὸ τὸν δρόν δπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ἐν ταῖς σχετικαῖς ἐκθέσεσιν ὑποδεῖξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπείας

"Ἐντολῇ τοῦ "Υπουργοῦ

"Ο Διευθυντὴς

E. KAKOYROS

"Ο Τμηματάρχης

K. Kamperos

Συνεπέιᾳ τῆς ὑπὸ ἀριθ. 51739 τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1926 πρᾶξεως τοῦ "Υπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων αὗξάνεται ἡ τελικὴ τιμὴ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως κατὰ 20 οἰο ἐφ' ὅσον ταῦτα μεταφέρονται ἐκ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ἐξεδόθησαν, εἰς ἄλλας πόλεις.

TIMH ΔΡΧ. 13.—

"Αριθ. ἔγκριτικῆς ἀποφάσεως 21009

"Αριθ. ἀδείας κυκλοφορίας 172

3.8.1927

0020561305
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ιανιπόύτο Εκπαιδευτικής Πόλης